

วารสารวิชาการ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Faculty of Humanities and Social Sciences

Thepsatri Rajabhat University Journal

ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม 2567

Vol. 15 No. 2 May-August 2024

I S S N Online: 2673-0413

จิ.ด.63

วารสารวิชาการ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Faculty of Humanities and Social Sciences
Thepsatri Rajabhat University Journal

ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม 2567
Vol. 15 No. 2 May-August 2024

I S S N Online: 2673-0413

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน / ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม / ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริม สนับสนุน เผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัยที่มีคุณภาพของอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาทั้งภายในภายนอกสถาบัน
2. เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการของอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาทั้งภายในภายนอกสถาบัน
3. เพื่อให้บริการทางสังคมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการ

ขอบเขตเนื้อหา

บทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความปริทรรศน์ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยครอบคลุมเนื้อหาด้านการวิจัย การพัฒนา การศึกษา และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อแก้ไขปัญหาหรือก่อให้เกิดความรู้ใหม่

คณะกรรมการที่ปรึกษาวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี:

- อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
- คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บรรณาธิการ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรวิชญ์ บุญส่ง

ผู้ช่วยบรรณาธิการ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชนิดดา โชติช่วง, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัชพล ทิธี, อาจารย์ชิน เพ็ญพิงสุข, อาจารย์พรรณทิพย์ เพ็ชรจิตร

กองบรรณาธิการ: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

- รองศาสตราจารย์ ดร.อรรถกร นิมิตกุล
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชดา พงศ์ไพรัตน์
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา พงษ์สิน
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลิดา แสงวิเศษ
- อาจารย์ ดร.ภัทราพร โชคไพฑูริย์

หน่วยงานภายนอก

ศาสตราจารย์ ดร.สมบุรณ์ สุขสำราญ	สำนักงานราชบัณฑิตยสภา
ศาสตราจารย์ ดร.จันทน์ อดิวัฒนสิทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร เตชะขันหมาก	สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดลพบุรี
รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา ปิลาณานนท์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โสสถิตอัมพร	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ธานี สุขเกษม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.รัตน์ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาคร คัยนันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ชำคง	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก ดร.กัมพจน์ น้อมชอบพิทักษ์	โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี เอี่ยมสมัย	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม

สำนักงาน: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

เลขที่ 321 ถนนนารายณ์มหาราช อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี 15000

โทรศัพท์ 064-313-8785 Email: husocjo@gmail.com และ <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/truhusocjo/index>

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ

วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (Peer Review)

ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายใน

1. รองศาสตราจารย์ ดร.รัชดาภรณ์ อมรชีวิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. รองศาสตราจารย์ ดร.อรรพวรรณ นิ่มตลุง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3. รองศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.ชูชาติ พยอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐฐา หน่อทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูวดล จุลสุนทร	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูเทพ ประภากร	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไล ทองแผ่	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มยุรี รัตนเสริมพงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสนา เกิดผล ประสพศักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา พงษ์สิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาลิณี ศิริโกศาภิรมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุริยะ หาญพิชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัชพล ทิธี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันดี เก้าคำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศศิวิมล สุทธิสาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
16. อาจารย์ ดร.พงศธร ไพจิตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
17. อาจารย์ ดร.ภัสสร เลาสวัสดิกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
18. อาจารย์ ดร.สมชาย วัชรปัญญาวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก

1. ศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา ท้วมสุข	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. รองศาสตราจารย์ ดร.กาสัก เต๊ะชันหมาก	สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดลพบุรี
3. รองศาสตราจารย์ ดร.กานดา เต๊ะชันหมาก	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
4. รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติชัย สุทธาโนบล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
5. รองศาสตราจารย์ ดร.โกมล แผนพา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
6. รองศาสตราจารย์ ดร.จีระ ประทีป	มหาวิทยาลัยรังสิต
7. รองศาสตราจารย์ ดร.ชินทร มั่งคั่ง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
8. รองศาสตราจารย์ ดร.โชติ บดีรัฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
9. รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐริา ทับทิม	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
10. รองศาสตราจารย์ ดร.เดือนเต็ม กฤษดาธานนท์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
11. รองศาสตราจารย์ ดร.ธานี สุขเกษม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
12. รองศาสตราจารย์ ดร.ธิดา นที ศรีนารา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
13. รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระภัทรา เอกผาชัยสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
14. รองศาสตราจารย์ ดร.นาตยา บิสันธนานนท์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
15. รองศาสตราจารย์ ดร.นันทนัย ประสานนาม	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
16. รองศาสตราจารย์ ดร.ประภาส พาวินันท์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
17. รองศาสตราจารย์ ดร.ปจรรย์ ผลประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

18. รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะพร ตันณีกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
19. รองศาสตราจารย์ ดร.พยุหะ ชีตาร์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
20. รองศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโต	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
21. รองศาสตราจารย์ ดร.พรพนธ์ บัญชรพิทักษ์กิจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
22. รองศาสตราจารย์ ดร.พรอัมรินทร์ พรหมเกิด	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
23. รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วสุทธิแพทย์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
24. รองศาสตราจารย์ ดร.ยาใจ พงษ์บริบูรณ์	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
25. รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งชัชดาพร เวทะชาติ	มหาวิทยาลัยทักษิณ
26. รองศาสตราจารย์ ดร.วรัทยา ธรรมกิตติภาพ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
27. รองศาสตราจารย์ ดร.วราภฤต เกื้อนช้าง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์
28. รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณดี สุทธินิรากร	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
29. รองศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ หามนตรี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
30. รองศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
31. รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวเรศ ภักดีจิตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
32. รองศาสตราจารย์ ดร.สายารุณ สุนทโรทก	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
33. รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทรี ดวงทิพย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
34. รองศาสตราจารย์ ดร.สุพรรณิ เหลือบุญชู	สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
35. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิญ รักสัตย์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
36. รองศาสตราจารย์ ดร.สรณัฐ ไตรลังคะ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
37. รองศาสตราจารย์ ดร.สนธยา สีละมาต	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
38. รองศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ อินทสิงห์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
39. รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรมจัย	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
40. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
41. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญาครณ์ สวัสดิ์ไธสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
42. รองศาสตราจารย์ ดร.ศยามน อินสะอาด	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
43. รองศาสตราจารย์ ดร.ษัษฐรัมย์ ธรรมบุษดี	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
44. รองศาสตราจารย์ ดร.เอมอร แสนภูวา	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
45. รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัยวรรณ ภูเทศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
46. รองศาสตราจารย์ พันตำรวจโท ดร.ภุชณพงค์ พุดระกูล	มหาวิทยาลัยรังสิต
47. รองศาสตราจารย์ประภาศรี ศรีประดิษฐ์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
48. รองศาสตราจารย์พัฒนา จันทนา	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
49. รองศาสตราจารย์อัญชลี เศรษฐเสถียร	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
50. รองศาสตราจารย์เอมอร ดิสปัญญา	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
51. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกอร บุญมี	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
52. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กันยารัตน์ เมืองแก้ว	มหาวิทยาลัยศิลปากร
53. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
54. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ อัจฉริยะประสิทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
55. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฬารัตน์ บุษบงก์	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
56. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชวาล แอ่วมหาล้า	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
57. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยพงษ์ สำเนียง	มหาวิทยาลัยนเรศวร
58. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แดนวิชัย สายรักษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

59. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดชภณ ทองเติม
60. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนศ ปานหัวไผ่
61. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธารณ์ ทองอก
62. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิตยา ทองเกิน
63. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ มอนโรสง
64. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิติ เอี่ยมชื่น
65. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร
66. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัทมา ชิมประเสริฐกุล
67. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะนุช วิริยะนวัตร
68. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยวดี มากพา
69. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรียา สมพิช
70. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรา เดชโฮม
71. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมกต์ สมชอบ
72. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิสิฐ นาสี
73. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิษณุ บุญนิยม
74. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภิรมย์ อันประเสริฐ
75. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ชำคง
76. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนต์นภัส มโนการณ
77. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลเกีย เขียวดี
78. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ นันทะเสน
79. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ นันทะศรี
80. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรตี ปรีชาปัญญากุล
81. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัมพันธ์ รอดพึ่งครุฑ
82. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธ ทรัพย์รวงทอง
83. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์
84. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดสรวง ยุทธนา
85. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธินันท์ ชื่นชม
86. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาสพงษ์ ฐ์ทำนอง
87. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี เอี่ยมสมัย
88. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุศักดิ์ บุญเทียน
89. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทรี โชติติลล
90. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ ใจสิทธิ์
91. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศารทูล สันติवास
92. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริรัตน์ ศรีสอาด
93. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์
94. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนรรฆ จรรย์ยานนท์
95. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิญา แก้วอุทัย
96. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิเศก ปันสุวรรณ
97. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์
98. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำไพ พงกุลณิช
99. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังคณา อ่อนธานี

- มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- มหาวิทยาลัยพะเยา
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเทคโนโลยีสุวรรณภูมิ
- มหาวิทยาลัยศิลปากร
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
- สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
- มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
- มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
- มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- มหาวิทยาลัยนเรศวร
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีน พระพุทธบาท
- มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
- มหาวิทยาลัยศิลปากร
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
- มหาวิทยาลัยมหิดล
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- มหาวิทยาลัยศิลปากร
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- มหาวิทยาลัยนเรศวร

100. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โอภามา จำเภา
101. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภัทร ลิ้มปิติระ
102. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลาวัลย์ ไบมณฑา
103. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สัจจา ไกรศรรัตน์
104. พันตำรวจโท ดร.ศักดิ์วุฒิ วิบูลสมัย
105. อาจารย์ ดร.เกวลิณ งามพิริยกร
106. อาจารย์ ดร.โกสุม โอมพรนุวัฒน์
107. อาจารย์ ดร.เขมิกา ทองเรือง
108. อาจารย์ ดร.ชฎานิตย์ ยิ้มสวัสดิ์
109. อาจารย์ ดร.ชัชชนันท์ จันวงศ์เดือน
110. อาจารย์ ดร.ฐนพงศ์ ลือขจรชัย
111. อาจารย์ ดร.ธารีรัตน์ ใจเอื้อย
112. อาจารย์ ดร.ธนัทเทพ เียรประสิทธิ์
113. อาจารย์ ดร.นิคม ไชยะลงธง
114. อาจารย์ ดร.นันทนธร บรรจงปรุ
115. อาจารย์ ดร.นันทิยา ทองหล่อ
116. อาจารย์ ดร.ปฏิพัฒน์ บุญรักษ์
117. อาจารย์ ดร.ปรีดี หงษ์สดัน
118. อาจารย์ ดร.พัชร ศิลารัตน์
119. อาจารย์ ดร.พรทิวา ชนะโยธา
120. อาจารย์ ดร.รัตนา ชุกซอน
121. อาจารย์ ดร.วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ
122. อาจารย์ ดร.สาคร มหาหิงค์
123. อาจารย์ ดร.สุพรรณิ กัณห์ติลก
124. อาจารย์ ดร.สุภาพร พงศ์ภิญโญโสภาส
125. อาจารย์ ดร.สุรวงศ์ วรรณปักษ์
126. อาจารย์ ดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์
127. อาจารย์ ดร.อภิญา จอมพิจิตร
128. อาจารย์ ดร.อาริตา สัมมารัตน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยนครพนม
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
โรงเรียนหนองโสนพิทยาคม จังหวัดพิจิตร
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
โรงเรียนโคกสำพานวิทยา จังหวัดลพบุรี
โรงเรียนบ้านป่าแขง จังหวัดพิจิตร
Linnaeus University ประเทศสวีเดน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาลัยพิษณุบันฑิต จังหวัดหนองบัวลำภู
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี พระพุทธบาท
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้ตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการของอาจารย์ นักศึกษา และผู้ที่สนใจอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ พ.ศ. 2553 จนถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2566 เป็นปีที่ 14 วารสารได้มีการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานให้เป็นที่ยอมรับ โดยได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีอ้างอิงวารสารไทย TCI จัดให้อยู่ในอันดับกลุ่ม 2 วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี มีวัตถุประสงค์ในการจัดทำเพื่อส่งเสริม สนับสนุน เผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัยที่มีคุณภาพของอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถาบัน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นทางวิชาการ รวมถึงบริการทางสังคม

เนื้อหาในวารสารฉบับนี้ ประกอบด้วยบทความวิจัยและบทความวิชาการ จำนวน 13 เรื่อง คือ 1) การประเมินโครงการพัฒนากลไกสนับสนุนวิชาการและเครือข่ายขับเคลื่อนนโยบายสุขภาพวิถีใหม่ วิถีธรรม วิถีไทย วิถีเศรษฐกิจพอเพียง 2) แนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ 3) การสื่อสารการตลาดดิจิทัลที่ส่งผลต่อการตอบสนองลูกค้าและการรับรู้คุณค่าตราสินค้าต่อผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเลี้ยงเห็ด จังหวัดนครนายก 4) รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู: กรณีศึกษาสถานศึกษาอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดสงขลา 5) การเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศูนย์ด้วยแนวการศึกษาพหุวัฒนธรรม 6) ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่มีต่อจิตสำนึกทางสังคมของนักเรียนระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมศึกษา 7) ผลของการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 8) กรณีศึกษาในการสอนภาษาจีนธุรกิจระดับกลาง 9) การศึกษาสภาพการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี 10) การพัฒนานวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วิวัฒนาการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบโมเดลเรียนรู้ร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้าน 11) การพัฒนาแอนิเมชันระบบสองภาษา (ภาษาไทย-ภาษาอังกฤษ) เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการออกกำลังกายของผู้สูงอายุ 12) การใช้สื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจภาษาอังกฤษและการตระหนักถึงความสำคัญของท้องถิ่น: กรณีศึกษาด้านานท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี และ 13) มาตรการสร้างการรับรู้ถึงสิทธิรับเงินอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการ จากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ ทุกบทความดังกล่าวได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน รูปแบบ (Double - Blinded) และการกลั่นกรองจากคณะกรรมการจัดทำวารสาร เนื้อหาสาระสำคัญของบทความในฉบับนี้มีความหลากหลาย ทรงคุณค่าในเชิงวิชาการ โดยมีเนื้อหาครอบคลุมทั้งกลุ่มมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และการศึกษา

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณคณะทำงานทุกท่านที่ขับเคลื่อนวารสารฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงตามจุดประสงค์ในการเป็นวารสารที่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของวงการศึกษา ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการพิจารณาถ้อยแถลงบทความ และอาจารย์ นักศึกษา ผู้ที่สนใจทุกท่านที่ได้ส่งบทความเผยแพร่ในวารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี และหวังว่าจะได้รับความไว้วางใจเช่นนี้ตลอดไป

วีริวิทย์ บุญส่ง

บรรณาธิการ

สารบัญ

กองบรรณาธิการ	หน้า (1)
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ	(2)
บทบรรณาธิการ	(5)
สารบัญ	(7)
บทความวิจัย	
การประเมินโครงการพัฒนากลไกสนับสนุนวิชาการและเครือข่ายขับเคลื่อนนโยบายสุขภาพดีวิถีใหม่ วิถีธรรม วิถีไทย วิถีเศรษฐกิจพอเพียง	1
: ปาจริย์ ผลประเสริฐ, อุทัย สุดสุข, สมพร เนติรัฐกร, และวรางคณา จันทร์คง	
แนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำ จังหวัด กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	19
: วิศรุช แก้วสวึง, สรรชัย ชูชีพ, และเฉลิมชัย หาญกล้า	
การสื่อสารการตลาดดิจิทัลที่ส่งผลต่อการตอบสนองลูกค้าและการรับรู้คุณค่าตราสินค้าต่อผลิตภัณฑ์ ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเลี้ยงเห็ด จังหวัดนครนายก	37
: รุจิกาญจน์ สานนท์	
รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู: กรณีศึกษาสถานศึกษาอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัด สงขลา	51
: สุวลี จิตนวล, และธีร หฤทัยธนาสันต์	
การเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวการศึกษา พุทธพัฒนาธรรม	69
: ธนพร แฉวโงสง, และปณิดา เนื่องพนอม	
ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่มีต่อจิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมศึกษา	83
: สุนทร อ่อนฤทธิ์, และชัยรัตน์ โตศิลา	
ผลของการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus เพื่อพัฒนาทักษะ การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	99
: พระมหาสุรศักดิ์ เกื้อมรัมย์, และสรณบดีนทร์ ประสารทรัพย์	
กรณีศึกษาในการสอนภาษาจีนธุรกิจระดับกลาง	113
: Yuping Liang, และกัญญารัตน์ โคจร	

	หน้า
การศึกษาสภาพการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี	131
: อภิสรณ์ ภาชนะวรรณ, ประทุม ศรีรักษา, วินัย สมมิตร, และทวีศักดิ์ ชัยยศ	
การพัฒนานวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วิวัฒนาการ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้าน	147
: กนกพร ศรีทองแดง	
การพัฒนาแอนิเมชันระบบสองภาษา (ภาษาไทย-ภาษาอังกฤษ) เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพ การออกกำลังกายของผู้สูงอายุ	163
: ประพนธ์ เค้นดวง, พิมพ์ระวี เรืองวัฒณี, และวันฉัตร พูนทนต์	
การใช้สื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจภาษาอังกฤษและการตระหนัก ถึงความสำคัญของท้องถิ่น: กรณีศึกษาดำเนินงานท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี	181
: พิจิตรา เอี่ยมสมัย	
บทความวิชาการ	
มาตรการสร้างการรับรู้ถึงสิทธิรับเงินอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการ จากกองทุนส่งเสริม และพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ	197
: มโหสถ เกิดเดช, เจนพล ทองเย็น, เบญจวรรณ ธรรมรัตน์, และวรรณชัย พรหมรักษ์	
ภาคผนวก	213
แนะนำผู้เขียน	
ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	
คำแนะนำสำหรับผู้สนับสนุนบทความ	
การจัดรูปแบบหน้ากระดาษวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	
รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง	
จริยธรรมการวิจัย	

การประเมินโครงการพัฒนากลไกสนับสนุนวิชาการและ
เครือข่ายขับเคลื่อนนโยบายสุขภาพดีวิถีใหม่ วิถีธรรม วิถีไทย วิถีเศรษฐกิจพอเพียง
The Evaluation of the Project on the Development of Mechanism
for Academic Supports and Network on Implementing the Buddhist
Ways to Good Health: A Moral – Thai - Sufficiency Economy - Oriented Way

ปาจารย์ ผลประเสริฐ,* อุทัย สุดสุข,** สมพร เนติรัฐกร,*** และวรางคณา จันทร์คง****

Pajaree Polprasert, Uthai Sudsukh, Somporn Natirutthakorn, and Warangkana Chankong

Received: April 18, 2024 Revised: July 4, 2024 Accepted: July 15, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ประเมินปัจจัยด้านบริบท ประเมินปัจจัยนำเข้า ประเมินกระบวนการ ประเมินผลผลิต ผลลัพธ์และปัญหาในการดำเนินโครงการ 2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมให้โครงการประสบความสำเร็จ โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model วิจัยดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 ประเมินทั้ง 4 ด้านและปัญหาในการดำเนินโครงการ เก็บข้อมูลใน 13 จังหวัดที่เข้าร่วมโครงการ จากผู้บริหารโครงการ จำนวน 68 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม 7 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นตอนที่ 2 ประเมินปัจจัยที่ส่งเสริมให้โครงการประสบความสำเร็จ โดยการจัดเวทีถอดบทเรียนในระดับประเทศ ผู้ให้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 61 คน และในระดับพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ ผู้ให้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 52 คน เก็บข้อมูลโดย 1. การสัมภาษณ์เชิงลึก 2. การประชุมเชิงปฏิบัติการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการประเมินพบว่า 1. ในภาพรวมโครงการ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุดได้แก่ ด้านบริบทและด้านผลผลิต ส่วนด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ มีความเห็นว่าเหมาะสมในระดับมาก ปัญหาในการดำเนินโครงการที่สำคัญได้แก่ 1) บุคลากรที่ดำเนินโครงการ มีภารกิจหลายอย่างทำให้ดำเนินโครงการไม่เต็มที่ 2) ผู้ป่วย/ผู้เสียไม่มาตามนัด และ 3) การเบิกจ่ายงบประมาณในการดำเนินโครงการมีขั้นตอนที่ยุ้งยาก 2. ปัจจัยที่ส่งเสริมให้โครงการประสบความสำเร็จ ได้แก่ ปัจจัย 1) ด้าน

* รองศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์กุลสุตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

** นายแพทย์ ประธานที่ปรึกษามูลนิธิอุทัย สุดสุข

*** นักวิจัยอิสระ

**** รองศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (Corresponding author)

บุคลากร 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านหลักสูตร และ 4) ด้านบริหารจัดการ โดยผลลัพธ์ของโครงการฯ ทำให้ผู้ป่วย/ผู้เสี่ยงโรคความดันโลหิตสูงและโรคเบาหวานสามารถลดความดันโลหิต/ระดับน้ำตาลในเลือดได้ มากกว่าร้อยละ 60

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ, 3ส.3อ.1น., สุขภาพดี

Abstract

The objectives of this research were to: 1. assess the context, input, process, product, and outcomes of the project, and 2. investigate the problems encountered and the factors contributing to the project's success using the CIPP Evaluation Model. The first stage of the research involved assessing these four factors and identifying the problems faced by the project. Data were collected through a questionnaire administered to 68 executives from 13 provinces involved in the project. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The second stage focused on assessing the factors contributing to the project's success. This involved a national forum for information exchange, attended by 61 participants, and a local forum with 52 successful project participants sharing their experiences. Data were collected through workshops and in-depth interviews and analyzed using content analysis.

The assessment revealed that: 1. Overall, the project was rated as highly appropriate. The context and outcomes were rated as the most appropriate, followed by the input and process, which were considered very appropriate. The main challenges to project success included 1) staff being unable to fully commit to the project due to multiple responsibilities, 2) patients or at-risk individuals missing scheduled appointments, and 3) complicated budget procedures. 2. The factors contributing to the project's success were 1) staff, 2) budget, 3) curriculum, and 4) management. As a result of the project, over 60% of patients or those at risk of hypertension and diabetes were able to maintain desirable blood pressure and blood sugar levels.

Keywords: Project Evaluation, 3Sor.3Orr.1Nor., Good Health

บทนำ

สถานการณ์ปัจจุบันกลุ่มโรคไม่ติดต่อเป็นปัญหาสุขภาพอันดับหนึ่งของโลก และอันดับหนึ่งในประเทศไทย ทั้งในมิติของจำนวนการเสียชีวิตและภาระโรคโดยรวม ในประเทศไทยภาระโรคเกิดจากกลุ่มโรคไม่ติดต่อที่สำคัญ ได้แก่ โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคเบาหวาน โรคมะเร็ง และโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ประชากรที่เป็นกลุ่มเสี่ยงและป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงปัจจัยทางสังคม เช่น การขยายตัวของสังคมเมือง กลยุทธ์ทางการตลาด ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสารที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตและทำให้ป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้มาตรฐานหลักเกณฑ์และรูปแบบการเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่อที่ดำเนินงานอยู่ยังไม่เพียงพอต่อการจัดการปัญหาและลดผลกระทบที่เกิดจากโรคไม่ติดต่อได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร (สำนักโรคไม่ติดต่อ, 2560, หน้า 1) และส่งผลต่อทั้งด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Non-communicable Diseases: NCDs) ที่เป็นสาเหตุการเสียชีวิตลำดับต้น ๆ ได้แก่ โรคเบาหวาน โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคปอดเรื้อรัง และโรคมะเร็ง โรคในกลุ่มนี้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และเป็นสาเหตุการเสียชีวิตเป็นอันดับต้น ๆ ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมบ่งชี้ว่ากลุ่มโรคเบาหวาน โรคหัวใจและหลอดเลือดสามารถป้องกันได้และมีหลายมาตรการที่มีประสิทธิผลและคุ้มค่าในทางเศรษฐศาสตร์ และอัตราป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูง และโรคเบาหวานผู้ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ปีงบประมาณ 2559 - 2561 จากฐาน HDC อัตราป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูง ปีงบประมาณ 2559 - 2561 ร้อยละ 14 - 16 โดยมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปีอัตราป่วยด้วยโรคเบาหวาน ปีงบประมาณ 2559 - 2561 ร้อยละ 6 - 7 โดยมีแนวโน้มสูงขึ้นเพียงเล็กน้อย (ภัทรธรรณชัยสุริยา, และคณะ, 2562, หน้า ii) และในปัจจุบันปัญหาการป่วยด้วยโรคเบาหวานและความดันก็ยังคงเป็นปัญหาของโรคไม่ติดต่อของประชาชนในประเทศไทย กลุ่มโรค NCDs อาจเริ่มจากการเป็นเบาหวาน ความดันสูง ไขมันในเลือดสูง ซึ่งหากเกิดขึ้นแล้วมักจะเป็นเรื้อรังตามมาด้วยโรคแทรกซ้อนต่าง ๆ เช่น โรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด อัมพฤกษ์ อัมพาต จากสมองขาดเลือด ตาบอด ไตวาย ผลเรื้อรังที่ซ้ำและทำซ้ำนำไปสู่การสูญเสียอวัยวะได้ สาเหตุของการเกิดโรคเรื้อรังเหล่านี้มาจากพฤติกรรมรับประทานอาหาร การพักผ่อน การออกกำลังกาย และการทำงานหนักเกินไปจนเกิดผลเสียต่อสุขภาพในระยะยาว (มยุรี หอมสนิท, 2561, ย่อหน้า 3) ซึ่งหลาย ๆ หน่วยงานของกระทรวงสาธารณสุขทั้งระดับประเทศและระดับจังหวัดได้ให้ความสำคัญ และพยายามลดอุบัติการณ์ของโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงโดยการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรค

มูลนิธิอุทัย สุขสุข องค์กรสาธารณประโยชน์ได้ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ภายใต้ความร่วมมือของสำนักบริหารยุทธศาสตร์สุขภาพวิถีชีวิตไทย (สสว.) กองบริหารการสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กรมควบคุมโรค กรมอนามัย กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก รวมทั้งสำนักบริหารยุทธศาสตร์สุขภาพวิถีชีวิตไทย (สสว.) ได้บูรณาการหลักการแพทย์แผนปัจจุบัน แผนไทย แผนพื้นบ้านไทย แผนทางเลือก หลักศาสนธรรม และหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้จัดทำโครงการพัฒนากลไกสนับสนุนวิชาการและเครือข่ายขับเคลื่อนนโยบายสุขภาพวิถีใหม่ วิถีธรรม วิถีไทย วิถีเศรษฐกิจพอเพียงทำให้เกิดหลักการสุขภาพวิถีใหม่ วิถีธรรม วิถีไทย วิถีเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีเครื่องมือหรือโปรแกรมดำเนินการสู่การปฏิบัติ ได้แก่ 3ส. 3อ. 1น. (อารมณ์ อาหาร ออกกำลังกาย/สวดมนต์ สมาธิ สันทนาธรรม/นาฬิกาชีวิต) ในการสร้างเสริมสุขภาพป้องกัน ควบคุม รักษาพยาบาล

และฟื้นฟูสภาพผู้มีภาวะเสี่ยงและผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง รวมทั้งในการป้องกันและแก้ปัญหาผลกระทบจากการระบาดของโรคโควิด 2019 ซึ่งร่วมขยายการดำเนินงานบูรณาการกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ (พพอ.) สำหรับในส่วนภูมิภาคก็ได้ร่วมมือกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โดยเป้าหมายโครงการ คือ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนนโยบายสุขภาพดีวิถีใหม่ วิถีธรรม วิถีไทย วิถีเศรษฐกิจพอเพียง อย่างบูรณาการเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ด้วยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายภาคส่วนต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการฯ เพื่อ 1. พัฒนารูปแบบเครื่องมือและแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานนโยบายสุขภาพดีวิถีใหม่ วิถีธรรม วิถีไทย วิถีเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีส่วนร่วมและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง 2. พัฒนาศักยภาพวิทยากรส่วนกลางและเครือข่าย 13 เขต ที่สามารถดำเนินการและขับเคลื่อนนโยบายสุขภาพดีวิถีใหม่ฯ เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคไม่ติดต่อเรื้อรังระดับพื้นที่ได้ 3. พัฒนาและเชื่อมโยงเครือข่ายสนับสนุนการขับเคลื่อนและดำเนินงานตามนโยบาย สุขภาพดีวิถีใหม่ฯ เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง 4. สนับสนุนให้เกิดอำเภอต้นแบบสุขภาพดี วิถีธรรม วิถีไทย วิถีเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ใน 13 เครือข่าย 5. ผลักดันให้เกิดข้อเสนอเชิงนโยบายและแผนการขับเคลื่อนนโยบายสุขภาพดีวิถีใหม่ฯ เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ และป้องกันโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ระยะ 5 ปี ในการดำเนินโครงการในครั้งนี้ได้ดำเนินการใน 13 จังหวัดทุกภูมิภาคของประเทศไทย ซึ่งผลลัพธ์ของโครงการได้กำหนดไว้ว่า ผู้ป่วย/ผู้เสี่ยง NCDs (โรคความดันโลหิตสูงและโรคเบาหวาน) สามารถลดน้ำหนัก รอบเอว ความดันโลหิต/ระดับน้ำตาลในเลือดได้ อย่างน้อยร้อยละ 60 ด้วยหลัก 3ส. 3อ. 1น.

ทั้งนี้ในการดำเนินโครงการใด ๆ ก็ตามโดยเฉพาะโครงการที่มีขนาดใหญ่ หรือโครงการที่ส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความจำเป็นที่จะต้องทำการประเมินโครงการ โดยวัตถุประสงค์การประเมินโครงการ (ปาจริย ผลประเสริฐ, 2554, หน้า 32) คือ 1. เพื่อสนับสนุนหรือยกเลิกโครงการ การประเมินจะเป็นเครื่องมือช่วยตัดสินใจว่า ควรจะยกเลิกโครงการหรือสนับสนุนให้มีการขยายผลต่อไป หรือควรสนับสนุนมากน้อยเพียงใด 2. เพื่อทราบถึงความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามโครงการ 3. เพื่อปรับปรุงงาน 4. เพื่อขยายผลในการนำโครงการไปปฏิบัติ และ 5) เพื่อช่วยให้ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจมีการตัดสินใจที่ถูกต้องมากขึ้น ทั้งนี้ Round, Marshall, & Horton (2005, p.61) ได้กล่าวว่าในการประเมินโครงการมาจากเหตุผล 3 ประการ คือ 1. ความรับผิดชอบ (Accountability) โดยส่วนมากเป็นความต้องการของหน่วยงานที่ให้ทุนสนับสนุนโครงการและคณะกรรมการของหน่วยงานเพื่อใช้ในการตัดสินใจเชิงนโยบายว่าโครงการนั้นสามารถนำไปใช้ได้ 2. การพัฒนาปรับปรุงโครงการ (Improvement) ซึ่งเป็นความสนใจของผู้จัดการโครงการหรือทีมผู้ดำเนินโครงการที่ต้องการได้สารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาโครงการ และ 3. การประเมินเพื่อนำไปสู่การขยายผล (Generalization) หรือการสร้างองค์ความรู้ซึ่งมักเป็นความสนใจของนักวิชาการหรือเพื่อนร่วมวิชาชีพเพื่อทราบว่าโครงการนี้มีประโยชน์โดยทั่วไปหรือไม่

ทั้งนี้ในการประเมินโครงการ Stufflebeam, & Shinkfield (2007, p.56) ได้เขียนถึงทฤษฎีการประเมินรูปแบบและการประยุกต์ (Evaluation Theory, Models, & Applications) ได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่า วิธีการประเมินผลไม่ควรใช้การประเมินผลเพียงวิธีการเดียว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่จะเลือกวิธีการประเมินผลที่ดีได้นั้น วิธีการ

ประเมินผลต้องได้มาจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) จะทำให้ได้ข้อมูลที่มีความสอดคล้องและใกล้เคียงมากที่สุด ซึ่งรูปแบบในการประเมินโครงการมีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับบริบทของโครงการ ผู้บริหารโครงการ การนำผลการประเมินโครงการไปใช้ประโยชน์ ฯลฯ ทั้งนี้โครงการพัฒนากลไกสนับสนุนวิชาการและเครือข่ายขับเคลื่อนนโยบายสุขภาพดีวิถีใหม่ วิถีธรรม วิถีไทย วิถีเศรษฐกิจพอเพียง เป็นโครงการที่มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในหลายภาคส่วน ทำให้การประเมินโครงการมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะสามารถนำผลการประเมินโครงการไปพัฒนาปรับปรุงเพื่อต่อยอดขยายผลให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อไป อีกทั้งได้เขียนไว้ว่าการประเมินเป็นกระบวนการที่เป็นระบบในการกำหนดการได้มา รายงาน และการใช้ข้อมูลเชิงพรรณนาและวิจารณ์ญาณเกี่ยวกับคุณภาพของสิ่งของบางอย่าง ความคุ้มค่า ความน่าจะเป็น ความเป็นไปได้ ความปลอดภัย ความเสมอภาค และความสำคัญ (Stufflebeam, 2015, p.5)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการประเมินโครงการพัฒนากลไกสนับสนุนวิชาการและเครือข่ายขับเคลื่อนนโยบายสุขภาพดีวิถีใหม่ วิถีธรรม วิถีไทย วิถีเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้ในการประเมินโครงการฯ ในครั้งนี้ เป็นการประเมินภายในเป็นการประเมินผลการดำเนินโครงการในเบื้องต้นให้กับแหล่งอุดหนุนทุนในการดำเนินโครงการฯ

วัตถุประสงค์การประเมิน

1. เพื่อประเมินปัจจัยด้านบริบท (Context Evaluation) ประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) ประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ประเมินผลลัพธ์ (Results Evaluation) และปัญหาในการดำเนินโครงการพัฒนากลไกสนับสนุนวิชาการและเครือข่ายขับเคลื่อนนโยบายสุขภาพดีวิถีใหม่ วิถีธรรม วิถีไทย วิถีเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมให้โครงการพัฒนากลไกสนับสนุนวิชาการและเครือข่ายขับเคลื่อนนโยบายสุขภาพดีวิถีใหม่ วิถีธรรม วิถีไทย วิถีเศรษฐกิจพอเพียงประสบความสำเร็จ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยประเมินผลโครงการ (Evaluation Research) ในการประเมินโครงการได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model เสนอโดย Stufflebeam, & Shinkfield (2007, p.36) มาประยุกต์ใช้เพื่อประเมิน โดยวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการประเมินโครงการฯ ใน 4 ด้าน คือ การประเมินบริบท การประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการ การประเมินผลผลิต และการประเมินผลลัพธ์ของโครงการฯ ผู้ให้ข้อมูลในขั้นตอนนี้เป็นผู้ที่ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการฯ ในระดับพื้นที่ที่สังกัดหน่วยงานสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.) โรงพยาบาล/ศูนย์บริการสุขภาพ กรุงเทพมหานคร สาธารณสุขอำเภอ (สสอ.) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) จาก 13 จังหวัดที่เข้าร่วมโครงการ ผู้ให้ข้อมูลจังหวัดละไม่ต่ำกว่า 5 คน รวมจำนวน 68 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ จังหวัดที่สังกัด หน่วยงานที่สังกัด และตำแหน่งของท่าน ในองค์กร โดยแบบสอบถามเป็นลักษณะเลือกตอบ (Multiple Choice)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อโครงการฯ โดยแบ่งเป็นการประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาในการดำเนินโครงการฯ โดยแบบสอบถามเป็นแบบให้เลือกตอบได้มากกว่า 1 ตัวเลือก (Multiple Response Questions) ตามสภาพที่เกิดปัญหาในการดำเนินโครงการฯ และข้อเสนอแนะในการพัฒนาโครงการฯ ให้ดียิ่งขึ้น

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนาโครงการเพื่อขยายผลในพื้นที่อื่น ๆ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended)

จากนั้นนำเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของการใช้ภาษา โดยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC 0.6-1.00 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการประสานไปยังเครือข่ายในพื้นที่ทั้ง 13 จังหวัด พร้อมกับการส่ง Link ในการเก็บข้อมูล โดยจัดส่งในรูปแบบ Google Form การวิเคราะห์ข้อมูลโดยจำนวน (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Average) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สำหรับการประเมินผลลัพธ์ (Results) ของโครงการฯ ซึ่งกำหนดไว้ว่าผู้ป่วย/ผู้เสี่ยง NCDs (โรคความดันโลหิตสูง และโรคเบาหวาน) สามารถลดน้ำหนัก รอบเอว ความดันโลหิต/ระดับน้ำตาลในเลือดได้ อย่างน้อยร้อยละ 60 ได้ข้อมูลจากแบบบันทึกสุขภาพของผู้ป่วย/ผู้เสี่ยงและนำมาวิเคราะห์ด้วยจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ขั้นตอนที่ 2 ประเมินปัจจัยที่ส่งเสริมให้โครงการฯ ประสบความสำเร็จและปัญหาในการดำเนินโครงการฯ โดยการจัดเวทีถอดบทเรียนผู้บริหารและผู้ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการฯ โดยการถอดบทเรียนในระดับประเทศ ผ่านกิจกรรมโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ผู้ให้ข้อมูลในระดับประเทศ ได้แก่ 1. ผู้บริหารโครงการฯ 2. ผู้ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการฯ จำนวนทั้งสิ้น 61 คน และระดับพื้นที่ต้นแบบซึ่งประสบความสำเร็จที่มีผลงานโดดเด่นและมีข้อมูลเชิงประจักษ์ คือ พื้นที่อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการ ดังนี้ 1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) 2. การประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโครงการฯ วิทยากรและเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง ผู้แทนจาก สสส. จำนวน 13 คน ผู้ขับเคลื่อนโครงการฯ ระดับพื้นที่ที่เป็นบุคลากรด้านสาธารณสุข โดยแบ่งเป็นระดับโรงพยาบาลอำเภอ จำนวน 15 คน และระดับ รพ.สต. จำนวน 12 คน รวม 27 คน และผู้ป่วยที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 12 คน รวมผู้เข้าร่วมการถอดบทเรียนทั้งสิ้น 52 คน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินการประเมินด้านบริบท การประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการ การประเมินผลผลิต การประเมินผลลัพธ์ และปัญหาในการดำเนินโครงการฯ ดังแสดงในตาราง 1 - 3

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นที่มีต่อโครงการฯ

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเห็นด้วย		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านบริบท (Context Evaluation)	4.64	0.51	มากที่สุด
ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)	4.46	0.51	มาก
ด้านกระบวนการ (Process Evaluation)	4.45	0.53	มาก
ด้านผลผลิต (Product Evaluation)	4.57	0.57	มากที่สุด
เฉลี่ยทั้งหมด	4.53	0.55	มากที่สุด

จากตาราง 1 ความคิดเห็นที่มีต่อโครงการฯ พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.53) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่เห็นด้วยว่าเหมาะสมในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านบริบท ($\bar{x}$ = 4.64) และด้านผลผลิต ($\bar{x}$ = 4.57) ส่วนด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{x}$ = 4.46) และด้านกระบวนการ ($\bar{x}$ = 4.45) มีความเห็นด้วยว่าเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของปัญหาในการดำเนินโครงการ

(n = 68)		
ปัญหาในการดำเนินโครงการ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีปัญหาในการดำเนินโครงการ	7	10.29
มีปัญหา (ตอบได้หลายข้อ)		
ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการดำเนินโครงการ	12	17.65
งบประมาณในการดำเนินโครงการฯ มีจำกัด	7	10.29
การเบิกจ่ายงบประมาณในการดำเนินโครงการฯ มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก	17	25.00
บุคลากรที่ดำเนินโครงการฯ มีภารกิจหลายอย่างทำให้ดำเนินโครงการไม่เต็มที่	37	54.41
ผู้ป่วย/ผู้เสี่ยงไม่มาตามนัดหมาย	14	20.59
การประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง	11	16.18
การสร้างความร่วมมือกับผู้ป่วย/ผู้เสี่ยง	9	13.24
รูปแบบในการดำเนินการ (3ส. 3อ 1น.) เข้าใจยาก	6	8.82
อื่น ๆ	3	4.41

จากตาราง 2 พบว่า ในภาพรวมจะพบปัญหาในการดำเนินโครงการในประเด็นบุคลากรที่ดำเนินโครงการฯ มีภารกิจหลายอย่างทำให้ดำเนินโครงการไม่เต็มที่พบปัญหามากที่สุด (ร้อยละ 54.41) รองลงมาคือ การเบิกจ่ายงบประมาณในการดำเนินโครงการฯ มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก (ร้อยละ 25.00) ผู้ป่วย/ผู้เสี่ยงไม่มาตามนัดหมาย (ร้อยละ 20.59)

ตาราง 3 ผลลัพธ์การดำเนินงานโครงการฯ ของผู้ป่วย/ผู้เสี่ยงโรคเบาหวานและโรคความดันโลหิตสูง จำนวน 13 จังหวัด/เขตที่เข้าร่วมโครงการ

ลำดับ	จังหวัด	พื้นที่	น้ำหนัก ที่ลด (ร้อยละ)	รอบเอว ที่ลด (ร้อยละ)	ระดับ น้ำตาล ที่ลด (ร้อยละ)	ระดับความ ดันโลหิตที่ ลด (ร้อยละ)	ผู้ป่วย/ ผู้เสี่ยงที่ เข้าร่วม โครงการ
1	กรุงเทพฯ	ศูนย์บริการ สาธารณสุขที่ 48	89.0	86.6	91.8	90.5	180
2	กำแพงเพชร	รพช.พราน กระต่าย	60.0	57.0	65.0	55.0	250
3	ขอนแก่น	รพร.กระนวน	69.8	67.5	75.8	60.3	260
4	ชลบุรี	รพช.หนองใหญ่	51.2	50.0	61.2	58.0	250
5	นครนายก	รพช.บ้านนา	50.0	47.5	59.0	64.6	240
6	บุรีรัมย์	รพช.สตึก	75.7	77.5	91.4	82.2	325
7	ปัตตานี	รพช.ไม้แก่น	51.0	40.0	75.0	69.2	100
8	เพชรบูรณ์	รพร.หล่มเก่า	23.9	19.8	84.0	50.0	420
9	แพร่	รพร.เด่นชัย	76.0	60.0	70.9	71.0	225
10	สกลนคร	รพร.สว่างแดนดิน	47.2	44.2	62.7	44.4	466
11	สุพรรณบุรี	รพช.สามชุก	90.9	90.3	42.9	48.6	175
12	สุราษฎร์ธานี	รพช.พุนพิน	46.2	39.7	52.7	60.8	400
13	อุบลราชธานี	รพร.เดชอุดม	48.6	43.8	94.3	76.2	210
รวม			-	-	-	-	3,501
เฉลี่ย			60.0	55.7	71.3	63.9	-

จากตาราง 3 ผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการฯ ด้วยหลัก 3ส. 3อ. 1น. ในพื้นที่ 13 จังหวัด พบว่า ในภาพรวม น้ำหนักที่ลด (ร้อยละ 60.0) รอบเอวที่ลด (ร้อยละ 55.7) ระดับน้ำตาลที่ลด (ร้อยละ 71.3) ระดับความดันโลหิตที่ลด (ร้อยละ 63.9) และผู้ป่วย/ผู้เสี่ยงที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 3,501 คน ซึ่งผลลัพธ์ของโครงการได้กำหนดไว้ว่า ผู้ป่วย/ผู้เสี่ยง NCDs (โรคความดันโลหิตสูงและโรคเบาหวาน) สามารถลดน้ำหนัก รอบเอว ความดันโลหิต/ระดับน้ำตาล

ในเลือดได้ อย่างน้อยร้อยละ 60 ดังนั้นจึงมีเพียงประเด็นรอบแอมที่ลด (ร้อยละ 55.7) ที่ไม่บรรลุผลลัพธ์ของโครงการฯ แต่ใกล้เคียงกับผลลัพธ์ที่ตั้งไว้

สำหรับปัญหาในการดำเนินโครงการฯ โดยการจัดเวทีถอดบทเรียน ในภาพรวมของปัญหาทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ มีดังนี้

1. ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญและมีการเปลี่ยนแปลง/โยกย้ายตำแหน่ง โครงการฯ จะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ หากผู้บริหารในทุกระดับไม่เห็นความสำคัญ นอกจากนี้ยังพบปัญหาการเปลี่ยนแปลง/โยกย้ายตำแหน่งของผู้บริหารที่อยู่ในระบบโครงสร้างหน่วยงานราชการ

2. นโยบายไม่ต่อเนื่องและไม่ชัดเจน การที่ผู้บริหารไม่ทราบข้อมูลโครงการฯ และการไม่เห็นความสำคัญของโครงการฯ ทำให้ขาดการกำหนดเป็นนโยบายและแนวปฏิบัติงานที่ชัดเจน นอกจากนี้ ความไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของนโยบายกระทรวงสาธารณสุข กล่าวคือ มีการกำหนดหลักการในการปฏิบัติที่แตกต่างกัน เช่น “หลัก 3ส. 3อ. 1น.” หรือ “หลัก 3อ. 2ส.” หรือ “หลัก 3อ. 2ส. 1น. 1พ.” เป็นต้น ทำให้ผู้ดำเนินงานโครงการฯ เกิดความสับสนและนำโครงการฯ ไปปฏิบัติไม่เหมือนกัน มากไปกว่านั้นคือ เมื่อนำไปปฏิบัติในพื้นที่ก็ทำให้กลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในชุมชนเกิดความสับสนด้วยเช่นกัน

3. การที่ รพ.สต. ถ่ายโอนไปสังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการโครงการต้องได้รับอนุญาตจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นก่อนจึงจะสามารถดำเนินงานโครงการฯ ได้ โดยเฉพาะในช่วงที่มีการถ่ายโอนทำให้นโยบายบางพื้นที่ไม่ต่อเนื่องหรือเกิดการสับสนในการปฏิบัติ

4. การเปลี่ยนแปลงงาน/โยกย้ายตำแหน่งของผู้ดำเนินงานโครงการฯ ในโครงสร้างการทำงานของหน่วยงานราชการที่มีการเปลี่ยนแปลง/โยกย้ายตำแหน่งงาน ส่งผลทำให้มีการเปลี่ยนผู้ดำเนินโครงการฯ ซึ่งเป็นผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมและมีความเข้าใจในโครงการฯ เป็นผู้ดำเนินงานโครงการฯ

5. ภาระงานของผู้ดำเนินงานโครงการฯ เนื่องจากการทำงานของหน่วยงานด้านสาธารณสุขในปัจจุบันเน้นการทำงานเชิงคุณภาพมากขึ้น ทำให้ปริมาณงานของผู้ดำเนินงานโครงการฯ มีมากขึ้นตามไปด้วย ในทางกลับกันคือ อัตรากำลังบุคลากรของหน่วยงานมีน้อย ทำให้เกิดภาวะหมดไฟในการทำงาน (Burnout) และขาดแรงกระตุ้นและแรงจูงใจในการทำงาน

6. มีข้อยุ่งยากในการเบิกจ่ายงบประมาณ การดำเนินงานโครงการฯ

7. การมีส่วนร่วมของเครือข่ายน้อย การดำเนินงานโครงการฯ มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานและหลายกระทรวง ทำให้มีความยุ่งยาก ซับซ้อน และมีปัญหาด้านการประสานงาน ในขณะเดียวกันก็ขาดการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

8. ผู้ป่วย/ผู้เสี่ยงขาดความต่อเนื่องในการเข้าร่วมกิจกรรม เป็นปัญหาสำคัญของการดำเนินงานโครงการฯ คือ ผู้ป่วย/ผู้เสี่ยงขาดความต่อเนื่อง ทั้งการเข้าร่วมกิจกรรม และการนำหลักการ 3ส. 3อ. 1น. ไปปฏิบัติจริง ทำให้ไม่สามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นภายใต้ระยะเวลาการดำเนินงานโครงการฯ

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมให้โครงการ ฯ ให้ประสบความสำเร็จ

จากการประเมินปัจจัยความสำเร็จของโครงการฯ ที่ทำให้โครงการฯ ดำเนินการได้บรรลุผลสำเร็จโดยการถอดบทเรียนในระดับประเทศและพื้นที่ต้นแบบ ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านบุคลากร โดยบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ที่ส่งผลทำให้โครงการประสบความสำเร็จ คือ

2.1.1 ผู้บริหาร ความสำเร็จของโครงการฯ เป็นผลมาจากการเห็นความสำคัญของผู้บริหารในทุกกระดับที่ให้ความสำคัญกับการป้องกันและรักษาโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง โดยเฉพาะการกำหนดเป็นนโยบายระดับกระทรวง ส่งต่อถึงผู้บริหารระดับเขต ระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล ตามลำดับ

2.1.2 ผู้ดำเนินงานโครงการฯ ในพื้นที่ ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดโครงสร้างการทำงาน บทบาทและภาระหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละระดับอย่างชัดเจน โดยการจัดทำเป็นคำสั่งแต่งตั้ง อีกทั้งหากเป็นไปได้ควรมอบหมายผู้ดำเนินการโครงการฯ ที่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำงาน มีความสามารถในการประสานงาน รวมถึงทราบข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ เช่น ระเบียบการเบิกจ่ายเงินโครงการฯ

2.1.3 วิทยากร เป็นผู้ที่ทำให้ผู้ป่วย/ผู้เสี่ยงมีความเข้าใจ หรือมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหรือการนำความรู้ไปปฏิบัติ โดยคุณสมบัติของวิทยากรมีผลต่อความสำเร็จของโครงการฯ ได้แก่ 1) มีความรู้ความเชี่ยวชาญในโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม 2) มีทักษะในการสื่อสารและความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหาให้เข้าใจได้ง่าย และ 3) ประพฤติตนเป็นต้นแบบที่ดี

2.1.4 กลุ่มเป้าหมายผู้ป่วย/ผู้เสี่ยง คุณสมบัติของกลุ่มเป้าหมายมีผลต่อความสำเร็จของโครงการฯ อีกทั้งจะสามารถเป็นตัวอย่างในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้กับบุคคล

2.2 ด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านงบประมาณมีผลต่อความสำเร็จของโครงการฯ โดยงบประมาณจะต้องมีทั้งความต่อเนื่องและเพียงพอสำหรับการดำเนินงานของโครงการฯ ในทุกระดับ

2.3 ด้านหลักสูตร โดยหลักสูตรได้มีการถ่ายทอดสู่วิทยากรแต่ละระดับ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ อีกทั้งมีคู่มือในการดำเนินการ ทำให้นิเทศหลักสูตรไปใช้ได้ดียิ่งขึ้น โดยเครื่องมือ 3ส. 3อ. 1น. มีความเหมาะสม และสามารถปรับเข้ากับบริบทของพื้นที่ได้

2.4 กระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการบริหารจัดการที่ดีในการดำเนินงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการฯ ได้แก่ 1) การมีนโยบายและแผนงาน โดยกำหนดยุทธศาสตร์ หน้าที่ ความรับผิดชอบที่มีความชัดเจนและเป็นทางการ 2) การมีเครือข่ายการทำงานและการบูรณาการการทำงาน 3) มีการสร้างความร่วมมือในลักษณะชนะ-ชนะ (Win-Win) ซึ่งเห็นถึงการได้รับประโยชน์ร่วมกัน 4) มีต้นแบบที่ดีในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ 5) มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานซึ่งเป็นกลไกการเสริมแรงทางบวก และ 6) มีการควบคุม กำกับการดำเนินโครงการ และติดตามผู้ป่วย/ผู้เสี่ยงอย่างต่อเนื่อง

สำหรับข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการโครงการฯ ให้ดียิ่งขึ้นที่สำคัญ คือ 1) ควรมีการกำหนดให้เป็นหนึ่งในแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อระดับชาติ และผลักดันให้เป็นนโยบายแห่งชาติว่าด้วยสุขภาพดีวิถีใหม่ วิถีธรรม วิถีไทย วิถีเศรษฐกิจพอเพียง และกำหนดเป็นนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดการทำงานแบบบูรณาการ 2) การกำหนดเป็นตัวชี้วัดประเมินผลงานของผู้บริหารในแต่ละระดับ

ของกระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3) การจัดสรรงบประมาณควรมีการจัดสรรให้กับหน่วยงานที่ดำเนินโครงการโดยตรง คือ รพ.สต. จะเป็นการย่นระยะเวลาในการทำงานหรือเกิดความคล่องตัวในการเบิกจ่ายงบประมาณ 4) การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้สุขภาพดีวิถีใหม่ วิถีธรรม วิถีไทย วิถีเศรษฐกิจพอเพียง ต้องมีแนวทางให้ชัดเจนในการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ฯ 5) จัดทำชุดสื่อดิจิทัล เพื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผ่านระบบสื่อสารมวลชนทุกช่องทางครอบคลุมทั่วประเทศ และสื่อสารให้ความรู้ในการปฏิบัติ 3ส. 3อ. 1น. ในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง และ 6) จัดทำแอปพลิเคชัน (Application) บนโทรศัพท์มือถือเพื่อบันทึกและติดตามให้คำแนะนำในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามแนวทาง 3ส. 3อ. 1น. ซึ่งเป็นไปตามแนวโน้มของโลกในยุคปัจจุบันที่มีการให้อินเทอร์เน็ตในการสื่อสาร

อภิปรายผล

1. ผลการประเมินด้านบริบท การประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิตของโครงการ ฯ พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่เห็นด้วยว่าเหมาะสมในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านบริบทและด้านผลผลิต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการบริหารจัดการโครงการฯ ได้มีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน และมีความชัดเจนเป็นโครงการฯ ที่สามารถช่วยสนับสนุนการแก้ปัญหา NCDs ได้ (มูลนิธิอุทัย สุขสุข, 2564) อีกทั้งตรงกับปัญหาของพื้นที่หรือการที่พื้นที่เห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากโครงการฯ ส่วนด้านปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการมีความเห็นด้วยว่าเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลส่วนหนึ่งได้ให้ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการโครงการฯ เพื่อให้การดำเนินโครงการฯ มีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับ เนื้อหิตย หมู่มา, ศรีัญญา ขาญสุข, และณัฐยา ไทยนาถ (2564) ได้เสนอแนะว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเน้นการส่งเสริมสุขภาพ การเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรค รวมทั้งปรับระบบบริการคลินิกเบาหวานและความดันโลหิตสูงให้มีผู้จัดการรับผิดชอบการจัดบริการ (Case/Care Manager) ให้ชัดเจน และผดุงศิษฐ์ ข่านาญบริรักษ์, ลดาวัลย์ เลนทามิ, กิตติศักดิ์ ไกรจันทร์, สาคร อินโทะ, และวิภา วิสโส (2563) ทำการประเมินผลโครงการพัฒนาเครือข่ายพยาบาลชุมชนในการขับเคลื่อนอำเภอจัดการสุขภาพของเขตสุขภาพที่ 7 พบว่าภาคประชาชนสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ด้วยกระบวนการเสริมพลัง สร้างคุณค่าให้กับคนทำงาน และหาแนวทางแก้ไข้ปัญหา

ทั้งนี้ผลผลิตของโครงการสร้างสุขภาพดีวิถีไทย ด้วยหลัก 3ส. 3อ. 1น. ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของโครงการฯ สรุปได้ว่าในภาพรวมผู้ป่วย/ผู้เสี่ยง โรคความดันโลหิตสูงและโรคเบาหวานส่วนใหญ่สามารถลดน้ำหนัก ความดันโลหิต/ระดับน้ำตาลในเลือดได้มากกว่าร้อยละ 60 ยกเว้นรอบเอวที่ลดเพียงร้อยละ 55.7 ซึ่งก็ถือว่าลดรอบเอวได้เกินครึ่งหนึ่งของผู้ป่วย/ผู้เสี่ยงที่เข้าร่วมโครงการฯ จากการศึกษางานวิจัยหลาย ๆ งานในพื้นที่พบว่า การนำเครื่องมือ 3ส. 3อ. 1น. ไปใช้กับผู้ป่วยเบาหวานและผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงมีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพและสภาพการณ์ของโรค ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาของ ปณิธาน กระสังข์, และจิระศักดิ์ ทัพพา (2564) ได้ศึกษาผลของการประยุกต์ใช้รูปแบบสร้างเสริมสุขภาพ 3ส. 3อ. 1น. ผลการศึกษพบว่า หลังการประยุกต์ใช้รูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพด้วยหลักวิถีธรรม กลุ่มทดลองมีระดับค่าน้ำตาลในเลือดและค่าความดันโลหิต Systolic ต่ำกว่าก่อนการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ อุทัย สุขสุข, อีพรพร สิริอังกูร, พิชัยย์ กลัดจอมพงษ์, และบุษบา ใจกล้า

(2564) ทำการพัฒนาแบบและศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพวิถีพุทธเพื่อป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ด้วยการปฏิบัติตนตาม 3ส. 3อ. 1น. ส่งผลให้ผู้ป่วยโรคเบาหวานและหรือความดันโลหิตสูงที่ไม่สามารถควบคุมได้ มีภาวะสุขภาพ ได้แก่ ค่าน้ำหนัก รอบเอว ดัชนีมวลกาย ความดันโลหิต และค่าระดับน้ำตาลในเลือดลดลง และมีความรู้ ความสุขเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) จึงควรขยายผลรูปแบบไปใช้ในพื้นที่อื่น ๆ และในกลุ่มผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังอื่น ๆ ต่อไป ทั้งนี้ผลการประเมินของ เบญจพร วัฒนศิริเวช (2564) ประเมินผลโครงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ยาของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ไม่ได้ใช้การปรับพฤติกรรมสุขภาพ 3ส. 3อ. 1น. ได้วิเคราะห์สถานการณ์การใช้ยา กิจกรรมกระบวนการผลิตและผลลัพธ์ของการดำเนินงานตามรูปแบบ CIPP Model ด้านผลลัพธ์พบว่า ระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ป่วยก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากผลงานวิจัยของ สารโจน์ ประพรมมา (2563) ซึ่งให้เห็นถึงความสำคัญของการบันทึกภาวะสุขภาพของผู้ป่วยที่มีผลต่อการรักษา พบว่า ผลของโปรแกรมวิถีธรรม วิถีไทย ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ติดตามได้หลังสิ้นสุดการวิจัยในภาพรวมมีน้ำหนักตัวเฉลี่ยลดลงเล็กน้อย เส้นรอบเอว และระดับน้ำตาลในเลือดไม่เปลี่ยนแปลง ส่วนพฤติกรรมสุขภาพไม่สามารถประเมินได้ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างขาดการบันทึกประจำวัน จากการประเมินผลรายบุคคล พบว่า กลุ่มเสี่ยง 5 ราย มีน้ำหนักตัว เส้นรอบเอว และระดับน้ำตาลในเลือดลดลง นอกจากนี้ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม พบว่า การปฏิบัติตัวตามแนวทางพุทธศาสนา ความใส่ใจในเรื่องสุขภาพ อาหารประจำท้องถิ่น และการดำเนินภารกิจประจำวัน ล้วนส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีและไม่ดี

ส่วนด้านปัญหาจะพบปัญหาการดำเนินโครงการฯ ในประเด็นด้านบุคลากรที่ดำเนินโครงการฯ มีการกิจหลายอย่างทำให้ดำเนินโครงการไม่เต็มที่พบปัญหามากที่สุด รองลงมาคือ การเบิกจ่ายงบประมาณในการดำเนินโครงการฯ มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก (ร้อยละ 25.00) ผู้ป่วย/ผู้เสี่ยงไม่มาตามนัดหมาย ซึ่ง เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2551) ได้กล่าวไว้ว่าการประเมินช่วยให้ได้ข้อมูลป้อนกลับจากผู้รับบริการ ข้อมูลประเภทนี้ทำให้ทราบถึงข้อจำกัดและปัญหาต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน เพื่อนำมาปรับปรุงโครงการตลอดจนเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ให้และผู้รับบริการ สอดคล้องกับ สมคิด พรหมจรรย์ (2563) ที่กล่าวว่า การประเมินโครงการช่วยในการจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการโครงการ อีกทั้ง กระสุนธัช ปัญญาใส, พิชามณัฐ ภูเจริญ, และณิกมล เปียอยู่ (2560) ได้เสนอแนะว่าก่อนนำกิจกรรมการสร้างเสริมสุขภาพไปใช้ ควรมีการประเมินสภาพปัญหา ความต้องการของพื้นที่ และความรอบรู้ทางด้านสุขภาพของกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวานและโรคความดันโลหิตสูง ดังนั้นในการนำโครงการฯ ไปปฏิบัติหน่วยงานที่รับผิดชอบและพื้นที่ที่ต้องทำการศึกษาปัญหาที่เคยเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการฯ ในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อนำข้อมูลไปวางแผนในการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น

2. ปัจจัยที่ส่งเสริมให้โครงการฯ ประสบความสำเร็จ ได้แก่ ปัจจัย 1) ด้านบุคลากร คือ ผู้บริหาร ผู้ดำเนินงานโครงการในพื้นที่ วิทยากร กลุ่มเป้าหมายผู้ป่วย/ผู้เสี่ยง 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านหลักสูตร (ที่ใช้เครื่องมือ 3ส. 3อ. 1น.) และ 4) ด้านบริหารจัดการ สำหรับปัญหาในการดำเนินโครงการพบปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ 1) บุคลากรที่ดำเนินโครงการมีการกิจหลายอย่างทำให้ดำเนินโครงการไม่เต็มที่ 2) ผู้ป่วย/ผู้เสี่ยงไม่มาตามนัดหมาย และ 3) การเบิกจ่ายงบประมาณในการดำเนินโครงการมีขั้นตอนที่ยุ่งยาก ดังนั้นในการบริหารจัดการโครงการฯ ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ควรมีการ

ส่งเสริมปัจจัยที่ทำให้โครงการประสบความสำเร็จโดยนำปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้มาวางแผนในการบริหารจัดการโครงการฯ ในเชิงลึก และในการบริหารจัดการโครงการฯ ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ควรมีการส่งเสริมปัจจัยที่ทำให้โครงการประสบความสำเร็จโดยนำปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้มาวางแผนในการบริหารจัดการโครงการฯ ในเชิงลึก ทั้งนี้ ประมวล เหล่าสมบัติทวี, และสาโรจน์ ประพรมมา (2563) ใช้หลัก 3อ. 3ส. 1น. ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จ คือ 1) การจัดโปรแกรมแก้ไขปัญหามาให้เหมาะกับกลุ่มเป้าหมาย 2) การใช้บุคคลต้นแบบในการสื่อสารกับชุมชน และ 3) การใช้ อาสาสมัครจิตอาสาเฉพาะกิจที่ผ่านกระบวนการคัดเลือกโดยชุมชนและผ่านการทดสอบสมรรถนะ โดยบุคลากรสาธารณสุข ในขณะที่ สาโรจน์ ประพรมมา (2563) กล่าวว่าปัจจัยความสำเร็จ คือ ด้านผู้ป่วยที่มีความใส่ใจในภาวะสุขภาพของตนเองและความสนใจในพุทธศาสนาซึ่งจะมีความโน้มเอียงที่จะปฏิบัติตามหลักนาฬิกาศีวิต ส่วนปัจจัยที่ทำให้ไม่สำเร็จ ที่เป็นประเด็นหลักคือ ภาระงาน เวลา และความตั้งใจ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ควรมีการขยายผลโครงการฯ ให้ครอบคลุมทุกจังหวัดเนื่องจากเป็นโครงการฯ ที่เกิดประโยชน์ ต่อชุมชนและผู้ปฏิบัติงานในระยะยาว และเมื่อใช้เครื่องมือ 3ส. 3อ. 1น. ผู้ป่วย/ผู้เสี่ยงโรคความดันโลหิตสูงและโรคเบาหวานสามารถลดน้ำหนัก รอบเอว ความดันโลหิต/ระดับน้ำตาลในเลือดได้ แต่ควรมีการกำหนดให้เป็นหนึ่งในแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อระดับชาติ และผลักดันให้เป็นนโยบายแห่งชาติว่าด้วยสุขภาพดีวิถีใหม่ วิถีธรรม วิถีไทย วิถีเศรษฐกิจพอเพียง หรือการกำหนดเป็นนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดการทำงานแบบบูรณาการ

1.2 การกำหนดเป็นตัวชี้วัดประเมินผลงานของผู้บริหารในแต่ละระดับของกระทรวงสาธารณสุข องค์การบริหารส่วนจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการบูรณาการการดำเนินงานกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งการจัดโครงสร้างบุคลากรที่ดำเนินโครงการฯ เพื่อให้เป็นงานประจำที่มีบุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรง

1.3 จัดทำชุดสื่อดิจิทัล ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผ่านระบบสื่อสารมวลชนทุกช่องทางครอบคลุมทั่วประเทศ และสื่อสารในการให้ความรู้ในการปฏิบัติ 3ส. 3อ. 1น. ในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งควรทำ 3ส. 3อ. 1น. เป็นวิดิทัศน์สั้น ๆ ที่ผู้ป่วย/ผู้เสี่ยงสามารถเข้าถึงการสื่อสารได้ เช่น วิดิทัศน์ที่สามารถให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปเปิดให้ผู้ป่วย/ผู้เสี่ยงได้ทบทวนความรู้ ความเข้าใจ หรือมีเนื้อหาที่แบ่งเป็นความรู้ความเข้าใจในแต่ละเรื่องผ่านเครือข่าย เป็นต้น

1.4 จัดทำแอปพลิเคชัน (Application) บนโทรศัพท์มือถือเพื่อบันทึกและติดตามการให้คำแนะนำในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามแนวทาง 3ส. 3อ. 1น. ที่สะดวกและรวดเร็ว อีกทั้งเป็นการกระตุ้น ติดตามการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และการปรับยา เป็นต้น

1.5 ในหลักสูตรอบรมวิทยากรควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีที่นำเครื่องมือ 3ส. 3อ. 1น. ไปปรับใช้ในบริบทที่แตกต่างกันเพื่อเป็นกรณีตัวอย่าง และควรเพิ่มเนื้อหาในการให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งของงบประมาณใน

การดำเนินโครงการฯ การเขียนของประมาณจากแหล่งงบประมาณต่าง ๆ เพื่อให้โครงการสามารถดำเนินการต่อเนื่องได้ด้วยตนเอง

1.6 การยกย่องมีต้นแบบที่ดีในการดำเนินโครงการฯ ด้านต่าง ๆ ในระดับประเทศไม่ว่าจะเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ผู้ดำเนินโครงการฯ ที่ประสบความสำเร็จในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และศูนย์การเรียนรู้ฯ ตำบลต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินโครงการฯ เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ที่ปฏิบัติงานตลอดจนผู้ที่เข้าร่วมโครงการและเป็นแหล่งเรียนรู้

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติในพื้นที่

2.1 ผู้เกี่ยวข้องทั้งระดับจังหวัดและระดับพื้นที่ต้องมีความเข้าใจปัญหา วิเคราะห์สภาพปัญหาในเรื่องนั้น ๆ ต้องมีข้อมูลสารสนเทศที่สามารถสะท้อนสภาพปัญหา ความต้องการ สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมของพื้นที่เพื่อใช้ในการวางแผนการดำเนินโครงการฯ ได้อย่างถูกต้อง

2.2 ปัจจัยสำเร็จในการดำเนินโครงการฯ ที่สำคัญที่สุด คือ ด้านบุคลากร ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ดำเนินงานโครงการฯ ในพื้นที่ วิทยากร ซึ่งต้องให้ความสำคัญ มีนโยบายและการวางแผนการบริหารจัดการที่ชัดเจน และกลุ่มเป้าหมายผู้ป่วย/ผู้เสี่ยงต้องมีการสร้างความเข้าใจและชี้ให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับการเข้าร่วมโครงการฯ ซึ่งจะส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการมาตามนัดหมาย และมีการสร้างแรงจูงใจการยกย่องชมเชยในฐานะบุคคลต้นแบบ ฯลฯ ให้กับผู้ป่วย/ผู้เสี่ยงที่มาตามนัดหมายและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ

2.3 ในการนำเครื่องมือ 3ส. 3อ. 1น. วิถีธรรม วิถีไทย เพื่อเสริมสร้างสุขภาพ ป้องกัน และควบคุมโรคเรื้อรังไปใช้ต้องมีการสร้างความเข้าใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน ตลอดจนผู้ป่วย/ผู้เสี่ยง และในการนำเครื่องมือไปใช้ต้องร่วมกันวิเคราะห์เพื่อปรับเครื่องมือและการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นภาระงานที่รับผิดชอบของผู้รับผิดชอบโครงการฯ ด้านบริบทของผู้ป่วย/ผู้เสี่ยงในเรื่องของอาชีพ เวลาในการทำงาน วัฒนธรรม ศาสนา ฯลฯ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการติดตามและประเมินโครงการฯ ในทุกปี และมีการประเมินโครงการฯ ในเชิงลึกในแต่ละด้าน เช่น ประเมินผลการดำเนินการของศูนย์การเรียนรู้ฯ ประเมินวิธีการนำเครื่องมือ 3ส. 3อ. 1น. ไปปรับเปลี่ยนตามบริบทของพื้นที่

2. ควรมีการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการโครงการฯ ที่ประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน การบริหารจัดการโครงการฯ (ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น)

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่ให้งบประมาณในการสนับสนุนการประเมินโครงการฯ ผ่านมูลนิธิอุทัย สุดสุข ในครั้งนี้ ตลอดจนผู้ให้ข้อมูลที่ทำให้การประเมินโครงการฯ ในครั้งนี้สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์เป็นอย่างดียิ่ง

เอกสารอ้างอิง

- กรฐณัฐ ปัญญาใส, พิชามณัฐ ภูเจริญ, และณิกมล เปียอยู่. (2560, มกราคม – มิถุนายน). การประเมินผล การสร้างเสริมสุขภาพประชาชนกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวานและโรคความดันโลหิตสูง. **วารสารวิทยาลัย พยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี**, 28(1), 51 - 62.
- เนื่อทิพย์ หมุ่มมาก, ศรีัญญา ชาญสุข, และณัฐยา ไกยนาถ. (2564, กรกฎาคม - ธันวาคม). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมสุขภาพของกลุ่มเสี่ยงโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง เขตสุขภาพที่ 8 กระทรวงสาธารณสุข. **วารสาร พยาบาลตำรวจ**, 13(2), 427 - 433.
- เบญจพร วัฒนศิริเวช. (2564, มกราคม – มิถุนายน). ประเมินผลโครงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ยา ของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 เครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น. **วารสารสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น**, 3(1), 103 - 115.
- ปณิธาน กระสังข์, และจิระศักดิ์ ทัพพา. (2564, กรกฎาคม - ธันวาคม). ผลของการประยุกต์ใช้รูปแบบการสร้าง เสริมสุขภาพด้วยหลักวิถีธรรมผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ชุมชนตำบลบ้านฉาง อำเภอเมือง จังหวัด ปทุมธานี. **วารสาร มจร.วิชาการ**, 25(2), 180 - 195.
- ประมวล เหล่าสมบัติทวี, และสโรจน์ ประพรมมา. (2563, กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม). การพัฒนานวัตกรรม โปรแกรมมะขาม 3 รุ่น การป้องกันและควบคุมโรคเบาหวานในพื้นที่นำร่องของจังหวัดชัยภูมิ. **วารสารวิชาการ สคร. 9**, 26(2), 72 - 85.
- ปจรรย์ ผลประเสริฐ. (2554). **การเขียนและประเมินโครงการ**. กำแพงเพชร: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย ราชภัฏกำแพงเพชร.
- ผดุงศิษฐ์ ชำนาญบริรักษ์, ลดาวัลย์ เลนทามิ, กิตติศักดิ์ ไกรจันทร์, สาคร อินโทะโล, และวิภา วิสโส. (2563, กรกฎาคม - กันยายน). การประเมินผลโครงการพัฒนาเครือข่ายพยาบาลชุมชนในการขับเคลื่อน อำเภอจัดการสุขภาพของเขตสุขภาพที่ 7. **วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา**, 28(3), 16 - 26.
- ภัทระ แสนไชยสุริยา, และคณะ. (2562). รายงานผลการศึกษาโครงการทบทวนสถานการณ์ และผลการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อเรื้อรังในประเทศไทย พ.ศ. 2560 – 2562. กรุงเทพฯ: กรมควบคุมโรค กองโรคไม่ติดต่อ.
- มนูรี หอมสนธิ. (2561). NCD โรคไม่ติดต่อ...ปรับพฤติกรรม ปลอดภัยจาก NCD. สืบค้น มกราคม 2, 2566. จาก <https://www.si.mahidol.ac.th/th/healthdetail.asp?aid=1122>.
- มูลนิธิอุทัย สุตสุข. (2564). **โครงการพัฒนากลไกสนับสนุนวิชาการและเครือข่ายขับเคลื่อนนโยบายสุขภาพดี วิถีใหม่ วิถีธรรม วิถีไทย วิถีเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ: นนทบุรี.
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2551). **การประเมินโครงการ แนวคิดและแนวปฏิบัติ** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักโรคไม่ติดต่อ. (2560). แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อระดับชาติ 5 ปี

(พ.ศ. 2560 - 2564). กรุงเทพฯ: อีโมชั่น อาร์ต จำกัด.

สโรจน์ ประพรมมา. (2563, มกราคม - มิถุนายน). ผลของโปรแกรมวิถีธรรม วิถีไทยในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนกลุ่มเสี่ยงโรคเรื้อรังในพื้นที่บริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแห่งหนึ่ง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดชัยภูมิ. วารสารสมาคมวิชาชีพสุขภาพ, 35(1), 56 - 68.

สมคิด พรหมจ้อย. (2563). เทคนิคการประเมินโครงการ (พิมพ์ครั้งที่ 7). นนทบุรี: จตุพร.

อุทัย สุดสุข, อีพร สิริอังกูร, พัชรีย์ กลัดจอมพงษ์, และบุษบา ใจกล้า. (2564, พฤษภาคม - มิถุนายน).

พัฒนารูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพดีวิถีพุทธ เพื่อป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง.

วารสารวิชาการสาธารณสุข, 30(3), 438 - 450.

Round R., Marshall B., & Horton K. (2005). **Planning for Effective Health Promotion**

Evaluation. Melbourne: Victorian Government Department of Human Services.

Stufflebeam, D., L., & Shinkfield, A., J. (2007). **Evaluation Theory, Models,**

and Applications. San Francisco: Jossey-Bass.

Stufflebeam D., L. (2015). **For Applying CIPP Evaluation Model Checklist: A Tool The**

CIPP Model to Assess Projects and Programs. Retrieved May 31, 2023, from

<http://rszarf.ips.uw.edu.pl/ewalps/dzienne/cipp-model-stufflebeam2015.pdf>.

แนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพของ
ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

The Administrative Guidelines Based on Special Education Center
Quality Standard of Provincial Special Education, Quality Promotion
Network 6, Special Education Bureau

วิศรุช แก้วสวึง,* สรรชัย ชูชีพ,** และเฉลิมชัย หาญกล้า***

Witsarut Kaewsawing, Sunchai Chuchee, and Chalermchai Hankla

Received: January 15, 2024 Revised: March 25, 2024 Accepted: March 27, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพที่เป็นปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 2. วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 3. พัฒนาแนวทางการบริหารจัดการ ตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มเครือข่ายที่ 6 จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน และคณะครู จำนวน 198 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการประเมินการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ จำนวน 57 ข้อ และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จำนวน 12 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาลายค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified) มีการวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้การเขียนบรรยาย

ผลการศึกษาพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นทั้ง 4 ด้าน ที่ต้องได้รับการพัฒนา คือ 1. ด้านปัจจัย สถานที่สำหรับฝึกทักษะด้านอาชีพของคนพิการ 2. ด้านกระบวนการรูปแบบการมีส่วนร่วมในการประเมิน 3. ด้านผลผลิตการกำกับติดตามพัฒนาการตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 4. ด้านผลลัพธ์

* นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

** อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

*** อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำพาศูนย์การศึกษาพิเศษ ให้ได้รับการรับรองคุณภาพภายนอกให้เท่ากับหรือสูงกว่า
ค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6, แนวทางการบริหาร, มาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ
คุณภาพ

Abstract

The objectives of this research are to: 1. study the current conditions and desired outcomes of operations according to the quality standards of the Special Education Center under Quality Promotion Network 6, Special Education Bureau; 2. analyze the needs and requirements for management according to these quality standards; and 3. develop management guidelines in line with the quality standards of the Special Education Center within Quality Promotion Network 6. The population for this study included school administrators and teachers from the Provincial Special Education Center Network Group for Promoting the Effectiveness of Special Education Centers in Network Group 6, consisting of 10 school administrators and 198 teachers. The research instruments included a 57 item questionnaire on opinions regarding administrative evaluation according to the quality standards of the Special Education Center, and a semi-structured interview form with 12 questions. Data were analyzed using percentages, means, standard deviations, and the necessary index value (PNI Modified). Content analysis was conducted using descriptive writing.

The study results identified the following four areas requiring development: 1. Factors: Places for vocational skills training for people with disabilities; 2. Processes: Forms of participation in the assessment process; 3. Productivity: Supervising and monitoring student development according to individual education management plans; and 4. Outcomes: Enabling educational institution administrators to lead the Special Education Center in achieving external quality certification equal to or higher than the specified target values, consistently.

Keywords: Quality Promotion Network 6, Management Guidelines, Special Education Center Standards

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศ เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2563 เรื่องการจัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษาและศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด โดยมีเนื้อความว่า ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด เป็นสถานศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีบทบาทหน้าที่จัดการศึกษา ในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมของคนพิการตั้งแต่ แรกเกิดหรือแรกพบ ความพิการ ตลอดจนวางแผน กำหนดนโยบายและแผนงานการศึกษาเพื่อคนพิการให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ และนำนโยบายระดับชาติไปสู่การปฏิบัติ ส่งเสริมและประสานงานการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลให้แก่คนพิการและแผนบริการเฉพาะครอบครัว และดำเนินการประสานการส่งต่อให้ความช่วยเหลือทั้งทางการแพทย์และทางการศึกษา โดยให้การประสานขอรับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใด ในรูปแบบของคู่มือการศึกษา (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2564, หน้า 32) การบริหารจัดการ องค์กรของศูนย์การศึกษาพิเศษแต่ละจังหวัด จะบริหารจัดการโดยขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาแต่ละแห่งจะมีอำนาจบริหารจัดการด้วยตนเอง แต่ยังคงดำเนินการตามแนวนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ทำให้สภาพการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันแต่ละจังหวัดมีความแตกต่างกัน ที่ผ่านมามีปัญหาที่ยังเห็นได้ชัดเจนนคือ โครงสร้างการปฏิบัติงานและการบริหารงานของสถานศึกษายังไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทำให้การพัฒนาองค์กรแต่ละที่ยังคงไม่เท่ากัน เป็นผลให้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการต้องหาวิธีหรือแนวทางที่จะศึกษาและแก้ไขปัญหาดังกล่าวจนเกิดเป็นแนวนโยบายขึ้น

ในปีการศึกษา 2565 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีหนังสือออกนโยบายให้ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดทุกจังหวัด ได้เตรียมพร้อมเพื่อที่จะเข้ารับการประเมินให้ผ่านมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ ซึ่งจะมีกรอบการประเมินทั้งหมด 4 ด้าน คือ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลลัพธ์ โดยให้ศูนย์การศึกษาพิเศษทั่วประเทศ ทั้ง 76 จังหวัด ได้เตรียมความพร้อมประเมินตนเองตามกรอบมาตรฐาน โดยอ้างอิงหนังสือประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 22 เมษายน 2565 เรื่อง การประเมินตนเอง โรงเรียนคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565, หน้า 19)

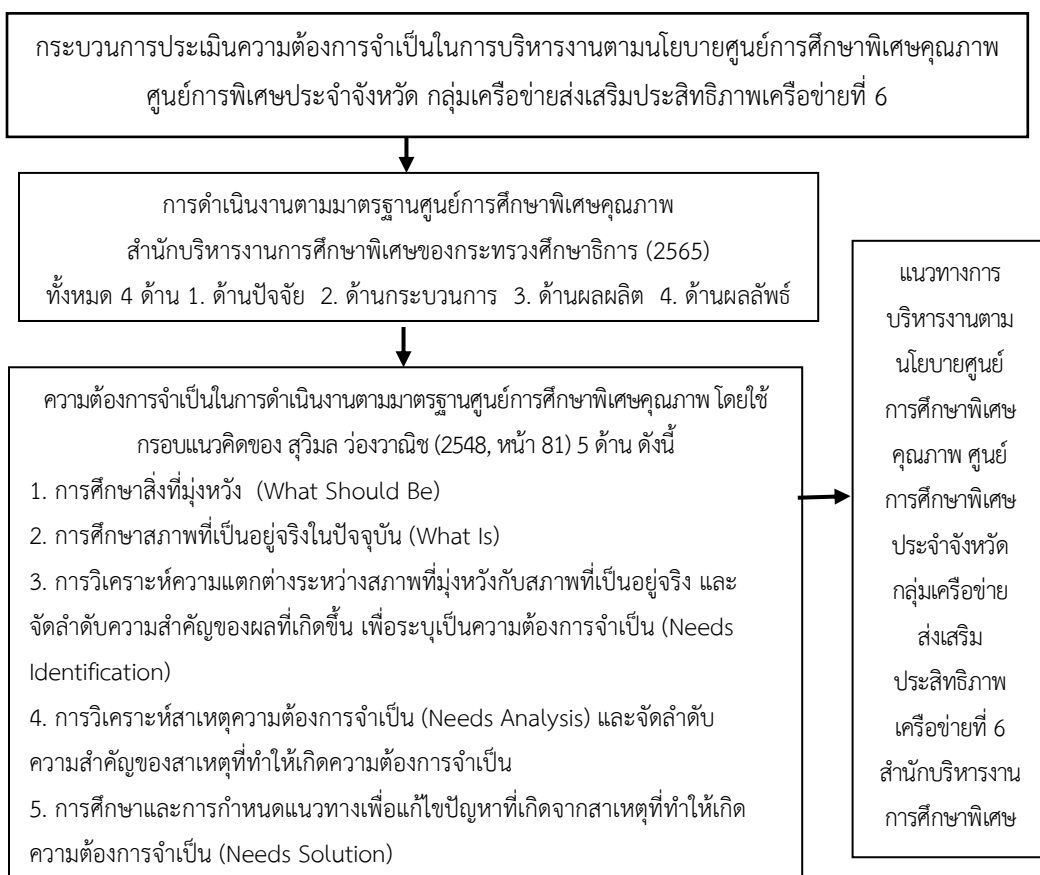
ดังนั้น เพื่อให้ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 มีแนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ และจากการศึกษาค้นคว้าวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยยังไม่พบ การทำวิจัยในลักษณะดังกล่าวประเด็นการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว และปัจจุบันผู้วิจัยเป็นข้าราชการครู ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวกับประเด็นที่สนใจโดยตรง จึงมีความต้องการอย่างยิ่งที่จะพัฒนาเรื่องกระบวนการในการพัฒนาแนวทาง การบริหารงานตามนโยบาย ศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ เพื่อให้สถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 สำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ ได้เป็นต้นแบบของศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพที่เป็นปัจจุบันและ สภาพที่พึงประสงค์ วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการ และพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามมาตรฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาให้กับโรงเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6
2. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 เพื่อพัฒนาให้เป็นศูนย์การศึกษาพิเศษตามนโยบายสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษากรอบแนวคิดในการวิจัย จากกรอบการประเมินมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการ (2565) ทั้งหมด 4 ด้าน และกรอบการประเมินความต้องการจำเป็น 5 ด้าน (สุวิมล ว่องวานิช, 2548, หน้า 81) ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มเครือข่ายที่ 6 จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 13 คน และคณะครู จำนวน 417 คน รวมทั้งสิ้น 430 คน (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2564)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มเครือข่ายที่ 6 โดยทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973, p.727) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 โดยจะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 208 คน เนื่องจากประชากรที่เป็นผู้บริหารมีจำนวนน้อย ผู้วิจัยจึงกำหนดสัดส่วนให้มีผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีปริมาณเป็นส่วนใหญ่ของผู้บริหารที่เป็นประชากรจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน และคณะครู จำนวน 198 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชนิด คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

2.1 แบบสอบถาม แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพที่เป็นปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านปัจจัย จำนวน 23 ข้อ 2. ด้านกระบวนการ จำนวน 24 ข้อ 3. ด้านผลผลิต จำนวน 5 ข้อ 4. ด้านผลลัพธ์ จำนวน 5 ข้อ

2.2 แบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview)

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แนวทางการดำเนินงาน ตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ 1. ด้านปัจจัย จำนวน 3 ข้อ 2. ด้านกระบวนการ จำนวน 3 ข้อ 3. ด้านผลผลิต จำนวน 3 ข้อ 4. ด้านผลลัพธ์ จำนวน 3 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บข้อมูลเอง ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ผ่านระบบออนไลน์ (Google Form) จำนวนทั้งสิ้น 198 คน และให้ตอบกลับแบบสอบถามภายในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์

3.2 ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง เพื่อขออนุญาตและดำเนินการสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยมีกระบวนการดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและพึงประสงค์จากการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และมีเกณฑ์ในการกำหนดระดับ

ขั้นที่ 2 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง โดยผู้วิจัยดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการสัมภาษณ์มาเรียบเรียงจัดระเบียบข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และการพรรณนาเป็นความเรียงถึงการเสนอแนะแนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ คุณภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6

ผลการวิจัย

การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ คุณภาพ ศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 สามารถสรุปผลได้ ดังต่อไปนี้

1. ด้านปัจจัย

1.1 สภาพปัจจุบัน ด้านที่ 1 ด้านปัจจัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา มีการเน้นย้ำให้ครูผู้สอนแสดงถึงความเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้ปกครองและบุคคลโดยทั่วไปเมื่อพบเจอในที่หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.944) สภาพที่พึงประสงค์ ด้านที่ 1 ด้านปัจจัย ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา มีการเน้นย้ำให้ครูผู้สอนแสดงถึงความเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้ปกครองและบุคคลโดยทั่วไป เมื่อพบเจอในที่หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ($\bar{x} = 4.78$, S.D. = 0.630)

1.2 การวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็น ด้านที่ 1 ด้านปัจจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีสถานที่สำหรับฝึกทักษะด้านอาชีพของคณาธิการให้มีความพร้อมสามารถเข้าใช้บริการได้ตลอดเวลา

1.3 การเสนอแนะแนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ ด้านที่ 1 ด้านปัจจัย สามารถสรุปผลได้ดังนี้ สถานที่สำหรับฝึกทักษะด้านอาชีพของคณาธิการ ผู้บริหารควรมีการวางแผนงานกลุ่มบริหารงานทั่วไป ในด้านงานอาคารสถานที่เพื่อมีการวางแผนในการจัดทำห้องสำหรับฝึกอาชีพของผู้เรียนพิการ

2. ด้านกระบวนการ

2.1 สภาพปัจจุบัน ด้านที่ 2 ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา เน้นย้ำให้ครูผู้สอนวัดประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 0.984) สภาพที่พึงประสงค์ ด้านที่ 2 ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมิน (Evaluation) กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น ($\bar{x} = 4.70$, S.D. = 0.719)

2.2 การวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็น ด้านที่ 1 ด้านกระบวนการ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น

2.3 การเสนอแนะแนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ ด้านที่ 2 ด้านกระบวนการ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ ในเรื่องรูปแบบการมีส่วนร่วมในการประเมินกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น ผู้บริหารต้องมี

การทำความเข้าใจกับบุคลากรในกระบวนการของการประเมินทุกมิติ เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ที่จะสามารถนำไปปฏิบัติได้ และต้องมีการสร้างเครื่องมือในการประเมินให้ชัดเจน เป็นมาตรฐานสามารถนำมาใช้ได้

3. ด้านผลผลิต

3.1 สภาพปัจจุบัน ด้านที่ 3 ผลผลิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการให้ฝ่ายวิชาการพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้ได้รับการพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 1.099) สภาพที่พึงประสงค์ ด้านที่ 3 ด้านผลผลิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาสภาพที่พึงประสงค์รายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการส่งเสริมผู้เรียนให้มีความพร้อมสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อหรือการส่งต่อเข้าสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้นทุกภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.853)

3.2 การวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็น ด้านที่ 3 ด้านผลผลิต ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับ ติดตามพัฒนาการตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

3.3 การเสนอแนะแนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ ด้านที่ 3 ด้านผลผลิต สามารถสรุปผลได้ดังนี้ ในเรื่องการกำกับติดตามพัฒนาการตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลหรือแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว ผู้บริหารต้องกำชับติดตามฝ่ายบริหารงาน วิชาการให้ดำเนินการตามแนวทางการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว มีการอบรมให้ความรู้ในเรื่อง แผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัวแก่ข้าราชการบรรจุใหม่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการประชุมพูดคุยในเรื่อง หลักสูตร เพื่อนำสู่แนวทางการใช้หลักสูตรที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

4. ด้านผลลัพธ์

4.1 สภาพปัจจุบัน ด้านที่ 4 ด้านผลลัพธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถสร้างความพึงพอใจกับผู้ปกครองชุมชนและมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ต่อการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = 1.008) สภาพที่พึงประสงค์ ด้านที่ 4 ด้านผลลัพธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถพัฒนาศูนย์การศึกษาพิเศษให้ได้รับการยอมรับให้เป็นแบบอย่างสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ จากสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ ภายในจังหวัดทุกครั้งที่มีการกล่าวถึง ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.827)

4.2 การวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็น ด้านที่ 4 ด้านผลลัพธ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถ นำพาศูนย์การศึกษาพิเศษให้ได้รับการรับรองคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (องค์การมหาชน) สามารถพัฒนาให้เท่ากับหรือสูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง

4.3 การเสนอแนะแนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ ด้านที่ 4 ด้านผลลัพธ์ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และสรุปผลจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สามารถสรุปผลได้ดังนี้ ผู้บริหารต้องนำพา ศูนย์การศึกษาพิเศษส่งผลงานเข้าประกวดและได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติระดับต่าง ๆ ผู้บริหารต้องสร้างองค์ความรู้ให้

บุคลากรรับทราบ และมีส่วนร่วมในการส่งผลงานเข้าร่วมแข่งขันในทุกมิติ ผู้บริหารแสดงตนเป็นแบบอย่าง พัฒนาตนเองให้ได้รับรางวัล และนำไปสู่การพัฒนาบุคลากรในองค์กร

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยได้ดำเนินการอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาสภาพที่เป็นปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6

1.1 ภาพรวมผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 พบว่า อยู่ในระดับมาก ขออภิปรายผลดังนี้ ด้านปัจจัย สภาพปัจจุบันพบว่า อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการเน้นย้ำให้ครูผู้สอนแสดงถึงความเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้ปกครองและบุคคลโดยทั่วไป เมื่อพบเจอในที่หรือสถานการณ์ต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นางสาวนารีรัตน์ กว้างขวาง (2561) การบริหารงานโรงเรียนผู้บริหารบางคนใช้อำนาจในการบริหารงานมากเกินไป ทำให้เป็นที่เกรงกลัวของผู้อื่น ตัดสินใจโดยใช้อารมณ์ของตนเองมากเกินไป ควรบริหารงานด้วยการใช้หลักของเหตุผล และรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอนะของผู้อื่นในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้ได้วิธีการที่ดีที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบายให้ครูผู้สอนดูแลผู้เรียน ด้วยความรักและความเข้าใจ จดลงโทษผู้เรียนทุกกรณี กำกับติดตามให้ครูปฏิบัติตาม และผู้บริหารสถานศึกษา มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตามปฏิทินที่กำหนดไว้ เพื่อกระตุ้นให้ครูผู้สอนมีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ อย่างสม่ำเสมอ ด้านกระบวนการ สภาพที่เป็นปัจจุบัน พบว่า อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเน้นย้ำให้ครูผู้สอนวัดประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการเน้นย้ำให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้น Active Learning ที่สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษา มีการประชุมวางแผนการจัดทำ และส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลรับทราบอย่างต่อเนื่องทุกปี ด้านผลผลิต สภาพที่เป็นปัจจุบัน พบว่า อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการให้ฝ่ายวิชาการพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้ได้รับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการส่งเสริมผู้เรียนให้มีความพร้อมสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อหรือการส่งต่อเข้าสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้นทุกภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง เมื่อผู้เรียนผ่านช่วงอายุ 18 ปี ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการส่งต่อสามารถมีอาชีพหรือการดำเนินชีวิตในสังคมได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคลอย่างต่อเนื่อง ด้านผลลัพธ์ สภาพที่เป็นปัจจุบัน พบว่า อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา สามารถสร้างความพึงพอใจกับผู้ปกครองชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพัฒนาศูนย์การศึกษาพิเศษให้ได้รับการยอมรับเป็นแบบอย่างสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการจากสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ ภายในจังหวัด ทุกครั้งที่มีการกล่าวถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

1.2 ในภาพรวมผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ คุณภาพ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ขออภิปรายผล ดังนี้ ด้านปัจจัย ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตามผลการวิจัยจะเห็นได้ชัดว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องเน้นย้ำให้ฝ่ายบริหารงานวิชาการได้เน้นย้ำให้ครูผู้สอนได้แสดงถึงความเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้ปกครองและบุคคล โดยทั่วไปเมื่อพบเจอในที่หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการเชิญชวนหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องกับผู้พิการทั้งในจังหวัดและนอกจังหวัดให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในเรื่องการระดมทุน ทรัพยากร เพื่อใช้กับเด็กพิการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชนิ สรรเสริฐ (2555) รูปแบบภาคีเครือข่ายการดูแลคนพิการในชุมชนแบบเป็นหุ้นส่วนที่เป็นรูปธรรม มีข้อค้นพบที่สำคัญ คือ กระบวนการ We Can Do by Tim ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน 3 คุณลักษณะ คือ 1) การสร้างความตั้งใจ 2) การร่วมค้นหา 3) การรวมพลังร่วมคิด เพื่อการพัฒนา 4) การร่วมปฏิบัติตามรูปแบบการดูแลที่พึงประสงค์ 5) การร่วมประเมินและให้ข้อเสนอแนะการปฏิบัติ 6) การร่วมแสวงหาและพัฒนาต่อ และ 7) การสร้างความโดดเด่น และสุดท้ายสิ่งที่ควรจะเป็นจริงที่สุดคือ ผู้บริหารมีการแสวงหาความรู้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และมีผลงานเป็นประจักษ์ เพื่อบุคลากรได้นำเป็นแบบอย่างในการพัฒนาตนเองและนำสู่ผลงานของสถานศึกษาต่อไป ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตามผลการวิจัยจะเห็นได้ชัดว่า ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในแผนงาน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเน้นย้ำให้ครูผู้รับผิดชอบได้มีการให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อที่จะทราบปัญหาและแนวทางการดำเนินการในครั้งต่อไป ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการนิเทศ และติดตามประเมินผลงานของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ และสุดท้ายในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการวางแผนกำหนดให้ครูทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการคิดและจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานศึกษา ด้านผลผลิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตามผลการวิจัยจะเห็นได้ชัดว่า ตั้งแต่ผู้เรียนเข้ามารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการเน้นย้ำให้ผู้สอนได้วิเคราะห์ผู้เรียนตั้งแต่เข้ามารับบริการ เพื่อกระบวนการส่งเสริมผู้เรียนให้มีความพร้อมสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อหรือการส่งต่อเข้าสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ทุกภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง จนเมื่อผู้เรียนผ่านช่วงอายุ 18 ปี ศูนย์การศึกษาพิเศษต้องมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการส่งต่อสามารถมีอาชีพหรือการดำเนินชีวิตในสังคมได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคลอย่างต่อเนื่องทุกคน และอีกเรื่องที่ควรจะเป็น คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการให้ฝ่ายวิชาการพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้ได้รับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดตามศักยภาพของแต่ละบุคคลอย่างชัดเจน ด้านผลลัพธ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตามผลการวิจัยจะเห็นได้ชัดว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาศูนย์การศึกษาพิเศษให้ได้รับการยอมรับให้เป็นแบบอย่างสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ จากสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ ภายในจังหวัดทุกครั้งที่มีการกล่าวถึง สามารถนำพา ศูนย์การศึกษาพิเศษให้ได้รับการรับรองคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยในแต่ละปีต้องให้เท่ากับหรือสูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องและอีกหนึ่งเรื่องที่มีความสำคัญคือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสามารถสร้างเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกจังหวัดให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยสร้างความเข้มแข็งในทุกมิติ

2. ผลการศึกษาลำดับความต้องการจำเป็น แนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ คุณภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 สำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ พบว่า เมื่อพิจารณาเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ทั้ง 4 ด้าน โดยเลือกลำดับ ความต้องการจำเป็นด้านละ 3 ข้อ เพื่อมาเป็นแนวทางการอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ด้านปัจจัยความต้องการจำเป็น 1. ผู้บริหารสถานศึกษา จัดให้มีสถานที่สำหรับฝึกทักษะด้านอาชีพ ของคนพิการให้มีความพร้อมสามารถเข้าใช้บริการได้ตลอดเวลา สอดคล้องกับกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการ (2566) ได้มีแหล่งที่มาของศูนย์พัฒนาศักยภาพและอาชีพคนพิการในสังกัดกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ ชีวิตคนพิการ (พก.) โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) จำนวน 9 ศูนย์ 2. ผู้บริหาร สถานศึกษา มีการบริหารจัดการ ปรับปรุง ซ่อมแซม ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เหมาะสมสอดคล้องกับพัฒนาการ ของผู้เรียนและมีความพร้อมให้บริการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรเพ็ญ แก้วมุกดา (2550) ศึกษาและเปรียบเทียบ ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการให้บริการของห้องสมุดประชาชน 3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้งบประมาณให้มีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ

โดยสรุป ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ ทั้ง 3 ประเด็น ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องจัดให้มีสถานที่สำหรับฝึกทักษะ ด้านอาชีพของคนพิการให้มีความพร้อมสามารถเข้าใช้บริการได้ตลอดเวลา สถานศึกษาควรเริ่มตั้งแต่วิเคราะห์ให้ผู้เรียน จนเข้ามาใช้บริการ และเตรียมความพร้อมด้านงานอาคารและสถานที่เพื่อเชื่อมโยงกับทักษะอาชีพของคนพิการ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการบริหารจัดการ ปรับปรุง ซ่อมแซม ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เหมาะสมสอดคล้องกับ พัฒนาการของผู้เรียนและมีความพร้อมให้บริการ และผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล การใช้งบประมาณให้มีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ เพราะเห็นได้ชัดเนื่องจากงบประมาณเป็นสิ่งที่สำคัญ

2.2 ด้านกระบวนการความต้องการจำเป็น 1. ผู้บริหารสถานศึกษาให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมิน กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น โดยปัญหาที่พบ 1) บุคลากรมีความแตกต่างด้านวิชาชีพยังขาดความรู้ในการประเมินกิจกรรม ต่าง ๆ ที่จัดขึ้น 2) รูปแบบในการประเมิน ไม่มีมาตรฐานกลางในการประเมินความต้องการจำเป็น สอดคล้องกับงานวิจัย ของ อินตอง ศรีอุดม (2562) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาการวัดผลและการประเมินผลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผลการศึกษพบว่า สภาพและปัญหาการพัฒนาการวัดผลและ การประเมินผล ครูส่วนมากมีการแสดงความคิดเห็นมีความรู้ ความเข้าใจ หลักการวิธีการประเมินผลเพื่อปรับปรุง การเรียนการสอน 2. ผู้บริหารสถานศึกษาเน้นย้ำให้ครูทุกคนใช้กระบวนการ PLC ร่วมกัน เพื่อปรับปรุงและพัฒนา การจัดการเรียนการสอนเป็นประจำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิเชฐ เกษวงษ์ (2556) ได้ศึกษาการนำเสนอแนวทาง การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา 3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการรายงานผลการนิเทศติดตาม และ ประเมินผลงานในสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างสม่ำเสมอ

โดยสรุป ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ ทั้ง 3 ประเด็น ดังนี้ ในการดำเนินการจัดกิจกรรมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องเน้นย้ำจัดให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมิน กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น และ PLC ผู้บริหาร สถานศึกษาต้องเน้นย้ำให้ครูทุกคนใช้กระบวนการ PLC ร่วมกันเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และสุดท้ายผู้บริหารสถานศึกษามีการรายงานผลการนิเทศ ติดตามและประเมินผลงานในสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

อย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ ภณทิรา สุภาร (2557) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบรูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำหรับศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การบริหารจัดการ 2) การมีส่วนร่วม 3) การนิเทศ 4) การใช้เทคโนโลยี 5) การประเมินผล และเป็นพหุองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน

2.3 ด้านผลผลิต ความต้องการจำเป็น 1. ผู้บริหารสถานศึกษา มีการกำกับติดตามพัฒนาการตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัวอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยปัญหาที่พบ 1) ขาดการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว 2) ข้าราชการบรรจุใหม่ไม่มีความรู้ในเรื่องแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว 3) หลักสูตรที่ใช้มีความแตกต่างไม่เป็นมาตรฐานที่เหมือนกัน สอดคล้องกับ เบญจา ชลธารันท์ (2546) และศรียา นิยมธรรม (2546) ที่กล่าวว่า แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลจัดขึ้นเฉพาะบุคคล สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องคนนั้น ๆ ในทักษะที่เป็นจุดอ่อน และจัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน LEP การจัดกิจกรรมในแผนเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ โดยการเน้นอธิบาย สาธิต และลงมือปฏิบัติ ซึ่งผู้วิจัยนำเพลง และเกม มาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมให้นักเรียนสนใจเกิดความสุขสนทน ตื่นตัวในการฝึกมีความพร้อมที่จะเรียนรู้เต็มที่ 2. ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการส่งเสริมผู้เรียนให้มีความพร้อมสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อหรือการส่งต่อเข้าสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้นทุกภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยปัญหาที่พบ 1) กระบวนการส่งเสริมผู้เรียนให้มีความพร้อมสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อขาดการจัดทำแผนรองรับตั้งแต่ผู้เรียนเข้ามาใช้บริการแรก ๆ 2) ระบบบริการช่วงเชื่อมต่อมีหลายรูปแบบขาดความชัดเจน 3. เมื่อผู้เรียนผ่านช่วงอายุ 18 ปี ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการส่งต่อสามารถมีอาชีพหรือการดำเนินชีวิตในสังคมได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคลอย่างต่อเนื่อง โดยปัญหาที่พบ 1) เมื่อผู้เรียนอายุ 18 ปี จะมีข้อจำกัดในด้านความสามารถ ทำให้การส่งต่อผู้เรียนไปสู่การมีอาชีพหรือการดำเนินชีวิตในสังคมได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล มีน้อยมาก สอดคล้องกับความหมายของกระบวนการเปลี่ยนผ่านเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ (2565) การวางแผนการเปลี่ยนผ่าน หมายถึง การวางแผนการดำเนินงานเปลี่ยนผ่านเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีการเตรียมการด้านงบประมาณ บุคลากร ทรัพยากร และจัดทำเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ข้อมูลสถานศึกษาแห่งใหม่ เพื่อแจ้งความรับผิดชอบให้แก่แต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ

โดยสรุป ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ ทั้ง 3 ประเด็น ดังนี้ การกำกับติดตามพัฒนาการตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง และเมื่อผู้เรียนผ่านช่วงอายุ 18 ปี สถานศึกษาต้องมีกระบวนการส่งเสริมผู้เรียนให้มีความพร้อมสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อหรือการส่งต่อเข้าสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้นทุกภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการส่งต่อ สามารถมีอาชีพหรือการดำเนินชีวิตในสังคมได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคลอย่างต่อเนื่อง

2.4 ด้านผลลัพธ์ ความต้องการจำเป็น 1. ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำพาศูนย์การศึกษาพิเศษให้ได้รับการรับรองคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สามารถพัฒนาให้เท่ากับหรือสูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ อย่างต่อเนื่อง โดยปัญหาที่พบ 1. บุคลากรผู้รับผิดชอบ

เรื่องระบบงานประกันคุณภาพ มีการปรับเปลี่ยนบ่อย 2. ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำพาศูนย์การศึกษาพิเศษส่งผลงานเข้าประกวดและได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติระดับต่าง ๆ โดยปัญหาที่พบ บุคลากรมีส่วนร่วมในการส่งผลงานเข้าประกวดน้อยมาก 3. ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถสร้างเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยปัญหาที่พบ บุคลากรไม่ให้ความสำคัญ และไม่ให้ความร่วมมือในการสร้างเครือข่าย สอดคล้องกับ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2545) กำหนดแนวทางในการสร้างเครือข่าย โดยอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับการจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาตามมาตรา 9 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

โดยสรุป ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ ทั้ง 3 ประเด็น ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถมีความรู้ในเรื่องงานประกันคุณภาพอย่างจริงจังเพื่อที่จะนำพาศูนย์การศึกษาพิเศษให้ได้รับการรับรองคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สามารถพัฒนาให้เท่ากับหรือสูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นแบบอย่างที่จะสามารถนำพาศูนย์การศึกษาพิเศษส่งผลงานเข้าประกวดและได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติระดับต่าง ๆ และสุดท้ายที่สำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถสร้างเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เพื่อการนำพาศูนย์การศึกษาพิเศษให้ผู้คนรู้จักมากยิ่งขึ้น

3. ผลการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาแนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อใช้เสนอเป็นแนวทางการดำเนินงานให้กับศูนย์การศึกษาพิเศษ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพไปสู่ความสำเร็จบรรลุตามเป้าประสงค์ในการพัฒนาศูนย์การศึกษาพิเศษต่อไป โดยสามารถอภิปรายผลรายละเอียดได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการบริหารงานศูนย์การศึกษาพิเศษอย่างยาวนาน และโครงสร้างคำถามได้มาจากการสังเคราะห์ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของงานวิจัย รวมทั้งสิ้น 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้

3.1 ผลการเสนอแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ ด้านที่ 1 ด้านปัจจัย มีการเสนอแนวทางในการพัฒนา คือ สถานที่สำหรับฝึกทักษะด้านอาชีพของคนพิการ ผู้บริหารควรมีการวางระบบงานกลุ่มบริหารงานทั่วไป ในด้านงานอาคารสถานที่ เพื่อให้มีการวางแผนในการจัดทำห้องสำหรับฝึกอาชีพของผู้เรียนพิการ สอดคล้องกับ สมพงษ์ เกษมสิน (2521) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า การวางแผนการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม เป็นงานสำคัญส่วนหนึ่งของการบริหารในสถาบันการศึกษาทั่วไปในทุกระดับของการศึกษา

3.2 ผลการเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ ด้านที่ 2 ด้านกระบวนการ คือ ในเรื่องรูปแบบการมีส่วนร่วมในการประเมินกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น ผู้บริหารต้องมีการทำความเข้าใจกับบุคลากรในกระบวนการของการประเมินทุกมิติเพื่อให้บุคลากรมีความรู้เพื่อที่จะสามารถนำไปปฏิบัติได้ และต้องมีการสร้างเครื่องมือในการประเมินให้ชัดเจน เป็นมาตรฐานสามารถนำมาใช้ได้ สอดคล้องกับ เฉลิมพิศ ตราชู (2556) การประเมินผล คือ การนำผลลัพธ์ของการเรียนรู้มาเทียบกับเป้าหมายที่ต้องการ

3.3 ผลการเสนอแนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ ด้านที่ 3 ด้านผลผลิต คือ ในเรื่องการทำก้าบติดตามพัฒนาการตามศักยภาพของผู้เรียน แต่ละบุคคล ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

หรือแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว ผู้บริหารต้องกำชับติดตามฝ่ายบริหารงานวิชาการให้ดำเนินการตามแนวทางการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว มีการอบรมให้ความรู้ในเรื่องแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัวแก่ครูบรรจุใหม่

3.4 ผลการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาในการพัฒนาแนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ ด้านที่ 4 ด้านผลลัพธ์ คือ ในเรื่องศูนย์การศึกษาพิเศษของท่าน มีระบบการประกันคุณภาพให้ได้รับการรับรองคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ผู้บริหารต้องสร้างระบบงานประกันให้เป็นระบบ มีฐานข้อมูลที่ชัดเจน ผู้รับช่วงต่อสามารถนำข้อมูลมาใช้ได้ยังมีการเชิญวิทยากรผู้มีความรู้ในเรื่องระบบงานประกันมาให้ความรู้กับบุคลากร

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

การดำเนินการพัฒนาแนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการ ดังนี้

1. ด้านที่ 1 ด้านปัจจัย สถานที่สำหรับฝึกทักษะด้านอาชีพของคณาธิการ ดังนั้น สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ควรออกนโยบายให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ กำชับให้ผู้บริหารมีการวางแผนงานกลุ่มบริหารงานทั่วไป ในด้านงานอาคารสถานที่ เพื่อมีการวางแผนในการจัดทำห้องสำหรับฝึกอาชีพของผู้เรียนพิการ

2. ด้านที่ 2 ด้านกระบวนการ คือ รูปแบบการมีส่วนร่วมในการประเมินกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นภายในศูนย์การศึกษาพิเศษ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ควรออกนโยบายให้ผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ต้องสร้างความเข้าใจกับบุคลากร และมีรูปแบบ กระบวนการของการประเมิน สามารถสร้างเครื่องมือในการวัดประเมินให้ชัดเจน สามารถนำมาใช้ให้เกิดการมีส่วนร่วมในการประเมินกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น

3. ด้านที่ 3 ด้านผลผลิต คือ การกำกับติดตามพัฒนาการตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคลตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว ดังนั้น สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ควรออกนโยบายให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำชับติดตามฝ่ายวิชาการให้ดำเนินการตามแนวทางการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว มีการอบรมให้ความรู้ในเรื่องแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัวให้แก่ข้าราชการบรรจุใหม่

4. ด้านที่ 4 ด้านผลลัพธ์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำพาศูนย์การศึกษาพิเศษให้ได้รับการรับรองคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สามารถพัฒนาให้เท่ากับหรือสูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ควรออกนโยบาย

ให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างระบบงานประกันให้เป็นระบบ มีฐานข้อมูลที่ชัดเจน ผู้รับช่วงต่อสามารถนำข้อมูลมาใช้ได้ง่ายเชิงวิทยากรผู้มีความรู้ในเรื่องระบบงานประกันมาให้ความรู้กับบุคลากร ทุกคน

ข้อเสนอแนะในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. ควรศึกษาแนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดให้เข้าใจอย่างชัดเจน
3. ควรเพิ่มจำนวนผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเพิ่มมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2566). **ศูนย์พัฒนาศักยภาพและอาชีพคนพิการในสังกัดกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ**. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท..
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). **การประเมินตนเองโรงเรียนคุณภาพ**. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท..
- จันทร์เพ็ญ แก้วมุกดา. (2550). **ศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการให้บริการของห้องสมุดประชาชนในจังหวัดนครนายก**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- เฉลิมพิศ ตราชู. (2556). **การประเมินผลคืออะไร**. สืบค้น สิงหาคม 28, 2565, จาก www.peoplevalue.co.th/.
- นาริรัตน์ กว้างขวาง. (2561). **การบริหารงานโรงเรียนโดยใช้หลักกลายามิตรธรรม 7 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เบญจา ชลธารันนท์. (2546). **คู่มือการจัดการเรียนรวมโดยใช้โครงสร้างซีท**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- พระมหาธีรวัฒน์ พันธศรี. (2555). **การนำเสนอรูปแบบการบริหารทรัพยากรการเงินของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิเชฐ เกษวงษ์. (2556). **การนำเสนอแนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ภัณฑิรา สุปการ. (2557). **รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21**. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัชนี้ สรรเสริญ. (2555, กันยายน - ธันวาคม). **การพัฒนาแบบแปลนภาคีเครือข่ายการดูแลคนพิการในชุมชนแบบเป็นหุ้นส่วน: กระบวนการ WE CAN DO by TIM**. วารสารการพยาบาลและการศึกษา, 5(3), 17-36.
- ศรียา นิยมธรรม. (2546). **แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล**. กรุงเทพฯ: เจริญอักษร.
- ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ. (2565). **บทบาท หน้าที่**. สืบค้น กรกฎาคม 30, 2566, จาก <http://www.sisaketspecial.go.th>.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2521). **การบริหาร**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2564). **ข้อมูลสารสนเทศ**. สืบค้น ตุลาคม 16, 2564, จาก http://www.specialset.bopp.go.th/set_index/index.php?page=person-edu.php.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2548). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสริมศักดิ์ วิศวลาภรณ์. (2545, มกราคม-เมษายน). **แนวทางในการสร้างเครือข่าย**. วารสารวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 25(1), 109 – 127.
- อินตอง ศรีอุดม. (2562). **รูปแบบการพัฒนาการวัดผลและการประเมินผลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. New York: Harper & Row.

การสื่อสารการตลาดดิจิทัลที่ส่งผลต่อการตอบสนองลูกค้าและการรับรู้คุณค่า
ตราสินค้าต่อผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเลี้ยงเห็ด จังหวัดนครนายก
Digital Marketing Communications That Affect Customer Response of
Mushroom Farming Community Enterprises Nakhon Nayok Province

รุจิกาญจน์ สานนท์*
Rujikarn Sanont

Received: January 19, 2024 Revised: March 8, 2024 Accepted: March 25, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบโมเดลสมการโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการตลาดดิจิทัล การรับรู้คุณค่าตราสินค้า และการตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเลี้ยงเห็ด เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรคือ ผู้เข้าชมสื่อดิจิทัลและซื้อผลิตภัณฑ์ชาเห็ดหลินจือแดง ผ่านช่องทางออนไลน์ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเลี้ยงเห็ด โดยไม่ทราบจำนวนที่แน่นอนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 394 คน ใช้วิธีการสุ่มตามสะดวกกับผู้ที่ให้ความร่วมมือ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม ผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าคะแนนเท่ากับ 0.83 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานคือ การวิเคราะห์เส้นทางโมเดลสมการโครงสร้างโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัยพบว่า โมเดลตามสมมติฐานการวิจัยสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยตัวแปรการสื่อสารการตลาดดิจิทัลมีอิทธิพลต่อการรับรู้คุณค่าตราสินค้า และการตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 1.77 และ 1.43 ตามลำดับ นอกจากนี้ตัวแปรการรับรู้คุณค่าตราสินค้า มีอิทธิพลต่อการตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ มีค่าอิทธิพลเท่ากับ - 0.32

คำสำคัญ: การตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์, การสื่อสารการตลาดดิจิทัล, วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเลี้ยงเห็ด

---

* ดร. อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Abstract

This research aimed to test the structural equation model of the relationship between digital marketing, brand value perception, and customer response to the products of mushroom farming community enterprises. This study employed a quantitative research approach. The population consisted of individuals who visited digital media and purchased red reishi mushroom tea products through the online channels of the mushroom farming community enterprises. The sample size was 394 respondents, selected using a convenience sampling method. The research instrument was a questionnaire, which achieved an alpha coefficient score of 0.83. Data were analyzed using descriptive statistics, including frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation. The structural equation modeling technique was employed to test the research hypotheses.

The results revealed that the model based on the research hypothesis was consistent with the empirical data. The digital marketing communication variable significantly influenced brand value perception and customer response, with influence values of 1.77 and 1.43, respectively. Additionally, the brand value perception variable had a negative influence on customer response, with an influence value of -0.32.

Keywords: Customer Response, Digital Marketing Communications, Mushroom Farming Community Enterprises

บทนำ

ปัจจุบันการดำเนินการทางการตลาดมีแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงไปตามพฤติกรรมของผู้บริโภค ซึ่งล้วนแล้วแต่เกิดและสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนไปใช้เทคโนโลยีที่มีความทันสมัยในรูปแบบดิจิทัลมากขึ้น ซึ่งไม่ได้มีบทบาทสำคัญเพียงเข้าไปเปลี่ยนแปลงโครงสร้างพื้นฐานด้านไอทีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานภายในเท่านั้น หากแต่โลกของดิจิทัลยังได้ขยายขอบเขตไปทั่วระบบนิเวศของธุรกิจโดยรวม เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายและสร้างให้เกิดความพึงพอใจในการค้นหาข้อมูลการซื้อและการขาย การตัดสินใจซื้อและใช้บริการ และส่งผลให้เกิดความพึงพอใจของลูกค้า ดังนั้นผู้ขายสินค้าและให้บริการที่ต้องการทำการตลาดเพื่อตอบโจทย์ความต้องการลูกค้าจึงต้องคำนึงถึงช่องทางการจัดจำหน่ายและการสื่อสารทางการตลาดที่สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายของตนเองได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ และมีค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด จึงทำให้เทคโนโลยีต่าง ๆ รวมถึงการใช้จ่ายด้วยระบบออนไลน์ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในทุกกลุ่มประชากร ธุรกิจอีคอมเมิร์ซเติบโตขึ้นกว่า 40% (กรุงเทพธุรกิจ, 2564, ย่อหน้า 1) การตลาดดิจิทัลจึงมีความสำคัญมากขึ้นตามลำดับ และมีผลต่อยอดขายของหลาย ๆ ธุรกิจ รูปแบบการตลาดดิจิทัล คือ กระบวนการวางแผนและการนำการดำเนินงานด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และโปรโมชั่นหรือการส่งเสริมการจำหน่ายที่หลากหลายเพื่อเข้าถึงลูกค้าผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น อินเทอร์เน็ต เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงได้ ในทำนองเดียวกันกระแสของอินเทอร์เน็ตได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมของผู้บริโภค โดยหันมาบริโภคบนโลกออนไลน์เป็นหลักมากขึ้น แบ่งเป็นผู้บริโภคแต่ละรายกับผู้บริโภคระดับองค์กร (สโรชา บินสเล, และสุพัตรา คุ่มคง, 2559, ย่อหน้า 4)

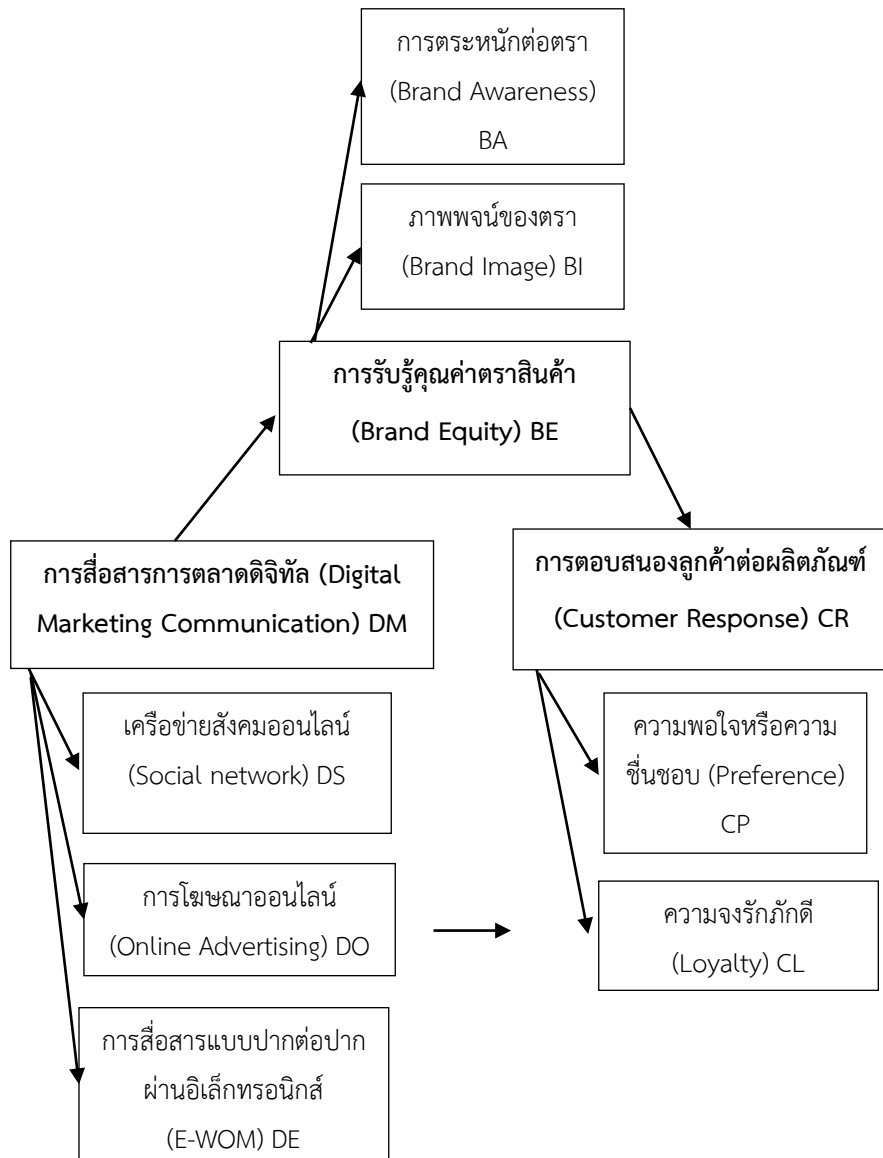
หัวใจหลักในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายหรือลูกค้าผ่านทางโลกออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นในเว็บไซต์, Facebook, IG, Line หรือ LINE Open Chat ในการโต้ตอบและให้ข้อมูลลูกค้าอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อการรับรู้ถึงสร้างตราสินค้า ผู้ซื้อสามารถจดจำและระลึกได้ว่าตราสินค้านั้นอยู่ในหมวดหมู่หรืออยู่ในประเภทของสินค้าประเภทใด หรือสร้างภาพลักษณ์ที่มีความชัดเจนของตราสินค้าให้มีความแตกต่างหรือให้ความรู้สึกรู้ว่าแตกต่างหนีไปจากสินค้าธรรมดาหรือคู่แข่งรายอื่น ทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อคุณสมบัติของสินค้าและชื่นชอบตราตราสินค้านั้น (Aaker, 1996, หน้า 7 - 16) ซึ่งการชื่นชอบตราสินค้า นำมาซึ่งความพึงพอใจที่สม่ำเสมอ หรืออาจเป็นการซื้อตราสินค้าเดิมในผลิตภัณฑ์อื่นของบริษัท (Schiffman, & Kanuk, 1994, หน้า 14)

ดังนั้น ในงานวิจัยเรื่องนี้ จึงมุ่งศึกษาการตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจกลุ่มเพาะเลี้ยงเห็ดตำบลโพธิ์แทน อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ประกอบการที่ผลิตเห็ดหลินจือสดและแบบแปรรูปออกสู่ตลาด ด้วยการสื่อสารการตลาดดิจิทัลและการรับรู้คุณค่าตราสินค้า ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงความสอดคล้องและความมีอิทธิพลของตัวแปรทั้งคู่ เพื่อช่วยในการพัฒนาการตอบสนองต่อลูกค้าให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อทดสอบโมเดลสมการโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารการตลาดดิจิทัล การรับรู้คุณค่าตราสินค้า และการตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจกลุ่มเพาะเลี้ยงเห็ด ตำบลโพธิ์แทน อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา: ปรับปรุงจาก Dewindaru, D., Syukri, A., Maryono, R. A., & Yunus, U., 2022, p.402; Seo, E. J., & Park, J. W., 2018, p.38; Zailskaitė-Jakstė, L., & Minelgaite, I., 2021, p.164; Zaidi & Shukri, 2022, p.44)

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 การสื่อสารการตลาดดิจิทัลมีอิทธิพลต่อการตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์

สมมติฐานที่ 2 การสื่อสารการตลาดดิจิทัลมีอิทธิพลต่อการรับรู้คุณค่าตราสินค้า

สมมติฐานที่ 3 การรับรู้ตราคุณค่าสินค้ามีอิทธิพลต่อการตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์

ตัวแปรแฝงประกอบด้วย การสื่อสารการตลาดดิจิทัล (DM) การรับรู้คุณค่าตราสินค้า (BE) การตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ (CR) โดยมีตัวแปรสังเกตได้ ดังนี้

การสื่อสารการตลาดดิจิทัล ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ เครือข่ายสังคมออนไลน์ (DS) การโฆษณาออนไลน์ (DO) การสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านอิเล็กทรอนิกส์ (DE)

การรับรู้คุณค่าตราสินค้า ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ การตระหนักต่อตรา (BA) ภาพพจน์ของตรา (BI)

การตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ ความพอใจหรือความชื่นชอบ (CP) ความจงรักภักดี (CL)

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้เข้าชมสื่อดิจิทัลของผลิตภัณฑ์ชาเห็ดหลินจือแดง และผู้ที่มีประสบการณ์ในการซื้อผลิตภัณฑ์ชาเห็ดหลินจือแดงของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเลี้ยงเห็ด ตำบลโพธิ์แทน อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก ผ่านช่องทางออนไลน์ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเลี้ยงเห็ด ภายใต้ชื่อทางการค้า SGA Farm ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการคำนวณจากจำนวนของตัวแปรในงานวิจัย ซึ่งมีตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 15 ตัวแปร ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดตัวอย่าง 20 เท่าของตัวแปร จำนวนกลุ่มตัวอย่างจึงเท่ากับ 300 คน โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ ผู้วิจัยจึงเพิ่มเป็น 400 คน แต่ได้รับแบบสอบถามกลับมาจำนวน 394 คน ด้วยการสุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience Random Sampling) กับผู้ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามมีจำนวน 27 ข้อ แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 5 ข้อ ส่วนที่ 2 การสื่อสารการตลาดดิจิทัล จำนวน 9 ข้อ ส่วนที่ 3 การรับรู้คุณค่าตราสินค้า จำนวน 5 ข้อ ส่วนที่ 4 การตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ จำนวน 7 ข้อ และส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นเพิ่มเติม (คำถามปลายเปิด) รวมทั้งสิ้น 27 ข้อ ซึ่งจัดทำเป็นแบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) ด้วย Google Form และทำการลิงก์ ผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ มีการตรวจสอบค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การวิจัย (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยทุกข้อคำถามมีค่าตั้งแต่ 0.66 ขึ้นไป

ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด ในการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นพบว่า ค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.7 ขึ้นไป ตามเกณฑ์มาตรฐานในการพิจารณาคัดเลือกข้อคำถาม

ตาราง 1 ผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach’s Alpha)

คำถาม	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
การสื่อสารการตลาดดิจิทัล (Digital Marketing Communication)	0.789
การรับรู้คุณค่าตราสินค้า (Brand Equity)	0.815
การตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ (Customer Response)	0.897
รวม	0.833

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการแจกแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ ด้วย Google Form จำนวน 400 ตัวอย่าง มีจำนวนการตอบกลับ 397 ตัวอย่าง ซึ่งพบว่า มีอัตราการตอบกลับ (Response Rate) เท่ากับ 99.25% และพบว่าข้อมูลตัวอย่าง 3 ข้อมูล มีค่าเกินเกณฑ์มาตรฐาน (กัลยา วาณิชยปัญญา, 2546, หน้า 157 - 165) ซึ่งถือว่ามีความผิดปกติของข้อมูลและถูกตัดออก ดังนั้นข้อมูลที่น่าไปวิเคราะห์ มีจำนวนทั้งหมด 394 ตัวอย่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (Inferential Statistics) คือ การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแสดงค่าความถี่และร้อยละ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 59.14 เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41 - 55 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.21 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาหรือ ปวส. คิดเป็นร้อยละ 64.72 ประกอบอาชีพ อาชีพอิสระ คิดเป็นร้อยละ 42.13 รายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 53.80

ตาราง 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

ข้อ	ตัวแปร	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	การสื่อสารการตลาดดิจิทัล	4.2275	0.25474	มากที่สุด	1
2	การรับรู้ตราสินค้า	4.2640	0.28668	มากที่สุด	2
3	การตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์	4.1813	0.28494	มาก	3

การตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์

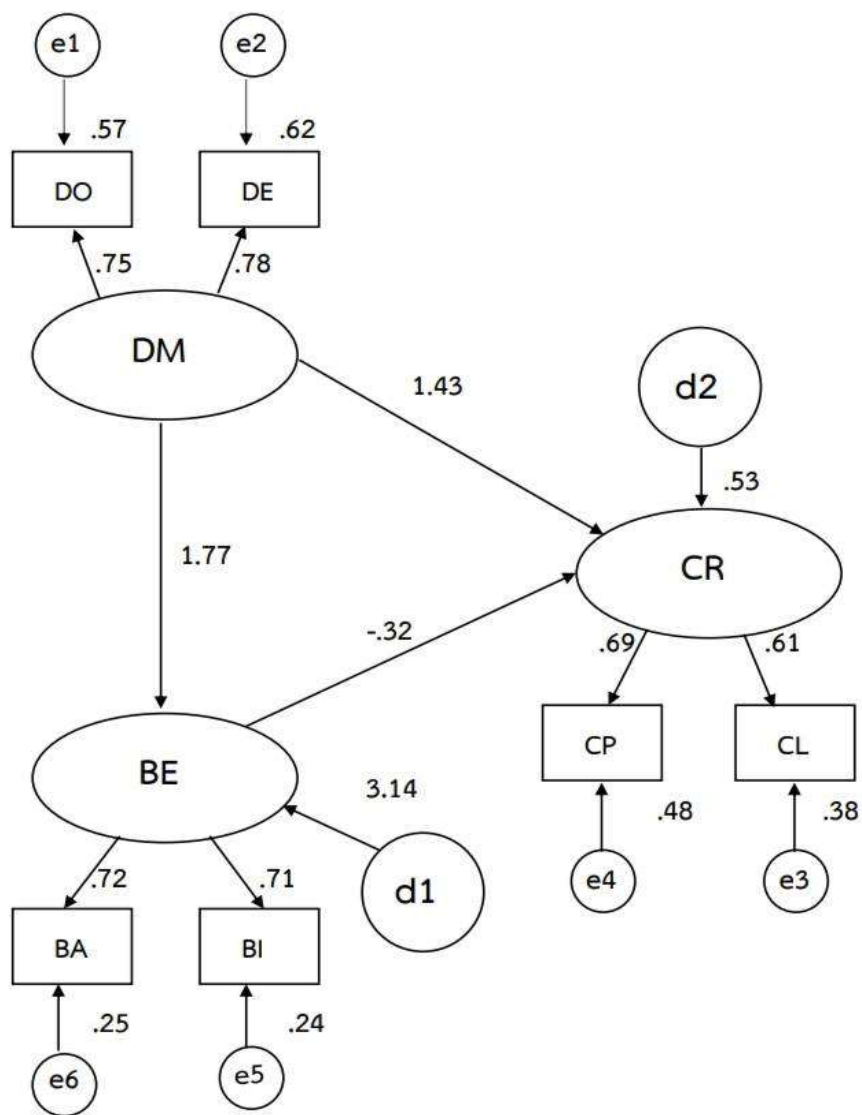
การตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เป็นตรวจสอบแบบจำลองที่ถูกพัฒนาขึ้นตามสมมติฐานงานวิจัย มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ ซึ่งผลการวิเคราะห์ครั้งแรก เมื่อพิจารณาน้ำหนักของตัวแปรสังเกต พบว่า ตัวแปรสังเกตเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network = DS) มีค่าน้ำหนักต่ำกว่า 0.60 แต่สำหรับตัวแปรอื่นมีค่าน้ำหนักมากกว่า 0.60 จึงทำการตัด DS ออก และทำการปรับโมเดลอีกครั้งหนึ่งโดยภายหลังการปรับตัวแบบ พบว่า แบบจำลองมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังแสดงในตาราง

ตาราง 3 ดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของแบบจำลองโครงสร้างของการสื่อสารการตลาดดิจิทัล การรับรู้คุณค่าตราสินค้า และการตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์

ค่าดัชนี	เกณฑ์ที่ใช้พิจารณา	ค่าก่อนปรับ	ค่าที่ได้หลังปรับ	ผลการตรวจสอบ
χ^2 / df	<3.00	2.174	0.833	สอดคล้อง
CFI	≥ 0.90	0.974	0.998	สอดคล้อง
NFI	≥ 0.90	0.955	0.986	สอดคล้อง
IFI	≥ 0.90	0.975	0.965	สอดคล้อง
GFI	≥ 0.90	0.977	0.994	สอดคล้อง
TLI	≥ 0.90	0.951	0.980	สอดคล้อง
RMSEA	<0.08	0.063	0.004	สอดคล้อง
RMR	≤ 0.05	0.006	0.003	สอดคล้อง

จากตาราง 3 แสดงผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของแบบจำลองเชิงโครงสร้างของการสื่อสารการตลาดดิจิทัล การรับรู้คุณค่าตราสินค้า และการตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ โดยเมื่อมีการปรับแล้วพิจารณาจากค่าดัชนีพบว่า ค่าไคสแควร์สัมพันธ์ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 0.833, ค่าความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพันธ์ (CFI) มีค่าเท่ากับ 0.998, ค่าดัชนีความกลมกลืนประเภทเปรียบเทียบกับรูปแบบอิสระ (NFI) มีค่าเท่ากับ 0.986, ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.994, ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบของ Tucker และ Lewis (TLI) มีค่าเท่ากับ 0.980, ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสอง (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.004 และค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.003 ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ทั้งหมด (Hair, Black, Babin, & Anderson, 2010)

ผู้วิจัยทำการทดสอบสมมติฐานด้วยค่า P-Value พร้อมกับวิเคราะห์ค่าอิทธิพลระหว่างตัวแปรแฝงที่ได้จากค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานของตัวแปร โดยตัวแปรอิสระ (Exogenous Variables) ได้แก่ การสื่อสารการตลาดดิจิทัล (DM) การรับรู้คุณค่าตราสินค้า (BE) และการตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ (CR) ดังภาพ 2

Chi-Square = 4.999; df = 6; CMIN/df = 0.833; CFI = 0.998; NFI = 0.986; IFI = 0.965;
GFI = 0.994; TLI = 0.980; RMSEA = 0.004; RMR = 0.0003

ภาพ 2 แบบจำลองเชิงโครงสร้างของตัวแปรแฝงการสื่อสารการตลาดดิจิทัล การรับรู้คุณค่าตราสินค้า และการตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์

การวิเคราะห์โมเดลโครงสร้าง (Structural Model) ด้วยการวิเคราะห์สาเหตุ หรือการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) เป็นการศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยพิจารณาจากอิทธิพลระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ทั้งทางอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรง ทางอ้อม และค่าอิทธิพลรวมของโมเดลสมการโครงสร้าง

ตัวแปรตาม	การรับรู้คุณค่าตราสินค้า			การตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์		
ตัวแปรสาเหตุ	DE	IE	TE	DE	IE	TE
การสื่อสารการตลาดดิจิทัล	1.77	0.00	1.77	1.43	-0.5664	0.8636
การรับรู้คุณค่าตราสินค้า				-0.32	0.00	-0.32
R-Square	3.14			0.53		

Chi-Square = 4.999; df = 6; CFI = 0.998; NFI = 0.986; IFI = 0.965

GFI = 0.994; TLI = 0.980; RMSEA = 0.004; RMR = 0.0003

จากตาราง 4 พบว่า ตัวแปรการสื่อสารการตลาดดิจิทัล (DM) และการรับรู้คุณค่าตราสินค้า (BE) สามารถอธิบายความแปรปรวนของการตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ได้ร้อยละ 53.00 โดยตัวแปรการสื่อสารการตลาดดิจิทัลมีอิทธิพลสูงกว่าการรับรู้คุณค่าตราสินค้า เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมที่ส่งผลต่อตัวแปรการตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ (CR) พบว่า ได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวก จากตัวแปรการสื่อสารการตลาดดิจิทัล (DM) โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 1.43 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงลบจากตัวแปรการรับรู้คุณค่าตราสินค้า (BE) โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ -0.32 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รวมทั้งยังได้รับอิทธิพลทางอ้อมเชิงลบ จากตัวแปรการสื่อสารการตลาดดิจิทัล (DM) ผ่านตัวแปรการรับรู้คุณค่าตราสินค้า (BE) โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ -0.5664 ($1.77 \times (-0.32)$) ที่มีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถสรุปผลการวิจัยตามสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การสื่อสารการตลาดดิจิทัลมีอิทธิพลต่อการตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ ผลการวิเคราะห์ พบว่า ตัวแปรการสื่อสารการตลาดดิจิทัล มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อตัวแปรการตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 1.43 และตัวแปรการสื่อสารการตลาดดิจิทัล มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงลบต่อตัวแปรการตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ ผ่านตัวแปรการรับรู้คุณค่าตราสินค้า โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ -0.5664 จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 1

สมมติฐานที่ 2 การสื่อสารการตลาดดิจิทัลมีอิทธิพลต่อการรับรู้คุณค่าตราสินค้า ผลการวิเคราะห์ พบว่า ตัวแปรการสื่อสารการตลาดดิจิทัล มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อตัวแปรการรับรู้คุณค่าตราสินค้า โดยมีค่าอิทธิพล 1.77 จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 2

สมมติฐานที่ 3 การรับรู้คุณค่าตราสินค้ามีอิทธิพลต่อการตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ ผลการวิเคราะห์ พบว่า ตัวแปรการรับรู้คุณค่าตราสินค้ามีอิทธิพลทางตรงเชิงลบต่อตัวแปรการตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ -0.32 จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 3

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการทดสอบแบบจำลองเชิงโครงสร้างของตัวแปรแฝงการสื่อสารการตลาดดิจิทัล การรับรู้คุณค่าตราสินค้า และการตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ ตามสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 การสื่อสารการตลาดดิจิทัลมีอิทธิพลต่อการตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ พบว่า การสื่อสารการตลาดดิจิทัล มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ นั่นคือ เมื่อมีการสื่อสารการตลาดมากขึ้น จะทำให้การตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์มากขึ้นเช่นกัน โดยเฉพาะการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านออนไลน์ สอดคล้องกับการศึกษาของ Ngoma, & Ntale (2019) การสื่อสารแบบปากต่อปาก มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความภักดีของลูกค้า

สมมติฐานที่ 2 การสื่อสารการตลาดดิจิทัลมีอิทธิพลต่อการรับรู้คุณค่าตราสินค้า พบว่า การสื่อสารการตลาดดิจิทัลมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการรับรู้คุณค่าตราสินค้า นั่นคือ เมื่อมีการสื่อสารการตลาดดิจิทัลมากขึ้น โดยเฉพาะการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านอิเล็กทรอนิกส์ จะทำให้ผู้บริโภคตระหนักต่อตราสินค้า คือ จดจำสินค้าได้มากขึ้นเช่นกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ Bilgin (2018) ซึ่งศึกษาผลกระทบของกิจกรรมการตลาดบนโซเชียลมีเดียที่มีต่อการรับรู้แบรนด์ ภาพลักษณ์ของแบรนด์ และความภักดีต่อแบรนด์

สมมติฐานที่ 3 การรับรู้ตราคุณค่าสินค้ามีอิทธิพลต่อการตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ พบว่า การรับรู้คุณค่าตราสินค้ามีอิทธิพลทางตรงเชิงลบ ต่อการตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ นั่นคือ แม้ว่าผู้บริโภคจะรับรู้จักตราสินค้า แต่ยังคงมีการตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ Chinomona, & Maziriri (2017) พบว่า อิทธิพลของการรับรู้ถึงแบรนด์ การเชื่อมโยงแบรนด์ และคุณภาพผลิตภัณฑ์ มีอิทธิพลต่อความภักดีต่อแบรนด์และความตั้งใจในการซื้อซ้ำ โดยผลการวิจัยที่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาที่มีมาก่อนหน้านี้ อาจเกิดจากเป็นสินค้าคนละประเภทกัน คุณสมบัติและประโยชน์ของสินค้ามีความแตกต่างกัน โดยสินค้าสมุนไพรมีคุณสมบัติหรือสรรพคุณที่เป็นสรรพคุณเฉพาะ ไม่ว่าจะเป็นปลูกหรือผลิตภายใต้แบรนด์ใด ๆ ก็ตามหากไม่มีการปรับแต่งหรือเพิ่มเติมคุณสมบัติ สรรพคุณของสมุนไพรจะมีคุณสมบัติเหมือนกันทุกประการ ด้วยเหตุนี้จึงอาจทำให้ผู้บริโภคไม่ยึดติดต่อตราสินค้าเหมือนสินค้าอุปโภคบริโภคประเภทอื่น ๆ ซึ่งสามารถสร้างคุณสมบัติให้แตกต่างกันได้ทั้งรสชาติ กลิ่น และคุณสมบัติอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้เพาะเลี้ยงเห็ดตำบลโพธิ์แท่น ควรส่งเสริมการสื่อสารการตลาดดิจิทัลหรือการตลาดผ่านช่องทางสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการขายสินค้า

2. จากผลการวิจัยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้เพาะเลี้ยงเห็ดตำบลโพธิ์แท่น ควรส่งเสริมการสื่อสารแบบปากต่อปาก เช่น การสร้าง Facebook Fan Page ให้ลูกค้าติดตามหรือการสร้างกลุ่ม Open Chat ทาง Line เพื่อให้ลูกค้าได้มีปฏิสัมพันธ์และสนทนาระหว่างกัน รวมทั้งเพื่อให้ผู้ประกอบการในวิสาหกิจชุมชนนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ของผลิตภัณฑ์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในอนาคตควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น นวัตกรรมทางการตลาดที่มีความสัมพันธ์กับผล
การตอบสนองลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2546). การใช้ SPSS for Window ในการวิเคราะห์ข้อมูล (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- กรุงเทพธุรกิจ. (2564, 8 ธันวาคม). 4 ความเปลี่ยนแปลง ยุคโควิด-19 สู่การปรับตัว Next Normal. สืบค้น มีนาคม 20, 2565, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/social/976332>.
- สโรชา บินสเล, และสุพัตรา คุ่มคง. (2559). รูปแบบการดำเนินธุรกิจสำหรับอีคอมเมิร์ซ. สืบค้น มีนาคม 20, 2565, จาก <https://sites.google.com/site/karphanichyilekthrxnks/raywicha-thi-sxn/raywicha-withyasastr>.
- Aaker, D.A. (1996). **Building Strong Brands**. New York: Free.
- Bilgin, Y. (2018, April). The Effect of Social Media Marketing Activities on Brand Awareness, Brand Image and Brand Loyalty. **Business & Management Studies: An International Journal**, 6(1), 128 - 148.
- Chinomona, R., & Maziriri, E. T. (2017, October). The Influence of Brand Awareness, Brand Association and Product Quality on Brand Loyalty and Repurchase Intention: A Case of Male Consumers for Cosmetic Brands in South Africa. **Journal of Business and Retail Management Research**, 12(1), 143 - 154.
- Dewindaru, D., Syukri, A., Maryono, R. A., & Yunus, U. (2022, January). Millennial Customer Response on Social-media Marketing Effort, Brand Image, and Brand Awareness of A Conventional Bank in Indonesia. **Linguistics and Culture Review**, 6(S1), 397 - 412.
- Hair, J., F., Black, W., C., Babin, B., J., & Anderson, R. E. (2010). **Advanced Diagnostics for Multiple Regression: A Supplement to Multivariate Data Analysis**. New Jersey: Prince-Hall.
- Ngoma, M., & Ntale, P. D. (2019, March). Word of Mouth Communication: A Mediator of Relationship Marketing and Customer Loyalty. **Cogent Business & Management**, 6(1), 123 - 158.
- Schiffman, L., G., & Kanuk, L. L. (1994). **Consumer Behavior** (5th ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
- Seo, E., J., & Park, J. W. (2018, January). A Study on the Effects of Social Media Marketing Activities on Brand Equity and Customer Response in the Airline Industry. **Journal of Air Transport Management**, 66, 36-41.
- Yamane, T. (1967). **Statistics, An Introductory Analysis** (2nd Ed.). New York: Harper and Row.

Zaidi, Z., & Shukri, S. (2022, January). The Effects of Digital Marketing Implementation on Online Consumer in Selangor During COVID-19 Pandemic. **Management Science Letters**, 12(1), 43 - 50.

Zailskaite-Jakste, L., & Minelgaite, I. (2021, June). Consumer Engagement Behavior Perspective in Social Media: Mediating Role and Impact on Brand Equity. **Journal of Eastern European and Central Asian Research (JEECAR)**, 8(2), 160 - 170.

รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู: กรณีศึกษาสถานศึกษาอาชีวศึกษา แห่งหนึ่งในจังหวัดสงขลา

Professional Learning Community Model: A Case Study of a College in Songkhla

สุวาลี จิตนวล,* และธีร หฤทัยธานสันต์**

Suwalee Jitnuan and Theera Haruthaithanasan

Received: April 4, 2024 Revised: June 14, 2024 Accepted: June 20, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพจริงและปัญหาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู และ 2. สร้างตรวจสอบและยืนยันรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของกรณีศึกษาสถานศึกษาอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดสงขลา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน คือ 1. สัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้ได้ข้อมูลสภาพจริงและปัญหา กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 คน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากวิธีการเลือกแบบเจาะจง ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง จำนวน 6 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์แก่นสาระ 2. สร้างตรวจสอบและยืนยันรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 คน ได้แก่ ผู้บริหาร นักวิชาการ และตัวแทนสถานประกอบการ ใช้แบบบันทึกสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และแบบประเมินเพื่อตรวจสอบยืนยันรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู กรณีศึกษสถานอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดสงขลา ประกอบด้วย 1. วัฒนธรรมความร่วมมือประกอบด้วยความสัมพันธ์ของครู ศิษย์ปัจจุบันและศิษย์เก่า ความร่วมมือทางวิชาชีพของศิษย์เก่า บรรยายภาพที่เป็นมิตรภาพ และระบบโชตสที่เหมาะสม 2. การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วยการเรียนการสอนแบบโครงการ ในสถานที่จริง ฐานสมรรถนะวิชาชีพ และกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ริเริ่มโดยผู้เรียน 3. การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนประกอบด้วย การประเมินเพื่อพัฒนาด้วยวิธีที่หลากหลาย การนำผลการประเมินตามสภาพจริงมาพิจารณาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และการทำสารสนเทศผู้เรียนรายคน 4. การศึกษาค้นคว้าความรู้ร่วมกันของครูประกอบด้วย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูแบบชุมชนนักปฏิบัติ การพัฒนาตนเองของครู การสังเกตชั้นเรียน การสัมมนาสะท้อนชั้นเรียน และการสอนร่วม และ 5. การดำเนินการที่มุ่งมั่นและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องของครูประกอบด้วย การสร้างความมุ่งมั่นภายในและภายนอกของครู

คำสำคัญ: กรณีศึกษา, ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู, ชุมชนนักปฏิบัติ, รูปแบบ, สถานศึกษาอาชีวศึกษา

* นักศึกษาด้านการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

** รองศาสตราจารย์สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Abstract

The aims of this research were: 1. to examine the current state and issues of a Professional Learning Community (PLC), and 2. to develop and validate a PLC model through a case study of a vocational education institution in Songkhla Province. The study employed a qualitative research methodology conducted in two phases: 1. In-depth interviews were used to gather information on real conditions and problems, involving eight key informants selected through purposive sampling, including administrators, teachers, students, and stakeholders. Data were collected using a semi-structured interview protocol with six questions and analyzed through thematic analysis. 2. The PLC model was then validated using expert connoisseurship. The key informants for this phase were 11 experts, including administrators, scholars, and business representatives. Data were collected using expert seminar recordings and assessment forms to verify and confirm the PLC model.

The research findings indicated that the PLC model consists of five key elements: 1. A culture of collaboration, which includes strong relationships among current students, alumni, and teachers, professional collaboration among alumni, a friendly atmosphere, and an appropriate SOTUS system; 2. A focus on student-centered learning, incorporating project-based learning, real-world application, competency-based teaching, and student-initiated extracurricular activities; 3. Formative assessment, which involves various evaluation methods aimed at student development, utilizing results from authentic assessments to refine teaching practices, and compiling individualized learner profiles; 4. Collective inquiry, characterized by the exchange of knowledge among teachers in a community of practice, classroom observation, class reflection, and co-teaching; and 5. A commitment to continuous improvement, which emphasizes fostering both internal and external teacher commitment.

Keywords: Case Study, Professional Learning Community, Community of Practice, Model, Vocational Education Institute

บทนำ

ปัจจุบันครูอาชีวศึกษาต้องเผชิญกับสถานะของการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตนให้ทันกับสมรรถนะวิชาชีพที่ปรับเปลี่ยนตามความต้องการของตลาดวิชาชีพอยู่เสมอ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูจึงเป็นแนวคิดหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาครู (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2562, หน้า 1) ส่งผลให้สถานศึกษาในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีความตื่นตัวต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของครู อีกทั้งเป็นแนวคิดที่กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อการพัฒนาครูในปี 2559 พบว่า ได้มีการดำเนินการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของสถานศึกษาอาชีวศึกษามาตั้งแต่ปีการศึกษา 2561 (วิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่, 2563, หน้า 31)

สาเหตุที่ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูได้นำมาดำเนินการเพื่อพัฒนาครู เนื่องจากชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเป็นแนวคิดที่สนับสนุนให้ครูได้รวมกลุ่มเพื่อพัฒนาการเรียนรู้จากกันและกันคือ ในชั้นเรียนที่ตนรับผิดชอบจัดการเรียนการสอน (Kruse, & Louis, 1993; Toole, & Louis, 2002; Dufour, 2007; Rentfro, 2007; Vescio, Ross, & Adam, 2008) โดยที่ครูไม่ต้องเสียเวลาไปบรณนอกสถานที่อันเป็นการเบียดเบียนเวลาสอนปกติ แต่ครูสามารถพัฒนาตนเองไปพร้อมกับการปฏิบัติหน้าที่สอน ซึ่งเป็นงานประจำของตนเองได้เลย (Kruse, & Louis, 1993, p.12) อย่างไรก็ตามการดำเนินการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาครูเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา และประการสำคัญจะต้องอาศัยความอดทนของผู้ปฏิบัติ (Dufour, 2007, p.7) อีกทั้งแนวคิดและการปฏิบัติของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูถือกำเนิดมาจากโลกตะวันตกที่มีความแตกต่างจากบริบทสังคมของชาวตะวันออกอย่างชัดเจน การนำแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูมาดำเนินการในบริบทที่ต่างกันจึงไม่ใช่เรื่องง่าย เปรียบเสมือนการนำต้นไม้จากเมืองหนาวก็คือ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูมาปลูกในดินและสภาพอากาศของเมืองร้อนชื้น คือ บริบทของความเป็นไทย ต้นไม้เมืองหนาวย่อมเติบโตได้ยากหรืออาจตายได้ในที่สุดหากปราศจากการปรับตัวหรือการปรับสภาพแวดล้อม

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูโดยศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อเก็บรวบรวมข้อค้นพบสำคัญจากข้อมูลสภาพจริงและข้อคิดเห็นของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูโดยใช้กรณีศึกษาจากสถานศึกษาอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดสงขลามาศึกษาพร้อมกับรูปแบบในอุดมคติทางทฤษฎีจากการสังเคราะห์และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อสรุปเป็นความต้องการจำเป็น จากนั้นนำข้อสรุปที่ได้มาสร้างเป็นรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู และนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบยืนยันรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู อันจะสามารถนำข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาคุณภาพครูและผู้เรียนในสถานศึกษา และเพื่อนำไปเป็นต้นแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูให้แก่สถานศึกษาอาชีวศึกษาแห่งอื่น ๆ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพจริงและปัญหาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของกรณีศึกษา
2. เพื่อสร้าง ตรวจสอบ และยืนยันรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของกรณีศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษาที่มีเป้าหมายเพื่อศึกษาสภาพจริงและปัญหาเพื่อนำไปสู่การสร้างรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูที่เหมาะสมกับบริบทของกรณีศึกษา โดยมีกรณีศึกษาเป็นแผนกวิชาในสถานศึกษาขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ได้รับมอบหมายให้เป็นศูนย์บริหารเครือข่ายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (CVM) ศูนย์ความเป็นเลิศอาชีวศึกษา (Excellent Centre) และมีแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสำเร็จการศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงความพร้อมของแผนกวิชา อีกทั้งมีหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ เข้าศึกษาดูงาน โดยในแผนกวิชามีครูจำนวน 8 คน นักศึกษา จำนวน 107 คน และมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 2 กลุ่ม ตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 คน มาจากวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) (Law, & et al., 1998, p.7) ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ ตัวแทนสถานประกอบการ และ 2) ขั้นตอนสร้างตรวจสอบและยืนยันรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูโดยใช้การสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 11 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับสูงภายในและภายนอกสถานศึกษา ผู้บริหารระดับกลางภายในสถานศึกษา นักวิชาการภายในและภายนอกสถานศึกษา และตัวแทนสถานประกอบการ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มีรายละเอียดของเครื่องมือวิจัยตามการดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 มีผู้วิจัยที่เป็นเครื่องมือหลักในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview Protocol) สัมภาษณ์แบบเจาะลึก และใช้แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant observation) โดยผู้วิจัยเป็นผู้สังเกต อีกทั้งใช้เทปบันทึกเสียงช่วยบันทึกเก็บข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 ใช้แบบบันทึกสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ และแบบประเมินเพื่อตรวจสอบยืนยันรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูที่เป็นแบบประเมินแบบ Check List โดยผู้เชี่ยวชาญทุกท่านจะเป็นคนตรวจสอบและยืนยันรูปแบบดังกล่าวลงในแบบประเมิน อีกทั้งใช้เทปบันทึกเสียงช่วยบันทึกเก็บข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ประกอบด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ขั้นตอนตามการดำเนินการวิจัย ได้แก่ 1) ขั้นตอนการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ประกอบด้วยคำถามปลายเปิด จำนวน 6 ข้อ โดยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสภาพจริง และปัญหาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู และ 2) ขั้นตอนสร้างตรวจสอบ และยืนยันรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูโดยใช้การสัมมนาอิง

ผู้เชี่ยวชาญ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์จากขั้นตอนที่ 1 มาสร้างรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบยืนยัน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยนำการวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic Analysis) (Clarke, V., & Braun, V., 2017, p.98) และ นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมาตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) อีกทั้งได้นำข้อมูลหรือผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์มาให้ผู้ให้ข้อมูลทบทวนและตรวจสอบ (Tracy, 2019, p.200)

ผลการวิจัย

การวิจัยรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู: กรณีศึกษาสถานศึกษาอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดสงขลา สามารถสรุปผลการวิจัยได้ 2 ส่วน ได้แก่ สภาพจริงและปัญหาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู และรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู กรณีศึกษาสถานศึกษาอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดสงขลา โดยขอเสนอรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพจริงและปัญหาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของกรณีศึกษาสถานศึกษาอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดสงขลา ปรากฏผลดังนี้

1.1 วัฒนธรรมความร่วมมือ มีความเด่นชัดของความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกัน ในแผนกวิชา ทั้งกลุ่มครู กลุ่มศิษย์ปัจจุบัน และกลุ่มศิษย์เก่า โดยปรากฏให้เห็นถึงความร่วมแรงร่วมใจปฏิบัติงาน การช่วยเหลือเกื้อกูล การดูแลกันและกัน การมีกิจกรรมร่วมกันทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ การรับประทานอาหารร่วมกัน การให้เกียรติเคารพ ความสามัคคีที่มาจากระบบ SOTUS ที่เหมาะสม ดังที่ครู 1 กล่าวว่า “เราเป็นครอบครัวอบอุ่น ช่วยเหลือกัน เทียบด้วยกัน ทำงานด้วยกัน เที่ยงคืน ตี 1 ตี 2 ก็ยังช่วยกัน สนุกด้วยกัน เหนื่อยด้วยกัน” และ “มีแผนกไหนที่ศิษย์เก่ากลับมาหาบ่อย ตั้งกองทุนช่วยเหลือครู-แผนก ศิษย์เก่าเข้ามาให้ความรู้รุ่นน้อง ห่วงใยครู ห่วงใยแผนก ห่วงใยรุ่นน้อง” ทั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะนำระบบ SOTUS มาบรรจุในรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เนื่องจากเป็นรากฐานสำคัญที่ก่อให้เกิดวัฒนธรรมความร่วมมือภายในแผนกวิชา ของทุกกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มแข็ง

1.2 การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้สนับสนุนแนะนำ นอกจากนี้แผนกวิชา ยังให้ความสำคัญต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เช่น การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ ความเป็นพลเมือง และความคิดสร้างสรรค์ โดยพบการสอนแบบโครงการในสถานที่จริง และฐานสมรรถนะ รวมทั้งการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ริเริ่มโดยผู้เรียนที่เป็นความโดดเด่นของกรณีศึกษาเนื่องจากกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะดำเนินการโดยผู้เรียน อันเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างชัดเจนที่จะส่งผลให้รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังที่ครู 2 กล่าวว่า “แผนกเราจะมีกิจกรรมของนักศึกษา ฝึกให้เขาเขียนโครงการ แบ่งหน้าที่ทำกันเอง เพราะเป็นโครงการของคุณ ทำกันไปเลย เรามอบหมายงานไปให้ไปจัดการกันเอง ต้องคิด ต้องฝึก ต้องแก้ปัญหาการทำงานกันให้ได้”

1.3 การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน จะให้ความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนที่คำนึงถึงการช่วยเหลือให้โอกาส และให้ความยุติธรรมตามความแตกต่างของผู้เรียนรายคน ดังนั้นจึงมีการนำการประเมินหลายวิธีมาใช้

ในการจัดการเรียนการสอนเป็นระยะนอกเหนือจากการสอบปลายภาค เนื่องจากครูในแผนกวิชาฯ ตระหนักถึงผลลัพธ์ของการจัดการเรียนรู้ต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ต้องสามารถปฏิบัติงานได้ และต้องเป็นผู้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการมากกว่าความรู้ และทฤษฎี ทั้งนี้พบการประเมิน ได้แก่ การสังเกต การสาธิต การตอบคำถาม การทำแฟ้มสะสมงาน การทำใบงาน และการปฏิบัติของผู้เรียนรายคน เป็นต้น และเป็นที่น่าสนใจว่าการทำความรู้จักผู้เรียนรายคนเป็นจุดเด่นที่สะท้อนให้เห็นถึงความเอาใจใส่ และการดูแลผู้เรียนรายคนเพื่อการพัฒนาได้ดีกว่าการพัฒนาผู้เรียนในภาพรวม เนื่องจากการรู้จักผู้เรียนรายคนจะสามารถนำไปสู่การแก้ไขหรือการพัฒนาอย่างไม่สิ้นสุด ดังที่ครู 1 กล่าวว่า “จะเห็นเลยว่าเด็กเรามีนิสัยยังงั้น อันนี้จะบันทึกไว้เพื่อหาวิธีจัดการว่าจะทำยังไงต่อ พัฒนาต่ออย่างไร คนที่เก่งครูก็จัดการแบบหนึ่ง คนที่อ่อนครูก็จัดการอีกแบบหนึ่งจะไม่เหมือนกัน เพราะเขาต่างกัน” ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำการรู้จักผู้เรียนรายคนบรรจุเข้าในรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู นอกเหนือจากการพัฒนาผู้เรียนด้วยวิธีที่หลากหลาย และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนเพื่อประโยชน์ต่อผู้เรียนรายคนอย่างแท้จริง

1.4 การศึกษาค้นคว้าความรู้ร่วมกันของครู เป็นการดำเนินการตามคู่มือที่ได้รับมาจากสถานศึกษาที่ประกอบด้วยกิจกรรมการเปิดและการสะท้อนชั้นเรียน แต่ผู้วิจัยไม่พบการปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวจากกรณีศึกษาเนื่องจากครูมีความสับสน กังวล และไม่เข้าใจการปฏิบัติต่าง ๆ ที่กำหนดมา อย่างไรก็ตามพบว่าครูมีโอกาสได้พูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการและวิชาชีพกับเพื่อนร่วมงานในแผนกวิชาฯ และนอกแผนกวิชาฯ กับเพื่อนร่วมงานในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา อยู่เป็นระยะทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ประการสำคัญพบว่าการสอนร่วมในบางรายวิชาและบางหน่วย ที่นอกเหนือไปจากกิจกรรมของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูที่สถานศึกษากำหนด และพบว่า การสอนร่วมที่ได้ดำเนินการไปมีส่วนช่วยในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูได้เป็นอย่างดี ดังที่ครู 3 กล่าวว่า “ผมเป็นครูช่าง พอมีครูภาษาไปสอนด้วยกัน แบบวิชาวัดคุม มันก็ดีนะ เราก็ได้เคลียร์ไปด้วย บางทีเตรียมไปแล้ว แต่เด็กถามด้านการใช้ภาษา ผมก็ตอบไม่ได้ ทีนี้พอมีครูภาษาเข้าไปสอนด้วยก็จะมีคนช่วยตอบ เหมือนครูภาษาเหมือนกันก็จะพบปัญหาเวลาสอนที่เด็กถามทางวิชาชีพ ครูก็ตอบไม่ได้ คือครูภาษารู้ภาษา แต่ไม่รู้เนื้อหาทางวิชาชีพที่จะเอาไปเป็นเนื้อหาสู่การใช้ภาษา ก็ต้องมีครูช่างไปช่วยอธิบาย” ดังนั้นในรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูจึงต้องประกอบไปด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูแบบชุมชนนักปฏิบัติเพื่อให้มีการนำข้อมูลความรู้ที่ได้จากกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ประการสำคัญต้องนำการสังเกตชั้นเรียน การสัมมนาสะท้อนชั้นเรียนที่ดำเนินการตามขั้นตอนของการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) และการสอนร่วมอย่างเต็มรูปแบบมาดำเนินการ

1.5 การดำเนินการที่มุ่งมั่นเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง พบว่า แผนกวิชาฯ ให้การสนับสนุนสื่อการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งมีการเสริมขวัญกำลังใจให้แก่ครูอันเป็นแนวปฏิบัติที่ดำเนินการมายาวนานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง โดยแผนกวิชาฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้ครูได้รับความสะดวกสบายใจในการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนจนนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง ดังที่หัวหน้าแผนกกล่าวว่า “เราซื้อให้ทุกอย่างเครื่องพริเตอร์ โน้ตบุ๊ก ไอแพด หรืออยากได้อะไรให้เสนอมา เราจะจัดให้ทุกคนมีของส่วนตัวเลย เพื่อที่ครูจะได้มีสื่อ อุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนอย่างสะดวกสบาย” อย่างไรก็ตาม

ก็ตามผู้วิจัยไม่พบการสนับสนุนให้ครูรักความเป็นครู รักแผนกวิชา และรักความก้าวหน้าของตนเองอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น จึงควรมีการนำการสร้างคามมุ่งมั่นภายในของครูเข้ามาอยู่ในรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูร่วมกับการสร้างความมุ่งมั่นภายนอกของครูที่แผนกวิชา ปฏิบัติอยู่แล้ว เพื่อให้ครูมีพลังความตั้งใจ มุมานะเพื่อการเพียรพยายามพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่องและเห็นความสำคัญของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

2. ผลการสร้าง ตรวจสอบ และยืนยันรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู กรณีศึกษาสถานศึกษาอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดสงขลา ปรากฏผลดังนี้

ผู้วิจัยนำข้อมูลสภาพจริงและปัญหาที่ได้จากการสัมภาษณ์มาพิจารณาร่วมกับกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อที่จะสร้างรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู สามารถนำเสนอผลการพิจารณา ดังตาราง 1 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการนำเสนอรูปแบบต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยันรูปแบบในวันที่ 22 สิงหาคม 2565 เวลา 13.00-16.00 น. ณ ห้อง Smart Classroom สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 3 ผลการพิจารณาคือมีความเหมาะสมในทุกองค์ประกอบ และหัวข้อ อีกทั้งข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือหัวข้อการทำความรู้จักผู้เรียนรายคนควรปรับเป็นการทำสารสนเทศผู้เรียนรายคน และควรเขียนรายละเอียดของการดำเนินการตามกระบวนการศึกษาชั้นเรียนให้มีรายละเอียดครบถ้วนและครอบคลุม (Plan Do See) เพิ่มเติมเข้าไปในกิจกรรมการศึกษาค้นคว้าความรู้ร่วมกันของครู ทั้งนี้รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู มีรายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 1 การเปรียบเทียบสภาพจริงและปัญหากับกรอบแนวคิดการวิจัยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

กรอบแนวคิดทางทฤษฎี PLC ของอาชีวศึกษา	ข้อมูลจากการสัมภาษณ์			
	ปฏิบัติ สมบูรณ์	ปฏิบัติ ไม่สมบูรณ์	ไม่ปฏิบัติ	ลักษณะพิเศษ
1. วัฒนธรรมความร่วมมือ				การมีระบบ
- ความสัมพันธ์ของครู ศิษย์ปัจจุบันและศิษย์เก่า	✓			SOTUS ที่เหมาะสม
- ความร่วมมือทางวิชาชีพของศิษย์เก่า	✓			
- บรรยากาศที่เป็นมิตรภาพ	✓			
2. การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ				การจัดกิจกรรม
- การจัดการเรียนการสอนที่คำนึงถึงผู้เรียน	✓			เสริมหลักสูตร
เป็นอันดับแรกเสมอ				ที่เริ่มโดยผู้เรียน
- การจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ	✓			
ในสถานที่จริง ฐานสมรรถนะวิชาชีพ				
3. การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน				การทำความรู้จัก
- ผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้วยวิธีที่หลากหลาย	✓			ผู้เรียนรายคน
- การปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนจากการนำผลการประเมินตามสภาพจริงมาพิจารณา	✓			

ตาราง 1 การเปรียบเทียบสภาพจริงและปัญหาที่กรอบแนวคิดการวิจัยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (ต่อ)

กรอบแนวคิดทางทฤษฎี PLC ของอาชีวศึกษา	ข้อมูลจากการสัมภาษณ์			
	ปฏิบัติ สมบูรณ์	ปฏิบัติ ไม่สมบูรณ์	ไม่ปฏิบัติ	ลักษณะพิเศษ
4. การศึกษาค้นคว้าความรู้ร่วมกันของครู				
- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูแบบชุมชน นักปฏิบัติ		✓		
- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูแบบชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพครู		✓		
- การพัฒนาตนเองของครู		✓		
- การสอนร่วม		✓		
5. การดำเนินการที่มุ่งมั่นเพื่อพัฒนาการจัด การเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องของครู				
- การสร้างความมุ่งมั่นภายในของครู			✓	
- การสร้างความมุ่งมั่นภายนอกของครู	✓			

จากตาราง 1 จะเห็นได้ว่า การมีระบบ SOTUS ที่เหมาะสม กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ริเริ่มโดยผู้เรียน และการทำ
 ความรู้จักผู้เรียนรายคนเป็นลักษณะพิเศษที่ค้นพบเพิ่มเติมในกรณีศึกษาอันเป็นประโยชน์ที่ช่วยสนับสนุนให้การ
 ขับเคลื่อนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ในขณะที่การศึกษาค้นคว้าความรู้ร่วมกันของครู
 ในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูปฏิบัติเพียงบางส่วนและในบางเวลาเท่านั้น และไม่ปรากฏความมุ่งมั่นภายในของครู
 ในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

ตาราง 2 รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู	
1. วัฒนธรรมความร่วมมือ ประกอบด้วย	2. การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย
- ความสัมพันธ์ของครู ศิษย์ปัจจุบันและศิษย์เก่า	- การเรียนการสอนแบบโครงการ
- ความร่วมมือทางวิชาชีพของศิษย์เก่า	- การเรียนการสอนในสถานที่จริง
- บรรยากาศที่เป็นมิตรภาพ	- การเรียนการสอนฐานสมรรถนะวิชาชีพ
- ระบบ SOTUS ที่เหมาะสม	- กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ริเริ่มโดยผู้เรียน

ตาราง 2 รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (ต่อ)

รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู	
3. การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย - ผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้วยวิธีที่หลากหลาย - การปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนจากการนำผลการประเมินตามสภาพจริงมาพิจารณา - การทำสารสนเทศผู้เรียนรายคน	4. การศึกษาค้นคว้าความรู้ร่วมกันของครู ประกอบด้วย - การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูแบบชุมชนนักปฏิบัติ - การพัฒนาตนเองของครู - การสังเกตชั้นเรียน - การสัมมนาสะท้อนชั้นเรียน - การสอนร่วม
5. การดำเนินการที่มุ่งมั่นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องของครู ประกอบด้วย - การสร้างความมุ่งมั่นภายในของครู เช่น การนำครูไปศึกษาดูงาน กระบวนการสรรหาครู การเชิดชูเกียรติครู และการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและจริงจังของผู้บริหาร - การสร้างความมุ่งมั่นภายนอกของครู เช่น การให้ขวัญกำลังใจ ชมเชย การสนับสนุนสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ	

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบที่ 1 ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูคือวัฒนธรรมความร่วมมือเป็นไปอย่างแน่นแฟ้นและประสบผลสำเร็จในทุกกิจกรรมของแผนกวิชาฯ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านของกลุ่มบุคคลทุกคนในแผนกวิชาฯ นับตั้งแต่ผู้บริหาร ครู ผู้เรียน และศิษย์เก่าที่เป็นผู้ประกอบการจากภายนอก สอดคล้องกับแนวคิดของ Holton III, & Trott (1996) และ Werner (1998) ที่กล่าวไว้ว่าความสำเร็จของการพัฒนาวิชาชีพครูอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องภายในและภายนอกองค์กร สถานประกอบการภายนอก คู่พันธมิตร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มาร่วมปรึกษาหารือในลักษณะกลุ่มย่อย นอกจากนี้ Viskovic, & Robson (2001) ได้ศึกษาเรื่องชุมชนครูและลักษณะตัวตน: ประสบการณ์และความยากลำบากในบริบทของครูอาชีวศึกษาที่มาจากผู้ประกอบการที่มีผลการวิจัยสอดคล้องกับความร่วมมือกล่าวคือ ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มาจากผู้ประกอบการควรเข้าร่วมเป็นสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพหลาย ๆ กลุ่มเนื่องจากครูได้รับความร่วมมือที่หลากหลายนำไปสู่ความเชื่อมโยงของการเรียนรู้ได้ดี

อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ Kamdi (2015) เรื่องการเรียนรู้ของครูอาชีวศึกษาจากฐานความเป็นชุมชนจะสามารถสร้างสถานศึกษาให้เข้าใกล้โลกอาชีพที่แท้จริง โดยผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาครูอาชีวศึกษามีความจำเป็นต้องพัฒนาการเรียนรู้จากชุมชนภายนอกสถานศึกษาที่มาจาก 3 เสาหลัก คือ เนื้อหา ความร่วมมือ และการปฏิบัติ นอกจากนี้ Henry, & Amott (1998) ได้ศึกษาเรื่องการทำวิจัยทางอาชีวศึกษาร่วมกับคู่พันธมิตรผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่า สถานศึกษาอาชีวศึกษาควรต้องตระหนักต่อการให้ความสำคัญกับการนำคู่พันธมิตรเข้ามามีการฝึกครูอาชีวศึกษา และ Gero (2013) ได้ศึกษาเรื่องอะไรคือสิ่งที่ขับเคลื่อนพัฒนาครูอาชีวศึกษา: ความนึกคิด

ของครูสู่การเรียนรู้เพื่อเป็นครูเชี่ยวชาญ ที่ผลการวิจัยพบว่าการสอนของครูเชี่ยวชาญแทบจะไม่มี ความบกพร่อง เนื่องจากมีเพื่อนครูให้ความร่วมมือและมีผู้เชี่ยวชาญมาเข้าร่วมเพื่อการจัดการเรียนการสอน

ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากแผนกวิชา มีระบบ SOTUS ที่เหมาะสมที่ได้รับการปฏิบัติสืบทอดกันมา SOTUS จึงเป็นพื้นฐานที่สร้างความผูกพัน การเคารพ การให้เกียรติ การให้ความช่วยเหลือ การให้ความร่วมมือ ความเป็นระเบียบและความสามัคคี สอดคล้องกับแนวคิดของ Winichakul (2015) ได้กล่าวถึงระบบ SOTUS คือ Seniority (ความอาวุโส) Order (ระเบียบ) Tradition (ประเพณี) Unity (ความสามัคคี) และ Spirit (ความมีน้ำใจ) ที่สามารถเติบโตได้ดีในสังคมไทยเนื่องจากสังคมไทยมีพื้นฐานของการให้ความเคารพ เชื่อฟังผู้ใหญ่จากการปกครองและระบบสังคมไทยที่มีมาช้านาน

อย่างไรก็ตามแม้ว่า SOTUS เป็นสิ่งสำคัญที่สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือจนเป็นวัฒนธรรมความร่วมมือ แต่ทั้งพบว่า SOTUS ส่งผลให้เกิดข้อจำกัดด้านความเสมอภาคและการกล้าแสดงออกรวมถึงการแสดงความคิดเห็นของผู้ที่อาวุโสน้อยกว่า ที่ขัดแย้งกับแนวคิดของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูที่ Hord (1997) กล่าวว่า การจะเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้นั้นต้องเกิดจากการที่ทุกคนต้องมีภาวะผู้นำร่วม การให้ทำงานร่วม และมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม อันเป็นการแสดงถึงความเป็นประชาธิปไตยที่ทุกคนทุกความคิดเห็นได้รับความสำคัญอย่างเท่าเทียม และเสมอภาค ดังนั้นจึงยังคงเป็นความท้าทายที่ต้องคงระบบ SOTUS ไว้เพื่อความร่วมมือร่วมใจ และต้องค่อย ๆ ปรับเปลี่ยนให้ทุกคนโดยเฉพาะศิษย์เก่า และหรือผู้อาวุโสน้อยมีความกล้าแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างและสร้างสรรค์อย่างเสรีเพื่อร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

สำหรับองค์ประกอบที่ 2 การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะเห็นได้ว่าได้มีการนำการจัดการเรียนการสอนแบบการปฏิบัติงานในสถานที่จริง การสอนแบบโครงการ การสอนฐานสมรรถนะ และกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ริเริ่มโดยผู้เรียนเข้ามามีระดับให้ผู้เรียนสามารถสร้างและปฏิบัติงานจนเกิดความสำเร็จในชิ้นงานจากการสร้างองค์ความรู้ และทักษะได้ด้วยตัวผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ Kruse, & Louis (1993) และ Kamdi (2015) กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้ดังกล่าวส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ที่ฝังลึก ได้รับความรู้ที่เป็นระบบ อีกทั้งผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ที่ตรงตามความต้องการ ประการสำคัญเป็นการจัดการเรียนการสอนที่คำนึงถึงการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอันดับแรก โดยวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่เกิดกับผู้เรียนจะต้องทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์องค์ความรู้ขึ้นมาได้ด้วยตนเอง จากการที่ครูเป็นผู้คอยกระตุ้นและแนะนำ

สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ Pederson, & Lui (2003) ที่ศึกษาเรื่องความเชื่อของครูต่อปัญหาในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ผลการวิจัยพบว่าการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ผ่านกระบวนการพัฒนาตนเองได้ดี เนื่องจากผู้เรียนสามารถทำงาน จัดการตอบสนองในคำถามต่าง ๆ รวมทั้งสามารถแยกแยะ สะสาง จัดลำดับให้ตนเองตามที่ตนต้องการจะปฏิบัติและเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Wright (2011) ที่ศึกษาเรื่องการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนมัธยมพบว่า การนำการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะให้ประสิทธิผลต่อการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีโดยเฉพาะการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติ

ทั้งนี้เห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นการดำเนินการที่เป็นปกติอยู่แล้ว ในหลักสูตรฯ ของแผนกวิชา อีกทั้งยังมีการดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ริเริ่มโดยผู้เรียนเข้ามาพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน เช่น ภาวะผู้นำ การทำงานเป็นทีม การสื่อสาร การแก้ปัญหาจาก การทำงานจริง ดังนั้นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของกรณีศึกษาจึงมีความสมบูรณ์ที่สามารถนำมาเป็น แบบอย่างได้เป็นอย่างดีสำหรับการสร้างรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

องค์ประกอบที่ 3 การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนที่ประกอบด้วยผู้เรียนได้รับการพัฒนาที่หลากหลาย การนำ ผลการประเมินมาพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และการจัดทำสารสนเทศผู้เรียนรายคนเข้ามาดำเนินการ ในการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ครูเกิดการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนของตนที่ผ่านมา สอดคล้องกับ แนวคิดของ Al-Saaidh, & Al-Zyoud (2015) และ DuFour, & Reeves (2016) กล่าวถึงการประเมินเพื่อพัฒนา ผู้เรียนจะเป็นการสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการดูแลจากครูมากขึ้นในทุก ๆ ด้านของการเรียนรู้ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ เป็นการประเมินผู้เรียนที่คำนึงถึงความก้าวหน้า ความสามารถและความแตกต่างของผู้เรียนรายคน ทั้งนี้การประเมินจะประกอบด้วยการประเมินตามสภาพจริงด้วยหลากหลายวิธีที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนโดยไม่จำกัดเพียง การประเมินด้วยการสอบข้อเขียนเท่านั้น รวมถึงมีการนำผลการประเมินมาใช้ประกอบการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของผู้เรียนรายคนต่อไป

สอดคล้องกับ Anastasiou, & Kyriakou (2017) ได้ศึกษาเรื่องการสำรวจวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัด การศึกษาอาชีวศึกษา ที่ผลการวิจัยพบว่า การประเมินมีความสำคัญต่อการสอน และควรมีการเปลี่ยนแปลงการประเมิน จากการสอบข้อเขียนมาเป็นการประเมินแบบทางการและไม่เป็นทางการจะทำให้วิธีการสอนต่าง ๆ ได้ผลดี และ สามารถแสดงประสิทธิภาพของการสอนได้ดีขึ้น นอกจากนี้ผลการวิจัยของ Aji, & Hartono (2019) ที่ศึกษาเรื่อง ผลกระทบจากการใช้การประเมินเพื่อพัฒนาในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษา Kristen Nusantara ที่พบว่า การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนจะให้ประโยชน์อย่างมากต่อการเชื่อมโยงไปสู่ด้านอื่น ๆ ของการจัดการเรียนการสอนเสมอ เนื่องจากผู้เรียนจะเข้าใจจนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ ทั้งนี้การประเมินจะไม่ใช้ข้อสอบและข้อเขียน แต่จะประเมิน ในขณะที่มีกระบวนการเรียนรู้จากการประยุกต์ใช้ เช่น การตอบปากเปล่า การพูดคุยกับครู และการมีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างครูและผู้เรียน

อีกทั้ง Akhyar (2009) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการประเมินสมรรถนะของนักศึกษาวิศวกรรมอุตสาหการของ สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่พบว่าความสำเร็จของสมรรถนะในนักศึกษาไม่ได้ขึ้นอยู่กับผลการเรียนรู้เท่านั้น แต่ต้อง ขึ้นอยู่กับระบบการประเมินเพื่อพัฒนาด้วย ทั้งนี้การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาต้องประกอบด้วยการประเมิน เชิงปริมาณและคุณภาพทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ประการสำคัญความสำเร็จของผู้เรียนจะไม่จำกัดอยู่ที่ผล ของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอน แต่ต้องมีระบบการประเมินเพื่อพัฒนาด้วย เนื่องจากเป็นตัวสะท้อนผล การจัดการเรียนรู้ของครู และสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้เกินกว่าการประเมินแบบเดิม ๆ

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าครูแต่ละคนในแผนกวิชา ฯ ได้มีการนำการประเมินตามสภาพจริงมาดำเนินการ ด้วยวิธีการที่หลากหลายอย่างเป็นปกติในรายวิชาของตนเอง จึงเป็นที่น่าสังเกตได้ว่าครูแต่ละคนต่างมีข้อมูลของ ผู้เรียนและรู้จักความสามารถ ลักษณะของผู้เรียนรายคนในรายวิชาของตนเอง ดังนั้นหากมีการนำข้อมูลดังกล่าวมา

รวบรวมและดำเนินการเข้าระบบสารสนเทศเพื่อให้สามารถสืบค้นข้อมูลของผู้เรียนรายคนจะทำให้ทุกฝ่ายทุกคนที่เกี่ยวข้องได้ทราบจุดเด่น จุดด้อย ความสามารถ ความถนัด ของผู้เรียนแต่ละคนได้โดยละเอียดและครอบคลุมได้เป็นอย่างดี ประการสำคัญครูทุกคนจะสามารถเข้าถึงข้อมูลของผู้เรียนเพื่อนำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในการพัฒนาผู้เรียนรายคนได้ต่อไป สอดคล้องกับที่ Al-Saadeh, & Al-Zyoud (2015) ได้กล่าวว่า ครูจะสามารถช่วยเหลือแก้ปัญหาและส่งเสริมผู้เรียนรายคนได้จากข้อมูลการบันทึกของผู้เรียนรายคน

องค์ประกอบที่ 4 การศึกษาค้นคว้าความรู้ร่วมกันของครู ประกอบด้วย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูแบบ ชุมชนนักปฏิบัติ การพัฒนาตนเองของครู การสังเกตชั้นเรียน การสัมมนาสะท้อนชั้นเรียน และการสอนร่วม เข้ามาร่วมดำเนินการเพื่อให้ครูได้ร่วมกันศึกษาค้นคว้าความรู้จนเกิดการเรียนรู้ขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Kruse, & Louis (1993) และ Stoll, & et al. (2006) กล่าวว่า การศึกษาค้นคว้าความรู้ของครูประกอบด้วย การสะท้อน การสังเกต การวิเคราะห์ และการวางแผนการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน ครูได้นำเสนอการจัดการเรียนการสอนของตนเอง ได้พูดคุย แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ ความคิดเห็นร่วมกันในกลุ่มครูหรือผู้เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ของครู ต่อการจัดการเรียนการสอน และเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนของตนเอง

สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Viskovic, & Robson (2001) ที่ศึกษาเรื่องชุมชนครูและลักษณะตัวตน: ประสบการณ์และความยากลำบากในบริบทของครูอาชีวศึกษาที่มาจากผู้ประกอบการ ผลการวิจัยพบว่า ครูอาชีวศึกษาที่มาจากผู้ประกอบการอาชีพมีความต้องการที่จะพัฒนาวิชาชีพครูของตนเองเนื่องจากมองว่าความเป็นครูอาชีวศึกษาไม่ใช่เรื่องง่ายเป็นสิ่งที่ซับซ้อน ดังนั้นแนวคิดและการปฏิบัติเรื่องการร่วมกันศึกษาความรู้และเรียนรู้ร่วมกันในชุมชนครูจึงมีความสำคัญต่อการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู อีกทั้ง Kong (2018) ได้ศึกษาเรื่องชุมชนนักปฏิบัติ: หนทางสู่ความสำเร็จของการพัฒนาวิชาชีพครูอาชีวศึกษา ที่พบว่าการสร้างกิจกรรมชุมชนครูที่ประสบความสำเร็จประกอบด้วย ครูร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องงานวิจัยและเรื่องงานสอนที่ตนเองสนใจ ครูร่วมกันค้นหาประเด็น แก่ปัญหาในชั้นเรียนผ่านการแสดงความคิดเห็นและวิเคราะห์ และการเชิญครูเชี่ยวชาญเข้ามาช่วยกระตุ้นเป็นผู้นำในกลุ่มชุมชนครูเพื่อให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ คิดแก้ปัญหา และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

อย่างไรก็ตามการสอนร่วมที่พบจากกรณีศึกษาเป็นการสอนร่วมที่ยังไม่สมบูรณ์ตามกระบวนการสอนร่วม เนื่องจากเป็นการสอนร่วมเพียงบางรายวิชา บางหน่วย และบางกลุ่มผู้เรียนเท่านั้น อีกทั้งการสอนร่วมเป็นการใช้ทรัพยากรบุคคลคือ ครูจำนวนมาก เนื่องจากในหนึ่งชั้นเรียนต้องมีครูเข้าร่วมสอนมากกว่าหนึ่งคน ทั้งที่ในทางปฏิบัติครูแต่ละคนต่างมีภาระงานที่ล้นมือ ทั้งนี้หากสามารถขับเคลื่อนให้มีการดำเนินการสอนร่วมที่สมบูรณ์ได้จะเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแน่นอน เนื่องจากผู้เรียนจะประสบผลสำเร็จจากการพัฒนาการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับแนวคิดของ Cook, & Friend (1995), Menell (2014) และ Al-Saadeh, & Al-Zyoud (2015) ได้กล่าวว่า การสอนร่วมจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับการดูแล การฝึกทักษะและสมรรถนะในขณะที่ปฏิบัติงานได้อย่างดีมากขึ้นจากการที่มีครูจำนวนมากกว่าหนึ่งคนมาช่วยกันดูแลผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เฉพาะด้านอันช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ดีขึ้น

องค์ประกอบที่ 5 การดำเนินการที่มุ่งมั่นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องของครู ประกอบด้วย การสร้างความมุ่งมั่นภายใน และการสร้างความมุ่งมั่นภายนอกที่จะทำให้ครูมีความตระหนักถึงการพัฒนาการเรียนรู้อย่าง

ตนเองจากชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูจนสามารถปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเป็นปกติเป็นกิจวัตรประจำวัน สอดคล้องกับแนวคิดของ ธนัฐ มาตขรา (2564), ภควัต เกอะประสิทธิ์, อีรพงษ์ วิริยานนท์, และวัลลภ จันทรตระกูล (2564) ที่กล่าวว่า ครูที่สามารถไปสู่การเรียนรู้ขั้นสูงคือครูที่ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว แต่จะคำนึงถึงการจัดการเรียนการสอนและการประเมินเพื่อผู้เรียน และคำนึงถึงการเรียนรู้ของผู้เรียน และจะเป็นครูผู้พัฒนาการสอนทุกวันอย่างจริงจังเป็นประจำอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ครูมีการปฏิบัติงานเพื่อการเรียนรู้ และเพื่อการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นปกติภายใต้จิตสำนึกความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่มาจากตนเองอย่างอัตโนมัติโดยปราศจากการบังคับ เพื่อความสำเร็จในการพัฒนาการเรียนรู้ของครูให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Gero (2013) ได้ศึกษาเรื่องอะไรคือสิ่งที่ขับเคลื่อนพัฒนาครูอาชีพศึกษา: ความนึกคิดของครูสู่การเรียนรู้เพื่อเป็นครูเชี่ยวชาญ ที่ผลการวิจัยพบว่า ครูเชี่ยวชาญจะแสดงความสามารถผ่านการพัฒนาตนเองที่ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตัวจากโอกาสในการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ได้รับ ครูเชี่ยวชาญจะแสวงหาผลสะท้อนจากการสอนของตน และมีสำนึกความรับผิดชอบที่จะนำผลนั้นมาพัฒนาการจัดการสอนแต่ละวันอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำต่อเนื่อง ทำแล้วทำเล่า ปีแล้วปีเล่า จากการที่ครูมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนา และครูมีความตระหนักถึงเรื่องการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้ง Anastasiou, & Kyriakou (2017) ได้ศึกษาเรื่องการสำรวจวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาอาชีพศึกษา ที่ผลการวิจัยพบว่าครูควรเป็นผู้อำนวยความสะดวกโดยใช้สมรรถนะเพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จ ทั้งนี้ครูต้องมุ่งมั่นในการเตรียมแผนการสอนที่จะนำทางการจัดการเรียนการสอนด้านวิธีการสอนที่หลากหลายและครูต้องกระทำซ้ำ ๆ เช่นนี้จนผู้เรียนยอมรับ

อย่างไรก็ตามความเป็นรูปธรรมสำหรับการสร้างความมุ่งมั่นภายในเป็นความท้าทายที่ผู้บริหารทุกระดับไม่ควรมองข้าม ที่จะต้องสนับสนุนและต้องมีแนวทางปฏิบัติ เช่น การนำครูไปศึกษาดูงาน กระบวนการสรรหาครู และการเชิดชูเกียรติครู เป็นต้น เพื่อให้ครูได้รับรู้และเห็นคุณค่าของความเป็นครูอันเป็นการยกระดับความตระหนักต่อความเป็นครูในตัวครู ประการสำคัญผู้บริหารต้องสนับสนุนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่องและจริงจัง จนให้ดำเนินการในระยะยาวจนเกิดผลสำเร็จที่แท้จริง เพื่อให้ครูเกิดความภาคภูมิใจ เกิดความตระหนักอย่างเห็นธรรมชาติ เห็นประโยชน์ของการดำเนินการที่ผ่านมาทั้งหมด เนื่องจากความมุ่งมั่นภายในเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิบัติที่คงทน ถาวร เกิดการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้งจากการที่ครูแต่ละคนมีอุดมการณ์ที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองเพื่อสร้างความภาคภูมิใจแก่ตนเองเป็นสำคัญ อีกทั้งครูจะเป็นครูที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจ และมีเป้าหมายที่ชัดเจนที่จะพัฒนาตนเองโดยปราศจากการบังคับ สั่งการหรือการมุ่งหวังสิ่งของรางวัล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ระบบ SOTUS ที่เหมาะสมจะเป็นจุดเริ่มต้นเพื่อสนับสนุนวัฒนธรรมความร่วมมือ แต่ต้องตระหนักถึงข้อจำกัดของ SOTUS ที่ไม่สามารถปรากฏอยู่ได้ตลอด เนื่องจากเป็นแนวคิดที่สวนทางกับบทบาทความเป็นประชาธิปไตยของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

2. กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ริเริ่มโดยผู้เรียนจะสนับสนุนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการสร้างกิจนิสัยที่ดีของผู้เรียนที่นอกเหนือจากการจัดประสบการณ์ในชั้นเรียนที่จำกัด

3. การจัดท่าระบบสารสนเทศของผู้เรียนรายคนจะช่วยให้การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนมีทิศทางที่ชัดเจนยิ่งขึ้นจากการใช้ข้อมูลสารสนเทศ ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนรายคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การสอนร่วมจะสนับสนุนการศึกษาค้นคว้าความรู้ร่วมกันของครูได้มากขึ้นจากการที่ครูมากกว่าหนึ่งคนร่วมกันจัดการเรียนการสอนชั้นเรียนเดียวกันผ่านการวางแผน สอน ประเมินและสะท้อนผลร่วมกัน

5. การสร้างความมุ่งมั่นภายในของครูคือสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดความตระหนัก ความอดทนของครูที่จะดำเนินการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องจนนำไปสู่ผลสำเร็จคือการเรียนรู้ของครูอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษากรณีศึกษา ดังนั้นหากมีการศึกษาสภาพจริงและปัญหาของสถานศึกษาอื่น ๆ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะทำให้เห็นสภาพจริงและปัญหาในภาพรวมที่แตกต่างและชัดเจนขึ้น

2. ควรศึกษาเรื่องการสอนร่วมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของครู

3. ควรศึกษาเรื่องการสร้างความมุ่งมั่นภายในของครูต่อการดำเนินการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

4. ควรมีการวิจัยและพัฒนาารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ธนัฐ มาตขรา. (2564, มกราคม - มิถุนายน). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชน
 แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24. **ครูสภาวิทยากรย์,**
2(2), 127 - 140.
- ภควัต เกอะประสิทธิ์, อีรพงษ์ วิริยานนท์, และวัลลภ จันทระกุล. (2564, มกราคม - มิถุนายน). การพัฒนา
 รูปแบบการฝึกอบรมสมรรถนะวิชาชีพช่างไฮดรอลิกส์อุตสาหกรรม. **วารสารวิชาการสถาบัน**
เทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 7(1), 29 - 43.
- วิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่. (2563). รายงานผลการประเมินตนเองวิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่. สืบค้น ธันวาคม 12,
 2565, จาก htc.ac.th/webroot59/?option=File.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2562). **หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษา**
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เรื่องที่ 2 การพัฒนา
หลักสูตรฐานสมรรถนะ. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี.
- Aji, K., R., & Hartono, R. (2019, December). The Formative Assessment Backwash in English
 Instruction at Kristen Nusantara Vocational School. **English Education Journal, 9(4),**
 541 - 557.
- Akhayar, M. (2009, November). A Model of Vocational Competency Assessment of Industrial
 Engineering Students of Vocational High Schools. **Journal of Education, 1(2),** 1 – 12.
- Al-Saaideh, M., I., A., & Al-Zyoud, M., S., N., A. (2015, October). Benefits of Teaching
 Interdisciplinary Subjects Collaboratively in Jordanian Pre-vocational Education.
Educational Research and Reviews, 10(20), 2702-2712.
- Anastasiou, M., & Kyriakou, M. (2017). Exploring Effective Teaching Methods in The Vocational
 Education of Cyprus. **Vocational Training: Research and Realities, 28(2017),** 3 - 22.
- Clarke, V., & Braun, V. (2017, December). Thematic Analysis. **The Journal of Positive**
Psychology, 12(3), 297 - 298.
- Cook, L., & Friend, M. (1995, November). Co-teaching: Guidelines for Creating Effective Practices.
Focus on Exceptional Children, 28(3), 1 – 16.
- Dufour, R. (2007, September). Professional Learning Communities: A Bandwagon, an Idea Worth
 Considering, or Our Best Hope for High Levels of Learning?. **Middle School Journal,**
39(1), 4 - 8.
- Dufour, R., & Reeves, D. (2016, March). The Futility of PLC Lite. **Phi Delta Kappan, 97(6),**
 69 - 71.

- Gero, G. P. (2013). **What Drives Teachers to Improve? The Role of Teacher Mindset in Professional Learning**. Doctoral Dissertation, The Claremont Graduate University.
- Henry, J., & Arnott, A. (1998). VET Research Through Partnerships with Stakeholders. **Proceedings of The First National Conference of The Australian Vocational Education and Training Research Association, Sydney**. (pp. 99-103). Australia: University of Technology Sydney.
- Hord, S. M. (1997). **Professional Learning Communities: Communities of Continuous Inquiry and Improvement**. Texas: Southwest Educational Development Laboratory.
- Holton III, E., F., & Trott Jr, J. W. (1996, May). Trends Toward a Closer Integration of Vocational Education and Human Resource Development. **Journal of Vocational and Technical Education**, 12(2), 49 - 57.
- Kamdi, W. (2015). **Community-based Learning in Vocational Education and Training: Making Schools Closer to The Real World**. Paper Presented at The 3rd UPI International Conference on Technical and Vocational Education and Training (TVET). East Java, Indonesia.
- Kong, S. (2018, June). Community of Practice: An Effective Way to ESL Teacher Professional Development in Vocational Colleges. **English Language Teaching**, 11(7), 158 - 162.
- Kruse, S., D., & Louis, K. S. (1993). **An Emerging Framework for Analyzing School-based Professional Community**. Retrieved September 1, 2020, from <https://eric.ed.gov/?id=ED358537>.
- Law, M., Stewart, D., Letts, L., Pollock, N., Bosch, J., & Westmorland, M. (1998). **Guidelines from Critical Review form Qualitative Studies**. Retrieved September 12, 2020, from <http://fhs.mcmaster.ca/rehab/ebp/pdf/qualguidelines.pdf>.
- Menell, E. (2014). **Exploration of Co-teachers' Best Practices Within a Vocational Technical School District**. Doctoral Dissertation, Rowan University.
- Pedersen, S., & Liu, M. (2003, June). Teachers' Beliefs About Issues in The Implementation of A Student-centered Learning Environment. **Educational Technology Research and Development**, 51(2), 57 - 76.
- Rentfro, E. R. (2007, Winter). Professional Learning Communities Impact Student Success. **Leadership Compass**, 5(2), 1 - 3.

- Stoll, L., Bolam, R., McMahon, A., Wallace, M., & Thomas, S. (2006, July). Professional Learning Communities: A Review of The Literature. **Journal of Educational Change**, 7(4), 221 - 258.
- Toole, J.C., & Louis, K.S. (2002). The Role of Professional Learning Communities In International Education. In: **Leithwood, K., et al. Second International Handbook of Educational Leadership and Administration**. Springer International Handbooks of Education, vol 8. Springer, Dordrecht. https://doi.org/10.1007/978-94-010-0375-9_10. (pp. 245 - 279).
- Tracy, S. J. (2019). **Qualitative Research Methods: Collecting Evidence, Crafting Analysis, Communicating Impact**. New Jersey: John Wiley & Sons.
- Vescio, V., Ross, D., & Adams, A. (2008, January). A Review of Research on The Impact of Professional Learning Communities on Teaching Practice and Student Learning. **Teaching and Teacher Education**, 24(1), 80 - 91.
- Viskovic, A., & Robson, J. (2001, June). Community and Identity: Experiences and Dilemmas of Vocational Teachers in Post-school Contexts. **Journal of In-Service Education**, 27(2), 221 - 236.
- Werner, M. (1998). Employers' Perceptions of How Well The VET System Serves The Training Needs of Their Industry. **Proceedings of The First National Conference of The Australian Vocational Education and Training Research Association**, Sydney. (pp. 104 - 112). Australia: University of Technology Sydney.
- Wright, G. B. (2011, January). Student - Centered Learning in Higher Education. **International Journal of Teaching and Learning in Higher Education**, 23(1), 92 - 97.
- Winichakul, T. (2015, October). The Hazing Scandals in Thailand Reflect Deeper Problems in Social Relations. **ISEAS – Yusof Ishak Institute**, 2015(56), 1 - 9.

การเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ด้วยแนวการศึกษาพหุวัฒนธรรม
Strengthening Human Relations Among Students in The Field of Early
Childhood Education with The Approach to Multicultural Education

ธนพร แถวไรสง,* และปนิดา เนืองพนอม**

Tanaporn Thaewthaisong, and Panida Nueangpanom

Received: March 21, 2024 Revised: June 5, 2024 Accepted: June 14, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ชั้นปีที่ 1 ด้วยแนวการศึกษาพหุวัฒนธรรม 2. เปรียบเทียบมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ชั้นปีที่ 1 ด้วยแนวการศึกษาพหุวัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 1
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จำนวน 1 ห้อง จำนวน 28 คน
เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1. แผนการจัดการเรียนการสอน (มคอ.3) การจัดการเรียนรู้ด้วยแนวการศึกษาพหุวัฒนธรรม
ในรายวิชาการจัดกิจกรรมทางภาษาและการสื่อสารสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 10 แผน 22 แบบประเมินมนุษยสัมพันธ์
แบบมาตราส่วนประมาณ จำนวน 10 ข้อ 50 คะแนน สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ
ค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1. นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้าง
มนุษยสัมพันธ์โดยใช้แนวการศึกษาพหุวัฒนธรรม มีมนุษยสัมพันธ์มากขึ้น และ 2. เปรียบเทียบจากผลต่างของคะแนน
มนุษยสัมพันธ์ด้วยแนวการศึกษาพหุวัฒนธรรม หลังทำกิจกรรมมีคะแนนสูงกว่า ก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ ที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การศึกษาพหุวัฒนธรรม, นักศึกษา, มนุษยสัมพันธ์

* อาจารย์สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

** อาจารย์สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Abstract

The objectives of this research were to: 1. strengthen the human relations of first-year early childhood education students using a multicultural education approach, and 2. compare the human relations of these students before and after implementing the multicultural education approach. The sample consisted of 28 first-year early childhood education students enrolled in the second semester of the 2023 academic year at the Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University. The research instruments included: 1. a teaching and learning management plan (MCF 3) based on multicultural education guidelines for the course on organizing language and communication activities for early childhood, comprising 10 plans; and 2. a human relations assessment form with a 10-item, 50-point rating scale. The statistical methods used were mean, standard deviation, and t-test.

The research results indicated that: 1) first-year early childhood education students who participated in activities designed to strengthen human relations through a multicultural education approach showed improved human relations; and 2) there was a statistically significant increase in human relations scores after the activities compared to before, with significance at the .05 level.

Keywords: Multicultural Education, Students, Human Relations

บทนำ

ประเทศไทยมีประชากรที่มาจากหลากหลายชาติพันธุ์ ศาสนา วัฒนธรรม ภาษา ซึ่งความหลากหลายชาติพันธุ์นี้ส่งผลต่อมนุษยสัมพันธ์ การปรับตัว และการศึกษา เพราะนักศึกษาที่มาจากหลากหลายชาติพันธุ์ ศาสนา วัฒนธรรม ภาษา มีส่วนการเรียนรู้ร่วมเพิ่มมากขึ้นในสถานศึกษา ความแตกต่างที่หลากหลายทั้งทางเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ขนบประเพณี รวมทั้งวิถีชีวิตส่งผลทำให้นักศึกษามีปัญหาด้านมนุษยสัมพันธ์ และการปรับตัวเข้ากับเพื่อนใหม่ในชั้นเรียน ทำให้ผลการเรียนต่ำลงและไม่ศึกษาต่อ ทั้งนี้ยังส่งผลต่อการกล้าแสดงออก ขาดความมั่นใจในตนเอง เพราะแต่ละคนต่างก็มีวิถีวัฒนธรรมของตนเองซึ่งแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม ชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา วัฒนธรรม ทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพ ทัศนคติ ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และวิถีการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคล ความแตกต่างนี้ทำให้เกิดความคิดแบ่งแยก การเหยียดหยาม เกิดอคติหรือความไม่เข้าใจกัน ซึ่งกลายเป็นอุปสรรคในการศึกษา การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการสื่อสาร (พระไพศาล วิสาโล, 2550, หน้า 3 - 5)

การจัดการศึกษาในสถานศึกษาที่มีผู้เรียนต่างวัฒนธรรมเรียนร่วมกัน เรียกว่าการศึกษาพหุวัฒนธรรม (Multicultural Education) นงเยาว์ เนาวรัตน์, และคณะ (2562, หน้า 9) ได้กล่าวว่า การศึกษาพหุวัฒนธรรมหมายถึง ความคิดและโมทัศน์การจัดการทางการศึกษาที่ทำทลายวาทกรรมการศึกษาที่เน้นการกลืนกลายผู้เรียนเข้าสู่วัฒนธรรมรัฐชาติที่ไม่คำนึงถึงความแตกต่างหลากหลาย การกดทับ และลดทอนตัวตน และวัฒนธรรมอื่น นอกจากนี้เป็นการเคลื่อนไหวปฏิรูปการศึกษาและการเคลื่อนไหวทางสังคมที่เรียกร้องให้ได้มาซึ่งความสำเร็จด้านการเรียนของผู้เรียนทุกคนโดยก้าวข้ามข้อจำกัดทางชนชั้น สถานะ เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ เพศสภาพ ภาษา ศาสนา หรือวัฒนธรรมใดก็ตาม ซึ่งควรจะมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรมบนฐานวัฒนธรรมตน

ในขณะที่ สุริรัช ชูชื่น (2555, หน้า 126 - 127) กล่าวว่า การจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม หมายถึง การจัดการศึกษาประเภทหนึ่ง โดยจัดสภาพแวดล้อมในสถาบันการศึกษา ซึ่งมีผู้เรียนที่มาจากหลากหลายวัฒนธรรม ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่จะยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรมมีความเคารพซึ่งกันและกัน ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน ให้การเคารพแก่คนหรือกลุ่มคนที่อ่อนแอกว่า รวมไปถึงการเปิดเผยจุดยืน วัตถุประสงค์ และอุดมการณ์ของตน เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจ และลดความขัดแย้ง และ Banks (2007, p. 1 - 3) ได้กล่าวว่า การดำเนินการเพื่อจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม อาจจะมีปัจจัยที่ขัดขวางและเกื้อหนุนต่อการศึกษพหุวัฒนธรรม แนวทางที่สามารถดำเนินการเพื่อลดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นสามารถทำได้ 3 แนวทาง คือ 1. การจัดความมื่อคติ 2. การเชื่อมช่องว่างระหว่างผู้เรียน และ 3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ครูต้องไม่คิดว่าผู้เรียนทุกคนมีโครงสร้างทางปัญญาที่ตีพอสสำหรับเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ใหม่กับความรู้เดิม สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้การสนับสนุนและส่งเสริมความสัมพันธ์อย่างจริงจังด้วยความจริงใจ เพื่อเชื่อมช่องว่างระหว่างผู้เรียนที่มีความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมให้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้สูงสุดตามระดับความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คน สมาชิกในกลุ่มมีระดับความสามารถแตกต่างกัน เช่น เพศ เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และความสามารถทางการเรียน สามารถสื่อสารกัน และร่วมกันปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย โดยสมาชิกแต่ละคนมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนและต่องานกลุ่มโดยมีเป้าหมายร่วมกัน และได้รับรางวัลร่วมกันเมื่อกลุ่มประสบความสำเร็จการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นผลที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนร่วมกันปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย มีการใช้กระบวนการกลุ่ม

และการสื่อสารภายในกลุ่มจนสมาชิกเกิดความเข้าใจตรงกันและเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ดังนั้นการเรียนรู้แบบร่วมมือจึงเป็นผลที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิก การตระหนักว่าการปฏิบัติของตนมีผลต่อกลุ่ม รู้สึกประสบความสำเร็จและความภูมิใจร่วมกัน

ด้วยความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 1 ด้วยแนวการศึกษาพหุวัฒนธรรม เนื่องจากนักศึกษาที่ผู้วิจัยสอนมีนักศึกษาที่มาจากหลากหลายวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ทำให้นักศึกษามีปัญหาด้านมนุษยสัมพันธ์ นำไปสู่การถูกล้อเลียน หรือการบูลลี่ (Bully) ทำให้ผู้เรียนขาดความมั่นใจในตนเอง ทำให้เขินอาย ไม่กล้าเข้าหาเพื่อน เกิดการแยกตัว ฯลฯ หากไม่ได้รับการเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์อาจส่งผลให้ขาดโอกาส ความก้าวหน้าในการศึกษา การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการประกอบอาชีพในอนาคต หากบุคคลใดขาดมนุษยสัมพันธ์ บุคคลนั้นมักจะพบกับปัญหาทั้งในด้านบุคลิกภาพที่ดี ตลอดจนการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น จนเกิดความประหม่า กลัว วิตกกังวลต่าง ๆ ตามมา ดังนั้น การเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์สามารถทำให้บุคคลอยู่ร่วมและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ส่งผลให้มีบุคลิกที่ดีขึ้น ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าพูดต่อหน้าผู้อื่น กล้าเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ๆ ทำให้ผลการศึกษาดีขึ้น และยังทำให้บุคคลสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ง่าย และอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้อย่างมีความสุข เพราะในอนาคต นักศึกษากลุ่มนี้ต้องไปประกอบอาชีพครูระดับปฐมวัย จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งในการมีมนุษยสัมพันธ์เป็นแบบอย่างที่ดีงามในการมีปฏิสัมพันธ์ที่เหมาะสมให้กับเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นวัยกำลังเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลรอบตัว

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

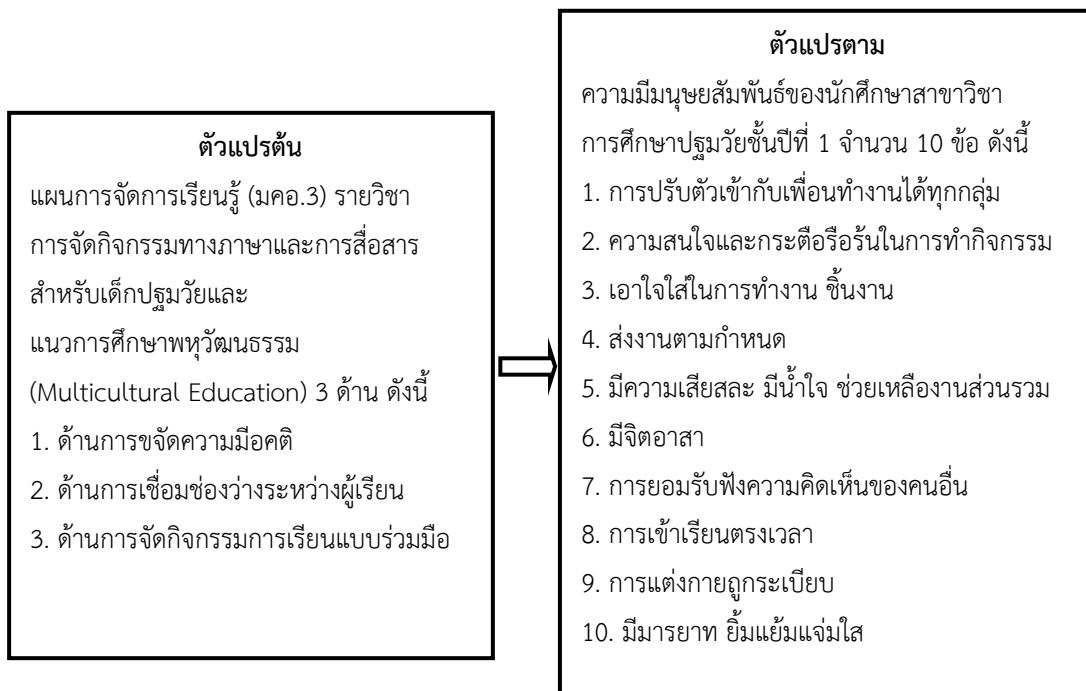
ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 1 ด้วยแนวการศึกษาพหุวัฒนธรรม
2. เพื่อเปรียบเทียบมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 1 ด้วยแนวการศึกษาพหุวัฒนธรรมก่อนและหลังการทดลอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาพหุวัฒนธรรมเป็นการจัดการศึกษาที่เน้นการยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ ความเชื่อ ศาสนา ทางภาษา ขนบประเพณี และวิถีชีวิตบนพื้นฐานของการยอมรับสิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ของแต่ละบุคคล โดยให้ออกาสบุคคลทุกกลุ่มซึ่งมีชีวิตความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน ได้รับการพัฒนาทุกด้าน เพื่อนำไปสู่ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความเท่าเทียมกันของทุกคนในสังคม การศึกษาพหุวัฒนธรรมจะเป็นหนทางหนึ่งที่ช่วยนำไปสู่ความเป็นสังคมที่มีความสมบูรณ์ มีคุณค่าและความสวยงามบนความแตกต่าง หลากหลาย มีศักยภาพ และสามารถนำความแตกต่างมาสร้างความเจริญก้าวหน้าได้อย่างยั่งยืน

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ตัวแปรโดยศึกษาจากแนวคิดและงานวิจัยจากนักวิชาการของ พระไพศาล วิสาโล (2550), สุธีรัช ชูชื่น (2555), นงเยาว์ เนาวรัตน์, และคณะ (2562), และ Banks (2007) สามารถสังเคราะห์และได้กรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มประชากรในการวิจัย คือ นักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จำนวน 2 ห้อง โดยมีนักศึกษาทั้งหมดจำนวน 56 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จำนวน 1 ห้อง โดยมีนักศึกษาทั้งหมดจำนวน 28 คน กลุ่มตัวอย่างซึ่งได้มาแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยมีรายละเอียดของเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

2.1 แผนการจัดการเรียนการสอนด้วยแนวการศึกษาพหุวัฒนธรรม (มคอ.3 รายวิชาการจัดกิจกรรมทางภาษาและการสื่อสารสำหรับเด็กปฐมวัย)

2.2 การจัดการเรียนรู้ด้วยแนวการศึกษาพหุวัฒนธรรมในรายวิชาการจัดกิจกรรมทางภาษาและการสื่อสารสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 10 แผน

2.3 แบบประเมินมนุษยสัมพันธ์แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 102 - 103) จำนวน 10 ข้อ ข้อละ 5 คะแนน รวม 50 คะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน และการแปลผลจากค่าเฉลี่ย ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

5	หมายถึง ความมีมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับดีมาก
4	หมายถึง ความมีมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับดี
3	หมายถึง ความมีมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง ความมีมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับพอใช้
1	หมายถึง ความมีมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับปรับปรุง

การแปลผลจากค่าเฉลี่ย

4.50 – 5.00	หมายถึง ความมีมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับดีมาก
3.50 – 4.49	หมายถึง ความมีมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับดี
2.50 – 3.49	หมายถึง ความมีมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง ความมีมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับพอใช้
0 – 1.49	หมายถึง ความมีมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับปรับปรุง

2.4 นำแผนการจัดการเรียนการสอนและแบบประเมินมนุษยสัมพันธ์ที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและความสอดคล้องกับจุดประสงค์

2.5 นำแผนการจัดการเรียนการสอนและแบบประเมินมนุษยสัมพันธ์ ไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เกณฑ์พิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ 2 ใน 3 คน แล้วนำคะแนนหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินกับจุดประสงค์ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ มีค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินกับจุดประสงค์ (IOC) อยู่ระหว่าง 0.5 - 1.00 ซึ่งถือว่าเชื่อถือได้ โดยมีข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญให้ปรับแก้ ดังนี้ ควรให้ผู้เรียนร่วมกันออกแบบกิจกรรมที่หลากหลาย และกิจกรรมควรสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และในวิชาชีพครู

2.6 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนการสอนและแบบประเมินมนุษยสัมพันธ์แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการทดลองกับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 1 ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โดยได้ทดลองกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 28 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

3.1 ซึ่งแจ้งให้ผู้เรียนทราบเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้การสร้างเสริมมนุษยสัมพันธ์ โดยใช้แนวการศึกษาพหุวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับเนื้อหาตามคำอธิบายรายวิชาการจัดกิจกรรมทางภาษาและการสื่อสารสำหรับเด็กปฐมวัยใน (มคอ.3)

3.2 ซึ่งแจ้งให้ผู้เรียนทราบถึงเนื้อหารายละเอียดของวิชาที่จะสอน รายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมที่ต้องดำเนินการในรายวิชาและขั้นตอนกระบวนการเก็บรวบรวมคะแนนและข้อมูลต่าง ๆ สำหรับใช้ในการดำเนินงานวิจัย

3.3 ผู้วิจัยทำการประเมินก่อนการทดลอง (Pretest) โดยการทำแบบประเมินมนุษยสัมพันธ์ แบบมาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มเป้าหมายเป็นเวลา 1 สัปดาห์

3.4 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองมนุษยสัมพันธ์ โดยจัดกิจกรรมกับกลุ่มเป้าหมาย เป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 4 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 40 ชั่วโมงตามตารางสอน

3.5 ผู้วิจัยจัดการเรียนการสอนตามหัวข้อที่กำหนดในแผนการสอน และได้มอบหมายงานทั้งรายกลุ่มและรายบุคคล ทั้งงานที่ทำในห้องเรียนและงานที่เป็นการบ้านส่งในสัปดาห์ถัดไป

3.6 ผู้วิจัยใช้วิธีการหลากหลายในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน โดยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการบันทึกวิดีโอ การถ่ายภาพ แบบประเมิน และจดบันทึกจากพฤติกรรมของนักศึกษาทุกสัปดาห์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้แต่ต้น โดยมีรายละเอียดตามการจัดลำดับ ดังนี้ 1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ใบงาน และชิ้นงาน 2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการทำกิจกรรม และทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน 3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการปฏิบัติตามข้อตกลง และ 4. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมและการสนทนาถามตอบ

3.7 เมื่อเสร็จสิ้นการทดลอง ผู้วิจัยทำการประเมินหลังการทดลอง (Posttest) โดยการทำแบบประเมินมนุษยสัมพันธ์แบบมาตราส่วนประมาณค่ากับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายทุกคนด้วยตนเอง ซึ่งเป็นแบบประเมินชุดเดียวกับที่ใช้ในการประเมินก่อนทดลอง เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย ก่อนและหลังการทดลอง และนำไปวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อสรุปผลการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์หุ้สมยสัมพันธ์ตามแนวการศึกษาพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาโดยใช้เครื่องมือชุดเดียวกัน โดยวิเคราะห์หุ้สมยสัมพันธ์ของผู้เรียนจากค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย

4.2 เปรียบเทียบคะแนนมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง

4.3 นำคะแนนมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ทั้งก่อนการทดลองและหลังการทดลอง นำมาทดสอบค่าที (T-test Dependent) สถิติที่ใช้ในการวิจัยโดยคำนวณจากสูตรของ บุญชม ศรีสะอาด (2553, หน้า 112)

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการทดลองกับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศรีวิชัย ชั้นปีที่ 1 ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โดยได้ทดลองกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 28 คน ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้

1. ผลการศึกษาการเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศรีวิชัยชั้นปีที่ 1 ด้วยแนวการศึกษาพหุวัฒนธรรม ปรากฏผลดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนมนุษยสัมพันธ์ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง โดยรวม ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{x}$	S.D.	t*	p
ก่อนทดลอง	28	2.61	0.13	5.13	0.00
หลังทดลอง	28	4.57	0.49		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 1 พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศรีวิชัยชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ โดยใช้การศึกษาพหุวัฒนธรรม ก่อนการทดลอง นักศึกษามีมนุษยสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.61$, S.D. = 0.13) และหลังการทดลองนักศึกษามีมนุษยสัมพันธ์ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.49) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศรีวิชัยชั้นปีที่ 1 ด้วยแนวการศึกษาพหุวัฒนธรรมเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนมนุษยสัมพันธ์ก่อนการทดลอง และหลังการทดลองเป็นรายด้าน

เปรียบเทียบคะแนนรายด้าน	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	(N=28)			(N=28)		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
การปรับตัวเข้ากับเพื่อนทำงานได้ทุกกลุ่ม	2.40	0.50	พอใช้	4.32	0.48	ดี
ความสนใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม	2.64	0.49	ปานกลาง	4.61	0.50	ดีมาก
เอาใจใส่ในการทำงาน ชื่นงาน	2.80	0.40	ปานกลาง	4.67	0.47	ดีมาก
ส่งงานตามกำหนด	2.50	0.50	ปานกลาง	4.67	0.47	ดีมาก
มีความเสียสละ มีน้ำใจ ช่วยเหลืองานส่วนรวม	2.50	0.50	ปานกลาง	4.60	0.49	ดีมาก
มีจิตอาสา เช่น การจัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน	2.60	0.50	ปานกลาง	4.60	0.49	ดีมาก
การยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น	2.60	0.50	ปานกลาง	4.54	0.48	ดีมาก
การเข้าเรียนตรงเวลา	2.80	0.40	ปานกลาง	4.53	0.50	ดีมาก

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนมนุษยสัมพันธ์ก่อนการทดลอง และหลังการทดลองเป็นรายด้าน (ต่อ)

เปรียบเทียบคะแนนรายด้าน	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	(N=28)			(N=28)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การแต่งกายถูกระเบียบ	2.50	0.50	ปานกลาง	4.60	0.49	ดีมาก
มีมารยาท ยิ้มแย้มแจ่มใส	2.71	0.46	ปานกลาง	4.60	0.49	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	2.61	0.13	ปานกลาง	4.57	0.49	ดีมาก

จากตาราง 2 พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศรีมวัยชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ด้วยแนวการศึกษาพหุวัฒนธรรม มีคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.61$, S.D. = 0.13) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กิจกรรมเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ด้วยแนวการศึกษาพหุวัฒนธรรมส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการปรับตัวเข้ากับเพื่อนทำงานได้ทุกกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเอาใจใส่ในการทำงานและด้านการเข้าเรียนตรงเวลา ($\bar{X} = 2.80$, S.D. = 0.40 เท่ากัน) รองลงมา คือ ด้านมีมารยาท ยิ้มแย้มแจ่มใส ($\bar{X} = 2.71$, S.D. = 0.46) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการปรับตัวเข้ากับเพื่อนทำงานได้ทุกกลุ่ม ($\bar{X} = 2.40$, S.D. = 0.50)

ส่วนคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองของนักศึกษาศาขาวิชาการศึกษาศรีมวัยชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ด้วยแนวการศึกษาพหุวัฒนธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.49) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กิจกรรมเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ด้วยแนวการศึกษาพหุวัฒนธรรม ส่วนมากอยู่ในระดับดีมาก ยกเว้นด้านการปรับตัวเข้ากับเพื่อนทำงานได้ทุกกลุ่ม ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ซึ่งกิจกรรมเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ด้วยแนวการศึกษาพหุวัฒนธรรม ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านเอาใจใส่ในการทำงาน ชื่นงาน และส่งงานตามกำหนด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.47 เท่ากัน) รองลงมา คือ ด้านความสนใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.50) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการปรับตัวเข้ากับเพื่อนทำงานได้ทุกกลุ่ม ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.48)

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เพื่อสร้างเสริมมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษาศาขาวิชาการศึกษาศรีมวัย ชั้นปีที่ 1 ด้วยแนวการศึกษาพหุวัฒนธรรม ผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจนำไปสู่การอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการพัฒนาการเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษาศาขาวิชาการศึกษาศรีมวัย ชั้นปีที่ 1 ด้วยแนวการศึกษาพหุวัฒนธรรม พบว่า นักศึกษามีมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ ดีขึ้น เช่น มีความรับผิดชอบ มีวินัย มีจิตอาสา ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น และเคารพกฎกติกาที่สร้างร่วมกัน อยู่ในระดับดีมาก ส่งผลให้นักศึกษามีมนุษยสัมพันธ์ดีขึ้น ทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ได้ทุกกลุ่ม สร้างความมั่นใจในการกล้าแสดงออกมากขึ้น ส่งผลให้มีบุคลิกภาพที่ดีตามมา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาตระหนักถึงการประกอบวิชาชีพครูรูปธรรมในอนาคต ซึ่งจะต้องทำงานร่วมกับ

หลากหลายบุคคล เช่น เพื่อนร่วมงาน เด็กนักเรียน ผู้ปกครองของนักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่แตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม ความเชื่อ และค่านิยม ดังนั้น การมีมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนในห้องเรียน จึงเป็นเรื่องพื้นฐานที่สามารถนำไปปรับใช้ในอนาคตต่อไป โดยสอดคล้องกับ โคภิตา เถนว่อง, และจินตนา สราวุธพิทักษ์ (2562) ได้ศึกษาผลของการจัดโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อสร้างเสริมมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีมนุษยสัมพันธ์ระดับปานกลาง จำนวน 46 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ได้ใช้โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อสร้างเสริมมนุษยสัมพันธ์ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ จำนวน 23 คน และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้ใช้โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ จำนวน 23 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดการมีมนุษยสัมพันธ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบ ค่าที่ ผลการวิจัย พบว่า 1. ค่าเฉลี่ยคะแนนการมีมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนกลุ่มทดลอง หลังการทดลองเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 2. ค่าเฉลี่ยคะแนนการมีมนุษยสัมพันธ์หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ แววรรณ ชนมาสุข (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการทำงานของเพื่อนร่วมงานกับประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานในบริษัทแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการทำงานของเพื่อนร่วมงานกับประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานในบริษัทแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานที่ทำงานอยู่ในบริษัทแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานครที่มีสัญชาติไทย จำนวน 108 คน ผลการวิจัยพบว่า 1. การติดต่อสื่อสารในองค์กรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงาน ในบริษัทแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับสูง 2. พฤติกรรมการทำงานของเพื่อนร่วมงานด้านมนุษยสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานในบริษัทแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับสูง 3. พฤติกรรมการทำงานของเพื่อนร่วมงานด้านจริยธรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพ ในการทำงานของพนักงานในบริษัทแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำ 4. การรับรู้ความขัดแย้งในบทบาทหน้าที่การทำงานในด้านการมอบหมายงานจากหัวหน้างานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานในบริษัทแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำ

2. ผลการเปรียบเทียบสร้างเสริมมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ชั้นปีที่ 1 โดยใช้แนวทางการศึกษาพหุวัฒนธรรม พบว่า หลังการทดลองมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษามีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลองทุกด้าน นักศึกษามีมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น สามารถทำงานกลุ่มได้กับเพื่อนทุกคน ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมโดยใช้แนวทางการศึกษาพหุวัฒนธรรมเป็นกิจกรรมน่าสนใจ มีกรณีศึกษา เข้าใจง่าย ทำให้ผู้เรียนเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลในสังคมพหุวัฒนธรรมมากขึ้น มีการช่วยเหลือ แบ่งปัน เห็นอกเห็นใจเพื่อน สร้างความรักสามัคคีในหมู่คณะมากขึ้น สอดคล้องกับ วรินทร์ อรรคปทุม (2565) ได้ศึกษาการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จำนวน 2 หมู่เรียน เป็นกลุ่มทดลอง 1 หมู่เรียน จำนวน 27 คน

และกลุ่มควบคุม 1 หมู่เรียน จำนวน 27 คน ผลการทดสอบ สมมติฐาน พบว่า นักศึกษาที่ได้รับโปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มีมนุษยสัมพันธ์เพิ่มขึ้น และนักศึกษาที่ได้รับโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มีมนุษยสัมพันธ์สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับโปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม และยังสอดคล้องกับ บุญช่วง ศรีธรรมาภรณ์ (2554) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีธุรกิจอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับประสิทธิภาพ การทำงานของนักบัญชีธุรกิจอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักบัญชีธุรกิจอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 85 คน ผลการวิจัยพบว่า นักบัญชีธุรกิจอุตสาหกรรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี โดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการพัฒนาศักยภาพของตน ด้านการเรียนรู้ความรับผิดชอบ และด้านการติดต่อสื่อสาร และนักบัญชีธุรกิจอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีประสิทธิภาพการทำงานโดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านเวลา ด้านคุณภาพ และด้านปริมาณจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และผลกระทบ พบว่า 1. มนุษยสัมพันธ์ที่ดีด้านการพัฒนาศักยภาพของตน มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานโดยรวม ด้านเวลาและด้านคุณภาพ และ 2. มนุษยสัมพันธ์ที่ดีด้านการเรียนรู้ความรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานโดยรวม

จะเห็นได้ว่าการสร้างมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์โดยใช้แนวการศึกษาพัฒนาธรรม นักศึกษามีมนุษยสัมพันธ์มากขึ้นในทุกด้าน และยังต้องพัฒนาต่อไปอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอในทุกรายวิชา เพื่อให้เกิดเป็นอุปนิสัยการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่นในสังคมพัฒนาธรรม และเพื่อการประกอบวิชาชีพครูในอนาคต ได้อย่างมีคุณภาพ โดยเปรียบเทียบจากผลต่างของคะแนนมนุษยสัมพันธ์หลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม ตลอดระยะเวลาที่ทำการทดลอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะในการสร้างเสริมมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ชั้นปีที่ 1 โดยใช้แนวการศึกษาพัฒนาธรรม ผู้วิจัยได้ทำการทดลองด้วยตนเอง และมีข้อเสนอแนะที่นำไปใช้เพื่อให้มีประสิทธิภาพ ตามจุดมุ่งหมายดังนี้

1. การใช้แนวการศึกษาพัฒนาธรรม เพื่อสร้างเสริมมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ชั้นปีที่ 1 เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้สอนควรจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เลือก และออกแบบกิจกรรมร่วมกันกับเพื่อน ด้วยวิธีการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลร่วมกันในด้านอื่น ๆ เช่น กิจกรรมส่งเสริมการกล้าแสดงออก การมีภาวะความเป็นผู้นำ เป็นต้น เพราะถ้าหากนักศึกษาไม่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนที่มีความแตกต่างในสังคมพัฒนาธรรม ก็เป็นเรื่องยากในการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ให้ดีขึ้น ดังนั้นผู้สอนจึงควรจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมมนุษยสัมพันธ์ในทุก ๆ รายวิชา

2. ผู้สอนควรให้คำแนะนำขั้นตอน และวิธีการสร้างแบบประเมินมนุษยสัมพันธ์ เกณฑ์การประเมิน และ การใช้แบบประเมินให้กับนักศึกษาโดยละเอียด เพื่อให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจสามารถนำไปใช้ได้จริงในการประเมิน ทักษะด้านอื่น ๆ ทั้งของตนเองและผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมที่ไม่ใช่เฉพาะในห้องเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำวิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวการศึกษาพหุวัฒนธรรมเพื่อสร้างเสริมมนุษยสัมพันธ์ไปศึกษาวิจัย กับกลุ่มเป้าหมายอื่น เช่น บุคลากรในองค์กร เด็กปฐมวัย เด็กนักเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษา เป็นต้น

2. ควรมีการสร้างเสริมมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยในทุกระดับชั้นปี ทุกรายวิชา เพื่อความต่อเนื่องจนเป็นอุปนิสัยเพราะในปัจจุบันมีนักศึกษาที่มาจากหลากหลายชาติพันธุ์ มีความแตกต่างที่ หลากหลายทั้งทางเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา วัฒนธรรม ขนบประเพณี รวมทั้งวิถีชีวิต

เอกสารอ้างอิง

- นงเยาว์ เนาวรัตน์, และคณะ. (2562). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์: การพัฒนาหลักสูตรพหุวัฒนธรรมศึกษา
สำหรับเด็กปฐมวัยในพื้นที่ชายขอบ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2553). การวิจัยสำหรับครู (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญช่วง ศรีธรรมาภรณ์. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชี
ธุรกิจอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- พระไพศาล วิสาโล. (2550). สร้างสันติด้วยมือเรา: คู่มือสันติวิธีสำหรับนักปฏิบัติการไร้ความรุนแรง. นครปฐม:
ศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี.
- วรินทร์ อรรถปทุม, และเสาวนีย์ เจียมจักร. (2565, กันยายน - ธันวาคม). ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง
มนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. วารสารวิจัยรำไพพรรณี, 16(3),
196 - 204.
- แหวววรรณ ขนมาสุข. (2556). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการทำงานของเพื่อนร่วมงานกับ
ประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานในบริษัทแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไศภิตา เกณว่อง, และจินตนา สรายุทธพิทักษ์. (2562, เมษายน - มิถุนายน). การจัดโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
เพื่อสร้างเสริมมนุษยสัมพันธ์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 47(2), 369 - 388.
- สุริรัช ชูชื่น. (2555, กรกฎาคม - ธันวาคม). พหุวัฒนธรรมศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้...ทางเลือก
หรือทางรอด?. วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 8(2),
123 - 136.
- Bank, A. J. (2007). *Multicultural Education: Issues and Perspectives*. Boston: Allyn & Bacon.

ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่มีต่อจิตสำนึกทางสังคม
ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมศึกษา

Effects of Learning Management Via Experiential Learning Approach
on Social Consciousness for Undergraduate Degree Students, Bachelor
of Education (Social Studies)

สุนทร อ่อนฤทธิ,* และชัยรัตน์ โตศิลา**

Suntorn Onrit, and Chairat Tosila

Received: September 16, 2023 Revised: October 30, 2023 Accepted: November 17, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เปรียบเทียบจิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมศึกษาก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ และ 2. ศึกษาจิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ ตัวอย่างการวิจัยที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จำนวน 26 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาความเป็นพลเมือง หน่วยการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ และแบบวัดจิตสำนึกทางสังคม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. จิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2. จิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมศึกษาหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี

คำสำคัญ: การพัฒนาจิตสำนึกทางสังคม, จิตสำนึกทางสังคม, แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์

* สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

** สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

This research aimed to: 1. compare the social consciousness of undergraduate social studies students before and after implementing a learning management approach based on experiential learning, and 2. evaluate the social consciousness of these students after applying the experiential learning approach. The sample consisted of 26 third-year undergraduate students majoring in Social Studies from the Faculty of Humanities and Social Sciences at Thepsatri Rajabhat University, selected through a cluster random sampling method. The research instruments included the course plan for the "Global Perspective" subject, the learning unit on "Coexistence in Society" utilizing the experiential learning approach, and a social consciousness assessment. Data were analyzed using mean, standard deviation, and dependent t-tests.

The research findings were as follows: 1. The social consciousness of undergraduate social studies students significantly increased after participating in the experiential learning approach, with a statistical significance level of .05. 2. The mean score of social consciousness post-intervention indicated a high level of social consciousness among the students.

Keywords: Social Consciousness Development, Social Consciousness, Experiential Learning Approach

บทนำ

สังคมไทยกำลังเผชิญกับปัญหาไม่ว่าจะเป็นการทุจริตคอร์รัปชัน การค้ำฉ้อโกงตั้งแต่ประโยชน์ส่วนตน การละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น การกลั่นแกล้งทางสังคม การไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การขาดระเบียบวินัย การไม่เคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ปัญหาเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบและนำไปสู่ปัญหาในด้านอื่น ๆ รวมทั้งความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นต่อไป การที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นได้นั้นจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชน ผู้ที่กำลังจะก้าวขึ้นมาเป็นบทบาททางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เนื่องจากพวกเขาจะเป็นผู้ใหญ่ที่จะเข้ามาช่วยกันพัฒนาประเทศในอนาคต รวมทั้งยังต้องเป็นผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาจากคนรุ่นก่อน (วรวิทย์ พรมสุนทร, 2562, หน้า 2) จากสภาพการณ์ดังกล่าว จิตสำนึกทางสังคมจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังให้กับเด็กและเยาวชนในสังคม เนื่องจากจิตสำนึกทางสังคมเป็นทักษะที่นำมาซึ่งความสุขและเป็นใบเบิกทางแห่งความสำเร็จในชีวิตทำให้เกิดมิตรภาพและโอกาสความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

สำหรับแนวทางการพัฒนาและปลูกฝังจิตสำนึกทางสังคม ผู้สอนควรปรับบทบาทของตนเองเป็นเพียงผู้ที่คอยอำนวยความสะดวกในการแบ่งปันประสบการณ์และความแตกต่างโดยการเรียนรู้ผ่านการแบ่งปันประสบการณ์ส่วนตัวเพื่อที่จะมองเห็นภาพและเกิดความน่าเชื่อถือ มีคุณค่าสามารถเป็นบทเรียนให้แก่ผู้อื่น (Pandey, & Gupta, 2008, p. 72) นอกจากจะแบ่งปันประสบการณ์และความแตกต่างในการเรียนรู้แล้วนั้น การพัฒนาจิตสำนึกทางสังคมจะต้องส่งเสริมพฤติกรรมรับผิดชอบต่องานในลักษณะสะท้อนกลับมากกว่าที่จะไตร่ตรองหรือเพียงแค่คิดได้เท่านั้น โดยการรับรู้สามารถเกิดขึ้นได้จากการฝึกอบรมด้านความรู้ ความเข้าใจ และเกิดจากการสร้างเสริมประสบการณ์จากในห้องเรียนโดยการยกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันในสังคมและการอภิปรายวิเคราะห์กรณีศึกษา กระบวนการกลุ่มหรือการใช้เกม แต่ถ้าหากว่าต้องการให้มีการพัฒนาจิตสำนึกทางสังคมที่มากกว่าการรับรู้ แต่เพิ่มระดับไปจนถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมของชุมชน ส่งเสริมเอกลักษณ์และร่วมแลกเปลี่ยนในสังคมเพื่อพัฒนาเป็นวงกว้าง ต้องมีการฝึกอบรมที่เน้นการฝึกสมาธิเพื่อให้เกิดกระบวนการคิดเพื่อไตร่ตรองตนเองอย่างลึกซึ้งว่าพฤติกรรมหรือแนวคิดของปัจเจกบุคคลมีผลกระทบอย่างไรต่อสังคม (Schneider, 2010, pp. 25 - 26)

อนึ่ง แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การส่งเสริมจิตสำนึกทางสังคมควรพัฒนาเป็นลำดับพัฒนาการตามแนวคิดของ Vieten Amorok, & Schlitz (2006, p. 917) ที่ได้อธิบายว่าหากต้องการให้เกิดการกระตุ้นจิตสำนึกทางสังคมจนนำไปสู่การพัฒนาความเป็นพลเมืองของเด็กและเยาวชนอย่างเหมาะสมจะต้องพัฒนาจิตสำนึกทางสังคมโดยเริ่มจากการฝังตัว (Embedded) จิตสำนึกถูกฝังตัวเข้ากับการรับรู้จากภายนอก ด้วยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ปัจจัยทางสังคม และวัฒนธรรม ถัดมาคือระดับการสะท้อนตัวเอง (Self-reflexive) การสะท้อนการรับรู้ด้วยตนเองอย่างมีสติว่าสิ่งที่พบเห็นนั้นถูกกำหนดโดยสภาพแวดล้อมทางสังคมอย่างไร ถัดไปคือระดับการมีส่วนร่วม (Engaged) การนำความตั้งใจและดำเนินการเพื่อสร้างความแตกต่างในลักษณะที่มุ่งสู่สังคมส่วนรวมภายนอก ต่อมาคือ ระดับการร่วมมือ (Collaborative) การร่วมสร้างสรรค์และปรับจิตสำนึกของตนเองไปสู่ระดับที่ดีกว่าผ่านการค้นคว้าและลงมือร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม และสุดท้ายคือการเป็นกระบอกเสียง (Resonant) โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในสถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้น แบ่งปัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์พร้อมกับรู้สึกถึงความสำคัญในการเชื่อมโยงผู้คนในสังคม แนวทางการพัฒนาจิตสำนึกทางสังคมทั้ง 5 ด้านนั้น จำเป็นต้องให้ผู้เรียนมีการสร้างองค์ความรู้ที่เป็นเหตุและผลตามหลัก

วิทยาศาสตร์มากขึ้น เน้นให้เข้าใจธรรมชาติของสังคมและเรียนรู้จากประสบการณ์จริงของตนเอง สามารถเชื่อมโยงหลักการและเหตุผลเข้ากับประสบการณ์ในชีวิต มุมมอง และบริบททางสังคม ประวัติศาสตร์ สิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของตนเองซึ่งนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่จะสามารถนำมาพัฒนาและแก้ไขปัญหาทางสังคมได้ โดยกระบวนการทั้งหมดนั้นจะต้องสนับสนุนให้มีการทำงานร่วมกันระหว่างกลุ่มเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์และนำไปปรับใช้กับการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วย (Ammentorp, 2007, pp. 39 - 40) จะเห็นว่าการส่งเสริมจิตสำนึกทางสังคมนั้นต้องอาศัยการนำประสบการณ์ส่วนตัวมาใช้ประกอบเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ปฏิบัติการตอบสนองของผู้คนเพื่อให้เกิดแนวทางในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมต่อไป แนวคิดการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) จึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่มีความเหมาะสมในการนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนาจิตสำนึกทางสังคม

แนวคิดการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์เป็นแนวคิดที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาจิตสำนึกทางสังคมของเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้แบบหนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและสามารถส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนได้เป็นอย่างดีทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดการคิดวิเคราะห์และสรุปมาเป็นแนวคิดหลักการที่ผู้เรียนจะนำไปปฏิบัติจริงในครั้งต่อไป การออกแบบการเรียนรู้ที่ดีจึงต้องเน้นการวัดความรู้ความสามารถในการปฏิบัติของผู้เรียน ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเกิดจากการนำทฤษฎีวงจรการเรียนรู้จากแนวคิดการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ Kolb (1984, p. 47) มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นแนวคิดที่เหมาะสมที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ เกิดทักษะใหม่ ๆ ประยุกต์ใช้ทั้งปัญญา กระบวนการของความรู้สึกลทางสังคม ความเข้าใจสังคม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบวิชาชีพและการดำเนินชีวิตในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งยังมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาจิตสำนึกทางสังคมของนักเรียนระดับปริญญาตรี

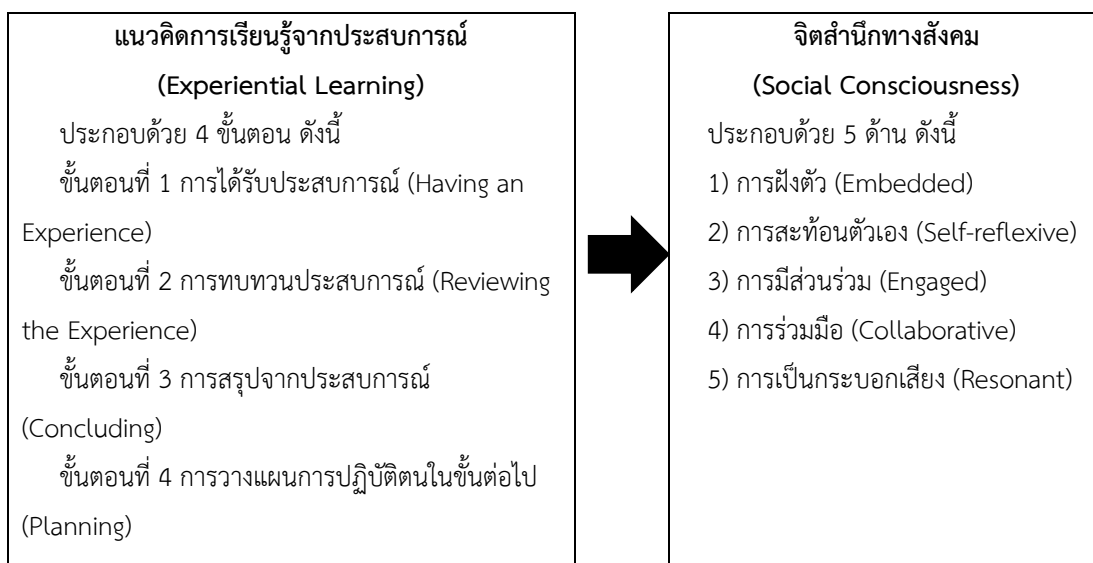
การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด หลักการพื้นฐานของแนวคิดการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ จิตสำนึกทางสังคม ศึกษาพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ปรัชญา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2562 (4 ปี) (2562, หน้า 6) ตลอดจนจิตวิทยาพัฒนาการในการศึกษาของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของการส่งเสริมจิตสำนึกทางสังคมเพื่อตอบสนองพันธกิจของมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม สำนึกในความเป็นไทย มีความรักและผูกพันต่อท้องถิ่น อีกทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อช่วยคนในท้องถิ่นรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รวมถึงเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในคุณค่าความสำนึกและความภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ ซึ่งพันธกิจดังกล่าวยังสอดคล้องกับปรัชญาของหลักสูตรของสาขาวิชาสังคมศึกษาที่มุ่งผลิตครูสังคมศึกษาที่มีคุณภาพสูง มีความรู้คู่คุณธรรม สามารถบูรณาการความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณธรรมและจริยธรรมแห่งวิชาชีพไปสู่การจัดการศึกษาและพัฒนาครูให้เป็นคนดี มีสติปัญญาความสามารถและอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและสามารถเผชิญปัญหาหรือวิกฤติได้ด้วยสติปัญญา ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนควรคำนึงถึงประสบการณ์ของผู้เรียนแต่ละคนเพื่อให้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึกทางสังคมและดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุขต่อไป

งานวิจัยในครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาการนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์มาใช้เป็นกรอบแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาความเป็นสกลุทธิธรรม ในหน่วยการเรียนรู้เรื่องการอยู่ร่วมกันในสังคมโลกเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมศึกษา และคาดหวังว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จะมีจิตสำนึกทางสังคมที่สูงขึ้นจนสามารถปฏิบัติตนอย่างมีความรับผิดชอบในฐานะพลเมือง มีแนวทางการเป็นสมาชิกของสังคมที่มีความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ของตนเอง สามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้และปฏิบัติไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ปรับใช้ในการส่งเสริม พัฒนา ปรับปรุงสังคมไทยให้ดีขึ้น รวมไปถึงสามารถนำไปใช้ในการประกอบวิชาชีพครูในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบจิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมศึกษาก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์
2. เพื่อศึกษาจิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์

กรอบแนวความคิด

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวนทั้งหมด 56 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จำนวน 26 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Randoms Sampling) ด้วยการจับสลากโดยใช้หมู่เรียนเป็นหน่วยสุ่ม จากนักศึกษาทั้งหมด 2 หมู่เรียน ได้หมู่เรียนที่ 1 เป็นกลุ่มทดลอง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาความเป็นสภกตรศนโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ จำนวน 1 แผน ซึ่งมีขั้นตอนการเรียนการสอน 4 ขั้นตอน (Honey, & Mumford, 1992, pp. 1 - 6) ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การได้รับประสบการณ์ (Having an Experience) ขั้นตอนที่ 2 การทบทวนประสบการณ์ (Reviewing the Experience) ขั้นตอนที่ 3 การสรุปจากประสบการณ์ (Concluding) และขั้นตอนที่ 4 การวางแผนการปฏิบัติตนในขั้นต่อไป (Planning) ใช้เวลาสอน 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 20 ชั่วโมง แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.52 มีความสอดคล้องของเนื้อหาและความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

2.2 แบบวัดจิตสำนึกทางสังคม เป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ (Situational Test) โดยให้เขียนบทความเรียง (Essay Test) ทั้งหมด 5 ข้อ โดยผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การให้คะแนนเป็นแบบรูบริก (Scoring Rubric) 4 ระดับ (ดีมาก ดี พอใช้ และควรปรับปรุง) ตามระดับจิตสำนึกทางสังคมของ Schlitz, Vieten, & Miller (2010, pp. 18 - 36) ประกอบด้วย 1) การฝังตัว 2) การสะท้อนตัวเอง 3) การมีส่วนร่วม 4) การร่วมมือ และ 5) การเป็นกระบอกเสียง โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ได้ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.64 จากนั้นนำไป Tryout กับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 3 ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.71 มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.43 – 0.65 และมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.20 – 0.40

โดยเกณฑ์การประเมินความสอดคล้องของเนื้อหาและความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้และแบบวัดจิตสำนึกทางสังคมผู้วิจัยปรับใช้เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2560) ดังนี้

- 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความสอดคล้องของเนื้อหาและความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความสอดคล้องของเนื้อหาและความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
- 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความสอดคล้องของเนื้อหาและความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความสอดคล้องของเนื้อหาและความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
- 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความสอดคล้องของเนื้อหาและความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยให้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดระดับจิตสำนึกทางสังคมก่อนเรียน (Pre-test) เพื่อวัดความรู้พื้นฐานและเก็บผลการทดสอบไปเปรียบเทียบกับผลการเรียนรู้หลังเรียน (Post-test)

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาความเป็นพลเมือง โดยการเรียนรู้จากประสบการณ์ ตามหน่วยการเรียนรู้ที่ได้สร้างไว้ และเริ่มทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 รวม 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 20 ชั่วโมง

3.3 ผู้วิจัยให้นักศึกษาทำแบบวัดระดับจิตสำนึกทางสังคมหลังเรียน เพื่อวัดระดับจิตสำนึกทางสังคมและเก็บผลการทดสอบไปเปรียบเทียบกับผลการเรียนรู้อ่อนเรียน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดจิตสำนึกทางสังคม ให้คะแนน แล้วนำมาเทียบช่วงคะแนน สำหรับเกณฑ์การแปลผลช่วงคะแนน ผู้วิจัยปรับใช้เกณฑ์ของ สมศักดิ์ ภูวิภาดารรรณ (2554, หน้า 36) ดังนี้

คะแนน 3.25 - 4.00 หมายถึง นักศึกษามีจิตสำนึกทางสังคมอยู่ในระดับดีมาก

คะแนน 2.50 - 3.24 หมายถึง นักศึกษามีจิตสำนึกทางสังคมอยู่ในระดับดี

คะแนน 1.75 - 2.49 หมายถึง นักศึกษามีจิตสำนึกทางสังคมอยู่ในระดับพอใช้

คะแนน 1.00 - 1.74 หมายถึง นักศึกษามีจิตสำนึกทางสังคมอยู่ในระดับควรปรับปรุง

4.2 เปรียบเทียบจิตสำนึกทางสังคมระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่า t-test แบบ Dependent Samples

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบจิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมศึกษาก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบจิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมศึกษาก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์

จิตสำนึกทางสังคม	คะแนนเต็ม	ก่อนเรียน		แปลผล	หลังเรียน		แปลผล	t	Sig.	ลำดับ
		$\bar{X}_1$	S.D. ₁		$\bar{X}_2$	S.D. ₂				
1. การฝังตัว (Embedded)	4	2.08	0.56	พอใช้	2.75	0.67	ดี	-3.563*	.002	2
2. การสะท้อนตัวเอง (Self-reflexive)	4	2.19	0.63	พอใช้	2.65	0.63	ดี	-2.900*	.008	3

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบจิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมศึกษาก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (ต่อ)

จิตสำนึกทางสังคม	คะแนนเต็ม	ก่อนเรียน		แปลผล	หลังเรียน		แปลผล	t	Sig.	ลำดับ
		$\bar{X}_1$	S.D. ₁		$\bar{X}_2$	S.D. ₂				
3. การมีส่วนร่วม (Engaged)	4	2.27	0.60	พอใช้	2.88	0.77	ดี	-3.192*	.004	1
4. การร่วมมือ (Collaborative)	4	1.72	0.59	ควรปรับปรุง	2.46	0.70	พอใช้	-5.091*	.000	4
5. กระบอกเสียง (Resonant)	4	1.69	0.43	ควรปรับปรุง	2.46	0.51	พอใช้	-4.573*	.000	4
ค่าเฉลี่ย	4	1.99	0.58	พอใช้	2.64	0.71	ดี	-7.189*	.000	

*p< .05, df = 25

จากตาราง 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนจิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมศึกษา ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีคะแนนจิตสำนึกทางสังคมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลของการศึกษาจิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ ปรากฏผลดังนี้

2.1 ด้านการฝังตัว พบว่า จิตสำนึกทางสังคมด้านนี้อยู่ในระดับดี ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ช่วยส่งเสริมให้เกิดการรับรู้ทำความเข้าใจความสัมพันธ์ของผู้อื่นที่อยู่ร่วมกันในสังคม นักศึกษาสามารถพิจารณาปฏิกริยาตอบสนองของบุคคลในสังคม รวมไปถึงความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติทางสังคมที่มีต่อสถานการณ์ปัญหาการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งสะท้อนจากที่นักศึกษาได้ตอบคำถามในแบบวัดจิตสำนึกทางสังคมว่า “พฤติกรรมที่ทำให้เกิดปัญหาขยะอาหาร อาทิ กินเหลือแล้วทิ้ง ทิ้งแล้วกำจัดไม่ถูกวิธี หรือแม้กระทั่งตอนปรุงอาหารเองก็เกิดขยะเช่นกันจากการใช้วัตถุดิบไม่หมด เหลือแล้วไม่นำไปทำอย่างอื่นต่อ การทิ้งเองบางคนก็อยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าอาหารขยะย่อยสลายได้ และเป็นขยะที่เกิดจากธรรมชาติสามารถทิ้งไปสู่ธรรมชาติได้โดยไม่รู้สึกผิด” และนักศึกษายังมีการระบุถึงการกระทำของตนเองที่ส่งผลกระทบต่อคนรอบข้าง จนนำไปสู่การมีเหตุผลในการอยู่ร่วมกันพร้อมยอมรับมุมมองที่หลากหลายอยู่ในสังคมในอย่างเป็นปกติสุข ดังตัวอย่างที่นักศึกษาตอบคำถามในแบบวัดจิตสำนึกทางสังคมว่า “ผมว่าการกระทำของผมนเองก็มีส่วนทำให้เกิดปัญหาขยะขึ้น ผมเองมีความคิดมาตลอดว่าอาหารที่กินแต่ละมื้อถ้าทานไม่หมดก็ควรทิ้งไม่ควรกินซ้ำ เวลาทิ้งผมก็มักจะทิ้งลงในชักโครกซึ่งผมกลับมาคิดดูแล้วพฤติกรรมแบบนี้แหละทำให้เกิดปัญหาขึ้น ผมต้องหยุดพฤติกรรมและเลิกโทษแต่คนอื่นทำความเข้าใจผู้อื่นให้มากขึ้น แล้วกลับมาปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้นก่อน”

2.2 ด้านการสะท้อนตัวเอง พบว่า จิตสำนึกทางสังคมด้านนี้อยู่ในระดับดี ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาได้คิดวิเคราะห์ เพื่อหาเหตุผลเปรียบเทียบกับประสบการณ์ในอดีตกับประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับหลังจากการจัดกิจกรรมมีผลกระทบต่อตนเอง มีผลต่อความเชื่อ ความรู้สึกและความคิดเห็นของตนซึ่งสะท้อนจากที่นักศึกษาได้ตอบคำถามในแบบวัดจิตสำนึกทางสังคมว่า “กระผมเองในอดีตพฤติกรรมความเชื่อทั้งหลายล้วนทำให้เกิดปัญหาทั้งสิ้น ตัวผมเองกับความเชื่อผิด ๆ พฤติกรรมการกินแบบผิด ๆ กินอย่างไม่รู้คุณค่าของอาหาร เมื่ออาหารเหลือแล้วยังกำจัดไม่ถูกวิธีอีก ผมชอบเอาขยะอาหารเหล่านั้นไปกองทิ้งไว้ข้างถนนที่ตึนร้างข้าง ๆ บ้านโดยไม่สนใจว่ามันจะเป็นอย่างไรต่อไป” และนักศึกษาจะสามารถมองเห็นและเรียนรู้ที่จะจัดการอคติและความรู้สึกของตนซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข ดังตัวอย่างของนักศึกษาที่ระบุว่า “ผมหันมาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองในหลาย ๆ ด้าน ขยะอาหารเองก็เป็นสิ่งที่ผมใส่ใจมากขึ้น ทุกวันนี้ผมเริ่มจากปรุงอาหารให้พอดี ชื้อแต่พองาม ทานให้หมด ทิ้งให้ถูกที่ กำจัดอย่างถูกวิธี”

2.3 ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า จิตสำนึกทางสังคมด้านนี้อยู่ในระดับดี ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหา กิจกรรมมุ่งเน้นกระบวนการรับรู้ปัญหา สร้างความเข้าใจความสัมพันธ์ของปัญหาที่เกิดขึ้นและพร้อมที่จะสามารถนำองค์ความรู้นี้ไปต่อยอดใช้กับปัญหาอื่น ๆ และปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ ซึ่งสามารถสะท้อนจากที่นักศึกษาได้ตอบคำถามในแบบวัดจิตสำนึกทางสังคมว่า “นอกจากปัญหาขยะอาหารที่ส่งผลกระทบต่อมากมายกว่าที่ผมคิดแล้วนั้น มันคงต้องย้อนกลับมามองตัวเองอีกครั้งว่า ยังมีปัญหาใกล้ตัวอะไรอีกบ้างที่ผมทำลงไปโดยไม่รู้ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ตอนนี้ผมมองเห็นอีกปัญหา คือ ผมไม่ค่อยแยกขยะเวลาทิ้งซึ่งมันก็ส่งผลกระทบต่อเหมือนกันผมต้องศึกษาวิธีและเรียนรู้การจัดการขยะใหม่ทั้งหมด เพื่อได้ลดต้นตอของการเกิดปัญหาขยะทั้งหมดต่อไป” ที่สำคัญกระบวนการเรียนการสอนยังสนับสนุนให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของผลกระทบที่จะเกิดขึ้นเมื่อนักศึกษาปล่อยให้สภาวะการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นต่อไปจนนำไปสู่ความเห็นอกเห็นใจของนักศึกษา การตื่นตัวและตั้งใจที่จะบรรเทาปัญหาและการแสดงความปรารถนาที่จะมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและแลกเปลี่ยนแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างของนักศึกษาที่ว่า “ปัญหาขยะอาหารมันเป็นเรื่องที่น่าตกใจเป็นอย่างมาก เรากลายเป็นคนทำตัวที่อยู่เหนือปัญหาไม่รับรู้ปัญหา เพราะเราเองยังไม่ได้เดือดร้อนและประสบกับปัญหานั้นโดยตรง ดิฉันเองในฐานะที่ตัวเองก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหานั้นจะต้องหาวิธีการและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองเพื่อช่วยลดปัญหาเหล่านั้นลงให้ได้”

2.4 ด้านการร่วมมือ พบว่า จิตสำนึกทางสังคมด้านนี้อยู่ในระดับพอใช้ ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีการสนทนา โต้แย้ง แบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ และแนวคิดร่วมกัน เพื่อให้นักศึกษาเห็นความสำคัญในการคิดแก้ปัญหาพร้อมกับทุกคนที่เกี่ยวข้องซึ่งสะท้อนจากที่นักศึกษาได้ตอบคำถามในแบบวัดจิตสำนึกทางสังคมว่า “ดิฉันจะเข้าไปมีส่วนร่วมเริ่มในการพัฒนาให้ดีขึ้น โดยเริ่มจากการศึกษาปัญหาขยะอาหาร หันกลับมามองตนเองว่าสามารถทำอะไรได้ และเริ่มสอบถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้คนในสังคมเพื่อทราบมุมมองที่แตกต่างหาแนวทางการแก้ไขปัญหาารวมกัน” จนนำไปสู่การวางแผนและตัดสินใจร่วมกันอย่างเป็นเหตุเป็นผลที่เกิดจากความต้องการและความร่วมมือจากทุกคนทุกฝ่าย โดยกระตุ้นให้

เกิดความเห็นพ้องร่วมกันในการปรับปรุงพัฒนานำไปสู่สังคมที่ดีขึ้น เป็นวิธีการที่จะทำให้แผนงานนั้น ๆ มีโอกาสประสบความสำเร็จและได้รับความร่วมมือจากทุกคน เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมอย่างแท้จริง ดังเห็นได้จากที่นักศึกษาได้ตอบคำถามว่า “ปัญหาขยะอาหารจะต้องได้รับการร่วมมือจากทุกคนทุกฝ่ายไม่ใช่แค่ใครคนใดคนหนึ่งเท่านั้นทุกคนจะต้องร่วมมือกันในการจัดการตั้งแต่ต้นทางไปจนถึงปลายทาง ตั้งแต่การใช้วัตถุดิบในการประกอบอาหาร พฤติกรรมการบริโภคอาหารไปจนถึงวิธีการกำจัดอย่างถูกวิธี”

2.5 ด้านการเป็นกระบอกเสียง พบว่า จิตสำนึกทางสังคมด้านนี้อยู่ในระดับพอใช้ ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสเสนอแนะความต้องการจำเป็นที่เกิดจากการระดมความคิดในการแก้ปัญหาพร้อมกับทุกคนที่เกี่ยวข้อง โดยการเป็นกระบอกเสียง พูด และแสดงออกเพื่อกระตุ้นให้ทุกคนในสังคมตระหนักถึงสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการเป็นกระบอกเสียงนั้นอยู่บนพื้นฐานที่ตนเองก้าวข้ามความรู้สึกส่วนตนและคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า จนก่อให้เกิดการแสดงออกทางสังคม ผู้คนเกิดการตอบสนองตามแนวทางที่พัฒนาไว้

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่มีต่อจิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมศึกษา สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบจิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมศึกษาก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ พบว่า จิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการงานวิจัยในครั้งนี้ปรับใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ Honey, & Mumford (1992) ให้มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาความเป็นพลเมือง หน่วยงานการเรียนรู้เรื่องการอยู่ร่วมกันในสังคมโลก เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนผ่านการให้ความสำคัญกับการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่มีความสำคัญต่อการแสวงหาความรู้โดยจุดเด่นของแนวคิดนี้คือ การทบทวนประสบการณ์หรือนำสิ่งที่ลงมือทำมาตกผลึกความคิดเพื่อให้ได้รับรู้ถึงความรู้ใหม่ที่ได้รับเป็นการนำไปต่อยอดความรู้เดิมหรือสามารถนำไปปรับใช้ในบริบทอื่น ๆ สำหรับตัวเองบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าในแต่ละคนมีรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกันออกไป แนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Pandey, & Gupta (2008) ที่ได้มีการเสนอแนวทางการพัฒนาและปลูกฝังจิตสำนึกที่มีในการอยู่ร่วมกันในสังคมไว้ว่าผู้สอนต้องคอยอำนวยความสะดวกในการแบ่งปันประสบการณ์รวมถึงมุมมองความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน โดยการเรียนรู้ต้องเกิดจากการแบ่งปันประสบการณ์ส่วนตัวเพื่อที่จะมองเห็นภาพและเกิดความน่าเชื่อถือ มีคุณค่าสามารถเป็นบทเรียนให้แก่ผู้อื่นเพื่อให้เกิดกระบวนการรับรู้อย่างมีสติ มีความเข้าใจความรู้สึกของกันและกัน มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เข้าใจบริบทและสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ตลอดจนรับรู้สถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นและสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์นั้น ๆ ร่วมกับผู้คนในสังคมได้อย่างเหมาะสมโดย Schneider (2010) ได้กล่าวถึงแนวคิดในการส่งเสริมพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมว่าการปลูกฝังนั้นต้องกระทำในลักษณะสะท้อนประสบการณ์กลับมากกว่าที่จะไตร่ตรองหรือเพียงแค่คิดได้เท่านั้น

โดยการรับรู้สามารถเกิดขึ้นได้จากการฝึกด้านความรู้ความเข้าใจและเกิดจากการสร้างเสริมประสบการณ์จากในห้องเรียนโดยการยกประเด็นที่เกี่ยวข้องการดำเนินชีวิตประจำวันในสังคมและการอภิปรายวิเคราะห์กรณีศึกษา กระบวนการกลุ่มหรือการใช้เกม แต่ถ้าหากว่าต้องการให้มีการพัฒนาจิตสำนึกทางสังคมที่มากกว่าการรับรู้แต่เพิ่มระดับไปจนถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมของชุมชนส่งเสริมเอกลักษณ์และร่วมแลกเปลี่ยนในสังคมเพื่อพัฒนาเป็นวงกว้าง ต้องมีการฝึกอบรมที่เน้นการฝึกเพื่อให้เกิดกระบวนการคิดเพื่อไตร่ตรองตนเองอย่างลึกซึ้งว่าพฤติกรรมหรือแนวคิดของปัจเจกบุคคลมีผลกระทบอย่างไรต่อสังคมโดยมุ่งเน้นประสบการณ์ร่วมที่เกิดขึ้นจริงในสังคมและใช้วิธีการสอนที่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อให้สังคมได้ผลประโยชน์มากยิ่งขึ้น

2. ผลของการศึกษาจิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ พบว่า จิตสำนึกทางสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยสามารถอภิปรายจิตสำนึกทางสังคมเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

2.1 การฝังตัว พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีการอภิปรายโดยใช้ประสบการณ์ของตนเองที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ผู้คนที่อยู่ร่วมกันในสังคม รวมไปถึงปัญหาของอยู่ร่วมกันของผู้คนในสังคมที่เคยประสบ รวมไปถึงปฏิกิริยาตอบสนองของบุคคลในสังคม ความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติทางสังคมที่มีต่อปัญหานั้น ๆ ในระยะแรกของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มุมมองของนักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่าปัญหาเหล่านั้นไม่ได้เกิดขึ้นมาจากตนเองแต่เกิดมาจากบุคคลอื่นหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้เสร็จสิ้นแล้ว นักศึกษามีมุมมองต่อปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เริ่มมีเหตุผล มีความหลากหลายและรับรู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาและพร้อมที่จะดำเนินการต่อไปเพื่อบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับแนวคิดของ Vygotsky (1987) ที่ว่าการพัฒนาจิตสำนึกทางสังคมคือ การที่ต้องรับรู้ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมต้องสามารถพิสูจน์ได้และเป็นเหตุเป็นผลเป็นที่ยอมรับการจัดการเรียนการสอนจะต้องเป็นกระบวนการสอบถาม อภิปรายประเด็นปัญหา เชื่อมโยงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมกับปัญหา รวมไปถึงการศึกษาบริบททางสังคมใกล้ตัวเพื่อทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ร่วมมากที่สุดนั่นเองและยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Pandey, & Gupta (2008) ที่กล่าวว่า การพัฒนาและปลูกฝังจิตสำนึกทางสังคมต้องให้ผู้สอนคอยอำนวยความสะดวกในการแบ่งปันประสบการณ์และความแตกต่างหลากหลายให้กับผู้เรียน โดยการเรียนรู้ต้องเกิดจากการแบ่งปันประสบการณ์ส่วนตัว มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันเพื่อที่จะก่อให้เกิดมุมมองที่หลากหลายเกิดความเข้าใจที่ชัดเจน มีความน่าเชื่อถือและมีคุณค่าสามารถเป็นบทเรียนให้แก่ผู้อื่นได้

2.2 การสะท้อนตนเอง พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาเหตุผลเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้รับเปรียบเทียบกับประสบการณ์ในอดีตกับประสบการณ์ใหม่ส่งผลกระทบต่อตนเองจนทำให้ความเชื่อ ความรู้สึก และความคิดเห็นของตนเองมีความเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น รู้และเข้าใจว่าตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของปัญหา มุมมองเดิมที่ตนเองมีนั้นเป็นเพียงบางส่วนและเป็นเพียงส่วนเล็กของปัญหาจำเป็นต้องเรียนรู้และเข้าใจปัญหาอีกในหลาย ๆ ด้าน เพื่อจะสามารถแก้ไขปัญหได้อย่างแท้จริงโดยต้องเริ่มที่ตนเองเป็นลำดับแรกโดยกิจกรรมจะส่งเสริมให้มองเห็นและเรียนรู้ที่จะจัดการอคติและความรู้สึกของตนเองที่เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Pitner, & Sakamoto (2005) ที่ชี้ให้เห็นว่าการสะท้อนตนเองเป็นกระบวนการและการปฏิบัติที่ต้องได้รับการสนับสนุนเนื่องจาก

ถ้าไม่รับการสนับสนุนอาจกระตุ้นให้เกิดสิ่งกีดขวางทางปัญญาและอารมณ์ การสะท้อนตนเองจะพัฒนาการมองอคติ การเรียนรู้ที่จะเข้าใจว่ามุมมองของตนเองและโลกเป็นเพียงบางส่วนเท่านั้น เมื่อบุคคลได้รับการสะท้อนตนเองมากขึ้น ย่อมรับรู้ว่ามีสติและมีการเอาใจใส่สถานะของผู้อื่น นอกจากนี้ยังสามารถนำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมและแนวทางการใช้ชีวิต เมื่อบุคคลประสบกับการสะท้อนในตนเองและจิตสำนึกเกี่ยวกับสังคมที่มากขึ้น บุคคลจะตระหนักถึงการยับยั้ง การตระหนักรู้หรือให้ความสนใจต่อสภาวะของผู้อื่นมากขึ้น

2.3 ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการจัดการเรียนรู้เน้นรับรู้ปัญหา เข้าใจความสัมพันธ์ของปัญหาที่เกิดขึ้นและพร้อมที่จะสามารถนำองค์ความรู้นี้ไปต่อยอดใช้กับปัญหาอื่น ๆ และปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตนำไปสู่ความเห็นอกเห็นใจ ตื่นตัวและตั้งใจที่จะบรรเทาปัญหา การแสดงความคิดเห็นที่มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและแลกเปลี่ยนแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น กิจกรรมการเรียนการสอนช่วยให้นักศึกษาสามารถสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาเพื่อที่จะสามารถต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการวางแผนและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาได้ กระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างให้นักศึกษาเชื่อมโยงการรับรู้และประสบการณ์ทั้งหมดมาวิเคราะห์เป็นความคิดรวบยอดหรือข้อสรุปที่เป็นหลักการหรือทฤษฎี และส่งเสริมให้ประยุกต์ใช้หลักการหรือทฤษฎีนั้นไปต่อยอดกับประสบการณ์ใหม่ ๆ ในอนาคต นอกจากนี้ยังได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักศึกษาได้เห็นว่าการหลังจากที่ได้องค์ความรู้มาแล้วการสร้างข้อสรุปทั่วไป (Generalization) ช่วยให้สามารถนำแนวคิดไปใช้ในบริบทอื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสม ไม่ใช้อารมณ์ในการแก้ปัญหาแต่ใช้เหตุผล เมื่อนักศึกษามีความตั้งใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการกับปัญหาแล้ว ต่อไปจึงให้ดำเนินการพัฒนางานแผนแก้ไขปัญหาต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดของ Thibaut, & Kelley (1956) และ Tjunatiene, & Balciunas (2010) ที่อธิบายว่า การสร้างการจูงใจเป็นสิ่งสำคัญเพราะการที่จะทำให้ผู้คนหันมาสนใจปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมได้นั้นจำเป็นต้องให้คนในสังคมนั้นตระหนักถึงผลกระทบหากปล่อยให้ปัญหานั้นเกิดขึ้นในชุมชนต่อไป เมื่อผู้คนมีความตระหนักก็จะตื่นตัวที่จะแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาซึ่งต้องเปิดโอกาสให้คนในสังคมเสนอความต้องการหรือคาดหวังต่อปัญหานั้น ๆ เพื่อให้เรียนรู้ว่าหากมีส่วนร่วมแล้วจะได้รับสิ่งที่ตนต้องการหรือคาดหวังแล้ว คนในสังคมก็จะมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง ความภาคภูมิใจที่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน รู้สึกว่าตนเองมีส่วนทำให้ชุมชนของตนพัฒนาให้ดีขึ้นและทำให้ผู้คนเหล่านั้นมีส่วนร่วมต่อไป

2.4 ด้านการร่วมมือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักศึกษาได้ใช้ประสบการณ์ของตนเองที่เกิดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ออกมาเป็นโครงการในการพัฒนาสังคมเพื่อแก้ไขปัญหาการอยู่ร่วมกันในสังคมโลก กิจกรรมมุ่งให้เกิดการมีส่วนร่วม การสนทนา การโต้แย้ง การแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์และแนวคิดระหว่างกัน เมื่อนักศึกษามีส่วนร่วมจะเกิดการเรียนรู้ร่วมกันและมองว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่ง ตั้งใจที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อร่วมสร้างหรือกำหนดสภาพแวดล้อมทางสังคมด้วยการกระทำร่วมกันจนนำไปสู่การสร้างสรรค์โครงการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการระดมความคิด แลกเปลี่ยนประสบการณ์และเสนอความต้องการจำเป็นร่วมกัน วิเคราะห์และสังเคราะห์จนกลายเป็นแนวทางแก้ปัญหาในการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลาย สอดคล้องกับแนวคิดของ Arnstein (1969) และ Daft (2008) ที่กล่าวว่า การให้อิสระแก่สังคม คือต้องเปิดโอกาสให้คนในสังคมตัดสินใจเองว่าจะดำเนินการหรือไม่ดำเนินการโครงการใด กำหนดเป้าหมายของแต่ละ

โครงการรวมกัน สามารถดำเนินโครงการด้วยตนเอง รับผิดชอบให้โครงการสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยวัดผลสำเร็จของโครงการร่วมกัน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบหรือแบ่งงานและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกันเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ Laurian (2009) ที่กล่าวว่า การสร้างความไว้วางใจระหว่างคนในสังคมด้วยกันจะทำให้คนในสังคมร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เอื้ออาทร เห็นใจกัน มีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นที่คิดเห็นแตกต่างจากตน ร่วมกันแก้ไขปัญหาด้วยความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และพร้อมให้ความช่วยเหลือกันด้วยความเต็มใจจะทำให้แผนงานหรือโครงการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นได้รับความร่วมมือจากสังคมและประสบความสำเร็จได้

2.5 ด้านการเป็นกระบอกเสียง พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการจัดการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักศึกษานำเสนอโครงการหรือแผนงานที่นักศึกษาคิดขึ้นอย่างมีอิสระในการกำหนดรูปแบบการนำเสนอเพื่อให้สามารถใช้วิธีการต่าง ๆ ในการเสนอแนะเหตุผลความจำเป็น และความเป็นไปได้ของโครงการเพื่อกระตุ้นให้คนในสังคมตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาจนก่อให้เกิดการแสดงออกทางสังคมและตอบสนองตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่นักศึกษานำเสนอ จากนั้นนักศึกษาแต่ละกลุ่มจะนำโครงการไปเสนอให้กับกลุ่มเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของโครงการแล้วให้กลุ่มคนเหล่านั้นแสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ และประเมินโครงการเมื่อนักศึกษาเปิดใจรับฟังความคิดเห็นจากสังคมแล้วนั้นก็จะสามารถก้าวข้ามความรู้สึกส่วนตัวและคำนึงถึงประโยชน์และความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริงโดยไม่ยึดยึดความคิดของตนเองให้กับสังคมฝ่ายเดียว สอดคล้องกับแนวคิดของ Rokeach (1973) ที่กล่าวว่า การเป็นกระบอกเสียงถือเป็นตัวแทนและเป็นเสียงของกลุ่มคนที่จะช่วยทำให้สังคมรับรู้ สร้างความตระหนักที่มีต่อปัญหาต่าง ๆ ภายในสังคม สังคมจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีบุคคลหรือกลุ่มคนที่พร้อมจะเป็นตัวแทนในการบอกเล่าเรื่องราว พูด แสดงออกเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมให้คนหมู่มากได้รับรู้และได้คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงหรือปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นตามมา ผู้ที่ยอมเสียสละหรือผู้ที่ได้รับความไว้วางใจเป็นตัวแทนจำเป็นจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกคนในสังคมเพื่อให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่มีต่อจิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ประเด็นคือ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ จากผลการวิจัยในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์นั้นให้ผู้สอนเน้นองค์ความรู้ที่เกิดจากกระบวนการให้มากกว่าผลผลิต ผู้สอนต้องระลึกอยู่เสมอว่าผลสำเร็จของโครงการที่เกิดขึ้นไม่ใช่ผลสำเร็จของกิจกรรมการเรียนรู้ โดยกระบวนการเรียนรู้จะต้องอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์ เน้นการคิดไตร่ตรองจนเกิดองค์ความรู้ใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปมีคุณค่าและใช้ประโยชน์ได้

2. การจัดการเรียนรู้ต้องเน้นให้เกิดความแตกต่างและความขัดแย้งกันของแนวคิดที่ถูกนำมาใช้ในการศึกษาประเด็นต่าง ๆ หากแนวคิดที่ผู้เรียนนำเสนอค่อนข้างเป็นแนวคิดที่มีทิศทางเดียวกัน ผู้สอนต้องพยายาม

เพิ่มเติมประเด็นที่มีความแตกต่างจากประเด็นที่ผู้เรียนนำเสนอ เพื่อให้เกิดมุมมองที่หลากหลาย เกิดการเปรียบเทียบ ข้อดีข้อเสีย มุมมองใหม่ ๆ ที่ผู้เรียนอาจจะไม่เคยประสบ

3. การจัดกิจกรรมในชั้นการสรุปจากประสบการณ์ที่มีการให้นักศึกษาวิเคราะห์บทสรุปจากการศึกษา ประเด็นปัญหาการอยู่ร่วมกันในสังคมโลกเพื่อวิเคราะห์หมโนทัศน์และข้อสรุปทั่วไป นักศึกษาแต่ละกลุ่มยังไม่สามารถสรุปได้อย่างกระชับให้เหลือแค่ใจความสำคัญของเรื่องเพื่อนำมาวิเคราะห์สาระสำคัญ หมโนทัศน์ และข้อสรุปทั่วไปได้ ผู้สอนอาจจะต้องมีการปูพื้นฐานและยกตัวอย่างวิธีการวิเคราะห์เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ ก่อนเริ่มกิจกรรม

4. การนำเสนอโครงการผู้สอนอาจจะเพิ่มเงื่อนไขในการกำหนดกรอบในการนำเสนอผลงานของนักศึกษา เพื่อให้เกิดความหลากหลายของรูปแบบในการนำเสนอ ป้องกันไม่ให้นักศึกษาไปนัดหมายและวางแผนล่วงหน้า ในการนำเสนอร่วมกัน โดยกระบวนการนำเสนอนั้นจะต้องให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการเหล่านั้นเป็นผู้ประเมิน โครงการนั้นเพื่อให้ได้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาโครงการต่อไป รวมไปถึงจะต้อง สนับสนุนให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเอง ในทุกกระบวนการของการจัดทำโครงการเพื่อให้ผู้เรียนเห็นพัฒนาการและ ข้อบกพร่องที่ต้องปรับปรุงแก้ไขต่อไป

5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนได้ลงพื้นที่รับฟังปัญหาจากพื้นที่จริง รวมไปถึงยัง ต้องสนับสนุนให้นักศึกษาเกิดการสนทนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับสังคมให้มากที่สุด ทั้งนี้จะช่วยให้ นักศึกษา สามารถเข้าใจ รับรู้ความต้องการของสังคมและกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นผลักดันแนวคิดที่จะช่วยพัฒนาสังคมได้ ดีขึ้น เนื่องจากผลการศึกษาค้นคว้าทางสังคมพบว่าด้านการร่วมมือและด้านการเป็นกระบอกเสียงมีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับพอใช้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป จากผลการวิจัยในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการวิจัยศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาจิตสำนึกทางสังคมด้านการร่วมมือและการเป็นกระบอกเสียง เพิ่มเติมเนื่องจากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่านักศึกษามีค่าเฉลี่ยจิตสำนึกทางสังคมอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งก่อน และหลังการจัดการเรียนรู้

2. ควรมีการนำแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ไปปรับใช้ในการส่งเสริมความสามารถ ทักษะ กระบวนการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สัมพันธ์กับการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับสังคมศึกษา โดยอาจจะเป็นประเด็นการส่งเสริมคุณลักษณะการเป็นพลเมืองโลก จิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม การรับรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชน ความแหว่ทางวัฒนธรรม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. (2562). **หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา สังคมศึกษา (4 ปี)** (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562). ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วรทยา พรหมสุนทร. (2562). **ความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนต่อความสำคัญของปัญหาสังคม: ศึกษาเฉพาะ กรณีเด็กและเยาวชนในจังหวัดสงขลา**. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมศักดิ์ ภู่วิภาดาธรรม. (2554). **การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง**. เชียงใหม่: โรงพิมพ์แสงศิลป์.
- Ammentorp, L. (2007, April). Imagining Social Change: Developing Social Consciousness in An Arts-Based Pedagogy. **Outlines. Critical Practice Studies**, 9(1), 38 – 52.
- Arnstein, R. S. (1969, November). A Ladder of Citizen Participation. **Journal of the American Planning Association**, 35(4), 216 – 224.
- Daft, L. (2008). **The Leadership Experience** (4th ed). U.S.A: Thomson South – Western. London: Sage Publication.
- Honey, P., & Mumford, A. (1992). **The Manual of Learning Styles** (2nd ed.). Maidenhead, UK: Peter Honey and Alan Mumford.
- Kolb, D. A. (1984). **Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development**. New Jersey: Prentice Hall.
- Laurian, L. (2009, December). Trust in Planning: Theoretical and Practical Considerations for Participatory and Deliberative Planning. **Planning Theory & Practice**, 10(3), 369 - 391.
- Pandey, A., & Gupta, K. (2008, July). A Perspective of Collective Consciousness of Business Organizations. **Journal of Business Ethics**, 80(4), 889 - 898.
- Pitner, R.O., & Sakamoto, I. (2005, October). The Role of Critical Consciousness in Multicultural Practice: Examining How Its Strength Becomes Its Limitation. **American Journal of Orthopsychiatry**, 75(4), 684–694.
- Rokeach, M. (1973). **The Nature of Human Values and Value Systems**. New York: Free Press.
- Schlitz, M. M., Vieten, C., & Miller, E. M. (2010, January). Worldview Transformation and the Development of Social Consciousness. **Journal of Consciousness Studies**, 17(7 - 8), 18–36.
- Schneider, C. (2010, Autumn). Developing Socially Responsible Behavior in Managers. **Journal of Corporate Citizenship**, 2010(39), 21 - 40.

- Thibaut, J. W., & Kelley, H. H. (1956). **The Social Psychology of Groups**. New York: Wiley.
- Tijunaitiene, R., & Balciunas, S. (2010, October). Individualistic Motivation of Citizens Participating in Civil Society Organization. **Inzinerine Ekonomika-Engineering Economics**, **21(4)**, 408 – 416.
- Vieten, C., Amorok, T., & Schlitz, M. (2006, January). I To We: The Tole of Consciousness Transformation in Compassion and Altruism. **Zygon: Journal of Religion and Science**, **41(4)**, 917 – 931.
- Vygotsky, L.S. (1987). **The Collected Works of L.S. Vygotsky: Vol.1, Problems of General Psychology, Including the Volume Thinking and Speech**. New York: Plenum.

ผลของการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus
เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

The Effects of Using Supplementary English Reading Exercises
with the KWL-Plus Technique to Develop English Reading
Comprehension Skills of Tenth- Grade Students

พระมหาสุรศักดิ์ เกียมรัมย์,* และสรณบดินทร์ ประสารทรัพย์***

Phramaha Surasak Kuemram and Soranabordin Prasansaph

Received: September 18, 2023 Revised: December 4, 2023 Accepted: January 25, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus ตามเกณฑ์ 80/80 2. เปรียบเทียบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนเรียนและหลังเรียน และ 3. ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus กลุ่มทดลอง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบาลีไตรโยมอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน (อ 31101) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus ประกอบด้วย 6 บทเรียน และมีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.53/84.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ 2. ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีผลต่าง +12.21 และ 3. นักเรียนมีความคิดเห็นต่อแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

คำสำคัญ: ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ, เทคนิค KWL-Plus, แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ

* สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

** สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The purposes of this research were: 1. to develop and evaluate the efficiency of supplementary English reading exercises using the KWL-Plus technique; 2. to compare students' English reading comprehension skills before and after using these supplementary exercises; and 3. to survey students' opinions on the supplementary English reading exercises combined with the KWL-Plus technique. The experimental group consisted of 25 tenth-grade students from Pali Triam Udom Suxsa School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, who were enrolled in the English subject (E 31101) during the first semester of the 2023 academic year. The research instruments included the supplementary English reading exercises incorporating the KWL-Plus technique, an English reading comprehension test, and a questionnaire regarding students' opinions on the exercises. Data were analyzed using mean, percentage, and standard deviation.

The research findings were as follows: 1. The efficiency of the supplementary English reading exercises with the KWL-Plus technique was 86.53/84.17, which exceeded the set criterion of 80/80; 2. Students' English reading comprehension skills improved significantly after using the exercises, with an increase of +12.21 points; and 3. Students expressed a highly positive opinion toward the supplementary English reading exercises with the KWL-Plus technique.

Keywords: English Reading Comprehension Skills, KWL-Plus Technique, Supplementary English Reading Exercises

บทนำ

สังคมโลกปัจจุบันเป็นสังคมแห่งเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้า ทุกคนสามารถติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้ทั่วโลก แหล่งข้อมูลข่าวสารที่ถูกตีพิมพ์เผยแพร่ไปในปัจจุบัน ที่อยู่ในแหล่งข้อมูลสารสนเทศ การเผยแพร่ข้อมูล ความรู้ สารสนเทศต่าง ๆ นั้น ล้วนใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการติดต่อรับส่งข้อมูลข่าวสาร การดำเนินชีวิตของผู้คนในปัจจุบันจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนตามในแง่ของการติดต่อสื่อสารเพื่อดำเนินกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา และการประกอบอาชีพ (ธวัชวรรณ กวระคารล, และธรรสนันต์ อุณนะนันท์, 2564, หน้า 235) และเนื่องด้วยภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่ทั่วโลกต่างยอมรับและใช้เชื่อมความสัมพันธ์ของหลาย ๆ ประเทศเข้าด้วยกัน ภาษาอังกฤษจึงได้ถูกบรรจุไว้ในระบบการศึกษาของหลายประเทศ เพื่อเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน อันนำไปสู่การพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้า (ปริยารัตน์ ศรีชัยวงศ์, 2564, หน้า 2678; พระอุดมธีรคุณ, และบัณฑิตา จารุมา, 2563, หน้า 53) ในหลายพื้นที่ทั่วโลกจึงมีการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อเปิดโอกาสในการประกอบอาชีพ การศึกษาต่อหรือโอกาสเฉพาะอื่น ๆ ฉะนั้น การเรียนรู้ภาษาภาษาอังกฤษย่อมมีความสำคัญมากต่อการดำรงชีพในสังคมปัจจุบัน

นักการศึกษาในประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญ และความจำเป็นในการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ มีการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ (English as a Foreign Language: EFL) จึงได้กำหนดให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมีวิสัยทัศน์ในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศว่า การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญ และความจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชนโลก และตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลก นำมาซึ่งมิตรและไมตรี และความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่น รวมทั้งเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้ง่ายและกว้างขึ้น และมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 1) องค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตามความมุ่งหวังของหลักสูตรและเป็นหัวใจของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ นั่นคือ ทักษะการอ่าน เนื่องจากการอ่านมีความสำคัญต่อมนุษย์ที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ช่วยให้ได้รับข้อมูลข่าวสารเพื่อประกอบการตัดสินใจในชีวิตประจำวัน การอ่านมีความจำเป็นต่อการศึกษาล่าเรียน คนที่เรียนหนังสือเก่งมักจะเป็นคนที่อ่านหนังสือเก่ง เพราะการอ่านช่วยให้ได้รับความรู้และความเข้าใจที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จและสามารถศึกษาต่อในระดับสูงได้ การอ่านมีคุณค่าต่อมนุษย์เพราะช่วยยกระดับสติปัญญาให้สูงขึ้น ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เป็นการพัฒนาความคิดให้มีความก้าวหน้า ส่งผลต่อการพัฒนาในอาชีพ ทำให้มนุษย์ทันต่อเหตุการณ์ สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554, หน้า 1 - 2) ดังนั้น ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อให้ความรู้ ความสามารถในการรับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นจะต้องอาศัยทักษะการอ่านเป็นสำคัญในการศึกษาหาความรู้ ในอีกแง่มุมหนึ่งก็สามารถพิจารณาได้ว่าการที่ปัญหาในการเรียนการสอนการอ่านภาษาอังกฤษยังคงพบได้อยู่ ส่วนหนึ่งเกิดจากวิธีการสอนของครูที่ยังเคยชินกับวิธีสอนแบบเดิม ไม่แสวงหา

แนวทางการสอนวิธีใหม่จึงทำให้ผู้เรียนไม่สามารถพัฒนาความรู้ได้มากเท่าที่ควร (ปวีณา เมืองมูล, นพรัตน์ สรวัยสุวรรณ, และเทพนคร ทาคง, 2561, หน้า 85; สรณบดีนทร์ ประสารทรัพย์, 2561, หน้า 175)

เนื่องจากกลุ่มผู้เรียนเป็นสามเณรที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบาลีไตรปิฎกมณฑลมหาวิทยาลัทยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งสามเณรได้แก่ เหล่ากอของสมเด็จพระพุทธชินนาพรพชาด้วยไตรสรณคมน์ ยึดหลักสิกขาบท 10 และกิจวัตรบางอย่าง มีอายุไม่ครบ 20 ปีบริบูรณ์ โดยสามเณรเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นเด็กขาดโอกาสทางการศึกษา ผู้ปกครองจึงสนับสนุนให้บวชเพื่อที่จะได้เรียนหนังสือในโรงเรียนพระปริยัติธรรม ซึ่งหลังจากที่เข้ามาบวชแล้วสามเณรเหล่านั้นจะต้องเรียนหลักสูตรที่หนักกว่าโรงเรียนสามัญทั่วไป เพราะนอกเหนือจากการที่สามเณรจะต้องเรียนวิชาใน 8 กลุ่มสาระเช่นโรงเรียนสามัญอื่น ๆ แต่ยังคงเรียนนักธรรมบาลี และพุทธศาสนาควบคู่อีกด้วย (ผ่องพรรณ เอกอาวุธ, 2563, ย่อหน้า 4) ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นกับการเรียนรู้อ่านภาษาอังกฤษของสามเณรมีสาเหตุมาจากปัญหา 2 ประการด้วยกัน ได้แก่ 1) ปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้เรียน คือ ผู้เรียนขาดทักษะในการอ่านเพื่อความเข้าใจ มีพื้นฐานความรู้ด้านคำศัพท์น้อย อันเนื่องมาจากขาดการฝึกทักษะอ่านและการฝึกอ่านของผู้เรียนในปัจจุบันเป็นเพียงการฝึกอ่านที่ให้แปลแล้วตอบคำถามเพียงเท่านั้น และ 2) ปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้สอน คือ เนื่องมาจากผู้สอนยังยึดติดกับรูปแบบการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง ส่งผลให้ผู้เรียนไม่เกิดการเรียนรู้และแก้ปัญหาด้วยตนเอง ไม่มีโอกาสในการฝึกคิด รวมถึงขาดเทคนิคที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง

ผู้วิจัยจึงได้นำเอาเทคนิค KWL-Plus: Know, Want, Learn, Plus Mapping มาใช้แก้ปัญหาในเรื่องของการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบาลีไตรปิฎกมณฑลมหาวิทยาลัทยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWL-Plus เป็นวิธีการสอนที่มีกระบวนการที่ชัดเจน สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนได้ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่พบว่าเทคนิค KWL-Plus สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนได้จากงานวิจัยของ พนิดา สมัยคมสัน (2554, หน้า 60), สุกัญญา กำเนิดจอก (2563, ย่อหน้า 5) และวาสนา เหล่าดวงดี (2562, หน้า 2) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการใช้เทคนิค KWL-Plus ต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของเทคนิค KWL-Plus ในการพัฒนาความสามารถในการอ่าน และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน ซึ่งผลของการวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้ด้านการอ่านหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWL-Plus อยู่ในระดับสูง และในการวิจัยในต่างประเทศของ Hussein (2014, p. 11) ซึ่งทำกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชายในประเทศจอร์แดน พบว่า นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษสูงขึ้น Dreman (2010, p. 81) ได้ทดลองสอนการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้เทคนิค KWL-Plus ในกลุ่มของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ประเทศอียิปต์ พบว่า หลังจากการจัดการเรียนรู้ นักศึกษาได้พัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศ และต่างประเทศข้างต้น พบว่า ยังไม่มีงานวิจัยใดที่ทำการทดลองกับกลุ่มผู้เรียนที่เป็นสามเณรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาว่า เทคนิค KWL-Plus สามารถช่วยส่งเสริม และพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของสามเณรได้หรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยเทคนิค KWL-Plus
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบาลีเตรียมอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน (อ 31101) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 25 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจร่วมกับเทคนิค KWL-Plus

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่

2.2.1 ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ

2.2.2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โดยใช้เวลาในการทดลอง จำนวน 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง ระหว่างวันที่ 23 พฤษภาคม 2566 ถึง 28 มิถุนายน 2566

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus จำนวน 6 บทเรียน ซึ่งประกอบด้วย บทเรียนที่ 1 เรื่อง Reading for The Main Idea บทเรียนที่ 2 เรื่อง Finding the Supporting Details บทเรียนที่ 3 เรื่อง Reading for References บทเรียนที่ 4 เรื่อง Making Inferences บทเรียนที่ 5 เรื่อง Guessing Meaning from Context Clue และบทเรียนที่ 6 เรื่อง Sequencing Events พร้อมกับประยุกต์ใช้เทคนิค KWL-Plus เป็นขั้นตอนในการกำหนดรูปแบบของบทเรียน บทเรียนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการสอนภาษาอังกฤษ และด้านการวัดผลและการประเมินผล จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบหาดัชนีความสอดคล้องด้านเนื้อหา (Index of Item Objectives Congruence: IOC) ได้ค่าระหว่าง 0.67 – 1.00 และมีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด

4.2 แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน มีการให้คะแนนตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบได้ 0 นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการสอนภาษาอังกฤษ และด้านการวัดผลและการประเมินผล จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity)

ค่าดัชนีความสอดคล้อง ได้ค่าระหว่าง 0.67 – 1.00 แล้วนำไป Try Out กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder, & Richardson (1937) ได้ค่าเท่ากับ 0.91 มีความยากง่าย (p) ตั้งแต่ 0.32 - 0.68 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.38 ขึ้นไป

4.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด จำนวน 20 ข้อ โดยกำหนดค่าน้ำหนักการให้คะแนนแบบวัดความคิดเห็นตามเกณฑ์ประมาณค่าของ Likert (1967, pp. 90 - 95) ดังนี้

5	หมายถึง	มีความคิดเห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความคิดเห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	มีความคิดเห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	มีความคิดเห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	มีความคิดเห็นด้วยน้อยที่สุด

จากนั้น นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการสอนภาษาอังกฤษ และด้านการวัดผลและการประเมินผล จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา คำนวณหาดัชนีความสอดคล้องได้ค่าระหว่าง 0.67 – 1.00 จากนั้นนำไป Try Out กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 25 คน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

5.1 ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และบทบาทหน้าที่ของนักเรียนในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

5.2 ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่าน ภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ใช้เวลา 50 นาที

5.3 ดำเนินการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus กับกลุ่มทดลอง เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง

5.4 ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ใช้เวลา 50 นาที

5.5 หลังจากทำแบบทดสอบหลังเรียนแล้ว ให้นักเรียนทำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการทดลองใช้เครื่องมือต่าง ๆ แล้วนำไปวิเคราะห์ค่าทางสถิติดังต่อไปนี้

6.1 หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus โดยใช้สูตร E_1/E_2 จากค่าเฉลี่ย (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ตามเกณฑ์ 80/80

6.2 เปรียบเทียบผลการทดสอบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

6.3 วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนจากแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แล้วนำไปแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของ Best and Kahn (1986) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง นักเรียนมีความคิดเห็นด้วยมากที่สุดต่อแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง นักเรียนมีความคิดเห็นด้วยมากต่อแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง นักเรียนมีความคิดเห็นด้วยปานกลางต่อแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง นักเรียนมีความคิดเห็นด้วยน้อยต่อแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus

ค่าเฉลี่ย 1 - 1.49 หมายถึง นักเรียนมีความคิดเห็นด้วยน้อยที่สุดต่อแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus ตามเกณฑ์ 80/80 ปรากฏดังนี้

1.1 ผลการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีทั้งสิ้น 6 บทเรียน ประกอบด้วย 1) บทเรียนที่ 1 เรื่อง Reading for The Main Idea 2) บทเรียนที่ 2 เรื่อง Finding the Supporting Details 3) บทเรียนที่ 3 เรื่อง Reading for References 4) บทเรียนที่ 4 เรื่อง Making Inferences 5) บทเรียนที่ 5 เรื่อง Guessing Meaning from Context Clue และ 6) บทเรียนที่ 6 เรื่อง Sequencing Events โดยทั้ง 6 บทเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตัวอย่าง บทเรียนที่ 1 เรื่อง Reading for The Main Idea แผนที่ 1 โดยผู้วิจัยประยุกต์ใช้กระบวนการของเทคนิค KWL-Plus ในการกำหนดรูปแบบของแต่ละบทเรียน ได้แก่ ขั้นที่ 1) K ให้นักเรียนตรวจสอบหัวข้อเรื่อง

หรือรายละเอียดต่าง ๆ ในบทอ่าน พร้อมระบุว่าตนเองมีความรู้เกี่ยวกับหัวข้อเรื่องมากน้อยเพียงใด ขั้นที่ 2) W ให้นักเรียนจะต้องตั้งคำถามก่อนการอ่าน เป็นการตั้งเป้าหมายในการอ่าน ขั้นที่ 3) L ให้นักเรียนสำรวจว่า ตนเองได้เรียนรู้อะไรบ้างจากบทอ่าน โดยหาคำตอบให้กับคำถามที่ตนเองตั้งไว้ และจดบันทึกสิ่งที่ตนเองเรียนรู้ และ ขั้นที่ 4) Plus นักเรียนจะสร้างแผนภูมิ และเขียนสรุปหลังการอ่าน ประเมินตนเองหลังการอ่าน

1.2 ผลการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus ปรากฏดังนี้

ตาราง 1 ผลการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus

(N = 25)

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ	ประสิทธิภาพ (E_1/E_2)
บทเรียนที่ 1	10	8.54	85.42	
บทเรียนที่ 2	10	8.38	83.75	
บทเรียนที่ 3	10	8.38	83.75	
บทเรียนที่ 4	10	8.79	87.92	
บทเรียนที่ 5	10	8.46	84.58	
บทเรียนที่ 6	10	8.79	87.92	
ระหว่างเรียน (E_1)	60	51.33	86.53	
หลังเรียน (E_2)	30	25.25	84.17	86.53/84.17

จากตาราง 1 พบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus มีประสิทธิภาพด้านกระบวนการเท่ากับ 86.53 และมีประสิทธิภาพของผลลัพธ์เท่ากับ 84.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus ดังนี้

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ร่วมกับเทคนิค KWL-Plus

(N = 25)

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	μ	σ	ผลต่าง (D)
ก่อนเรียน	30	13.04	1.71	
หลังเรียน	30	25.25	1.67	+12.21

จากตาราง 2 พบว่า คะแนนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ผลต่าง +12.21

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus ปรากฏดังนี้

ตาราง 3 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus

รายการ	μ	σ	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านเนื้อหาของแบบฝึกทักษะ	4.65	0.52	มากที่สุด
2. ด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ	4.55	0.56	มากที่สุด
3. ด้านขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.51	0.56	มากที่สุด
4. ด้านการประเมินผล	4.55	0.50	มากที่สุด
5. ด้านลักษณะของแบบฝึกทักษะ	4.54	0.57	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.54	0.15	มากที่สุด

จากตาราง 3 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเนื้อหาของแบบฝึกทักษะ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.65$, $\sigma = 0.52$) รองลงมา คือ ด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ($\mu = 4.55$, $\sigma = 0.56$) และด้านการประเมินผล ($\mu = 4.55$, $\sigma = 0.50$) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\mu = 4.51$, $\sigma = 0.56$)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องผลของการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยข้อที่ 1 พบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.53/84.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ อาจเนื่องมาจากเหตุผล คือ ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus อย่างเป็นขั้นตอนที่ชัดเจนตามขั้นตอนของการสร้าง และพัฒนาแบบฝึกทักษะ โดยเริ่มจากการศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรแกนกลาง ศึกษาทฤษฎีและรูปแบบของเทคนิค KWL-Plus ศึกษาความสนใจของนักเรียน รวมถึงทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาแบบฝึกทักษะของ Nixon (1995) ได้แก่ 1) มีการวิเคราะห์ความสนใจของผู้เรียน สำนวความสอดคล้องของสิ่งแวดล้อมที่จะเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน 2) ผู้เรียนสามารถมีส่วนร่วมในการช่วยรวบรวมข้อมูล ซึ่งอาจได้จากสถานที่ต่าง ๆ 3) ตรวจสอบดูว่ามีส่วนใดที่ต้องทำให้เหมาะสมกับผู้เรียน 4) มีการติดตามผลการใช้ว่าได้ผลมากน้อยเพียงใด หลังจากนั้นดำเนินการพัฒนาแบบฝึกทักษะให้มีความเหมาะสมกับวัยและระดับความสามารถของผู้เรียน นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ตามกระบวนการวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบฝึกทักษะ ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการสร้างแบบฝึกทักษะที่ สุนันท์ สินธพานนท์ (2552) ได้กล่าวไว้ว่า เริ่มต้นด้วย 1) ศึกษา

หลักสูตร หลักการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ 3) จัดทำโครงสร้างของแบบฝึกทักษะ 4) ออกแบบแบบฝึกทักษะให้มีรูปแบบที่หลากหลาย และน่าสนใจ 5) ลงมือสร้างแบบฝึกทักษะ 6) นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ 7) นำชุดฝึกทักษะไปทดลองใช้ บันทึกผล ปรับปรุงแก้ไข 8) ปรับปรุงแบบฝึกทักษะให้มีประสิทธิภาพ และ 9) นำไปใช้จริง นอกจากนั้น แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น อาศัยการบูรณาการระหว่างการใช้แบบฝึกทักษะกับการใช้เทคนิค KWL-Plus เป็นขั้นตอนในการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้น K (Know) เป็นขั้นที่นักเรียนบอกสิ่งที่นักเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน 2) ขั้น W (Want) เป็นขั้นที่นักเรียนบอกถึงสิ่งที่ต้องการจะทราบเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน 3) ขั้น L (Learn) เป็นขั้นที่นักเรียนบันทึกสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้จากเรื่องที่อ่าน และ 4) ขั้น Plus เป็นขั้นที่นักเรียนสรุปความรู้จากเรื่องที่อ่านลงในผังความคิด (Mind Mapping) ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWL-Plus มีกระบวนการพัฒนาทักษะการอ่านชัดเจน โดยเริ่มด้วยการให้นักเรียนได้สำรวจความรู้เดิมของตนเองแล้วตั้งคำถาม และเชื่อมโยงไปหาความรู้ใหม่ พร้อมทั้งวิเคราะห์ถึงความรู้ และคำตอบที่ได้จากการอ่าน และในขั้นสุดท้าย นักเรียนสามารถสรุปความคิดเป็นแผนผังความคิด และการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้เพื่อประเมินผลของการกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อความเข้าใจในบทอ่านมากยิ่งขึ้น

2. จากผลการวิจัยข้อที่ 2 พบว่า ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนหลังเรียนด้วยเทคนิค KWL-Plus สูงกว่าก่อนเรียน อาจเนื่องมาจากเหตุผล คือ ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจทั้ง 6 ทักษะ ได้แก่ 1) การระบุใจความสำคัญ 2) การระบุรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน 3) การระบุคำอ้างอิง 4) การอนุมานความ 5) การเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท และ 6) การเรียงลำดับเหตุการณ์ ผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงวัตถุประสงค์ นักเรียนได้ทราบจุดมุ่งหมายในการอ่าน ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้อ่านในการอ่านเพื่อความเข้าใจ นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษในบทอ่านที่นักเรียนมีความคุ้นเคยในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบสำคัญของการอ่านเพื่อความเข้าใจ ที่ ธีรวัฒน์ ตันทนิส (2550) ได้กล่าวไว้ว่ามี 3 ส่วน ได้แก่ 1) องค์ความรู้เดิมของผู้อ่าน 2) ความสามารถในการทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง 3) บริบทของการอ่าน หมายถึง ลักษณะบทอ่าน สถานการณ์การอ่าน นอกจากนั้น ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงพื้นฐานของนักเรียน โดยนำภาพหรือวิดีโอ หรือสื่อต่าง ๆ มาประกอบ เพื่อให้นักเรียนได้เชื่อมโยงความรู้ของนักเรียนกับบทอ่าน กระตุ้นความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับหัวข้อที่จะเรียน การจัดการเรียนการสอนดังกล่าวได้ดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน และตามกระบวนการของเทคนิค KWL-Plus นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษอย่างแท้จริง โดยก่อนและหลังการศึกษาในแต่ละบทเรียน นักเรียนจะได้ทดสอบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษในเบื้องต้น และสุดท้ายของการจัดการเรียนรู้ นักเรียนได้ทดสอบหลังเรียนทุกครั้ง เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนและหลังเรียน ซึ่งเป็นการกระตุ้นนักเรียน ส่งผลให้คะแนนการทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยทำการศึกษาผลของการประยุกต์ใช้เทคนิค KWL-Plus เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมีทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสูงขึ้น (Hussein, 2014)

3. จากผลการวิจัยข้อที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุดต่อแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus อาจเนื่องมาจากเหตุผล คือ 1) ด้านเนื้อหาของแบบฝึกทักษะ นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุด อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางในการออกแบบแบบฝึกทักษะอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มสำรวจข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน จึงทำให้นักเรียนได้มีบทอ่านที่สอดคล้องกับความสนใจของตนเอง เหมาะสมกับวัย และความสามารถของนักเรียนไม่ยากและง่ายเกินไป สามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุคนธ์ สินธพานนท์ (2552) และ ประไพร พลายนตร (2543) ที่กล่าวถึง ลักษณะที่ดีของแบบฝึกทักษะไว้ในทำนองเดียวกัน ดังนี้ คือ มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนมาแล้ว เหมาะสมกับวัยหรือความสามารถของนักเรียน มีคำชี้แจงสั้น ๆ ใช้เวลาเหมาะสม มีกิจกรรมแปลกใหม่ ได้รับความสนใจ ทำลายความคิด และสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน 2) ด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุด รองลงมา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษทั้ง 6 บทเรียน มีการเรียงลำดับของทักษะที่สำคัญต่อการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนทั้ง 6 ทักษะย่อย เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากทักษะที่ง่ายไปหายาก นักเรียนมีพื้นฐานในการทำความเข้าใจในบทอ่านที่มีความซับซ้อนมากขึ้น โดยได้ฝึกฝนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษต่าง ๆ มากขึ้น โดยเริ่มต้นจาก (1) การระบุใจความสำคัญ (2) การระบุรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน (3) การระบุคำอ้างอิง (4) การอนุมานความ (5) การเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท และ (6) การเรียงลำดับเหตุการณ์ 3) ด้านการประเมินผล นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุด อาจเป็นเพราะรูปแบบการวัดและการประเมินผลของแบบฝึกทักษะมีความเหมาะสมและหลากหลาย ง่ายต่อการประเมินผลของผู้สอนและนักเรียน โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบย่อยในแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus แต่ละเล่ม ซึ่งประกอบด้วยแบบทดสอบที่หลากหลาย และมีการประเมินท้ายเล่ม เพื่อประเมินความเข้าใจของนักเรียน ทำให้เกิดทักษะ มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเพิ่มขึ้น เห็นความก้าวหน้าของตนเอง เข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น 4) ด้านลักษณะของแบบฝึกทักษะ นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะแบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมีจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีภาพประกอบ และมีสีสันทันและขนาดตัวอักษรที่เหมาะสม มีคำชี้แจงสั้น ๆ เข้าใจง่าย มีเวลาในการฝึกทักษะที่เหมาะสม มีรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อจะไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย เพลิดเพลิน สนุกสนาน 5) ด้านขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะแบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ใช้เทคนิค KWL-Plus เป็นขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนได้มีการทำความเข้าใจของตนเอง มีการวางแผน ระบุจุดมุ่งหมาย ตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง และมีการจัดเรียงเรียงข้อมูล สรุปเรื่องราวทั้งหมดในขั้นสุดท้ายของการเรียนรู้ แสดงถึงความเข้าใจอย่างแท้จริง ส่งผลให้นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุดต่อแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย เรื่อง ผลของการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus ควรให้นักเรียนได้เลือกเนื้อหาบทอ่านตามความสนใจ เพื่อช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียน
2. ผู้สอนควรให้ความรู้กับนักเรียนเกี่ยวกับการตั้งคำถามในขั้นการตั้งคำถาม (W = What I Want to Know) เพื่อช่วยให้นักเรียนมีจุดมุ่งหมายในการอ่านที่ถูกต้องและชัดเจน
3. ผู้สอนควรมีการจัดเรียงเนื้อหาในแบบฝึกทักษะจากง่ายไปหายาก และคัดเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับระดับภาษาของนักเรียน รวมทั้งมีการใช้ภาพประกอบที่สอดคล้องกับเนื้อเรื่องของบทอ่าน
4. การออกแบบแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยควรกระตุ้นความสนใจในการอ่านของผู้เรียนในขั้นนำเข้าสู่บทเรียน โดยเพิ่มเกม วิดีทัศน์ หรือเสียง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการอ่านมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิค KWL-Plus ในรูปแบบออนไลน์ หรือในรูปแบบผสมผสานระหว่างสื่อออนไลน์ หรือในรูปแบบหนังสือเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสะดวกในการใช้ฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของตนเอง อีกทั้งง่ายต่อการเผยแพร่ให้กับผู้เรียน หรือผู้สนใจทั่วไป
2. ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำผลมายืนยันกับผลที่ได้จากข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ข้อมูลหลากหลายยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ถิรวัดน์ ต้นทนิส. (2550). **ปัญหาการออกเสียงภาษาอังกฤษของนักศึกษาสหวิทยาการชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธชววรรณ กวยระการ, และธรรสนันต์ อุณนันทน์. (2564, พฤษภาคม). การพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ ภาษาอังกฤษ โดยใช้ชุดกิจกรรมแบบกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม. *Journal of Modern Learning Development*, 7(4), 234 - 248.
- ประไพโร ปลายนตร. (2543). **การพัฒนาการรู้จักเข้าใจสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหลังเขา จังหวัดสระบุรี**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปริยารัตน์ ศรีชัยวงศ์. (2564, กันยายน - ตุลาคม). วัฒนธรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางธุรกิจ ในยุคศตวรรษที่ 21: มองผ่านหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 9(6), 2678 - 2689.
- ปวีณา เมืองมูล, นพรัตน์ สรวัยสุวรรณ, และเทพนคร ทาคง. (2561, มกราคม - เมษายน). การศึกษาพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาการศึกษาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 11(1), 48 - 67.
- พนิดา สมัยคมสัน. (2554). **ผลการใช้เทคนิค KW-Plus ต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดราชโอรส**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระอุดมธีรคุณ, และบัณฑิตา จารุมา. (2563). ภาษาและวัฒนธรรม: ความหมาย ความสำคัญ และความสัมพันธ์ระหว่างกัน. *วารสารมหาจุฬาลงกรณ*, 7(2), 53 - 63.
- ผ่องพรรณ เอกอาวุธ. (2563). **ฝึกอาชีพนักเรียนสามเณรต่อยอดเรียนรู้สายอาชีพขั้นสูง**. สืบค้น กุมภาพันธ์ 27, 2566, จาก <https://www.eef.or.th/interview-01-09-20/>.
- วาสนา เหล่าดวงดี. (2562). **การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้กิจกรรม เค ดับเบิลยู แอล พลัส (KWL-Plus) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนโกสุมพิทยาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26**. สืบค้น พฤศจิกายน 15, 2565, จาก http://www.thaischool1.in.th/_files_school/44100437/workteacher/44100437_1_20200823-104523.pdf.

- สรณบดีนทร์ ประสารทรัพย์. (2561, มกราคม - มิถุนายน). ผลของการใช้วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอกซ์ (MIA) ที่มีต่อการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2(1), 175 - 186.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). แนวทางการพัฒนาและประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมการเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุกัญญา กำเนิดจอก. (2563). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุรนารีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ปีการศึกษา 2562. สืบค้น พฤศจิกายน 15, 2565, จาก https://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=178683&bcid_id=16.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2552). นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน. กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพรินต์.
- Best, J. W., & Kahn, J. (1986). *Research in Education* (5th ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Dreman, F., Hasnaa. (2010). *Using K.W.L. Plus Strategy for Developing Some Reading Comprehension Skills Among EFL Freshmen*. Benha: Benha University.
- Helwa, M.S., A. A. (2010, January). Using K.W.L. Plus Strategy for Developing Some Reading Comprehension Skills Among EFL Freshmen. *Journal of Faculty of Education, Benha University*, 22(82), 1 - 38.
- Hussein, M. (2014, November). KWL-Plus Effectiveness on Improving Reading Comprehension of Tenth Graders of Jordanian Male Students. *Theory and Practice in Language Studies*, 4(11), 2278 - 2288.
- Kuder, G., F., & Richardson, M. W. (1937, September). The Theory of the Estimation of Test Reliability. *Psychometrika*, 2, 151 - 160.
- Nixon, U. (1995). Developing Appropriate Materials: The Vietnam Project. *English Teaching Forum*, 33(3), 12 - 15.
- Likert, R. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale. Fishbein, Martin, Ed. *Attitude Theory and Measurement*. New York: Wiley & Son.

กรณีศึกษาในการสอนภาษาจีนธุรกิจระดับกลาง

The Study of Case-Based Learning Method in Intermediate Business Chinese Teaching

Yuping Liang,* และกัญญารัตน์ โคจร**

Yuping Liang, and Kanyarat Cojorn

Received: September 18, 2023 Revised: January 2, 2024 Accepted: February 2, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการสื่อสารทางภาษาพูดของนักศึกษาระหว่างวิธีการสอนแบบดั้งเดิมและวิธีการสอนแบบกรณี เปรียบเทียบความสามารถการอ่านหนังสือ เปรียบเทียบความสามารถการเขียน และเปรียบเทียบความพึงพอใจต่ออาจารย์ของนักศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาต่างชาติในมหาวิทยาลัยครูแห่งชาติกวางสี จำนวน 40 คน ที่ผ่านหลักสูตรภาษาจีนธุรกิจขั้นพื้นฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1. แบบทดสอบความสามารถการสื่อสาร จำนวน 20 ข้อ แบบทดสอบความสามารถการอ่านหนังสือ จำนวน 20 ข้อ แบบทดสอบความสามารถการเขียนบทความ จำนวน 10 ข้อ และ 4. แบบประเมินความพึงพอใจต่ออาจารย์ของนักศึกษา จำนวน 10 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าเฉลี่ย และสถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. การเปรียบเทียบความสามารถการสื่อสารทางภาษาพูดของนักศึกษาระหว่างวิธีการสอนแบบดั้งเดิมและวิธีการสอนแบบกรณี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 คะแนนเฉลี่ยวิธีการสอนแบบกรณีสูงกว่า 2. การเปรียบเทียบความสามารถการอ่านหนังสือของนักศึกษาระหว่างวิธีการสอนแบบดั้งเดิมและวิธีการสอนแบบกรณี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 คะแนนเฉลี่ยวิธีการสอนแบบกรณีสูงกว่า 3. การเปรียบเทียบความสามารถการเขียนของนักศึกษาระหว่างวิธีการสอนแบบดั้งเดิมและวิธีการสอนแบบกรณี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 คะแนนเฉลี่ยวิธีการสอนแบบกรณีสูงกว่า และ 4. การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่ออาจารย์ของนักศึกษาระหว่างวิธีการสอนแบบดั้งเดิมและวิธีการสอนแบบกรณี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 คะแนนเฉลี่ยวิธีการสอนแบบกรณีสูงกว่า

คำสำคัญ: ความสามารถ, ความพึงพอใจ, ภาษาจีนธุรกิจขั้นระดับกลาง, วิธีการสอนแบบดั้งเดิม

*คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

**รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Abstract

This study aims to compare the spoken language communication abilities of students using traditional teaching methods versus case-based teaching methods. Additionally, it compares reading and writing abilities, as well as students' satisfaction with their instructors. The research targets a group of 40 international students at Guangxi Normal University who have completed a basic business Chinese language course. The research instruments include: 1. a 20-item spoken communication ability test, 2. a 20-item reading comprehension test, 3. a 10-item writing ability test, and 4. a 10-item student satisfaction questionnaire regarding their instructors. The statistical methods used in the study include percentages, mean scores, standard deviations, t-tests, and descriptive statistics.

The study reveals the following results: 1. A significant difference at the 0.05 level was found between the spoken language communication abilities of students taught using traditional methods and those taught using case-based methods. The average score of students taught using the case-based method was higher; 2. A significant difference at the 0.05 level was observed in the reading abilities of students between the traditional and case-based teaching methods, with the average score for the case-based method being higher; 3. A significant difference at the 0.05 level was identified in the writing abilities of students between the traditional and case-based teaching methods, with the average score for the case-based method being higher; and 4. A significant difference at the 0.05 level was found in student satisfaction with their instructors between the two teaching methods, with the average satisfaction score being higher for the case-based method.

Keywords: Ability, Satisfaction, Intermediate Business Chinese, Case-Based Learning Method

Introduction

In September and October 2013, China put forward the significant initiatives of "the Silk Road Economic Belt and the 21st-Century Maritime Silk Road" and began to refer to simply as "the Belt and Road" initiative. In the 21st century, the "Chinese learning fever" has burgeoned worldwide (Commission, n.d.).

On June 28, 2022, the Ministry of Education held a press conference. The director of the Language and Text Application Management Department of the Ministry of Education, delivered a report at the meeting. Zhou Wei (2022) said more than 180 countries and regions has launched Chinese language education, and 76 countries has incorporated Chinese into their national education systems at the end of 2021, more than 25 million international students are learning Chinese. A cumulative number of people who are learning and using Chinese is nearly 200 million (Wei, 2022).

Zhang Li (2006) pointed out that Business Chinese is used by people engaged in cross-language business communication activities and related activities in business work and daily life (Li, 2006). Wan Yina (2004) proposed that Chinese business culture should add to the Business Chinese course, and Wan Yina pointed out that Business Chinese teaching should attach great importance to practicability and focus on cultivating students' practical application ability and communicative ability (Yina, 2004). Xie Xiaojuan (2020) proposed that selecting Chinese content on business language topics should follow the principles of practicality, interest, relevance, authenticity, and contrast (Xiaojuan, 2020). Miao Xin (2011) tried to introduce the Case-Based Learning Method into Business Chinese teaching, Miao Xin believed that the Case-Based Learning Method could significantly improve learners' comprehensive application ability of Business Chinese, and proper selection of teaching cases and effective organization of classroom teaching were necessary (Xin, 2011). Quan Zhi (2013) proposed that the content selection of Business Chinese textbooks should pay attention to contextualization, authenticity, national dialect, interest, and practicability (Zhi, 2013).

Yang Qiaoyu (2012) said that there are currently several problems in international students' oral Chinese learning, such as the influence of their mother tongue, learning purpose, and psychological factors (Qiao Yu, 2012). International students are influenced by the mother tongue, it is challenging to master oral skills. A poor pronunciation can also cause stress. Different study goals lead to different study efforts. Liu Xun (2020) pointed out that the purpose of second language teaching is to cultivate language communication ability, which determines the teaching goal (Xun, 2020). Xu Mengzhen

(2022) pointed out that language is an essential tool of communication, and an indispensable part of national culture (Mengzhen, 2022). Teaching Chinese as a foreign language is not only the teaching of language, but also culture. In different cultural contexts, international students understand different concepts when reading texts.

Huo Jinlong (2023) pointed out that the style of business Chinese is biased towards formal and solemn written expressions, and teachers pay attention to cultivate learners' written language ability and teach in different types of writing styles in business Chinese (Jinlong, 2023). Yang Fanghua studied mainly from the perspective of error analysis, learners' learning strategies, and Chinese writing teaching. It aims at improving the Chinese writing ability of international students, and the main problems are errors among students, teachers, and textbooks, and the misuse of verbs, nouns, quantifiers, and sentence patterns (Fanghua, 2020).

To sum up, economy, authenticity, typicality, and timeliness are the unique properties of Business Chinese. Using the Case-Based Learning Method in Business Chinese teaching, author should fully consider students' cultural background, and select practical, classic and interesting cases.

Literature Review

1. Case-Based Learning Method

Case-Based Learning Method aims to cultivate learners' listening, speaking, reading, and writing abilities. Yang Guang Fu and Zhang Hongju (2008) pointed out that Harvard Business School in the United States had used the Case-Based Learning Method for the first time (Guang Fu, & Hongju, 2008). Xu Yanyu (2002) pointed out the four processes of Case-Based Learning Method are case preparation, group discussion, representatives speaking, and evaluation stage (Yanyu, 2002). Miao Xin (2011) pointed out the procedure of Case-Based Learning Method is teachers provide cases, organize students to discuss and teach inspiration, and students solve problems (Xin, 2011). Shen Shuying considered the Case-Based Learning Method is appropriate cases, students preview, class discussions, evaluate and summarize, and writing report (Shuying, 2013).

2. Langue Learning

The essence of Intermediate Business Chinese is a language course. Liao Yunlin (2016) pointed out Business Chinese is a language course to learn professional business vocabulary, expression methods, communication skills and other professional knowledge from the curriculum level. (Yunlin, 2016) Xie Qiuju (2015) introduced the examination results can clearly reflect the

teaching effectiveness of Traditional Teaching Method and Case-Based Learning Method (Qiuju, 2015). Zhang Lu (2020) applied that using new teaching methods can better encourage students to learn Business Chinese. (Lu, 2020). Baiyun Fei (2019) applied the Case-Based Learning Method in Chinese teaching in secondary vocational schools and Obtained good results (Yunfei, 2019).

3. Oral Communication Ability

Oral communication ability is a person's basis communication and an important skill to form social interpersonal relations. According to Thornbury's (2008) research, there were two main types of rating for assessing oral communication ability: overall rating and analytical rating, overall rating was achieved by giving a single rating based on the overall impression; analytical scoring was done by giving individual scores to different aspects of the subject (Thornbury, 2008). Pimonwan Suphan (2020) gave an overall rating based on a grading scale that included pronunciation, vocabulary, grammar and fluency (Suphan, 2020). The author mainly evaluated students' oral communication ability from the perspectives of comprehensiveness, pronunciation standards, accuracy of intonation and grammar, and language accuracy.

4. Reading Ability

Reading ability refers to the ability to understand, analyze and evaluate text content. Yu Jiawei (2023) said that the training of students' reading ability mainly included sentence training, mastering reading methods, cultivating students' language sense, cultivating students' reading interest and cultivating students' reading habits (Jiawei, 2023). The author cultivated students' reading ability from five aspects: Sentence Training, Mastering Reading Methods, Students' Language Sense, Students' Interest in Reading, and Students' Reading Habits.

5. Writing Ability

The essence of writing ability is the ability of language expression, which is a way for writers to show their own ideas or experiences to readers after word processing. Yao Linqun, & Chen Wei (2023) built a writing ability evaluation framework for primary school students from four dimensions: writing context, writing content, writing process and writing strategy (Linqun, & Wei, 2023). Yang Qinfen (2021) put forward that the components of writing ability include the ability of observation and analysis, the ability of thinking, the ability of selecting materials, the ability of language expression and the ability of revising articles (Qinfen, 2021). The author constructed a writing framework from three aspects: consideration of the topic, writing content and language expression ability.

6. Students' Satisfaction towards Teachers

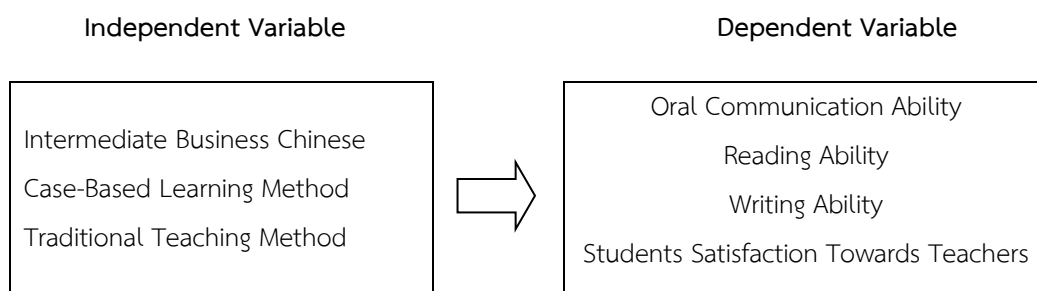
The essence of student satisfaction is a teaching evaluation method, where students use the internet to evaluate the satisfaction of the teacher's teaching process through oral communication, written evaluation, or questionnaire surveys. Liu Jiaxiu (2015) mainly investigated the quality of work and life of Chinese language teachers in public high schools in northeastern Thailand, and the research has found that the first factor of teacher dissatisfaction is language understanding, the second is Thai climate, and the third is the relationship with Thai teachers (Jiaxiu, 2015). The author mainly collected and analyzed students' satisfaction towards teacher from four aspects: teaching attitude, teaching content, teaching design, and teaching effectiveness.

The objective(s) of the study

There are four purposes of this research:

1. Comparing student's oral communication ability between the Traditional Teaching Method and Case-Based Learning Method.
2. Comparing student's reading ability between the Traditional Teaching Method and Case-Based Learning Method.
3. Comparing student's writing ability between the Traditional Teaching Method and Case-Based Learning Method.
4. Comparing student's satisfaction towards teachers between the Traditional Teaching Method and Case-Based Learning Method.

Theoretical Framework

Figure 1: Theoretical Framework

Methodology

1. Population and Samples

The population is 120 international students from Guangxi Normal University for Nationalities, including 40 third-year students, 40 second-year students and 40 first-year students, and they came from Vietnam, Thailand, Laos, South Korea, Ghana, and other countries. Third-year and second-year students have studied Intermediate Business Chinese courses in the second semester in the first year.

The author selected 40 first-year students majoring in Chinese language and literature as the research objects through purposeful sampling. According to the training goal of the Guangxi Normal University for Nationalities, Intermediate Business Chinese mainly teach in the second semester of first year. The author deliberately sampled 40 first-year students as research objects in order to obtain valid data. First-year students have learned Basic Business Chinese in the first semester in first year in China. First-year students can continue to learn Intermediate Business Chinese.

The author took Class 1 and Class 2 of the first-year students major in Chinese Language and Literature as the research objects. Class 1 of Chinese Language and Literature Major of first-year students are experimental group, and divide into five groups in teaching. And the author uses Case-Based Learning Method to teach the Intermediate Business Chinese in class. Class 2 of Chinese Language and Literature Major of first-year students are control group, and the author uses the Traditional Teaching Method teaching Intermediate Business Chinese.

2. Research Instruments

The author mainly designs six lesson plans, an oral communication ability test, reading ability test, writing ability test, and student satisfaction survey. Author consulted three experts in Chinese language and literature evaluate the six lesson plans, three tests, and a questionnaire survey. The author asked 40 second-year students to test the difficulty and discrimination of three test papers, and asked 80 second-year and third-year students to test the reliability and validity of the questionnaire.

2.1 Oral Communication Ability

The author used lesson plan one and lesson plan four to train students' oral communication ability. The Index of Item-Objective Congruence (IOC) of Lesson plan one and Lesson plan four is 0.67, which is higher than 0.5.

There are 20 questions in oral communication ability test. The Index of Item-Objective Congruence of the oral communication ability test is 0.9, higher than 0.5.

The difficulty of the oral communication test is 0.76. Moreover the difficulty of individual question is 0.64 - 0.83. The discrimination of the oral communication ability test is 0.34, and the individual item discrimination is between 0.44 - 0.56. The oral communication ability test has a reasonable degree of discrimination.

2.2 Reading Ability

The author mainly used lesson plan five and lesson plan six to train students' reading ability. Index of Item-Objective Congruence (IOC) of Lesson plan five and Lesson plan six is 0.67 – 1.00, which is higher than 0.5.

For the reading ability test, 20 questions are given, with 5 points for each question, a total of 100 points. Index of Item-Objective Congruence (IOC) of the reading ability test is 0.92, and the goal consistency index of individual items is between 0.67 - 1.00, higher than 0.5.

The difficulty of the Business Chinese reading ability test is 0.77. Moreover the difficulty of individual questions is between 0.68 - 0.83. Discrimination of the Business Chinese reading ability test is 0.31. Moreover the individual item discrimination is between 0.55 – 1.00. Reading ability test has a reasonable degree of discrimination.

2.3 Writing Ability

The author mainly used lesson plan two and lesson plan three to train students' writing ability. Index of Item-Objective Congruence (IOC) of Lesson plan two and Lesson plan three is 1, which is higher than 0.5.

For the writing ability test, There are 10 questions, write a composition of 80 - 120 words based on the given words or pictures. Index of Item-Objective Congruence (IOC) of the writing ability test is 0.84, and the goal consistency index of individual items is between 0.67 - 1.00, higher than 0.5.

The difficulty of the Business Chinese writing ability test is 0.72, and the difficulty of individual questions is between 0.65 - 0.78. Discrimination of the Business Chinese writing ability test is 0.30, and the individual item discrimination is between 0.44 - 0.65. Writing ability test has a reasonable degree of discrimination.

2.4 Students' Satisfaction Towards Teachers

Option	Score
A. Very good	10
B. Good	9
C. Generally	8
D. Poor	7
E. Very poor	6

Satisfaction Questionnaire are in four dimensions, and includes ten indicators. Satisfaction Questionnaire mainly include two questions of teaching attitude, three questions of teaching content, two contents of teaching design, and three contents of teaching effect. Index of Item-Objective Congruence (IOC) of the students' satisfaction towards teachers is 0.93, higher than 0.5. Moreover the goal consistency index of individual items is between 0.67 and 1, which is higher than 0.5. Reliability range of the satisfaction survey is between 0.522 and 0.724. Author analyzed from four dimensions, the reliability of teaching attitude is 0.643, the reliability of teaching content is 0.676, the reliability of teaching design is 0.522, and the reliability of teaching effect is 0.724. Validity (KMO) of the Satisfaction Questionnaire is 0.87, $P < 0.05$. Satisfaction Questionnaire has a good construct validity.

3. Data Collection Process

The author searches various documents and books through the school library and CNKI. Author used the Comparative Experimental Method. Experimental group used the Case-Based Learning Method, and control group used the Traditional Teaching Method. Comparing different types of teaching between the experimental group and the control group, the author studied whether the Case-Based Learning Method can improved students' oral communication ability, reading ability, writing ability, and satisfaction with statistical significance. Author designed six lesson plans, three tests and one questionnaire to analyze the research data in this paper.

4. Data analysis

4.1 Oral Communication Ability

There was a difference with statistical significance ($p < .05$) in the oral communication ability test between Class 1 and Class 2 (Table 1). The average score on the oral communication ability test in Class 1 is higher than in Class 2. Standard deviation of the oral communication ability test of Class 1 is less than the standard deviation of Class 2.

Table 1 Comparison of Oral Communication Ability Test in Class 1 and Class 2

Oral Communication Ability	N	Mean	S.D.	%	t	p
Case-Based Learning Method (Class 1)	20	81.65	3.60	81%	8.396	0.000*
Traditional Teaching Method (Class 2)	20	68.95	5.72	69%		

4.2 Reading Ability

There was a difference with statistical significance ($p < .05$) in the reading ability test between Class 1 and Class 2 (Table 2). The average score on the reading ability test in Class 1 is higher than in Class 2. Standard deviation of the reading ability test of Class 1 is less than the standard deviation of Class 2.

Table 2 Comparison of Reading Ability Test in Class 1 and Class 2

Reading Ability	N	Mean	S.D.	%	t	p
Case-Based Learning Method (Class 1)	20	84.5	5.83	85%	7.097	0.000*
Traditional Teaching Method (Class 2)	20	71.0	6.20	71%		

4.3 Writing Ability

There was a difference with statistical significance ($p < .05$) in the writing ability test between Class 1 and Class 2 (Table 3). The average score on writing ability test in Class 1 is higher than in Class 2. Standard deviation of the Business Chinese writing ability test of Class 1 is less than that of Class 2.

Table 3 Comparison of Writing Ability Test in Class 1 and Class 2

Writing Ability	N	Mean	S.D.	%	t	p
Case-Based Learning Method (Class 1)	20	77.65	3.26	78%	9.616	0.000*
Traditional Teaching Method (Class 2)	20	66.7	3.91	67%		

4.4 Students' Satisfaction Towards Teachers

Score	Level
90-100	Excellent
80-89	Good
70-79	Medium
65-69	Pass
60-64	Fail

There is a statistically significant difference ($p < .05$) in student satisfaction questionnaire surveys between Class 1 and Class 2 (Table 4). The average score of Class 1 is 91.75, reach Excellent level, and eighteen students have reached an excellent level. Moreover the average score of Class 2 is 80.3, reach Good level, and fifteen students reach a good level.

Table 4 The Grade Statistics of Students' Satisfaction Questionnaire

Satisfaction	Excellent	Good	Medium	Pass	Fail	Mean	Level
Case-Based Learning Method (Class 1)	18	2	0	0	0	91.75	Excellent
Traditional Teaching Method (Class 2)	0	15	5	0	0	80.3	Good

There is the descriptive statistics of the four subdivision indicators of the student satisfaction questionnaire survey (Table 5). The average score of teaching attitude in Class 1 is 19.25, Class 2 is 18.25, and Class 1 is higher than Class 2. The average score of teaching content in Class 1 is 27.5, Class 2 is 22.8. The average score of teaching design in Class 1 is 17.5, Class 2 is 15.3. The average score of teaching effect in Class 1 is 27.5, Class 2 is 23.95.

Table 5 Descriptive Statistics of the 4 Subdivision Indicators of the Questionnaire

Item	Method	N	Minimum	Maximum	Mean	S. D.
Teaching attitude	Case-Based Learning Method (Class 1)	20	18.00	20.00	19.25	0.638

Table 5 Descriptive Statistics of the 4 Subdivision Indicators of the Questionnaire (Continue)

Item	Method	N	Minimum	Maximum	Mean	S. D.
Teaching content Teaching design Teaching effect Total score	Traditional Teaching Method (Class 2)	20	17.00	19.00	18.25	0.850
	Case-Based Learning Method (Class 1)	20	26.00	29.00	27.50	0.945
	Traditional Teaching Method(Class 2)	20	22.00	25.00	22.80	0.833
	Case-Based Learning Method (Class 1)	20	16.00	19.00	17.50	0.888
	Traditional Teaching Method(Class 2)	20	14.00	16.00	15.30	0.732
	Case-Based Learning Method (Class 1)	20	25.00	30.00	27.50	1.100
	Traditional Teaching Method(Class 2)	20	23.00	25.00	23.95	0.686
	Case-Based Learning Method (Class 1)	20	88.00	95.00	91.75	1.802
Valid N (listwise)	Traditional Teaching Method(Class 2)	20	78.00	82.00	80.30	1.260

Result

The author analyzed the result from four aspects:

1. Oral Communication Ability

The Business Chinese oral communication ability test scores in Class 1 are significantly higher than in Class 2. Average score of class 1 ($M = 81.65$) and the average score of Class 2 ($M = 68.95$) of Business Chinese oral communication ability of international students, the score of Class 1 is significantly higher than that of Class 2 ($p < 0.05$).

2. Reading Ability

The Business Chinese reading ability test scores of Class 1 are significantly higher than those of Class 2. Average score of Business Chinese reading ability in Class 1 is 84.5, and average score of Class 2 is 71.0, the score of Class 1 is significantly higher than Class 2 ($p < 0.05$).

3. Writing Ability

The Business Chinese writing ability test scores of Class 1 are significantly higher than those of Class 2. Average score of Business Chinese writing ability in Class 1 is 77.65, and average score of Class 2 is 66.7, the score of Class 1 is significantly higher than Class 2 ($p < 0.05$).

4. Students' Satisfaction Towards Teachers

The average score of satisfaction of Class 1 is significantly higher than that of Class 2. The average score of Class 1 is 91.75, and average score of Class 2 is 80.3, the satisfaction score of Class 1 is significantly higher than that of Class 2 ($p < 0.05$).

The above results show that to compare Traditional Teaching Method and Case-Based Learning Method in the Intermediate Business Chinese teaching, Case-Based Learning Method can improve student's oral communication ability with a statistically significant difference. To compare Traditional Teaching Method and Case-Based Learning Method in the Intermediate Business Chinese teaching, Case-Based Learning Method can improve student's writing ability with statistically significant difference. To compare Traditional Teaching Method and Case-Based Learning Method in the Intermediate Business Chinese teaching, Case-Based Learning Method can improve student's reading ability with statistically significant difference. To compare Traditional Teaching Method and Case-Based Learning Method in the Intermediate Business Chinese teaching, Case-Based Learning Method can improve student's satisfaction towards teachers with statistically significant difference.

Discussion

1. Oral Communication Ability

The research results prove that the Case-Based Learning Method is more conducive improving students' oral communication ability than the Traditional Teaching Method. Case-Based Learning Method provides tangible and visible cases, simulates real business scenarios, and combines classrooms with real scenarios. International students communicate and discuss based on cases, increasing classroom interaction, which is more conducive to students' understanding. Bai Yunfei found that before 2019, 39 papers used case teaching method in Chinese language

education. The steps of using case teaching method in each paper were different, but all of them could effectively improve the performance of Chinese language teaching (Yunfei, 2019). Zhao Xiaoxu stated that in the Case-Based Learning Method, students often participate in group discussions in the classroom, and students' oral expression ability has also been significantly improved (Xiaoxu, 2017).

2. Reading Ability

When the author used the Case-Based Learning Method, she usually sends cases to international students to preview advance, so that international students can familiarize themselves with the materials in advance, find unfamiliar words and usages, and help improve their reading ability. Gao Shengming also recognized this statement. Preview can improve reading ability. The content of textbooks and teaching methods affect students' reading experience (Shengming, 2020).

3. Writing Ability

This article mainly designs ten writing questions, which are relatively large for international students. International students write about 80 words for the first eight questions based on the words given, and write about 120 words for the last two questions based on the pictures given. Liu Sijia also supports this point of view. International students who have studied Chinese for two years have reached Chinese HSK level 5 and can write short essays of about 80 characters. However, the level of vocabulary they use in writing is relatively low (Sijia, 2018). Liu Sijia said that the teaching of Chinese writing needs to adjust the teaching objectives according to the professional situation of the students. For international students majoring in Chinese, higher requirements for Chinese writing can be put forward (Sijia, 2018).

4. Students' Satisfaction Towards Teachers

The author mainly uses novel and typical cases to stimulate international students' interest in learning, and lead international students devote themselves to learning, and improve international students' satisfaction. Liao Yunlin indicated that increasing the number of cases in the teaching process can attract students' interest in learning (Yunlin, 2016). Lu Xiangjun, & Zhang Jin also indicated that interest is a good teacher for language learning, and how to choose teaching materials to increase students' interest is a crucial consideration (Xiangjun, Lu, & Jin, 2017).

Suggestions

1. Recommendations for Applying Research Findings

This article mainly compares the Case-Based Learning Method with the Traditional Teaching Method to study Intermediate Business Chinese. The results found that the Case-Based Learning Method can effectively improve students' oral communication ability, reading ability, writing ability, and students satisfaction towards teachers. The result can be applied to researchers in Intermediate Business Chinese teaching, Chinese teaching, and various teaching types, providing a particular reference for future researchers.

2. Recommendations for Future Research

Teachers must have rich teaching experience. Teachers master professional knowledge in Intermediate Business Chinese. Applying the Case-Based Learning Method in Intermediate Business Chinese teaching, teachers should be familiar with professional vocabulary and professional situations as much as possible, guide students to actively participate in classroom discussions, and use the business knowledge they have learned to solve corresponding problems.

Writers choosing the number of participants should be appropriate. Number of participants in this study is relatively small. Number of participants should appropriately increase to make the data analysis more convincing in further research.

Writers should choose the appropriate cases. Writers should consider students' Chinese proficiency when selecting cases.

Cases that are too difficult or too simple are not suitable for teaching. Teachers can make adaptations based on existing Intermediate Business Chinese teaching cases.

Reference

- Commission, N., D., & R. (n.d.). **One Belt and One Road**. National Development and Reform Commission. <https://doi.org/https://baike.so.com/doc/7905869-8179964.html>.
- Fang, C. (2008). Design and Construction of Multimedia Material Library for Teaching Chinese as a Foreign Language. **China Academic Journal Electronic Publishing House**, 24(1), 909 – 916.
- Fanghua, Y. (2020). **The Investment of Chinese Writing Ability of Thai Students – A Case Study of “2+2” Thai Students’ Quality Writing Texts from Yunnan University**. Yunnan: Yunnan University.
- Guangfu, Y., & Hongju, Z. (2008). Cases Teaching: From Harvard to the World -- A Historical Study on The Development of Case Teaching. **Foreign Primary and Secondary Education Journal**, 2008(6), 1 – 5.
- Jiawei, Y. (2023). Strategy for Cultivating Students’ Reading Ability in Primary School Chinese Language Teaching. **Tiantian Ai Science Journal**, 2023(9), 84 – 86.
- Jiaxiu, L. (2015). **Quality of Working Life in A Cross Cultural Situations of Chinese Teachers Teaching Chinese in Public Secondary Schools in Northeastern Thailand**. Mahasarakham: Mahasarakham University.
- Jinlong, H. (2023). **Study on The Teaching Content of Business Chinese Courses for Chinese Majors Abroad: Taking The Common Hope Language College in Indonesia as an Example**. Hebei: Hebei Normal University.
- Li, Z. (2006). Analysis of Business Chinese Teaching Needs. **Language Teaching and Research Journal**, 2006(03), 55 – 60.
- Lili, J. (2016). Study on the Application of Case-Based Learning in Business English Teaching. **Journal of Lanzhou Institute of Education**, 32(03), 123 – 124.
- Linqun, Y., & Wei, C. (2023). Elementary School Students’ Writing Ability: Elements, Levels, and Evaluation Indicators. **Education Measurement and Evaluation Journal**, 2023(01), 40 – 50.
- Lu, Z. (2020). **Comparative Study on The Application of Task-based Teaching Method and Traditional Teaching Method in Business Chinese Writing Teaching**. Shanghai: Shanghai Normal University.

- Mengzhen, X. (2022). Study of Teaching Strategies for Chinese Culture as a Foreign Language. **Journal of Sinogram Culture**, 2022(10), 85 – 86.
- QiaoYu, Y. (2012). Talk About The Improvement of Spoken English Ability of Foreign Students. **Intelligence Journal**, 2012(02), 282.
- Qinfen, Y. (2021). Meaning of Language Accumulation Ability. **Journal of Teachers Today**, 2021(08), 1.
- Qiuju, X. (2015). Comparative study of Traditional Teaching Method and Case-Based Learning Method in The Teaching of Musical Form Analysis. **Journal of Course Education Research**, 2015(13), 14.
- Shengming, G. (2020). Investigation and Analysis of the Current Situation of African Students' Chinese Reading Ability – Taking Southwest University as an Example. Chongqing: Southwest University.
- Shuying, S. (2013). Theory Research and Method Innovation of Business Chinese Teaching. Beijing: Beijing Language and Culture University Press.
- Sijia, L. (2018). Investigation Report on Chinese Vocabulary Level and Chinese Writing of International Students.
- Suphan, P. (2020). Enhance Speaking Ability of Vocational Students by Using Communicative Language Teaching. Master's thesis Mahasarakham University.
- Thornbury, S. (2008). How to Teach Speaking. Malaysia: Pearson Education, 2008(01), 15 – 16.
- Wei, Z. (2022). Ministry of Education Press Conference.
- Xiangjun, L., & Jin, Z. (2017). Analysis of The Cultivation of Chinese Reading Ability of Southeast Asian Students. **Journal of Taiyuan Urban Vocational College**, 2017(02), 4 – 5.
- Xiaojuan, X. (2020). Teacher Design for Business Themed Chinese Courses in Middle Schools in The UK. Shanghai: Shanghai University of Finance and Economics.
- Xiaoxu, Z. (2017). Application of Case-Based Learning in Intermediate Business Chinese Teaching.
- Xin, M. (2011). The Application of Case Teaching Method in Business Chinese Teaching. **China Science and Technology Information**, 2011(07), 225 – 226.
- Xuan, W. (2006). Preliminary Discussion on Case-Based Learning Method. Beijing Language and Culture University. Beijing: Beijing Language and Culture University.
- Xun, L. (2020). The Major of Chinese International Education. **Journal of International Chinese Teaching**, 2020(01), 4 – 9.

- Yang, Z. (2018). **Research on The Application of Case-Based Learning in Advanced Business Chinese Course**. Language Research Institute of Central China Normal University. Hubei: Central China Normal University.
- Yanyu, X. (2002). **Case Teaching and Application**. Hunan: Hunan Normol University.
- Yina, W. (2004). The Comparison of Teaching Business Chinese as a Foreign Language and Basic Chinese as a Foreign Language. **Journal of Yunnan Normal University**, 2004(6), 13 – 17.
- Yuelan, T. (2017). Application Analysis of Case-Based Learning in Chinese Teaching. China Academic Journal Electronic Publishing House, 2017(01), 6.
- Yunfei, B. (2019). **Discourse Analysis on the Application of Case-based Teaching Method in Chinese Teaching in Secondary Vocational Schools**. Guangdong: Guangdong Polytechnic Normal University.
- Yunlin, L. (2016). **Study on The Application of Case-Based Learning in Business Chinese Teaching**. Guangxi: Guangxi University.
- Zhi, Q. (2013). **Survey and Analysis of Business Chinese Learning Needs of Korean International Students in China—Taking Shanghai University of Finance and Economics and Fudan University as examples**. Shanghai: Fudan University.
- Zhigang, Z. (2022). Study on the Grading Standards and Applications of Middle School English Composition. **Journal of Jilin Education**, 2022(18), 39 – 41.

การศึกษาสภาพการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี

Parents' Expectations Regarding of Child Development Centers Under the Subdistrict Administrative Organization in Saraburi Province

อภิสรณ์ ภาชนะวรรณ,* ประทุม ศรีรักษา,** วินัย สมมิตร,*** และทวีศักดิ์ ชันยศ****

Apison Pachanavon, Pratoom Sriruksa, Winai Sommit, and Taweesak Kunyot

Received: November 13, 2023 Revised: February 5, 2024 Accepted: February 12, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี 2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี และ 3. เพื่อเสนอแนะความคิดเห็นและแนวทางของผู้ปกครอง ต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครอง จำนวน 367 คน เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 26 ข้อ โดยใช้แบบสอบถาม ที่มีความเชื่อมั่น .918 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ ทดสอบที และ สถิติทดสอบเอฟ (F-test) และวิธีการเปรียบเทียบพหุคูณแบบ LSD

ผลการวิจัยพบว่า 1. ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านการมีส่วนร่วมจากชุมชน และลำดับ สุดท้าย คือ ด้านวิชาการ 2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ พบว่า ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน และ 3. ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เสนอแนะความคาดหวังต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรพัฒนาครูให้เป็นครูยุคใหม่ มีอาคารสถานที่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีสภาพแวดล้อมที่ดี ปลอดภัย และมีความคิดเห็นให้มีการบริการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมยุคใหม่ ด้านการมีส่วนร่วมจากชุมชน มีความคิดเห็นให้ครูผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรม ที่เสริมสร้างความร่วมมือจากชุมชนโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม

คำสำคัญ: การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, ความคิดเห็น, ผู้ปกครอง

* คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เมธาร์ธย์

** คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เมธาร์ธย์

*** นักวิชาการอิสระ

**** นักวิชาการอิสระ

Abstract

The objectives of this research article are to: 1. study the current state of administration of child development centers under the Subdistrict Administrative Organization in Saraburi Province; 2. compare parents' opinions on the administration of these child development centers; and 3. suggest recommendations and guidelines based on parents' expectations regarding the administration of these centers. The sample group consisted of 367 parents. The research instrument was a 26-item, 5-point Likert scale questionnaire with a reliability coefficient of .918. Data were analyzed using percentages, means, standard deviations, t-tests, F-tests, and the LSD multiple comparison method.

The research findings are as follows: 1. Overall, parents' opinions on the administration of the child development centers are at a high level. The average scores, ranked from highest to lowest, are as follows: personnel, buildings and facilities, community participation, and, lastly, academics. 2. When comparing parents' opinions on the administration of the centers based on gender, age, occupation, education level, and income, no significant differences were found overall. 3. Parents, as the target group, suggest that the child development centers should focus on developing teachers to be modern educators, ensuring sufficient facilities for teaching and learning activities, maintaining a good and safe environment, and providing participatory academic services. Additionally, there is a call for teachers and child care providers to organize activities that enhance community involvement through collaborative efforts.

Keywords: Child Development Center Administration, Expectations, Parents

บทนำ

การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่งต่อการพัฒนามนุษย์ให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อสังคมในการพัฒนามนุษย์ สามารถทำได้ตั้งแต่ต้นมนุษย์ยังอยู่ในวัยเด็ก ซึ่งวัยเด็กจะมีอัตราการเติบโตและการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับสูง ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาในด้านร่างกายและจิตใจ ความคิด สมอง ความฉลาดทางปัญญา และความฉลาดทางอารมณ์ ดังนั้น หากสังคมและประเทศชาติต้องการทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและมีศักยภาพ จำเป็นต้องให้การศึกษาแก่ทรัพยากรเหล่านั้น รวมทั้งทำการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 บัญญัติว่า การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรมการสร้างสรรค จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 1 - 3) เด็กเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า จึงควรอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการเรียนรู้ที่ถูกวิธี การเรียนรู้ของเด็กควรเริ่มจากในครรภ์มารดา ทารกจะมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะช่วง 3 ปีแรกของเด็กเป็นช่วงระยะที่สำคัญที่สุด เนื่องจากสมองของเด็กมีการเจริญเติบโตและการพัฒนาอย่างรวดเร็ว และการพัฒนาเด็กปฐมวัย 0 - 5 ปี เป็นช่วงอายุที่สำคัญที่สุดของชีวิตมนุษย์ เพราะร่างกายจะมีการพัฒนาทางอารมณ์ จิตใจ ที่จะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาในวัยต่อไป เด็กแต่ละคนจะเจริญเติบโตและมีลักษณะพัฒนาการแตกต่างกันไปตามวัย เนื่องจากเด็กวัยนี้ร่างกายจะมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วที่สุดในด้านกล้ามเนื้อต่าง ๆ และใยประสาท ซึ่งมีผลต่อความฉลาดและการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งสามารถจดจำสิ่งต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ประสบการณ์ที่เด็กได้รับในวัยนี้จึงมีอิทธิพลและเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการส่งเสริมพัฒนาการและความพร้อมในการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 37)

เนื่องจากสภาพปัญหาเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลให้ผู้ปกครองที่มีรายได้น้อยไม่มีเวลาดูแลบุตรของตนเอง เพราะต้องไปทำงานนอกบ้าน ทำให้เด็กก่อนวัยเรียนได้รับการเลี้ยงดูที่ไม่ถูกสุขลักษณะและพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งเป็นรากฐานบุคลิกภาพและพฤติกรรมของเด็กเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นอนาคตของชาติไม่สมบูรณ์และการพัฒนาเด็กทำได้โดยการให้การศึกษา การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในลักษณะการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาความพร้อมของเด็กทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกและสังคม เพื่อเตรียมรับการศึกษต่อไป การจัดการศึกษาในระดับนี้ อาจจัดในรูปของชั้นเด็กเล็ก อนุบาล หรืออยู่ในรูปศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงเป็นนโยบายหนึ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้จัดขึ้นให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 มาตรา 78 กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาตรา 30 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 41 และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2537 มาตรา 67 (5) ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการกิจถ่ายโอนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากกรมพัฒนาชุมชน ใน พ.ศ. 2544 และจะต้องดำเนินการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นเอง และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการกิจในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ประกอบด้วยมาตรฐาน ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้

และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562, หน้า 53) ในกรณี ที่มีความพร้อมที่จะดำเนินการได้ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่ง ซึ่งไม่เคยจัดการศึกษา ในการจัดการศึกษาปฐมวัยประสบปัญหาต่าง ๆ หลายด้าน โดยเฉพาะปัญหาด้านการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ และด้านอาคารสถานที่ (อจิระประภา เหล็กโกล, และในตะวัน กำหอม, 2564, หน้า 159) การดำเนินงาน ในปัจจุบันอำนาจการดูแล “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก” ได้ถ่ายโอนมายังท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติ การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 จึงทำให้ท้องถิ่นต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2542 บัญญัติให้สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีหน้าที่ในการสนับสนุน และจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรา 67 (5) ที่ระบุว่า “องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และ (6) ระบุให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ส่งเสริมการพัฒนาเด็ก ทั้งนี้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งยังไม่ เคยจัดการศึกษาจะประสบปัญหาต่าง ๆ หลายด้าน โดยเฉพาะปัญหาด้านการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ และด้านสถานที่ ดังนั้น ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานศูนย์และผลที่ได้ จากการศึกษาจะได้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสามารถ นำไปปรับปรุงส่งเสริมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เกิดขึ้นประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ, 2541, หน้า 1 - 2)

ปัจจุบันศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระบุรี ประสบปัญหาเกี่ยวกับผู้ปกครอง ของเด็กส่วนใหญ่ไม่เข้าใจในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะการบริหารการศึกษาขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างจากการบริหารการศึกษาของส่วนกลาง รวมถึงความแตกต่างทางด้านวิชาการและ ความแตกต่างของแต่ละท้องถิ่น จึงทำให้ผู้ปกครองไม่เข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

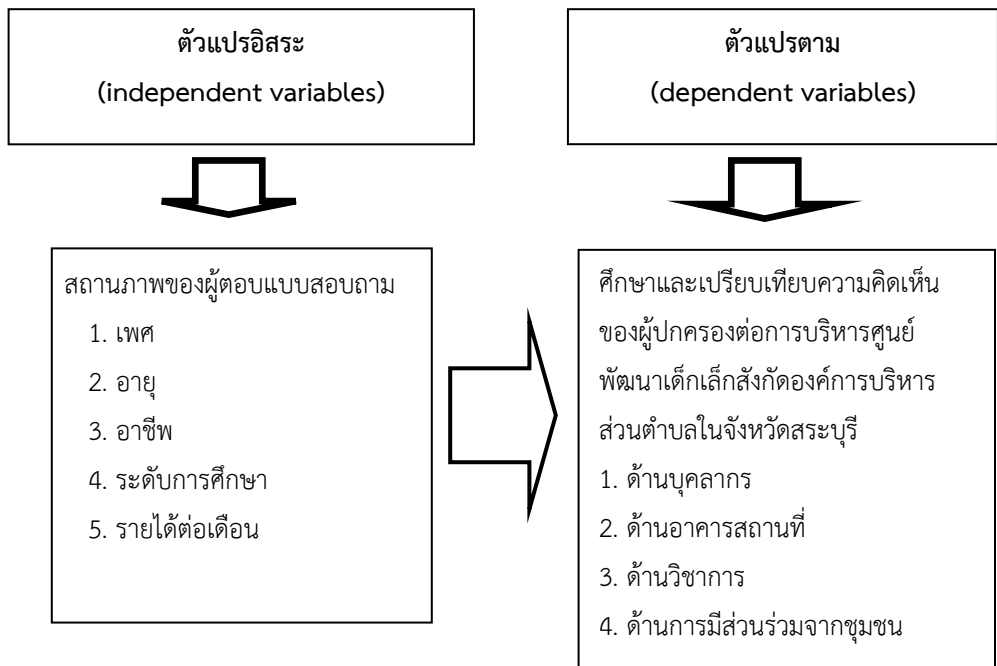
ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ที่ทำการนิเทศติดตามการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงมีความสนใจ ที่จะประสานความเข้าใจระหว่างผู้ปกครองของเด็กส่วนใหญ่ที่ไม่เข้าใจการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระบุรี เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการจัดการศึกษาของท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหาร ส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยแนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานการดำเนินงานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2549, หน้า 2) ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2549, หน้า 2)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระบุรี ปี พ.ศ. 2565 โดยใช้ผู้ปกครอง 1 คน ต่อเด็ก 1 คน จำนวน 4,400 คน (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี, 2565)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระบุรี พ.ศ. 2565 เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (Finite Population) จึงใช้สูตรในการหาขนาดของตัวอย่างของ Yamane (1987, หน้า 197) ที่มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (กาสิก เตชะชั้นหมาก, 2553, หน้า 92 - 108) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 367 คน สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วย ผู้ปกครองเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระบุรี จำนวน 15 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านวิชาการ และด้านการมีส่วนร่วมจากชุมชน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ เป็นแบบสำรวจรายการ (Check Llist)

ตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระบุรี จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านวิชาการ และด้านการมีส่วนร่วมจากชุมชน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 26 ข้อ

5 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ มาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เสนอแนะแนวทางต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย ใน 4 ประเด็น ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านวิชาการ และด้านการมีส่วนร่วมจากชุมชน

3.1 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

3.1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี

3.1.2 กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมขอบข่ายความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี ใน 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านวิชาการ และด้านการมีส่วนร่วมจากชุมชน

3.1.3 สร้างคำถามในการสัมภาษณ์ จากผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 2

3.2 การหาคุณภาพของเครื่องมือ มีการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 ขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อพิจารณาปรับปรุงให้สอดคล้องและเหมาะสมกับกรอบแนวคิดที่กำหนด

3.2.2 เสนอร่างแบบสอบถามต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และปรับปรุง หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 - 1.00

3.2.3 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับผู้ปกครองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

3.2.4 ตรวจสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .958

3.2.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยทำหนังสือถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระบุรี เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครองเด็กนักเรียนในแต่ละอำเภอ จำนวน 13 อำเภอ ในจังหวัดสระบุรี

4.2 ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามไปยังศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยตนเอง

4.3 ผู้วิจัยติดตามขอรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

4.4 ผู้วิจัยทำหนังสือถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระบุรี เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเพื่อนัดหมายในการสัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์ในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ (กาสั๊ก เต๊ะชั้นหมาก, 2553, หน้า 151 - 165)

4.50 - 5.00	หมายถึง มีการบริหารในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง มีการบริหารอยู่ในระดับมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง มีการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง มีการบริหารอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง มีการบริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติทดสอบที (T - test) และจำแนกตามอายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ ใช้สถิติทดสอบเอฟ (F - test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธีการของฟิชเชอร์ (Fisher's Least-Significant Difference: LSD)

ผลการวิจัย

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียด ดังนี้ มีผู้ปกครองศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระบุรี ทั้งหมดจำนวน 367 คน เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 93.2 มีอายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.8 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 46.6 มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 92.9 และมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 60.8

1. ความคิดเห็นต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล สระบุรี มีรายละเอียดสรุปได้ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ความคิดเห็นต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระบุรี

ความคิดเห็นต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับความคิดเห็น (n=367)		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านบุคลากร	4.33	0.25	มาก
ด้านอาคารสถานที่	4.07	0.24	มาก
ด้านวิชาการ	3.90	0.33	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	4.03	0.28	มาก
รวม	4.08	0.16	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ความคิดเห็นต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.33) ด้านอาคารสถานที่ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 0.0.7) ด้านการมีส่วนร่วมจากชุมชน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.03$, S.D. = 0.16) และด้านวิชาการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = 0.33)

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ความคิดเห็นและแนวทางของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี จำแนกตามเพศในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาคารสถานที่ ด้านวิชาการ และด้านการมีส่วนร่วมจากชุมชน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านบุคลากร ไม่แตกต่างกัน

2.2 ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี จำแนกตามอายุในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายด้านอาคารสถานที่ ด้านวิชาการ และด้านการมีส่วนร่วมจากชุมชนไม่แตกต่างกัน

2.3 ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี จำแนกตามอาชีพในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.4 ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี จำแนกตามระดับการศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาคารสถานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านบุคลากร ด้านวิชาการ และด้านการมีส่วนร่วมจากชุมชนไม่แตกต่างกัน

2.5 ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนในภาพรวมและรายด้านทุก ๆ ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย มีข้อเสนอแนะและแนวทางต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี พอสรุปได้ว่า ด้านบุคลากร ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าควรให้หน่วยงานต้นสังกัดพัฒนาครูให้เป็นครูยุคใหม่ ในด้านอาคารสถานที่ สรุปได้ว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นให้องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี สร้างอาคารให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดสภาพแวดล้อมที่ดี ปลอดภัย เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านวิชาการ สรุปได้ว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นให้องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี มีการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมยุคใหม่ ด้านการมีส่วนร่วมจากชุมชน สรุปได้ว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นให้ครูผู้ดูแลเด็ก / จัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความร่วมมือจากชุมชนโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายผล ดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี ด้านบุคลากรในภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองพิจารณาเห็นว่า ครูผู้ดูแลเด็กที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กจึงต้องเป็นผู้ที่มีคุณภาพ ซึ่งต้องผ่านวิธีการสรรหาที่เป็นไปตามขั้นตอน มีความโปร่งใส เป็นธรรม มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านการศึกษาเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มีชัย ศรีคุณ (2566) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการบริการนักเรียน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านครูผู้สอน ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัด

สภาพแวดล้อม ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี ด้านอาคารสถานที่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองมีความปรารถนาให้อาคารสถานที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดบริเวณอาคารสถานที่ให้มีความเหมาะสมกับการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับเด็กเล็กมีรั้วรอบขอบชิดเพื่อความปลอดภัยแก่เด็กเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุณี อุปมา, เขาวิน แก้วมโน, และประกาศ ปานเจียง (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวิทยาพิพัฒน์ อำเภอเม่นัง จังหวัดสตูล ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวิทยาพิพัฒน์ อำเภอเม่นัง จังหวัดสตูล ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ งานพัฒนาระบบการเรียนรู้งานพัฒนาแหล่งเรียนรู้งานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา งานพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และงานส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนตามลำดับ

ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี ด้านวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองเล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กว่ามีความสามารถในการจัดทำหลักสูตรปฐมวัย เพื่อเสริมสร้างทักษะให้กับเด็กเล็กมีความสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตรลดา ศิลารัตน์, และชนะชัย อวนวัง (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี ด้านการมีส่วนร่วมจากชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองมีความต้องการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีญา ชัยสัตว์ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตเทศบาลนครระยอง (วัดศรีรัตนาราม) อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนสาธิตเทศบาลนครระยอง (วัดศรีรัตนาราม) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน อภิปรายผลได้ดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระบุรี จำแนกตามเพศ พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองไม่ว่าจะเป็นเพศใดก็ตามต่างก็รักและเป็นห่วงลูกเหมือนกัน และคาดหวังให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างดีและพัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเสริฐศรี ขาวช่วง (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดลพบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดลพบุรี เมื่อจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ อายุ และอำเภอที่ตั้งภาพรวมไม่แตกต่างกัน ความคิดเห็น

ของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระบุรี จำแนกตามอายุ พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองไม่ว่าจะเป็นอายุเท่าใดก็ตามต่างก็รักและเป็นห่วงลูกเหมือนกัน และคาดหวังให้เด็กเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันเพ็ญ บุญชิต (2559) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และสังกัดขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี จำแนกตามอาชีพ พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองทุกคนไม่ว่าจะมีอาชีพใดก็ตามล้วนคาดหวังให้บุตรหลานเป็นเด็กที่มีพัฒนาการที่ดีทั้ง 4 ด้าน ต้องการให้เด็กฉลาด มีความรู้ความสามารถอย่างเหมาะสมกับวัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัชชา เรียงสา (2561) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารโรงเรียนชุมชนวัดท่าเลทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารโรงเรียนชุมชนวัดท่าเลทอง เพศต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองไม่ว่าจะมีระดับการศึกษาในระดับไหนก็ตามต่างก็มีความคิดเห็นให้เด็กเล็กได้รับการจัดการศึกษาที่ดี ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นเยาวชนที่ดี มีคุณภาพพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตติกาล บุญเทพ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสะเดา “ขจรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์” อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดสอบสมมติฐาน ผู้ปกครองที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และสถานภาพทางสมรสแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลบ้านเล่าอำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองไม่ว่าจะมีรายได้ต่อเดือนเท่าใดก็ตามต่างก็รักและเป็นห่วงลูกเหมือนกัน และคาดหวังให้เด็กเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภา สติธภูมิ (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลพรหมคีรี อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองเด็กเล็กที่มีอายุ อาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลพรหมคีรี อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ สุนีย์ ชุ่มสอาด (2559) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหาร การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ด้านบุคลากร สรุปได้ว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นให้หน่วยงานต้นสังกัดพัฒนาครูให้เป็นครูยุคใหม่ ในด้านการพัฒนาทักษะด้านงานวิชาการ นอกจากจะต้องคอยตามข่าวสารจากทางกระทรวงแล้ว ยังต้องตามเทรนด์โลกเพราะวิชาการเป็นอะไรที่พัฒนาอย่างต่อเนื่อง คุณครูต้องหมั่นศึกษางานด้านนี้ไว้เพื่อต่อยอดกับวิชาชีพ ทักษะการสอนด้วย และทักษะด้านการสื่อสาร โดยการเป็นครูนั้นควบคู่กับการสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นเด็กกับครูด้วยกันหรือกับผู้ปกครอง ฉะนั้นทักษะด้านนี้ถือเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูควรจะต้องมีด้านภาษาใช้ภาษาอย่างถูกต้อง ครูควรใช้ภาษาต่างประเทศค้นคว้าหาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีทักษะในการสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษได้ เนื่องจากทักษะดังกล่าวจะเป็นทักษะที่ใช้ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ การแลกเปลี่ยนความรู้กับชาวต่างประเทศ การติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการที่เป็นภาษาอังกฤษทักษะในการตั้งคำถาม เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ อยากค้นคว้าหาความรู้ตลอดเวลา ไม่ตัดสินใจตอบว่าผิดเสมอ คำตอบอาจขึ้นอยู่กับเหตุผลที่ผู้เรียนตอบว่าให้เหตุผลอย่างไร และทักษะด้านพัฒนาสื่อการสอน คือ กลวิธีต่าง ๆ ที่ใช้เสริมกระบวนการ ขั้นตอนวิธีการ หรือการกระทำใด ๆ เพื่อช่วยให้กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการหรือการกระทำนั้น มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้นสอดคล้องกับ อจิริประภา เหล็กโอก, และในตะวัน กำหอม (2564) ที่ทำวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย โรงเรียนบ้านขุนประเทศ สังกัดเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร พบว่า กิจกรรมที่มีการดำเนินการอันดับที่ 1 คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนที่มีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา อันดับที่ 2 คือ การจัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง เน้นเด็กเป็นสำคัญ อันดับที่ 3 คือ การประเมินพัฒนาการของเด็กตามสภาพที่เป็นจริง

จากความคิดเห็นจากสภาพปัจจุบันที่พบจากผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ด้านอาคารสถานที่ สรุปได้ว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นให้หน่วยงานต้นสังกัด มีอาคารสถานที่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีสภาพแวดล้อมที่ดี ปลอดภัย เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับ กาญจนา ลอเลิศลักษณ์, วาสนา จักรแก้ว, และสิทธา พงษ์ศักดิ์ (2559) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาในจังหวัดลำปาง พบว่า ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมมีระบบมาตรการรักษาความปลอดภัย โรงเรียนควรมีเวลาปิด เปิดเรียนเป็นเวลา ควรจัดให้ผู้ปกครองลงชื่อเวลามารับเด็กตอนเลิกเรียน หรือจะใช้ระบบถ่ายภาพเมื่อมารับเด็ก

จากสภาพปัจจุบันที่พบจากผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ด้านวิชาการ สรุปได้ว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นให้หน่วยงานต้นสังกัดมีการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมยุคใหม่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ เช่น ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชนผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้เสีย ในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล แต่การมีส่วนร่วมของเครือข่ายภายนอกหรือองค์กรอื่นสอดคล้องกับ รัตติกาล บุญเทพ (2561) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสะเดา “ขรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์” อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา พบว่า ผู้ปกครองยังมีความคิดเห็นในเรื่องการวางแผนงานวิชาการและแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียน การสนับสนุนและช่วยเหลือให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

จากสภาพปัจจุบันที่พบ ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ด้านการมีส่วนร่วมจากชุมชน สรุปได้ว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นให้ครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความร่วมมือจากชุมชนโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมที่ สอดคล้องกับ อจริประภา เหล็กโอก, และในตะวัน กำหอม (2564) ทำวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย โรงเรียนบ้านขุนประเทศ สังกัดเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร พบว่า กิจกรรมที่มีการดำเนินการมากที่สุด โรงเรียนให้ความสนใจเอาใจใส่ ๆ ดูแล และพัฒนาความร่วมมือกันอย่างต่อเนื่องด้วยเหตุผลที่ว่าจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กโดยเฉพาะเด็กในระดับปฐมวัย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระบุรี” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัย ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ด้านบุคลากร ผู้บริหารควรสรรหาครูผู้ดูแลที่มีความรู้ ความสามารถด้านการศึกษามาปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เพียงพอกับจำนวนเด็ก เพื่อให้สามารถดูแลเด็กให้ได้รับความรู้อย่างทั่วถึง
2. ด้านอาคารสถานที่ ผู้บริหารควรจัดหาอาคารสถานที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีบริเวณกว้างพอเหมาะกับจำนวนเด็กเล็ก
3. ด้านวิชาการ ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนให้มากขึ้น เพื่อนำสื่อมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็กเล็กให้มีพัฒนาการที่ดี
4. การมีส่วนร่วมจากชุมชน ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนซึ่งเป็นกิจกรรมที่เป็นการสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็กต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี
2. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลจังหวัดสระบุรี
3. ควรมีการวิจัยด้านความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยของหน่วยงานอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ พ.ศ. 2545 - 2549**. กรุงเทพฯ: อรรถพลการพิมพ์.
- กาญจนา ลอเลิศลักษณ์, วาสนา จักรแก้ว, และสิทธา พงษ์ศักดิ์. (2559, มกราคม - มิถุนายน). ความคาดหวังของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดลำปาง. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา**, 11(1), 89 – 101.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2549). **คู่มือแนวทางการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น.
- กาสิก เตชะนันทาก. (2553). **หลักการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- จิตรลดา ศิลารัตน์, และชนะชัย อวนวัง. (2565, มกราคม - มิถุนายน). ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. **วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์**, 6(1), 1 – 13.
- ณัชชา เรียงสา. (2561). **ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารโรงเรียนชุมชนวัดท่าเลทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ปวิษฐา ชัยสัตตรา. (2559). **ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนสาธิตเทศบาลนครระยอง (วัดศรีรัตนาราม) อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประเสริฐศรี ขาวช่วง. (2559). **ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดลพบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- รัตติกาล บุญเทพ. (2561). **ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสะเดา “พรรคชัยกัมพลานท่อนุสรณ์” อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา**. สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- มีชัย ศรีคุณ. (2566, พฤษภาคม - สิงหาคม). **ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี**. **วารสาร มจร.อุบลปริทรรศน์**, 8(2), 173 – 184.
- วันเพ็ญ บุญชิต. (2559). **ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วิภา สติธัญญ์. (2559, มกราคม - มิถุนายน). **ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลพรหมคีรี อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช**. **วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, 3(1), 70 – 81.

- สุณี อุปมา, เขาวิน แก้วมโน, และประภาศ ปานเจียง. (2563). ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวิทยาพัฒนา อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล. ใน การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 13 วันที่ 13 พฤษภาคม 2565 ณ มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่
อำเภอมหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา (หน้า 1830 – 1847). สงขลา: มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). **มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สุนีย์ ชุ่มสอาด. (2559). **ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). คู่มือการจัดกิจกรรมที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี. (2565). **ข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดสระบุรี**. สืบค้น มิถุนายน 10, 2565, จาก <https://www.saraburilocal.go.th/>.
- อจิรประภา เหล็กโอก, และในตะวัน กำหม่อม. (2564, มกราคม). ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย โรงเรียนบ้านขุนประเทศ สังกัดเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร. **Journal of Roi Kaensarn Academi**, 7(1), 149 – 162.
- Taro, Yamane. (1973). *Statistics: An introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Harper & Row Publications.

การพัฒนาโน้ตค้นทางวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่อง วิวัฒนาการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้
ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้าน
Development of Science Concept and Learning Achievement
on Evolution of Grade 10 Students by Using Instruction based on
Microlearning with Flipped Classroom

กนกพร ศรีทองแดง*
Kanokpohn Srithongdang

Received: April 29, 2024 Revised: June 12, 2024 Accepted: July 11, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เปรียบเทียบมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง วิวัฒนาการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ และ 3. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ บทเรียนออนไลน์ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งผ่านแอปพลิเคชัน Glide App จำนวน 4 เรื่อง แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน แบบประเมินมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ จำนวน 20 ข้อ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ และแบบวัดความพึงพอใจ จำนวน 21 ข้อ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบแบบ Dependent sample t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1. มโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง วิวัฒนาการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้าน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในทุกด้านอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด

คำสำคัญ: มโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์, ไมโครเลิร์นนิ่ง, ห้องเรียนกลับด้าน

---

* คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Abstract

The aims of this research were: 1. to compare the science concepts related to evolution among Grade 10 students; 2. to compare students' learning achievement on evolution before and after instruction; and 3. to study students' satisfaction with instruction based on microlearning combined with the flipped classroom technique. The research sample consisted of 80 Grade 10 students from the Demonstration School of Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University during the second semester of the 2023 academic year. The research instruments included four online learning modules on evolution delivered via the Glide app, five lesson plans, a 20-item science concept comprehension test, a 20-item learning achievement test, and a 21-item satisfaction questionnaire. The data were analyzed using mean, standard deviation, and dependent sample t-test.

The research results were as follows: 1. The science concept comprehension of Grade 10 students regarding evolution significantly improved after instruction, with a statistical significance level of .01. 2. The learning achievement of Grade 10 students after instruction based on microlearning with the flipped classroom technique was significantly higher than before, with a statistical significance level of .05. 3. The students expressed the highest level of satisfaction with the instruction in all aspects.

Keywords: Science Concept, Microlearning, Flipped Classroom

บทนำ

การศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่การจัดการเรียนรู้มีความแตกต่างจากยุคที่ผ่านมา เนื่องจากโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลมาจากความเจริญและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตมนุษย์จนทำให้การใช้ชีวิตประจำวันเปลี่ยนแปลงไป สังคมแห่งการเรียนรู้ภายใต้กระแสแห่งโลกในยุคดิจิทัล ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา (อนรรฆพร สุทธิสาร, และอัมพร วัจนะ, 2564, หน้า 245) จึงทำให้ในปัจจุบันมีการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหรือ ICT เข้ามามีส่วนร่วมกับการจัดระบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ (จักรกฤษณ์ โปตาพล, 2563, หน้า 5 - 7) อีกทั้งในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาทั่วโลกได้เผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลให้มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ในระบบการศึกษามากขึ้นเป็นเท่าตัว ทำให้มีการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ที่มีการพัฒนาช่องทาง (Platform) และสื่อดิจิทัลในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมและตอบสนองพฤติกรรมการเรียนรู้ของมนุษย์ในยุคปัจจุบันที่ต้องการพัฒนาความรู้และทักษะในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการมุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ ทุกเวลา โดยไม่จำเป็นต้องเรียนเนื้อหาแค่ในโรงเรียนเท่านั้น การจัดทำสื่อการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนสามารถศึกษาและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

จากการจัดการเรียนรู้ของผู้วิจัยในรายวิชาชีววิทยา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมีความเบื่อหน่ายกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบเดิม ๆ มีระยะเวลาให้ความสนใจในการเรียนรู้ในห้องเรียนสั้นลงและมีความต้องการให้ครูผู้สอนนำเทคโนโลยีที่สามารถช่วยให้การจัดการเรียนรู้รายวิชาชีววิทยาน่าสนใจมากขึ้น เนื่องจากรายวิชาชีววิทยาเป็นรายวิชาที่มีเนื้อหาค่อนข้างเยอะต้องใช้ความรู้ความจำเป็นส่วนใหญ่ หากเป็นเรื่องที่ไกลตัวหรือไม่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน นักเรียนจะไม่ค่อยให้ความสนใจกับเนื้อหานั้น ๆ ซึ่งจะส่งผลทำให้นักเรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนวิชาชีววิทยา ขาดการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับเนื้อหาใหม่ แสดงให้เห็นว่านักเรียนยังขาดমনทัศน์หรือมโนทัศน์คลาดเคลื่อน ซึ่งการขาดมโนทัศน์ที่ถูกต้องนั้นส่งผลทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ ผู้วิจัยได้เล็งเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นและมีความสนใจที่จะนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนรายวิชาชีววิทยาให้เหมาะสมเพื่อกระตุ้นความสนใจและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรายวิชาชีววิทยารวมไปถึงส่งเสริมความสามารถในการสร้างมโนทัศน์และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ไมโครเลิร์นนิง (Microlearning) เป็นการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ที่มีการพัฒนาขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการของการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เหมาะกับการจัดการเรียนรู้ที่มีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของเวลา เพราะการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิงจะมีการใช้เนื้อหาที่กระชับ ใช้เวลาสั้น ๆ เน้นใจความสำคัญหลักของเนื้อหาเรื่องนั้น ๆ มิโครสร้างไม่ซับซ้อน ทำให้นักเรียนใช้เวลาในการเรียนรู้ไม่มาก เกิดความสนใจในเนื้อหามากขึ้น ที่สำคัญคือ นักเรียนสามารถทบทวนเนื้อหาได้ซ้ำ ๆ และสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลาที่นักเรียนมีความพร้อมผ่านอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่ว่าจะเป็นสมาร์ตโฟน แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ การสร้างบทเรียนออนไลน์ตามแนวทางของรูปแบบไมโครเลิร์นนิงสามารถทำได้หลากหลายวิธี เช่น การสร้างคลิปวิดีโอแบบสั้น ๆ การสร้างแอปพลิเคชันบนมือถือ การสร้างเนื้อหาบนแพลตฟอร์มต่าง ๆ ที่สามารถเชื่อมต่อบนอุปกรณ์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ในปัจจุบันพบว่า มีการนำรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างแพร่หลาย สามารถใช้จัดการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียน และการสอนเสริมนอกห้องเรียนผ่านเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนช่วยสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้มีความสนุกสนาน กระตุ้นความสนใจเรียน และสร้างความผูกพันในการเรียนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังพบรายงานผลการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิ่งสามารถพัฒนานวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ (รุ่งทิพย์ แซ่แต้, และชรรค์ชัย แซ่แต้, 2565, หน้า 4 – 5; สุธิธิดา นิลบรรพต, และพรรณวิไล ดอกไม้, 2566, หน้า 221 – 222; ปาณิสรา สาระไกร, และจักรกฤษณ์ จันทะคุณ, 2566, หน้า 16; ชัยศาสตร์ คเชนทร์สุวรรณ, 2563, หน้า 137) Singh, & Banathia (2019, pp. 141-142) กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิ่งมีองค์ประกอบหลัก 3 ประการ ได้แก่ 1) เนื้อหา (Content) ที่เหมาะสมกับไมโครเลิร์นนิ่งควรเป็นเนื้อหาย่อย ๆ ที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ ใช้เวลากระชับ ตัวอย่างเช่น คลิปวิดีโอสั้น ๆ บทความ หรือบทสรุปสั้น ๆ บทภาพหรือบัตรคำส่งเสริมการเรียนรู้ ควรมีการวัดและประเมินผลเมื่อเรียนเรียบร้อยแล้ว ปัจจัยสำคัญของเนื้อหาที่ใช้ในการสร้างไมโครเลิร์นนิ่งควรเป็นเนื้อหาที่เรียนรู้ออนไลน์ได้ด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและเนื้อหาระหว่างนักเรียนและครู และระหว่างนักเรียนและนักเรียน 2) วิธีการสอน (Pedagogy) วิธีการจัดการเรียนรู้ตามแบบไมโครเลิร์นนิ่งที่สำคัญคือ การทำให้การเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน สามารถเรียนรู้ออนไลน์ได้ด้วยตนเอง มีการนำวิธีการสอนต่าง ๆ มาบูรณาการใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางไมโครเลิร์นนิ่ง ได้แก่ การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed Learning) การจัดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ (Situating Learning) การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-based Learning) การเรียนการสอนแบบกลับด้าน (Flipped Classroom) การเรียนรู้ในระบบ MOOC เป็นต้น และ 3) เทคโนโลยี (Technology) เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและการเข้าถึงไมโครเลิร์นนิ่ง ช่วยเพิ่มความสนใจให้ผู้เรียนนอกห้องเรียนได้ ผู้สอนจะต้องเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการออกแบบตามลักษณะของไมโครเลิร์นนิ่ง

จากที่มาและความสำคัญข้างต้น จึงมีแนวความคิดที่จะแก้ไขปัญหาในชั้นเรียน รายวิชาชีววิทยา โดยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งด้วยการสร้างบทเรียนออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน Glide App ในเนื้อหา เรื่อง วิวัฒนาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยจัดการเรียนรู้ร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ซึ่งเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญตามแนวคิดสร้างสรรค์ทางปัญญา (Constructivism) โดยออกแบบให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองนอกห้องเรียนและเน้นการทำการกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างเพื่อนร่วมชั้นกับครูในห้องเรียน เน้นกระบวนการเรียนรู้เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้หรือสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับรายงานผลการวิจัยที่พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสามารถช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนานวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนได้ (Alamri, 2019, p. 103; ณัฐพร วิฑิตมโนวงศ์, เนตรชนก จันทรัสว่าง, และต้นสกุล ศานติบุรณ์, 2562, หน้า 91; บุชรินทร์ ภูณามา, และสุทธิดา จำรัส, 2565, หน้า 144) โดยผู้วิจัยมีความมุ่งหวังว่า การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้านจะช่วยพัฒนาการพัฒนานวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาชีววิทยาให้ดีขึ้น และเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยไม่ฝืดจำกัด สามารถพัฒนานักเรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ และเป็นไปตามธรรมชาติของนักเรียนในยุคปัจจุบัน

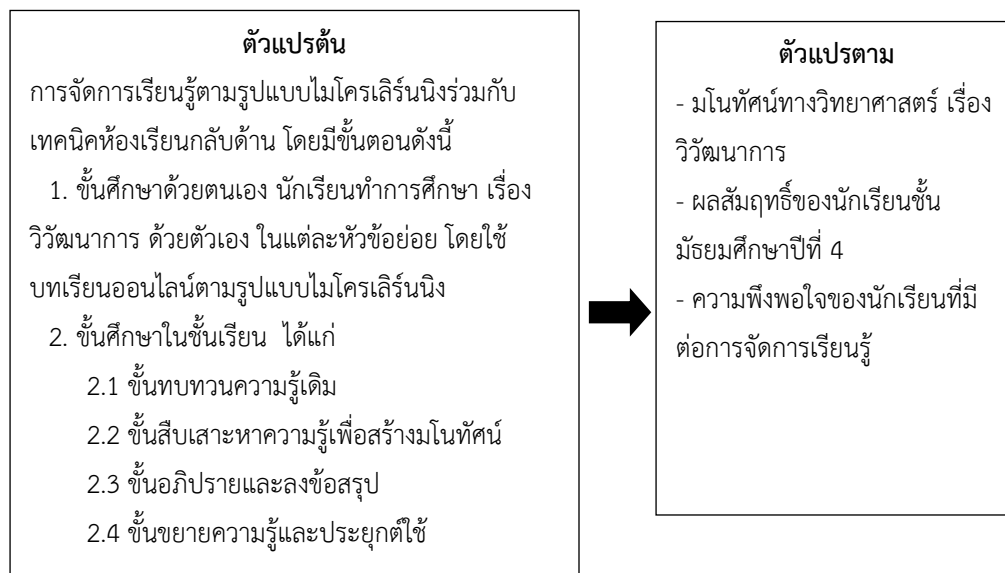
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง วิวัฒนาการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 รายวิชาชีววิทยา เรื่อง วิวัฒนาการ ระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้าน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้าน รายวิชาชีววิทยา เรื่อง วิวัฒนาการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. จัดการเรียนการสอน โดยมีขั้นตอน ดังนี้ 1. ขั้นศึกษาด้วยตนเอง นักเรียนทำการศึกษาหาความรู้ด้วยตัวเองในแต่ละหัวข้อย่อย โดยใช้บทเรียนออนไลน์ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่ง เรื่อง วิวัฒนาการ และ 2. ขั้นศึกษาในชั้นเรียน ได้แก่ 2.1 ขั้นทบทวนความรู้เดิม 2.2 ขั้นสืบเสาะหาความรู้เพื่อสร้างมโนทัศน์ 2.3 ขั้นอภิปราย และลงข้อสรุป และ 2.4 ขั้นขยายความรู้และประยุกต์ใช้
2. มโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ หมายถึง แนวความคิด ความรู้ของนักเรียนที่ได้จากประสบการณ์การลงมือปฏิบัติ แล้วนำมาเชื่อมโยงและสรุปเป็นความเข้าใจของตนเองเกี่ยวกับเนื้อหาชีววิทยา เรื่อง วิวัฒนาการ จากการได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้าน โดยทำการวัดมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ ด้วยแบบทดสอบวัดมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง วิวัฒนาการ แล้วนำมาวิเคราะห์มโนทัศน์ให้เป็นคะแนนรายชื่อ
3. แบบประเมินมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ หมายถึง ข้อคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง วิวัฒนาการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วย คำถาม 2 ส่วน คำถามส่วนที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 4 ตัวเลือก และส่วนที่ 2 เป็นแบบเขียนตอบ ซึ่งเป็นการเขียนบอกเหตุผลประกอบการเลือกตอบคำถามส่วนที่ 1 มีเกณฑ์การให้คะแนนตามการจัดลำดับมโนทัศน์ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2546, หน้า 28 - 29)
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในการเรียนรู้รายวิชาชีววิทยา เรื่อง วิวัฒนาการ ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาชีววิทยา เรื่อง วิวัฒนาการ โดยวัดทั้งหมด 6 ด้าน คือ ด้านความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ในการเรียนรายวิชาชีววิทยา เรื่องวิวัฒนาการ
5. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้าน ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ด้านความเหมาะสมของเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์ผ่าน Glide App ด้านสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล

กรอบแนวความคิดในงานวิจัย

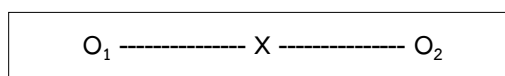

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดในงานวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Research) มีรูปแบบการวิจัยเพียงหนึ่งกลุ่มตัวอย่าง (One Group Pretest-Posttest Design) ดังภาพ 2

ภาพ 2 แสดงรูปแบบการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเพียงหนึ่งกลุ่ม

O₁ หมายถึง การเก็บข้อมูลจากแบบทดสอบวัดมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์เรื่อง วิศวกรรมการ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาชีววิทยา เรื่อง วิศวกรรมการ ก่อนเรียน

X หมายถึง การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้าน

O₂ หมายถึง การเก็บข้อมูลจากแบบทดสอบวัดมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์เรื่อง วิศวกรรมการ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาชีววิทยา เรื่อง วิศวกรรมการ หลังเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 3 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 120 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม จำนวน 2 ห้องเรียน กลุ่มตัวอย่าง 80 คน

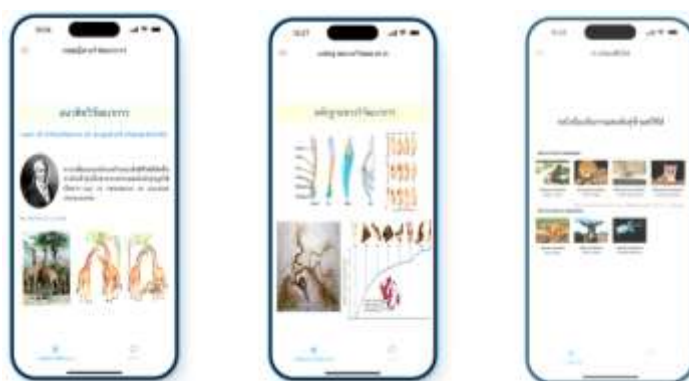
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในงานวิจัยเป็นแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาชีววิทยา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 เรื่อง วิวัฒนาการ จำนวน 5 แผน รวม 10 ชั่วโมง โดยได้ทำการศึกษาการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้จากเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบไมโครเลิร์นนิ่งผ่านแอปพลิเคชัน Glide App ร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้าน นำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านเนื้อหา กระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องจากนั้นดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแผนการจัดการเรียนรู้กับจุดประสงค์ (IOC) อยู่ระหว่าง 0.89 – 1.00 โดยมีขั้นตอน ดังนี้ 1. ขั้นศึกษาด้วยตนเอง นักเรียนทำการศึกษาหาความรู้ด้วยตัวเองในแต่ละหัวข้อย่อยโดยใช้บทเรียนออนไลน์ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่ง เรื่อง วิวัฒนาการ และ 2. ขั้นศึกษาในชั้นเรียน ได้แก่ 2.1 ขั้นทบทวนความรู้เดิม 2.2 ขั้นสืบเสาะหาความรู้เพื่อสร้างโน้ตค้น 2.3 ขั้นอภิปราย และลงข้อสรุป และ 2.4 ขั้นขยายความรู้และประยุกต์ใช้

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ชุด มีจำนวน 20 ข้อ เรื่อง วิวัฒนาการ ใช้สำหรับทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีขั้นตอนการสร้างขึ้นโดยวิเคราะห์เนื้อหา สารการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ แล้วดำเนินการออกแบบทดสอบจำนวน 40 ข้อ นำแบบทดสอบให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเนื้อหาและประเมินเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับจุดประสงค์ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 จากนั้นนำแบบทดสอบทั้ง 40 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ จากนั้นเลือกแบบทดสอบ จำนวน 20 ข้อ มาใช้ในการวิจัย โดยแบบทดสอบมีความยากง่ายระหว่าง 0.52 – 0.78 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.43 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ (KR-20) มีค่าเท่ากับ 0.72

3.3 บทเรียนออนไลน์ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่ง บทเรียนออนไลน์สร้างขึ้นโดยใช้แอปพลิเคชัน Glide App รายวิชาชีววิทยา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง วิวัฒนาการ มีขั้นตอนการสร้างโดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเนื้อหาสาระการเรียนรู้ เรื่อง วิวัฒนาการ จากนั้นนำมาสร้างเป็นบทเรียนออนไลน์สำหรับใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน นำบทเรียนออนไลน์ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่ง ที่สร้างขึ้นด้วยแอปพลิเคชัน Glide App

จำนวน 1 บท เนื้อหาย่อย 4 เรื่อง ได้แก่ 1. ทฤษฎีวิวัฒนาการ 2. หลักฐานการวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต 3. พันธุศาสตร์ประชากร และ 4. กำเนิดสปีชีส์ ดังภาพ 3 ให้ผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำบทเรียนออนไลน์ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้ จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสม ก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย ผลการประเมินพบว่า บทเรียนออนไลน์ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งที่สร้างขึ้น ด้วยแอปพลิเคชัน Glide App มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ภาพ 3 ตัวอย่างบทเรียนในแอปพลิเคชัน Glide App

3.4 แบบประเมินโน้ตค้นทางวิทยาศาสตร์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี เทคนิคการสร้าง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ วิเคราะห์เนื้อหา สารการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ คู่มือครุรายวิชาชีววิทยา เรื่อง วิวัฒนาการ วิเคราะห์และกำหนดมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง วิวัฒนาการ ในแต่ละจุดประสงค์การเรียนรู้ จากนั้นสร้างแบบทดสอบวัดมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง วิวัฒนาการ จำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วยคำถาม 2 ส่วน คือ คำถามส่วนที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 4 ตัวเลือก เกี่ยวกับมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง วิวัฒนาการ คำถามส่วนที่ 2 เป็นแบบเขียนตอบ ซึ่งเป็นการบอกเหตุผล ในการเลือกตอบข้อนั้น และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามวิธีการจัดลำดับมโนทัศน์ของสถาบันส่งเสริมการสอน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2546, หน้า 28 - 29) เป็นแนวทางในการวิเคราะห์และให้คะแนน โดยได้กำหนด เกณฑ์การให้คะแนนไว้ ดังตาราง 1 นำแบบประเมินความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและเกณฑ์ การประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเนื้อหาและการวัดและประเมินผล ปรับปรุงและ แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการแก้ไขแบบประเมินก่อน นำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง เฉลี่ยตั้งแต่ 0.80 - 1.00

ตาราง 1 เกณฑ์การให้คะแนนตามวิธีการจัดลำดับมโนทัศน์

ระดับมโนทัศน์	เกณฑ์การพิจารณา	คะแนน
มโนทัศน์ที่สมบูรณ์	คำตอบถูกและให้เหตุผลประกอบครบองค์ประกอบที่สำคัญของแต่ละแนวคิด	3
มโนทัศน์ที่ไม่สมบูรณ์	คำตอบถูกและให้เหตุผลถูกต้อง แต่ขาดองค์ประกอบบางส่วนสำคัญของแต่ละมโนทัศน์	2
มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน	คำตอบถูกต้อง แต่การให้เหตุผลอธิบายมีบางส่วนถูกต้องและบางส่วนไม่ถูกต้อง	1
ความเข้าใจผิด	คำตอบถูกหรือผิดแต่การให้เหตุผลไม่ถูกต้อง หรือไม่ตอบคำถาม	0

3.5 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ แบบประเมิน เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 21 ข้อ จากนั้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำ จากนั้นนำไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์ค่าอัลฟาครอนบาร์ค (Cronbach's Alpha) เพื่อหาความน่าเชื่อถือของแบบประเมิน พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.87 และนำไปใช้จริงกับนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยโดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 การทดสอบก่อนเรียน นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 80 คน ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ก่อนเรียน รายวิชาชีววิทยา เรื่อง วิวัฒนาการ โดยแบบทดสอบเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง และทำแบบทดสอบวัดมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง วิวัฒนาการ จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ รายวิชาชีววิทยา เรื่อง วิวัฒนาการ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน ระยะเวลา 10 ชั่วโมง โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบโมโครเลิร์นนิ่งโดยใช้แอปพลิเคชัน Glide App เรื่อง วิวัฒนาการ ร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้าน

4.3 เมื่อผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่อง วิวัฒนาการ โดยแบบทดสอบเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง และทำแบบทดสอบวัดมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์เรื่องวิวัฒนาการ จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

4.4 นักเรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบโมโครเลิร์นนิ่งร่วมกับ เทคนิคห้องเรียนกลับด้าน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วยการทดสอบค่าที (Dependent Sample T-test) ก่อนเรียนและหลังเรียน

5.2 วิเคราะห์และให้คะแนนมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ เรื่องวิวัฒนาการ ของนักเรียนก่อนและหลัง ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้าน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ เรื่องวิวัฒนาการ ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนด้วยการทดสอบค่าที (Dependent sample t-test)

5.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้าน ประเมินจากแบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ผลการประเมินด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากนั้นแปลผลที่ได้ตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert)

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง วิวัฒนาการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้าน เป็นไปตามตาราง 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง วิวัฒนาการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้าน

คะแนนมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์	จำนวนนักเรียน (N)	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$)	S.D.	t	p - value
ก่อนเรียน	80	60	19.26	6.16	13.83*	.000
หลังเรียน	80	60	33.43	7.62		

*p < .01

จากตาราง 2 พบว่า ก่อนเรียนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง วิวัฒนาการ เฉลี่ย 19.26 ± 6.16 คะแนน ในขณะที่หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้าน นักเรียนมีคะแนนมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์เรื่องวิวัฒนาการ เฉลี่ย 33.43 ± 7.62 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนมโนทัศน์ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีคะแนนมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง วิวัฒนาการหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 รายวิชาชีววิทยา เรื่อง วิวัฒนาการ เป็นไปตามตาราง 3

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 รายวิชาชีววิทยา เรื่อง วิวัฒนาการ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	จำนวนนักเรียน (N)	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$)	S.D.	t	p - value
ก่อนเรียน	80	11.47	1.61	15.28*	.000
หลังเรียน	80	15.27	1.68		

*p < .01

จากตาราง 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาชีววิทยา เรื่อง วิวัฒนาการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 11.47 ± 1.61 คะแนน ในขณะที่หลังเรียนนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 15.27 ± 1.68 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าการทดสอบค่าที เท่ากับ 15.28 ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 รายวิชาชีววิทยา เรื่อง วิวัฒนาการ เป็นไปดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 รายวิชาชีววิทยา เรื่อง วิวัฒนาการ

ด้านที่ประเมิน	เฉลี่ย ($\bar{x}$)	S.D.	แปลผล
1. ด้านครูผู้สอน	4.48	0.61	มากที่สุด
2. ด้านความเหมาะสมของเนื้อหา	4.60	0.58	มากที่สุด
3. ด้านการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์ผ่าน Glide App	4.43	0.67	มากที่สุด
4. ด้านสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้	4.51	0.61	มากที่สุด
5. ด้านการวัดและประเมินผล	4.48	0.64	มากที่สุด
รวม	4.48	0.62	

จากตารางที่ 4 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้าน รายวิชาชีววิทยา เรื่อง วิวัฒนาการ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจดังนี้ 1. ด้านครูผู้สอนอยู่ในระดับ พึงพอใจมากที่สุด (4.48 ± 0.61) 2. ด้านความเหมาะสมของเนื้อหาอยู่ในระดับ พึงพอใจมากที่สุด (4.60 ± 0.58) 3. ด้านการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์ผ่าน Glide App

อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด (4.43 ± 0.67) 4. ด้านสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด (4.51 ± 0.61) และ 5. ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด (4.48 ± 0.64)

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้าน รายวิชาชีววิทยา เรื่อง วิวัฒนาการ มีคะแนนมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์เรื่องวิวัฒนาการหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการออกแบบเครื่องมือการทำวิจัยในครั้งนี้ได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมประกอบตามแนวทางไมโครเลิร์นนิ่งที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ 1. ด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้จัดทำเนื้อหาเป็นส่วนย่อย ๆ แบ่งตามสาระการเรียนรู้ และเชื่อมโยงเนื้อหาย่อย ๆ นั้นเป็น 1 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง วิวัฒนาการ โดยการทำบทความสั้น ๆ และบทสรุปเกี่ยวกับเนื้อหาในแต่ละส่วน เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถทำความเข้าใจได้ง่ายไม่เบื่อหน่าย มีการสอดแทรกวิดีโอที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา พร้อมทั้งมีแบบทดสอบเพื่อให้นักเรียนตรวจสอบความเข้าใจของตนเองได้ผ่านการทำแบบทดสอบในบทเรียนออนไลน์ หากนักเรียนไม่เข้าใจสามารถทบทวนเนื้อหาได้ตลอดเวลา 2. ด้านการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านซึ่งเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของไมโครเลิร์นนิ่งได้เป็นอย่างดี เพราะทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้มากขึ้น (Fidan, 2023) และ 3. ด้านเทคโนโลยี ผู้วิจัยได้เลือกใช้การสร้างบทเรียนออนไลน์ เรื่อง วิวัฒนาการ ผ่านทาง www.glideapps.com โดยความโดดเด่นของการสร้างบทเรียนออนไลน์ผ่านช่องทางนี้ คือสามารถทำงานผ่านอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งช่วยเพิ่มความสนใจให้นักเรียนในขณะที่เรียนนอกห้องเรียนได้ สามารถเรียนผ่านสมาร์ตโฟน แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ได้ ถือว่าเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียน ตอบโจทย์ของผู้เรียนในยุคดิจิทัล เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี (รุ่งทิพย์ แซ่แต้, และชรรค์ชัย แซ่แต้, 2565) ซึ่งแสดงให้เห็นการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคห้องเรียนกลับด้านสามารถใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไมโครเลิร์นนิ่งมาช่วยจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพได้ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในขั้นตอนที่ให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเองนั้น นักเรียนสามารถใช้บทเรียนออนไลน์ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนได้เพราะบทเรียนมีความกระชับเนื้อหาไม่เยิ่นเย้อจนเกินไป ใช้เวลาไม่มากในการศึกษาแต่ละหัวข้อ ดังนั้นจะช่วยทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเมื่อเข้าสู่ขั้นเรียนตามแนวทางของห้องเรียนกลับด้านนักเรียน จะได้ทำกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนให้มีการเชื่อมโยงความรู้เดิมไปสู่ความรู้ใหม่ ได้อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนในชั้นเรียน ซึ่งเป็นการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองช่วยให้นักเรียนลดความเข้าใจในมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ที่คลาดเคลื่อน ปรับเปลี่ยนเป็นมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ที่ถูกต้องได้ การวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของบุษรินทร์ ภูณามา, และสุทธิดา จำรัส (2565) ที่ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านเพื่อพัฒนามโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง ความร้อนและทฤษฎีจลน์ของแก๊สของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า หลังจากการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน นักเรียนมีความสามารถเข้าใจในมโนทัศน์ที่ถูกต้องมากขึ้นและมีความเข้าใจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนน้อยลง โดยมีความเข้าใจมโนทัศน์ที่สมบูรณ์ (CU) คิดเป็นร้อยละ 61.33 ระดับที่ถูกต้องแต่ไม่สมบูรณ์

(PU) คิดเป็นร้อยละ 29.33 ระดับที่คลาดเคลื่อนบางส่วน (PS) คิดเป็นร้อยละ 9.33 และระดับที่คลาดเคลื่อน (AC) คิดเป็นร้อยละ 0.00 และสอดคล้องกับการรายงานของ ปาณิสรา สารไกร, และจักรกฤษณ์ จันทะคุณ (2565) ที่พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีมีโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์หลังเรียนด้วย Microlearning Inquiry Questions เรื่อง ระบบนิเวศ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้าน รายวิชาชีววิทยา เรื่อง วิวัฒนาการ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะบทเรียนออนไลน์ที่สร้างขึ้นมานั้นเป็นการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทางไมโครเลิร์นนิ่งและตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ผ่านสื่อออนไลน์ที่สร้างขึ้นด้วยแอปพลิเคชัน Glide App เรื่อง วิวัฒนาการ ผู้วิจัยได้มีการเน้นเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ ทำให้การเรียนในแต่ละเนื้อหานั้นเป็นการเรียนรู้แบบใช้เวลาสั้น ๆ และเน้นการเชื่อมโยงเนื้อหาขึ้น นอกจากนี้การเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน Glide App นักเรียนสามารถทบทวนเนื้อหาซ้ำได้หลายครั้ง และสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาบนอุปกรณ์ที่นักเรียนถนัด รวมไปถึงบทเรียนออนไลน์ที่นำมาประยุกต์ใช้กับเนื้อหาผ่านการวิเคราะห์ว่า มีความเหมาะสมกับรูปแบบการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และบริบทในชั้นเรียน (ภูษณิษา งามพลกรัง, ภัทรวรินทร์ เคลือโสม, และบุญรัตน์ แผลงศร, 2566) อีกทั้งการที่นักเรียนจะเรียนรู้ผ่านแอปพลิเคชันนี้แสดงว่านักเรียนจะต้องมีความพร้อมและสนใจที่จะเปิดบทเรียนออนไลน์ขึ้นมาเรียนรู้ ซึ่งอาจเป็นอีกหนึ่งเหตุผลที่ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้นส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ นอกจากนี้การวิจัยในครั้งนี้ได้นำการใช้สื่อออนไลน์ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งมาจัดการเรียนรู้ร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้าน ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้แบบเน้นนักเรียนเป็นสำคัญโดยใช้เทคโนโลยีมาประยุกต์สร้างเป็นสื่อประกอบการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เมื่อเข้าห้องเรียนได้มีการเน้นให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสร้างสรรค์ทางปัญญาที่เน้นกระบวนการเรียนรู้เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้หรือสร้างความรู้ด้วยตนเอง ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ (เศมวี ฤกษ์มงคล, 2565) โดยงานวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับการวิจัยของ สุธิธิดา นิลบรรพต, และพรรณวิไล ดอกไม้ (2566) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง การถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบไมโครเลิร์นนิ่งสูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้แบบไมโครเลิร์นนิ่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับการศึกษาของ ชัยศาสตร์ คเชนทร์สุวรรณ (2563) ที่พบว่า หลังเรียนด้วยไมโครเลิร์นนิ่ง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พันธุกรรม สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้าน รายวิชาชีววิทยา เรื่อง วิวัฒนาการ โดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 ± 0.62 ซึ่งอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้านเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยลดความเบื่อหน่ายให้กับนักเรียนในชั้นเรียน และเนื้อหาที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้นั้นมีความเหมาะสม นักเรียนสามารถเข้าถึงบทเรียนออนไลน์ได้ตลอดเวลาผ่านช่องทางที่นักเรียนถนัด สามารถ

เรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลาที่นักเรียนมีความพร้อม และนักเรียนมีการทำกิจกรรมร่วมกันกับเพื่อนในชั้นเรียนทำให้เกิดความสนุกสนาน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะเป็นตัวส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะในการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสมวี ฤกษ์มงคล (2565) ที่ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์แบบห้องเรียนกลับด้าน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครูศาสตรบัณฑิต พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์แบบห้องเรียนกลับด้าน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครูศาสตรบัณฑิตอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ พนธกร สุขประเสริฐ, สิทธิกร สุมาลี, และอุดมลักษณ์ ภูลศรีโรจน์ (2565) ที่ศึกษา การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบไมโครเลิร์นนิ่งสาระหน้าที่พลเมืองวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคมระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิวธาภิเศก ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบไมโครเลิร์นนิ่งโดยใช้การบันทึกความพึงพอใจลงในอนุทินพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบไมโครเลิร์นนิ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในเนื้อหารายวิชาชีววิทยา เรื่อง วิวัฒนาการ ซึ่งเป็นเรื่องที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้และสามารถนำไปต่อยอดการศึกษาในรายวิชาชีววิทยาได้
2. ผู้ที่สนใจสามารถนำรูปแบบการทำวิจัยไปพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาในชั้นเรียนได้ โดยอาจจะใช้เนื้อหาหรือรายวิชาอื่น ๆ ที่มีความเหมาะสมสำหรับการจัดการเรียนรู้ได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ในการทำวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนานวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไปอาจมีการพัฒนาทักษะหรือความสามารถอื่น ๆ เพื่อช่วยเติมเต็มให้กับนักเรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ
2. จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบไมโครเลิร์นนิ่งร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้านสามารถพัฒนานวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาชีววิทยาได้ ซึ่งสามารถที่จะปรับประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาหรือรายวิชาอื่น ๆ ได้

เอกสารอ้างอิง

- จักรกฤษณ์ โปดาพล. (2563). **การจัดการเรียนรู้ออนไลน์: วิธีที่เป็นไปทางการศึกษา**. สืบค้น ธันวาคม 12, 2566, จาก <https://www.slc.mbu.ac.th/article/28181/การจัดการเรียนรู้ออนไลน์>.
- ชัยศาสตร์ คเชนทร์สุวรรณ. (2563, กรกฎาคม - ธันวาคม). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พันธุกรรม ด้วยไมโครเลิร์นนิ่ง สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. **วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา**, 12(2), 137 – 147.
- ณัฐพร ฐิติมนโนวงศ์, เนตรชนก จันทร์สว่าง, และต้นสกุล ศานติบุรณ์. (2562, มกราคม - มิถุนายน). การจัดการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรมห้องเรียนกลับด้านเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง ดิน หิน แร่ และธรณีกาลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัยบุรีรัมย์. **วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**, 14(1), 91 – 99.
- บุษรินทร์ กุณามา, และสุทธิดา จำรัส. (2565, กันยายน - ธันวาคม). การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทาง เพื่อพัฒนานวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง ความร้อนและทฤษฎีจลน์ของแก๊ส ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. **วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์**, 37(3), 144 – 158.
- ปาณิสรา สาระไกร, และจักรกฤษณ์ จันทะคุณ. (2566, พฤษภาคม - สิงหาคม). การพัฒนา Microlearning Inquiry Questions เรื่อง ระบบนิเวศ เพื่อเสริมสร้างนวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. **Journal of Information and Learning**, 34(2), 16 – 24.
- พนธกร สุขประเสริฐ, สิทธิกร สุมาลี, และอุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์. (2565, มกราคม - มิถุนายน). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบไมโครเลิร์นนิ่งสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทวีธาภิเศก. **วารสารจันทร์เกษมสาร**, 28(1), 62 – 77.
- ภูษณิษา งามพลกรัง, ภัทรวรินทร์ เคลือโสสม, และบุญรัตน์ แผลงศร. (2566, มิถุนายน). คอนสตรัคติวิสต์ ไมโครเลิร์นนิ่ง: วิธีการเรียนรู้ใหม่ในโลกร่วมสมัย. **วารสารการศึกษาและนวัตกรรมการเรียนรู้**, 3(2), 181 – 190.
- รุ่งทิพย์ แซ่แต้, และชรรค์ชัย แซ่แต้. (2565, กรกฎาคม - ธันวาคม). ไมโครเลิร์นนิ่ง: เทรนด์การเรียนรู้ในยุคดิจิทัล. **วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี**, 9(2), 1 – 19.
- เศกณี ฤกษ์มงคล. (2565, เมษายน). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์แบบห้องเรียนกลับด้าน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครุศาสตรบัณฑิต. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา**, 9(4), 80-92.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.). (2546). **คู่มือวัดผลประเมินผลวิทยาศาสตร์**. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ.

สุธีธิดา นิลบรรพต, และพรรณวิไล ดอกไม้. (2566, กันยายน - ตุลาคม). การจัดการเรียนรู้แบบไมโครเลิร์นนิง เรื่อง การถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม เพื่อส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. **วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ**, 3(5), 219 - 234.

อนรรฆพร สุทธิสาร, และอัมพร วัจนะ. (2564, มกราคม - เมษายน). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง เซลล์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E. **วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**, 11(1), 244 – 259.

Alamri, Mahai, M. (2019). Students' Academic Achievement Performance and Satisfaction in a Flipped Classroom in Saudi Arabia. **Journal of Technology Enhanced Learning**, 11(1), 103 – 119.

Fidan, M. (2023, March). The Effects of Microlearning-Supported Flipped Classroom on Pre-service Teachers' Learning Performance, Motivation and Engagement. **Education and Information Technologies**, 28, 12687 – 12714.

Singh, N., & Banathia, M. (2019, March). Micro-Learning: A New Dimension to Learning, **International Journal of Scientific and Technical Advancements**, 5(1), 141 - 144.

การพัฒนาแอนิเมชันระบบสองภาษา (ภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ)
เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการออกกำลังกายของผู้สูงอายุ
Developing Thai - English Bilingual Animation System to Promote
Exercise Ability Among Elderly

ประพนธ์ เด่นดวง,* พิมพรวี เรืองวัฒนเกี,** และวันฉัตร พุกขุนทด***

Praphon Denduang, Pimrawee Ruengwatthakee, and Wanchat Pookhuntod

Received: April 2, 2024 Revised: August 9, 2024 Accepted: August 19, 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1. พัฒนาแอนิเมชันส่งเสริมสมรรถภาพการออกกำลังกายของผู้สูงอายุระบบสองภาษา (ภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ) และ 2. ศึกษาความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อแอนิเมชันระบบสองภาษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ ผู้สูงอายุจำนวน 94 คน ตำบลไม้ดัด อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงจากผู้สูงอายุที่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แอนิเมชันระบบสองภาษา (ภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ) จำนวน 24 ฉาก และแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 17 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า แอนิเมชันที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยฉากตัวละครผู้สูงอายุชายและหญิง 2 ตัว ทำท่าออกกำลังกาย จำนวน 12 ท่า ไปตามจังหวะดนตรี มีคำบรรยายท่วงท่าออกกำลังกายภาษาไทย - ภาษาอังกฤษได้ภาพ และผู้สูงอายุมีความพึงพอใจต่อแอนิเมชันระบบสองภาษาโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x}$ = 4.29, S.D. = 0.66)

คำสำคัญ: การออกกำลังกายของผู้สูงอายุ, ผู้สูงอายุ, สมรรถภาพทางกาย, แอนิเมชัน

* คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

** คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

*** คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Abstract

This study aims to 1 . develop a bilingual (Thai and English) animation to promote exercise performance among older adults, and 2. examine the satisfaction of older adults with the bilingual animation. The study sample consisted of 94 older adults from Midad Subdistrict, Bang Rachan District, Sing Buri Province, who were selected through purposive sampling among volunteers willing to participate in the research. The research tools included a bilingual animation (Thai-English) comprising 24 scenes and a 17-item satisfaction questionnaire. The data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation.

The results revealed that the developed animation features two older adult characters, one male and one female, demonstrating 12 different exercise movements in rhythm with music. Each exercise is accompanied by bilingual descriptions (Thai and English) displayed below the scenes. The results indicate that the overall satisfaction of older adults with the bilingual animation was rated at a very high level (Mean = 4.29, S.D. = 0.66).

Keywords: Exercise Among the Elderly, Elderly People, Physical Performance, Animation

บทนำ

วิสัยทัศน์ของแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) “ประเทศไทยมีความมั่นคง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งแผนยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580 ได้กำหนดให้ในอีก 20 ปี ข้างหน้าผู้สูงอายุในประเทศไทยจะมีสุขภาพที่ดี (Healthy) มีหลักประกันและความปลอดภัยในชีวิต (Security) และมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม (Participation) เป็นอีกหนึ่งพลังในการขับเคลื่อนประเทศ โดยมีวิสัยทัศน์ คือ “ผู้สูงอายุมีหลักประกันในการดำรงชีวิตที่มั่นคง ในทุกมิติและเป็นพลังในการขับเคลื่อนสังคมไทย” มี 4 เป้าประสงค์ที่สำคัญ ดังนี้ 1. มีการเชื่อมโยงแผนระดับนโยบายสู่การปฏิบัติในพื้นที่ ยกระดับหน่วยงานเพื่อเป็นกลไกในการพัฒนางานด้านผู้สูงอายุ และสร้างความร่วมมืองานด้านผู้สูงอายุระหว่างประเทศ 2. ผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาศักยภาพ ส่งเสริมให้มีงานทำ มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมผ่านเครือข่ายและกลไกในระดับพื้นที่ และคนทุกวัยมีการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ 3. ลดต้นทุนและขับเคลื่อนมาตรฐานการดูแลผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติเพื่อรองรับกลุ่มผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง พร้อมทั้งสร้างระบบคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุให้สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทในพื้นที่ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการคุ้มครองและพิทักษ์ประโยชน์อย่างทั่วถึง และ 4. เพื่อให้ประชาชนมีความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการ โดยออกแบบการบริการที่ยึดกลุ่มเป้าหมายเป็นศูนย์กลาง มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศหรือนวัตกรรมที่เหมาะสม (กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2562, หน้า 45 - 46) ข้อมูลดังกล่าว ทำให้เราทราบว่าจำนวนผู้สูงอายุในประเทศไทยจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อทางสังคม ครอบครัว และสุขภาพอนามัย โดยเฉพาะเรื่องสุขภาพ การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุนับเป็นปัญหาและเป็นภาระของครอบครัว สังคมและประเทศชาติ ที่ต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากในการดูแลสุขภาพ หากผู้สูงอายุมีสมรรถภาพทางกายที่ถดถอยหรือเสื่อมลง ผู้สูงอายุจึงจำเป็นต้องมีการส่งเสริมด้านสุขภาพที่ดี

การออกกำลังกายเป็นสิ่งหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมสุขภาพขั้นพื้นฐานที่ดีที่สุด สามารถทำได้ด้วยตนเอง ไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย แต่อย่างไรก็ตามการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุอย่างถูกวิธียังคงเป็นปัญหา ดังนั้นหากมีสิ่งที่จะช่วยลดปัญหาดังกล่าว จะสามารถทำให้ผู้สูงอายุออกกำลังกายได้อย่างถูกต้องและจะส่งผลดีต่อสุขภาพกายและจิตใจของผู้สูงอายุ และจะสามารถปฏิบัติกิจกรรมหรือกิจวัตรประจำวันได้ดียิ่งขึ้น การใช้ชีวิตก็มีความสุขเนื่องจากมีสุขภาพที่แข็งแรง จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยพบว่า ตำบลไม้ดัด อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี มีผู้สูงอายุในเขตเทศบาล (หมู่ 1 - 11) จำนวน 1,586 คน และจากการสอบถามจากผู้สูงอายุในชุมชนแห่งนี้ พบว่า ผู้สูงอายุมีปัญหาการดูแลสุขภาพและต้องพึ่งพาผู้ดูแลตลอดเวลา นอกจากนี้การแนะนำการออกกำลังกายให้กลุ่มผู้สูงอายุนั้นเป็นไปได้ด้วยความลำบาก เนื่องจากผู้ดูแลขาดความรู้หรือทักษะเรื่องของการออกกำลังกาย ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยเล็งเห็นว่า ควรมีการขยายโอกาสการเรียนรู้ให้ผู้ดูแลผู้สูงอายุได้เข้าใจหลักการดูแลผู้สูงอายุ เรื่องของการออกกำลังกายมากยิ่งขึ้น โดยการใช้เทคโนโลยีเข้ามาบูรณาการ (ปริญา บังเกิด, 2563, หน้า 14 - 16)

แอนิเมชันเป็นสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ประเภทหนึ่งที่น่าสนใจมาช่วยในการสื่อหรือถ่ายทอดแนวคิดต่าง ๆ เป็นสื่อสามารถเข้าถึงผู้ชมหรือผู้รับสารได้ทุกกลุ่มอายุ ตั้งแต่เด็ก วัยรุ่น วัยกลางคน และวัยสูงอายุ นอกจากนั้นการเติบโตของเทคโนโลยีสมัยใหม่ อุปกรณ์ที่ใช้ในการดูแอนิเมชันมีหลากหลายและสะดวกต่อการใช้มากขึ้น เช่น สมาร์ทโฟน ทำให้

แอนิเมชันสามารถเข้าถึงได้ง่ายขึ้น การสื่อสารเรื่องต่าง ๆ ผ่านการถ่ายทอดด้วยแอนิเมชันจะง่ายต่อการทำความเข้าใจของผู้รับสารและยังช่วยดึงดูดความสนใจได้อีกด้วย ซึ่งมีนักวิจัยหลายท่านได้นำมาประยุกต์ใช้ในงานด้านพัฒนาสื่อให้ความรู้ สร้างความพึงพอใจให้ผู้รู้ ช่วยเพิ่มความน่าสนใจและจดจำเนื้อหาได้ดีขึ้น

ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงเกิดแนวคิดที่จะพัฒนาแอนิเมชันส่งเสริมสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุ เพื่อนำเสนอข้อมูล ด้วยสื่อที่ประกอบด้วยรูปภาพ วิดีโอ เสียง และข้อความ แสดงผลผ่านอุปกรณ์ได้หลากหลาย โดยแอนิเมชันจะใช้บนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ (Android) และระบบปฏิบัติการไอโอเอส (IOS) หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งมีการเพิ่มเนื้อหาเรื่องการใช้งานสองภาษาทั้งไทยและอังกฤษเพื่อครอบคลุมกลุ่มชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ผู้สูงอายุชาวไทยก็สามารถเรียนรู้ภาษาอังกฤษจากแอนิเมชันนี้ได้ จะทำให้เป็นอีกช่องทางหนึ่งในการส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องของภาษาภาพของแอนิเมชันจะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ตลอดเวลา และง่ายต่อการทำความเข้าใจ สามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุในชุมชนและเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในด้านอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแอนิเมชันระบบสองภาษา (ภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ) ส่งเสริมสมรรถภาพการออกกำลังกายของผู้สูงอายุ
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อแอนิเมชันระบบสองภาษา (ภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ) ส่งเสริมสมรรถภาพการออกกำลังกาย

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คณะผู้จัดทำได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เพื่อการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อในครั้งนี้ ดังนี้

1. ผู้สูงอายุ

ความหมายของผู้สูงอายุ (Elderly) โดยทั่วไป คาดว่าได้มีการบัญญัติไว้ครั้งแรกในประเทศไทย โดย อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร ในการประชุมระหว่างแพทย์อาวุโสหลายคนและผู้สูงอายุจากวงการต่าง ๆ ซึ่งกล่าวว่า ผู้สูงอายุต้องมีลักษณะเป็นผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป สามารถสังเกตได้ถึงความเสี่ยงตามสภาพ กำลังลดลง แลดูเชื่องช้า เป็นผู้มีโรคและสมควรได้รับการช่วยเหลือ นอกจากนี้องค์การสหประชาชาติ โดยมีมติที่ประชุมสมัชชาโลกว่าด้วยผู้สูงอายุที่นครเจนีวา เมื่อ พ.ศ. 2525 กำหนดเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วโลก ให้ความหมายว่า ผู้สูงอายุนั้นเป็นผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป โดยนับอายุตามปฏิทิน (สรค์ชัย ไชยสกุลวงศ์, ณรงค์ ชัยช่าง, และอัญญาณี ชัยช่าง, 2566, หน้า 29)

กล่าวโดยสรุป ผู้สูงอายุ คือ ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งเข้าสู่ภาวะที่เรียกว่า ความเสื่อมของร่างกาย แต่ก็ยังสามารถพอที่จะปฏิบัติกิจกรรมได้ตามความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งขึ้นอยู่กับความแข็งแรง และสมรรถภาพทางกายของร่างกาย

2. หลักการออกกำลังกายการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน

2.1 ความบ้อยในการออกกำลังกาย ควรออกกำลังกายสัปดาห์ละ 3 ครั้ง

2.2 ระดับความเข้มข้นในการออกกำลังกายในงานวิจัยนี้ แบ่งระดับความเข้มข้นของท่าทางการออกกำลังกาย ออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

2.2.1 ระดับง่าย ประกอบไปด้วยท่าทางการออกกำลังกาย ดังนี้ ทำใช้ผ้าขาวม้าหันหน้าซ้าย - ขวา ท่ากางแขนบิดตัว ท่ากางแขนตะแคง ท่ายกเหยียด ท่าเหยียดยืดกล้ามเนื้อคอ ท่าเหยียดยืดกล้ามเนื้อหัวไหล่ ท่าเหยียดยืดกล้ามเนื้อหลัง ท่าเหยียดยืดกล้ามเนื้อเอว ท่าเหยียดยืดกล้ามเนื้อต้นขา ท่าเหยียดยืดกล้ามเนื้อเข่า สะโพก แขนศอก ท่าเหยียดยืดกล้ามเนื้อเข่า สะโพก แขน มือ การทรงตัว และท่าโยน

2.2.2 ระดับปานกลาง ประกอบไปด้วยท่าทางการออกกำลังกาย ดังนี้ ทำใช้ผ้าขาวม้าชูผ้า ย่ำเท้า ท่าชูผ้าตีเข่าตรง ท่าชูผ้าเตะตรง ท่าพาดไหล่ยกเข่าสูง ท่ากางแขนก้าวชิด ท่ากางแขนก้าวบิด ท่ากางแขนยืดตัว ท่ายกผ้าเหวี่ยงข้าง ท่ารับส่งเปลี่ยนมือ ท่าดึงสลับซ้าย-ขวา ท่าเหยียดยืดยกแขน ท่าหมุนพลิกกลับ

2.3 ระยะเวลาในการออกกำลังกาย ควรออกกำลังกายครั้งละ 30 - 45 นาที

3. ข้อควรระวังของการออกกำลังกาย

3.1 วิธีการออกกำลังกายแบบในงานวิจัยนี้ เหมาะสำหรับผู้สูงอายุระหว่าง 60 - 69 ปี เป็นผู้ที่มีสุขภาพที่ดี ไม่มีปัญหาด้านสุขภาพถึงขั้นไม่สามารถเคลื่อนไหวร่างกายได้

3.2 ในขณะที่ออกกำลังกาย ควรปฏิบัติตามศักยภาพร่างกายของตนเองเท่าที่สามารถทำได้

3.3 ตรวจสอบสภาพร่างกายของตนเองก่อนการออกกำลังกาย เช่น มีอาการความดัน หรือภาวะแทรกซ้อนอื่น ๆ ที่จะสร้างอันตรายในการออกกำลังกาย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วาทิศ ตันติเหม็นต์ (2560) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาโมบายแอนิเมชันเพื่อส่งเสริมพัฒนาการสมองสำหรับโรคอัลไซเมอร์ในผู้สูงอายุ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ได้ตระหนักถึงปัญหาโรคอัลไซเมอร์ในผู้สูงอายุ จึงได้ศึกษาและพัฒนาแอนิเมชันบริหารสมองเพื่อส่งเสริมความจำ กระตุ้นสมองให้ผู้สูงอายุได้ดูแลตัวเองได้จากทุกที่บนโทรศัพท์มือถือของตนทำให้มีการเรียนรู้ รับรู้และสามารถปรับปรุงความจำให้ดีขึ้น ลดอาการหลงลืมให้ช้าลง โดยออกแบบให้เหมาะสมกับสายตาผู้สูงอายุ เพื่อง่ายต่อการมองเห็นและการใช้งานเมนูมีความชัดเจน ไม่ซับซ้อน จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 คน ได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับที่ดี

ธัญวัฒน์ บุญศรีนัย (2560) ได้วิจัยเรื่อง ระบบบริหารจัดการยา กรณีศึกษาบ้านพักคนชรา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ได้ทำการพัฒนาแอนิเมชันสำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุใช้ในการแก้ปัญหาเรื่องการจ่ายยาผิดพลาด ลดขั้นตอนในการทำงาน ให้ผู้ดูแลผู้สูงอายุในบ้านพักคนชรารายยาได้ถูกต้องตามที่แพทย์สั่ง และช่วยให้ผู้ดูแลผู้สูงอายุทำงานได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการทำงานแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นการพัฒนาเว็บแอนิเมชันใช้งานร่วมกับโมบายแอนิเมชันเพื่อใช้ในการสแกนคิวอาร์โค้ดผู้สูงอายุและกล่องใส่ยา เพื่อทำการเช็คข้อมูล ส่วนที่สองเป็นการพัฒนากล่องจ่ายยาที่สามารถสั่งเปิดได้จากโมบายแอนิเมชันและจากการประเมินคุณภาพระบบจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ได้รับผลประเมินเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.96 อยู่ในระดับที่ดี

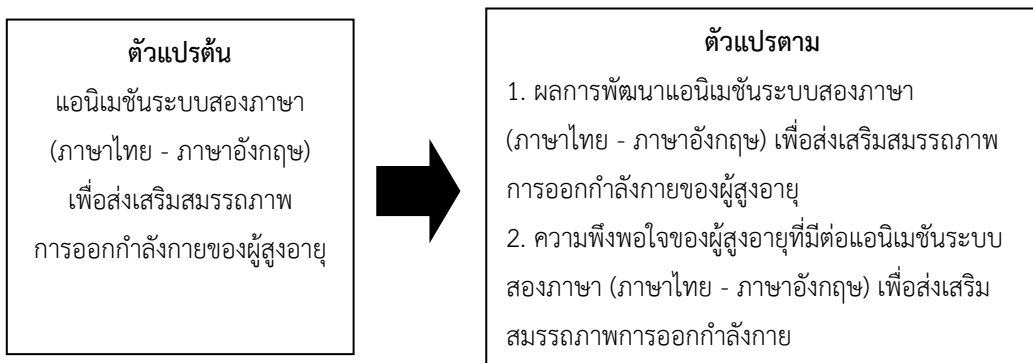
วันเฉลิม พรหมศร, บุญชู บุญลิขิตศิริ, ปรัชญา แก้วแก่น, และก้องเกียรติ หิรัญเกิด (2564) ได้พัฒนาแอปพลิเคชันเกมออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย เพื่อใช้ป้องกันภาวะสมองเสื่อมชนิดอัลไซเมอร์ อายุระหว่าง 55 - 75 ปี

จำนวน 14 คน หลังจากกลุ่มทดลองออกกำลังกายด้วยแอปพลิเคชันเกมที่พัฒนาขึ้น เป็นระยะเวลา ประมาณ 1 เดือน (10 ครั้ง) พบว่า เมื่อเปรียบเทียบผลการทดลองก่อนและหลังทำแบบทดสอบแสดงให้เห็นว่ากลุ่มทดลองที่ใช้แอปพลิเคชัน มีผลลัพธ์ทางสมองที่พัฒนาขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มทดลองที่ออกกำลังกายไม่ได้ใช้แอปพลิเคชันและกลุ่มไม่ออกกำลังกาย สรุปได้ว่าการใช้แอปพลิเคชันออกกำลังกายมีส่วนช่วยพัฒนาสมองสามารถนำมาใช้เป็นทางเลือกสำหรับ ป้องกันโรคสมองเสื่อมชนิดอัลไซเมอร์ รวมถึงเป็นสันหนาททางเลือกสำหรับผู้สูงอายุ ในประเทศไทย

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่ามีงานวิจัยดังกล่าวมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เช่น การใช้แอนิเมชัน หรือ แอปพลิเคชันเพื่อพัฒนาท่าออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุเพื่อเสริมสมรรถนะทางร่างกาย และผลการวิจัยโดยรวม แสดงให้เห็นว่า เทคโนโลยีมีส่วนช่วยทำให้สมรรถนะทางกายของผู้สูงอายุดีขึ้น และผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในระดับดี ต่อการใช้เทคโนโลยีดังกล่าว อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่างานวิจัยในลักษณะนี้ในประเทศไทยยังมีไม่มากในช่วงประมาณ 3 ปีที่ผ่านมา และยังไม่มียงานวิจัยขึ้นใดที่มีการใช้แอนิเมชันในรูปแบบสองภาษา (ภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ) มีเพียง ภาษาไทยเท่านั้น ซึ่งทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำงานวิจัยขึ้นนี้ขึ้น

กรอบแนวคิดในงานวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น คณะผู้วิจัยนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการออกแบบ แอนิเมชันระบบสองภาษา (ภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ) เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการออกกำลังกายของผู้สูงอายุ ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยนี้ คือ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ ตำบลไม้ดัด เทศบาลเมืองบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ดำเนินการวิจัย จำนวน 1,586 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ในงานวิจัยนี้กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้สูงอายุที่มีความพร้อมในกิจกรรมการออกกำลังกายในตำบลไม้ดัด เทศบาลเมืองบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 94 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงจากผู้สูงอายุที่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัย โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกอาสาสมัครผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย (Inclusion Criteria) ดังนี้

- มีอายุ 60 ปีขึ้นไป อาศัยอยู่ในเขตตำบลไม้ดัด อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี
- มีสุขภาพร่างกายที่พร้อมที่จะทำกิจกรรมออกกำลังกายได้
- มีสภาพจิตใจพร้อมเข้าร่วมกิจกรรม
- ไม่มีปัญหาด้านสายตาด้านการมองจอภาพดิจิทัล
- สามารถเข้าถึงอุปกรณ์ดิจิทัลได้ เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต โทรศัพท์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาแอนิเมชัน ได้แก่ ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ โดยฮาร์ดแวร์ประกอบด้วย เครื่องคอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต และซอฟต์แวร์ ประกอบไปด้วย โปรแกรม Adobe Animate Adobe After Effect, Adobe Photoshop, Adobe Illustrator, Blender แบ่งเป็น 3 ขั้นตอนตามกระบวนการผลิตแอนิเมชัน ได้แก่

2.1.1 ขั้นตอนการเตรียมการก่อนการผลิต (Pre-Production) ใช้ข้อมูลที่ได้ของท่าทางออกกำลังกายร่างภาพแบบง่าย ๆ ซึ่งประกอบด้วย ตัวละคร ท่าทางการแสดงการออกกำลังกาย ฉากอื่น ๆ จัดทำบทบรรยายเนื้อเรื่องแอนิเมชันทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.1.2 ขั้นตอนการผลิต (Production) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่

- (1) สร้างตัวละครและฉากในรูปแบบกราฟิกสามมิติและโปรแกรมสร้างภาพ
- (2) สร้างแอนิเมชันท่าทางการออกกำลังกายจากขั้นตอนที่ 1 ด้วยโปรแกรมแอนิเมชัน

2.1.3 ขั้นตอนหลังการผลิต (Post - Production) หลังจากได้แอนิเมชันแล้วจึงนำมาตัดต่อภาพและใส่เสียงบรรยาย ปรับเพิ่มคำบรรยาย ตกแต่งสี ด้วยโปรแกรมตัดต่อวิดีโอ เมื่อได้แอนิเมชันสมบูรณ์แล้วนำไป Upload ใน YouTube เพื่อสะดวกต่อการใช้ประกอบการออกกำลังกาย เพราะสามารถเข้าดูหรือชมได้หลายอุปกรณ์รวมแอนิเมชัน จำนวน 24 ฉาก ตามท่าออกกำลังกาย เบื้องต้น 12 ฉาก ระดับกลาง 12 ฉาก

2.2 เครื่องมือสำหรับรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อสอบถามความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อแอนิเมชันระบบสองภาษา ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดองค์ประกอบของการประเมินความพึงพอใจตามแนวคิดของ Melo, Hernandez-Maestro, & Munoz (2017) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และ ส่วนที่ 2 การประเมินความสามารถในการใช้งานได้ของแอนิเมชัน ได้แก่ 1) การออกแบบแอนิเมชัน 2) เนื้อหาในแอนิเมชัน (ฉบับภาษาอังกฤษ) และ 3) ความสอดคล้องของท่าทางการออกกำลังกายกับแอนิเมชัน จำนวน 17 ข้อ นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.50-1.00 กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert, 1967, pp. 90 - 95) ดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง มีระดับความพึงพอใจมาก
- 3 คะแนน หมายถึง มีระดับความพึงพอใจปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง มีระดับความพึงพอใจน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการพัฒนาแอนิเมชันและการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อแอนิเมชันระบบสองภาษา (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

3.1 ขั้นตอนการพัฒนาแอนิเมชัน ศึกษาท่าออกกำลังกายเพื่อพัฒนาหลังการใช้เป็นแอนิเมชัน โดยการศึกษา พบว่า การที่จะให้ผู้สูงอายุออกกำลังกายนั้นต้องเป็นท่าทางพื้นฐานและเข้ากับบริบทของท้องถิ่นที่อาศัย ซึ่งทางทีมวิจัยได้รับการแนะนำจากผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายและได้จัดทำท่าทางการออกกำลังกายที่มีผู้คิดค้นอยู่ก่อนแล้วเพื่อความสะดวกและรองรับการเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายที่อาจเกิดขึ้นต่อการออกกำลังกายของผู้สูงอายุ โดยได้เลือกท่าทางการออกกำลังกายของ คราซุ ครียา ซึ่งเป็นท่าการออกกำลังกายพื้นฐานที่บ้านที่ง่ายสะดวกกับผู้สูงอายุ (คราซุ ครียา, ภัทรพงษ์ ยิ่งดำรง, และคมกริช บุญเขียว, 2565, หน้า 214 - 217) โดยได้รับอนุญาตและความร่วมมือจากผู้คิดค้นและวิจัยท่าทางออกกำลังกายนี้ ซึ่งมีข้อพึงปฏิบัติต่อไปนี้

3.1.1 หลักการออกกำลังกาย

3.1.1.1 ความบ่อยในการออกกำลังกายควรออกกำลังกายสัปดาห์ละ 3 ครั้ง

3.1.1.2 ระดับความเข้มข้นในการออกกำลังกายในงานวิจัยนี้ แบ่งระดับความเข้มข้นของท่าทางการออกกำลังกายออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

- ระดับง่าย ประกอบไปด้วยท่าทางการออกกำลังกาย ดังนี้ ทำใช้ผ้าขาวม้าหันหน้า ซ้าย - ขวา ท่ากางแขนบิดตัว ท่ากางแขนแตะขา ท่ายกเหยียด ท่าเหยียดยืดกล้ามเนื้อคอ ท่าเหยียดยืดกล้ามเนื้อหัวไหล่ ท่าเหยียดยืดกล้ามเนื้อหลัง ท่าเหยียดยืดกล้ามเนื้อเอว ท่าเหยียดยืดกล้ามเนื้อต้นขา ท่าเหยียดยืดกล้ามเนื้อเข่า สะโพก แขนศอก ท่าเหยียดยืดกล้ามเนื้อเข่า สะโพก แขน มือ การทรงตัว และท่าโยคะ

- ระดับปานกลาง ประกอบไปด้วยท่าทางการออกกำลังกาย ดังนี้ ทำใช้ผ้าขาวม้าชูผ้า ย่ำเท้า ท่าชูผ้าตีเข่าตรง ท่าชูผ้าเตะตรง ท่าพาดไหล่ยกเข่าสูง ท่ากางแขนก้าวชิด ท่ากางแขนก้าวบิด ท่ากางแขนยืดตัว ท่ายกผ้าเหวี่ยงข้าง ท่ารับส่งเปลี่ยนมือ ท่าดึงสลับซ้าย - ขวา ท่าเหยียดยืดขา แขน ท่าหมุนพลิกกลับ

3.1.1.3 ระยะเวลาในการออกกำลังกายควรออกกำลังกายครั้งละ 30 - 45 นาที

3.1.2 ข้อควรระวังของการออกกำลังกาย

3.1.2.1 วิธีการออกกำลังกายแบบในงานวิจัยนี้ เหมาะสำหรับผู้สูงอายุระหว่าง 60 - 69 ปี เป็นผู้มีสุขภาพที่ดีไม่มีปัญหาด้านสุขภาพถึงขั้นไม่สามารถเคลื่อนไหวร่างกายได้

3.1.2.2 ในขณะที่ออกกำลังกาย ควรปฏิบัติตามศักยภาพร่างกายของตนเองเท่าที่สามารถทำได้

3.1.2.3 ตรวจสอบสภาพร่างกายของตนเองก่อนการออกกำลังกาย เช่น มีอาการความดัน หรือ ภาวะแทรกซ้อนอื่น ๆ ที่จะสร้างอันตรายในการออกกำลังกาย

3.2 ขั้นตอนการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อแอนิเมชันระบบสองภาษา (ภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ)

หลังจากนำแอนิเมชันสำหรับการออกกำลังกายระบบสองภาษา (ภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ) ไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายในระยะเวลา 4 สัปดาห์แล้ว ให้กลุ่มเป้าหมายทำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการใช้อินิเมชันสำหรับการออกกำลังกายที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจ นำมาหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายของระดับความพึงพอใจ เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 121) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลผล ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาแอนิเมชันเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการออกกำลังกายของผู้สูงอายุระบบสองภาษา (ภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ) มีดังนี้

ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมเพื่อสร้างตัวละครชายสูงวัยและตัวละครหญิงสูงวัย ดังภาพ 2 - 4 ตามลำดับ จากนั้นสร้างฉากและนำตัวละครทั้งสองตัวลงไปในโปรแกรมแอนิเมชันเพื่อทำให้ตัวละครเคลื่อนไหวตามท่าออกกำลังกาย ทั้ง 12 ท่าได้ จากนั้นใส่คำอธิบายท่าออกกำลังกายภาษาอังกฤษและภาษาไทยได้ภาพเคลื่อนไหว ดังภาพ 4

ภาพ 2 ตัวละครชายสูงวัย

ภาพ 3 ภาพลายเส้นตัวละครหญิงสูงวัย

ภาพ 4 ตัวอย่างแอนิเมชันมีคำบรรยายภาษาอังกฤษ

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อแอนิเมชันส่งเสริมสมรรถภาพการออกกำลังกายของผู้สูงอายุระบบสองภาษา (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 1 คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า เป็นเพศหญิง จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 56.38 และ เพศชาย จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 43.61 จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 70.21 จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 27.04 และจบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.25

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนที่ 2 คือ ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อแอนิเมชันระบบสองภาษา (ภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ) เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการออกกำลังกาย โดยแบ่งเป็น 3 ประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อแอนิเมชันระบบสองภาษา (ภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ) เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการออกกำลังกาย ด้านการออกแบบแอนิเมชัน

ตาราง 1 ความพึงพอใจด้านการออกแบบแอนิเมชัน

ด้านการออกแบบแอนิเมชัน	$\bar{x}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
1. การออกแบบฉากและตัวละครมีความสวยงาม เหมาะสม	4.49	0.50	มาก
2. รูปแบบการนำเสนอมีความเรียบง่าย สามารถเข้าถึงได้ ทุกเพศ ทุกวัย	4.53	0.50	มากที่สุด
3. การออกแบบรูปภาพมีความสวยงาม ชัดเจน	4.63	0.48	มากที่สุด
4. รูปแบบและขนาดของตัวอักษร มีความโดดเด่นและ สื่อความหมายได้อย่างชัดเจน	4.33	0.47	มาก
5. ความยาวของสื่อแอนิเมชันมีความเหมาะสม ไม่สั้น ไม่ยาวจนเกินไป	4.35	0.48	มาก

ตาราง 1 ความพึงพอใจด้านการออกแบบแอนิเมชัน (ต่อ)

ด้านการออกแบบแอนิเมชัน	$\bar{x}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
6. การออกแบบขนาดหน้าจอที่ใช้ดูแอนิเมชันมีความสวยงามและเหมาะสม	4.34	0.47	มาก
7. การจัดองค์ประกอบด้านกราฟิกของตัวละคร ตัวอักษร และฉากมีความน่าสนใจ ชัดเจน โดดเด่น และสวยงาม	4.38	0.48	มาก
8. เสียงดนตรีประกอบมีความเหมาะสมกับฉาก	4.59	0.49	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.45	0.48	มาก

จากตาราง 1 พบว่าระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อแอนิเมชันระบบสองภาษา (ภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ) เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการออกกำลังกายด้านการออกแบบแอนิเมชัน มีค่าเฉลี่ยรวมทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.48) เมื่อจำแนกตามรายชื่อของด้านการออกแบบแอนิเมชัน พบว่า มี 3 ประเด็นที่ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ การออกแบบรูปภาพมีความสวยงาม ชัดเจน ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.48) รูปแบบการนำเสนอมีความเรียบง่าย สามารถเข้าถึงได้ทุกเพศทุกวัย ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = 0.50) และเสียงดนตรีประกอบมีความเหมาะสมกับฉาก ($\bar{x} = 4.59$, S.D. = 0.49) ประเด็นที่เหลือได้รับการประเมินความพึงพอใจในระดับมาก ได้แก่ การออกแบบฉากและตัวละครมีความสวยงาม เหมาะสม ($\bar{x} = 4.49$, S.D. = 0.50) การจัดองค์ประกอบด้านกราฟิกของตัวละคร ตัวอักษร และฉากมีความน่าสนใจ ชัดเจน โดดเด่น และสวยงาม ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.48) ความยาวของสื่อแอนิเมชันมีความเหมาะสม ไม่สั้น ไม่ยาวจนเกินไป ($\bar{x} = 4.35$, S.D. = 0.48) รูปแบบและขนาดของตัวอักษร มีความโดดเด่นและสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.47) และการออกแบบขนาดหน้าจอที่ใช้ดูแอนิเมชันมีความสวยงามและเหมาะสม ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.47) ตามลำดับ

ประเด็นที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อแอนิเมชันระบบสองภาษา (ภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ) เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการออกกำลังกายด้านความสอดคล้องของท่าการออกกำลังกายกับแอนิเมชัน

ตาราง 2 ความพึงพอใจด้านความสอดคล้องของท่าการออกกำลังกายกับแอนิเมชัน

ด้านความสอดคล้องของท่าการออกกำลังกายกับแอนิเมชัน	$\bar{x}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
1. เข้าใจง่าย ไม่สับสน	4.35	0.48	มาก
2. จดจำท่าออกกำลังกายได้ง่าย	4.59	0.50	มากที่สุด
3. ท่าออกกำลังกายมีความถูกต้อง เหมาะสมกับผู้สูงอายุ	4.41	0.50	มาก
4. ความเร็วของท่าออกกำลังกายมีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุ	4.61	0.49	มากที่สุด

ตาราง 2 ความพึงพอใจด้านความสอดคล้องของท่าการออกกำลังกายกับแอนิเมชัน (ต่อ)

ด้านความสอดคล้องของท่าการออกกำลังกาย กับแอนิเมชัน	$\bar{x}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
5. ระยะเวลาของท่าออกกำลังกายมีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุ	4.49	0.50	มาก
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.44	0.49	มาก

ตาราง 2 ความพึงพอใจความสามารถในการใช้งานได้ของแอปพลิเคชันสองภาษา ด้านความสอดคล้องของท่าการออกกำลังกายกับแอนิเมชัน พบว่าระดับความพึงพอใจความสามารถในการใช้งานได้ของแอปพลิเคชัน ด้านความสอดคล้องของท่าการออกกำลังกายกับแอนิเมชัน มีค่าเฉลี่ยรวมทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.49) เมื่อจำแนกตามรายชื่อของด้านการออกแบบแอนิเมชัน พบว่า มี 2 ประเด็นที่ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ ความเร็วของท่าออกกำลังกายมีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุ ($\bar{x} = 4.61$, S.D. = 0.49) และจดจำท่าออกกำลังกายได้ง่าย ($\bar{x} = 4.59$, S.D. = 0.50) ประเด็นที่เหลือได้รับการประเมินความพึงพอใจในระดับมาก ได้แก่ ระยะเวลาของท่าออกกำลังกายมีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุ ($\bar{x} = 4.49$, S.D. = 0.50) ท่าออกกำลังกายมีความถูกต้อง เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ($\bar{x} = 4.41$, S.D. = 0.50) และ เข้าใจง่าย ไม่สับสน ($\bar{x} = 4.35$, S.D. = 0.48) ตามลำดับ

ประเด็นที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจความสามารถในการใช้งานได้ของแอปพลิเคชันสองภาษา ด้านเนื้อหาในแอนิเมชัน (ภาษาอังกฤษ)

ตาราง 3 ผลการประเมินความพึงพอใจด้านเนื้อหาในแอนิเมชัน (ภาษาอังกฤษ)

เนื้อหาในแอนิเมชัน (ภาษาอังกฤษ)	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. เนื้อหาความน่าสนใจและจูงใจ	4.67	0.58	มากที่สุด
2. เนื้อหาเกี่ยวข้องกับตัวละครในแอนิเมชัน	4.00	0.43	มาก
3. เนื้อหามีความกระชับและเข้าใจง่าย	4.00	0.45	มาก
4. เนื้อหามีความถูกต้อง	3.00	0.55	ปานกลาง
ภาพรวม	3.92	0.52	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ความพึงพอใจความสามารถในการใช้งานได้ของแอปพลิเคชัน ด้านเนื้อหาในแอนิเมชัน (ฉบับภาษาอังกฤษ) จากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาอังกฤษ 3 ท่าน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.92$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า เนื้อหาความน่าสนใจและจูงใจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67$, S.D. = 0.58) รองลงมาได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวข้องกับ

ตัวละครในแอนิเมชัน และเนื้อหามีความกระชับและเข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.45) สำหรับเนื้อหาที่มีความถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.00$, S.D. = 0.55)

ตาราง 4 สรุปผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อแอนิเมชันส่งเสริมสมรรถภาพการออกกำลังกายของผู้สูงอายุระบบสองภาษา (ภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ)

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านการออกแบบแอนิเมชัน	4.45	0.48	มาก
2. ด้านความสอดคล้องของท่าการออกกำลังกายกับแอนิเมชัน	4.44	0.49	มาก
3. ด้านเนื้อหาในแอนิเมชัน (ภาษาอังกฤษ)	3.92	0.52	มาก
เฉลี่ยรวม	4.29	0.66	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อแอนิเมชันส่งเสริมสมรรถภาพการออกกำลังกายของผู้สูงอายุระบบสองภาษา (ภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ) ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.29$, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการออกแบบแอนิเมชัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.48) รองลงมา ด้านความสอดคล้องของท่าการออกกำลังกายกับแอนิเมชัน (ภาษาอังกฤษ) ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.49) และด้านเนื้อหาในแอนิเมชัน (ภาษาอังกฤษ) ($\bar{x} = 3.92$, S.D. = 0.52) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ผลการพัฒนาแอนิเมชันเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการออกกำลังกายของผู้สูงอายุระบบสองภาษา (ภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ) ตัวละครและแอนิเมชันที่ผู้วิจัยออกแบบและสร้างขึ้นมีความสวยงามและน่าดึงดูดใจ อีกทั้งเคลื่อนไหวได้เหมือนจริงตามจังหวะเสียงดนตรีประกอบ มีภาษาไทยและภาษาอังกฤษบรรยายท่าออกกำลังกาย ด้านล่างของภาพ และมีผลประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีส่วนช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการกระตุ้นให้ผู้สูงอายุรู้สึกอยากออกกำลังกายมากขึ้น ประกอบกับผู้วิจัยสร้างแอนิเมชันตามวิธีการของ ธนวัฒน์ บุญทัน (2562) ที่ได้แบ่งขั้นตอนการสร้างออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ Pre-Production เป็นขั้นตอนก่อนเริ่มทำแอนิเมชัน โดยเป็นขั้นตอนเริ่มต้นในการออกแบบเนื้อเรื่อง ตัวละคร สถานที่ บทพูด ดนตรี รวมถึงบทแอนิเมชัน (Storyboard) Production เป็นขั้นตอนของการเริ่มทำแอนิเมชัน สำหรับแอนิเมชัน (Animation) คือ การวาดภาพนิ่งแต่ละภาพต่อกันให้เป็นภาพเคลื่อนไหว โดยใช้การออกแบบจากขั้นตอน รวมถึงการวาดภาพพื้นหลัง สำหรับแต่ละฉาก และ Post-production เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการทำแอนิเมชัน คือ ขั้นตอนที่น่าภาพเคลื่อนไหว ภาพพื้นหลัง และเสียงมารวมเข้าด้วยกัน รวมถึงการใช้ Computer Animation เข้าช่วยในการสร้างภาพเคลื่อนไหวพิเศษ (Special Effect) เพื่อสร้างความน่าสนใจให้กับแอนิเมชันมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาทีศ ดันติเหมันต์ (2560) ที่พัฒนาโมบายแอนิเมชันเพื่อส่งเสริมพัฒนาการสมองสำหรับโรคอัลไซเมอร์ในผู้สูงอายุ และพบว่า โมบายแอนิเมชัน ช่วยส่งเสริมความจำ และกระตุ้นสมองให้ผู้สูงอายุได้ดูแลตัวเองได้ดีขึ้น นอกจากนี้ รัชชานันท์ ศรีสุภักดิ์, และประภากร ศรีสว่างวงศ์ (2564); ญาณิศา ตะนุสะ

(2563) ยังได้กล่าวไว้ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุควรจะประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการออกกำลังกายให้แก่ผู้สูงอายุ

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจความสามารถในการใช้งานได้ของแอปพลิเคชันสองภาษาของผู้สูงอายุ ดังนี้

2.1 ด้านการออกแบบแอนิเมชัน พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการพัฒนาตัวละครดังที่กล่าวในหัวข้อที่ 1 กล่าวคือ ตัวละครและฉากมีความสวยงาม ในขณะเดียวกันก็มีความเรียบง่าย มีเสียงดนตรีประกอบมีความเหมาะสมกับฉาก อีกทั้งยังมีความยาวของแอนิเมชันที่เหมาะสม และขนาดของตัวอักษรที่มีความโดดเด่นและสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ออกแบบแอนิเมชันต้องคำนึงถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ใช้งานที่เป็นผู้สูงอายุเพราะความสามารถในการมองเห็นไม่ค่อยดีเหมือนคนวัยหนุ่มสาว

2.2 ผลการศึกษาความพึงพอใจความสามารถในการใช้งานได้ของแอปพลิเคชันสองภาษาของผู้สูงอายุ ด้านความสอดคล้องของท่าการออกกำลังกายกับแอนิเมชัน พบว่า ระดับความพึงพอใจความสามารถในการใช้งานได้ของแอปพลิเคชัน มีค่าเฉลี่ยรวมทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากแอนิเมชันที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้น มีความเข้าใจง่าย ไม่สับสน เป็นท่าออกกำลังกายที่ง่ายต่อการเคลื่อนไหวและจดจำ รวมถึงมีความเร็วของท่าออกกำลังกายที่มีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเชิงทดลองของ วันเฉลิม พรหมศร, บุญชู บุญลิขิตศิริ, ปรัชญา แก้วแก่น, และก้องเกียรติ หิรัญเกิด (2564) ได้พัฒนาแอปพลิเคชันเกมออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุชาวไทย เพื่อใช้ป้องกันภาวะสมองเสื่อมชนิดอัลไซเมอร์ และพบว่ากลุ่มทดลองที่ใช้แอปพลิเคชันมีประสิทธิภาพทางสมองที่พัฒนาขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มทดลองที่ออกกำลังกายไม่ได้ใช้แอปพลิเคชันและกลุ่มไม่ออกกำลังกาย

2.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจความสามารถในการใช้งานได้ของแอปพลิเคชันสองภาษาของผู้สูงอายุ ด้านเนื้อหาในแอนิเมชัน (ฉบับภาษาอังกฤษ) จากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาอังกฤษ 3 ท่าน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก แม้ผู้เชี่ยวชาญทางการสอนภาษาอังกฤษจะประเมินเนื้อหาภาษาอังกฤษที่บรรยายท่าออกกำลังกายมีความน่าสนใจและสนใจในระดับมากที่สุด อย่างไรก็ตาม ประเด็นย่อยอื่น ๆ ได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวข้องกับตัวละครในแอนิเมชัน และเนื้อหามีความกระชับและเข้าใจง่าย ได้รับการประเมินในระดับมาก และประเด็นย่อยด้านเนื้อหามีความถูกต้อง ได้รับความพึงพอใจในระดับกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากภาษาอังกฤษที่แปลมาจากภาษาไทยมีความคลาดเคลื่อนทางไวยากรณ์หรือการเลือกใช้คำศัพท์ไม่ตรงความหมาย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. การวิเคราะห์ผลกระทบของแอนิเมชันต่อสุขภาพผู้สูงอายุจะช่วยให้เราเข้าใจถึงประโยชน์ที่แท้จริงของแอนิเมชันในการส่งเสริมการออกกำลังกายและสุขภาพของผู้สูงอายุ

2. การทดลองใช้งานแอนิเมชันในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน เช่น ในบ้าน ในสวนสาธารณะ หรือในสถานที่ออกกำลังกาย จะช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจถึงความต้องการและความสนใจของผู้สูงอายุในแต่ละสภาพแวดล้อมได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ในอนาคต ผู้วิจัยสามารถพัฒนาแอนิเมชันที่มีการโต้ตอบกับผู้ใช้งานได้ ทำให้ผู้สูงอายุสามารถมีส่วนร่วมกับแอนิเมชันได้มากขึ้น ทำให้การออกกำลังกายเป็นเรื่องที่น่าสนใจและสนุกสนานมากขึ้น
2. การใช้เทคโนโลยี AI ในการปรับแต่งแอนิเมชัน สามารถทำให้แอนิเมชันสามารถปรับตัวเองให้เหมาะสมกับผู้ใช้งานได้มากขึ้น ทำให้ผู้สูงอายุสามารถรับประสบการณ์ที่ดีที่สุดจากการใช้งานแอนิเมชัน
3. ควรมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อเข้าถึงความรู้สึกและความคิดเห็นของผู้สูงอายุได้ดียิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ที่สนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัย ประจำปี พ.ศ. 2566

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2562). **มาตรการขับเคลื่อนระเบียบวาระแห่งชาติ เรื่องสังคมผู้สูงอายุ 6 Sustainable 4 Change** (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ศธราช ศรียา, ภัทรพงษ์ ยิ่งดำนุ่น, และคมกริช บุญเขียว. (2565, กันยายน - ธันวาคม) การพัฒนากิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ ตามภูมิปัญญาพื้นบ้านเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุในตำบลหัวไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี. *Lawarath Social E-Journal*, 4(3), 203 - 222.
- ธนพร ลาภบุญทรัพย์. (2560). **ผลของสื่อโมชันกราฟิกด้านการออกกำลังกายที่มีต่อการทรงตัวในผู้ป่วยโรคพาร์กินสัน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนวัฒน์ บุญทัน. (2562, 4 กุมภาพันธ์). **พื้นฐานการสร้าง Animation 2D ตอนที่ 1 บทนำ**. สืบค้น มกราคม 5, 2567, จาก <https://www.slideshare.net/thanawatboontan/animation-2d-1>.
- ธัญวัฒน์ บุญศรีนัย. (2560). **ระบบบริหารจัดการยา กรณีศึกษาบ้านพักคนชรา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย (เล่ม 1)** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปวีณา บังเกิด. (2563). **การพัฒนาแอปพลิเคชันการออกกำลังกายด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมเพื่อส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ญาณิศา ตะนุสะ. (2563). **การพัฒนาวิซวลไลเซชันเพื่อนำเสนอทำโยคะบรรเทาอาการปวดสำหรับผู้สูงอายุ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- รัชชานันท์ ศรีสุภักดิ์, และประภากร ศรีสว่างวงศ์. (2564, มีนาคม - เมษายน). **โมบายแอปพลิเคชันแนะนำการออกกำลังกาย สำหรับผู้สูงอายุ**. *วารสารวิชาการสาธารณสุข*, 29(2), 230 - 239.
- วันเฉลิม พรหมศร, บุญชู บุญลิขิตศิริ, ปรัชญา แก้วแก่น, และก้องเกียรติ หิรัญเกิด. (2564, กรกฎาคม - ธันวาคม). **การพัฒนาแอปพลิเคชันเกมออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทยใช้ป้องกันภาวะสมองเสื่อมชนิดอัลไซเมอร์**. *วารสารศิลปกรรมบูรพา*, 24(2), 155 - 171.
- วาทีศ ตันติเหม็นต์. (2560). **การพัฒนาโมบาย แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมพัฒนาการสมองสำหรับโรคอัลไซเมอร์ในผู้สูงอายุ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สรศักดิ์ ไชยสกุลวงศ์, ณรงค์ ชัยช้าง, และอัญญาณี ชัยช้าง. (2566, กันยายน - ธันวาคม). **การส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน**. *วารสารบัณฑิตศึกษาชัยภูมิปริทรรศน์*, 1(3), 23 - 32.
- Likert, R. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale. In *Reading in Fishbein, M (Ed.), Attitude Theory and Measurement* (pp. 90-95). New York: Wiley & Son.

Melo, A. J., Hernandez-Maestro, R. M., & Munoz-Gallego, P. A. (2017, February). Service Quality Perception, Online Visibility, and Business Performance in Rural Lodging Establishments. *Journal of Travel Research*, 56(2), 250 - 262.

การใช้สื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจภาษาอังกฤษและ การตระหนักถึงความสำคัญของท้องถิ่น: กรณีศึกษาดำเนินงานท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี*

Using Cartoon to Enhance English Language Competency and Awareness of Local Values: The case study of Lop Buri Local Legend

พิจิตรา เอี่ยมสมัย**

Pichitra Iamsamai

Received: April 18, 2024 Revised: July 30, 2024 Accepted: August 13, 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. สร้างสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษตำนานเมืองลพบุรี 2. เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจภาษาอังกฤษก่อนและหลังการใช้สื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษตำนานเมืองลพบุรี และ 3. ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้สื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษตำนานเมืองลพบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาเอกภาษาอังกฤษมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาท้องถิ่นศึกษา ภาคภาษาอังกฤษในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 34 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษตำนานเมืองลพบุรี จำนวน 4 เรื่อง แบบทดสอบความรู้ความจำ จำนวน 40 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 10 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามลำดับ

ผลการวิจัยพบว่า 1. สร้างสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษได้จำนวน 4 เรื่อง มีคุณภาพของการสร้างสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษตำนานเมืองลพบุรีอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยที่ 4.73 2. ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจภาษาอังกฤษก่อนและหลังการใช้สื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษตำนานเมืองลพบุรีมีระดับคะแนนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ 3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้สื่อที่มีต่อสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษตำนานเมืองลพบุรีอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ยที่ 4.56

คำสำคัญ: ความตระหนัก, ตำนานท้องถิ่น, ภาพการ์ตูน

* งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากสถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Abstract

This research aims to: 1. create English language cartoon media based on the legends of Lop Buri, 2. compare English language proficiency and understanding before and after using the English language cartoon media based on the legends of Lop Buri, and 3. study user satisfaction with the English language cartoon media based on the legends of Lop Buri. The sample group consisted of 34 English major students at Thepsatri Rajabhat University enrolling in the Local Studies course in English for the first semester of the 2023 academic year. The research tools included four English cartoon stories based on the legends of Lop Buri, a 40-item knowledge test, and a 10-item satisfaction questionnaire. The statistics used for data analysis included the index of item-objective congruence (IOC), mean, and standard deviation.

The research results showed that: 1. Four English cartoon stories based on the legends of Lop Buri were created, with the media quality rated at the highest level, with an average score of 4.73. 2. A comparison of English knowledge and understanding before and after using the English cartoon media about the legends of Lop Buri showed a statistically significant increase in scores at the 0.05 level. And 3. User satisfaction with the English cartoon media based on the legends of Lop Buri was at the highest level, with an average score of 4.56.

Keywords: Cartoon, Local Legend, Awareness

บทนำ

เป็นที่ทราบกันดีว่าในยุคปัจจุบันนี้ภาษาอังกฤษถือว่าเป็นภาษาสากลที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในการติดต่อสื่อสารแสวงหาความรู้ความเข้าใจระหว่างชนชาติได้ ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาความสามารถและยกระดับอาชีพของคนทำงานในยุคปัจจุบัน นอกจากนั้นภาษาอังกฤษยังเป็นสื่อกลางในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชนโลก และยังสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนั้นยังสามารถทำให้เรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างของภาษาและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง รวมทั้งสามารถเป็นสื่อกลางในการสร้างความรู้ความเข้าใจ และนำไปสู่ความตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลกอีกด้วย

ตำนานท้องถิ่นถือเป็นตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม กล่าวคือ ในแต่ละท้องถิ่นจะมีตำนาน ความเชื่อที่สะท้อนเรื่องราวและความเชื่อของคนในชุมชนแตกต่างกันออกไป การบอกเล่าประวัติศาสตร์ ท้องถิ่นผ่านตำนานหรือนิทานพื้นบ้านเป็นสิ่งที่เราพบเห็นบ่อย ๆ ซึ่งมักมีการผูกโยงกับเรื่องของอิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์ หรือเหตุการณ์เหนือธรรมชาติ การส่งผ่านข้อมูลโดยการเล่าเป็นตำนานจึงเป็นการผูกโยงให้เข้าถึงกลุ่มคนได้มากกว่า อาจกล่าวได้ว่าตำนานท้องถิ่นเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ชิ้นหนึ่งซึ่งสำคัญที่ไม่ควรละทิ้ง ส่งผลต่อการศึกษาพัฒนาการความเป็นมาของชุมชน ความเชื่อ ศาสนา วัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น และทำให้เข้าใจท้องถิ่นและชุมชนเหล่านั้นได้มากขึ้นอย่างยิ่ง

สำหรับภาพการ์ตูน จัดเป็นสื่อที่ทรงพลัง ทั้งนี้เพราะการ์ตูนเป็นสื่อสวยงาม สะดุดตา และเข้าใจง่าย การ์ตูนเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและสามารถสร้างความเข้าใจได้อย่างไม่มีข้อจำกัด การนำภาพการ์ตูนมาเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในภาพเพื่อเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน จึงสามารถสร้างบรรยากาศในการเรียนได้เป็นอย่างดี (นฤชล สติรวัฒน์กุล, 2560, หน้า 13) ปัจจุบันการ์ตูนกลายเป็นนวัตกรรมสำหรับสร้างความเข้าใจเพื่ออธิบาย สรุปล และเป็นนวัตกรรมสำหรับเรื่องต่าง ๆ อีกมากมายที่ต้องการสื่อสารให้เกิดสิ่งที่ผู้เขียนการ์ตูนหรือผู้ต้องการใช้การ์ตูนนำมาเป็นสื่อใช้ให้เกิดประโยชน์ในวงการต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้เองการ์ตูนจึงเป็นนวัตกรรมยอดนิยมของมนุษย์มานานหลายศตวรรษ (ถวัลย์ มาศจรัส, 2551, หน้า 24 - 25) ดังนั้นการนำสื่อการ์ตูนมาประยุกต์ใช้ในการนำเสนอข้อมูลเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ จึงเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายและใช้เวลาอันสั้นโดยสามารถเข้าถึงข้อมูล ได้ง่ายขึ้น ด้วยเช่นกัน รวมถึงได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน กล่าวได้ว่า ในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคสมัยแห่งดิจิทัล การนำสื่อภาพการ์ตูนและภาษาอังกฤษมาบูรณาการเข้าด้วยกันเพื่อสร้างองค์ความรู้ให้เหมาะกับยุคสมัยและง่ายต่อการนำเสนอในสังคมดิจิทัลจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจ รวมทั้งสามารถสร้างความรู้ความเข้าใจกับผู้ใช้สื่อได้เป็นอย่างดี

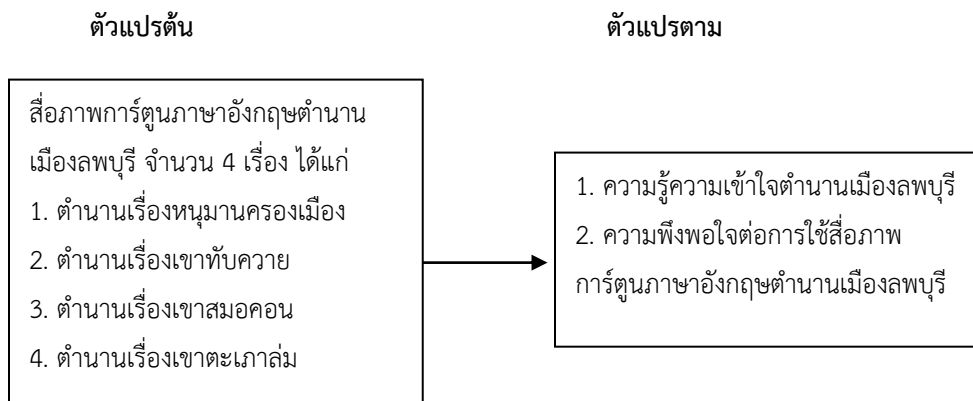
ผู้วิจัยเลือกกรณีศึกษาด้านเมืองลพบุรี อันเนื่องมาจากลพบุรีเป็นเมืองที่มีประวัติความเป็นมายาวนาน ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ มีประเด็นที่น่าสนใจทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมหลายประการ อีกทั้งลพบุรียังเป็นจุดหมายสำคัญของนักท่องเที่ยวที่สนใจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อันเนื่องมาจากจังหวัดลพบุรีมีสถานที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และความเชื่อทางศาสนาหลายแห่ง ทำให้เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจำนวนมาก รวมถึงนักเรียน นักศึกษาที่ศึกษาในบริบทของท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี อย่างไรก็ตามจากการทบทวนวรรณกรรมยังไม่พบว่า มีงานวิจัยชิ้นใดที่ศึกษาเกี่ยวกับสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับตำนานท้องถิ่นลพบุรี

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยในฐานะผู้สอนวิชาท้องถิ่นศึกษาภาคภาษาอังกฤษและไทยศึกษาภาคภาษาอังกฤษเล็งเห็นความสำคัญในการนำองค์ความรู้เดิมที่มีอยู่มาต่อยอดบูรณาการสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ในวงกว้าง ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนานักเรียน นักศึกษา ตลอดจนผู้สนใจทั่วไป ให้มีความรู้ความเข้าใจภาษาอังกฤษและตำนานท้องถิ่นได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนั้นยังสามารถพัฒนาต่อยอดนำองค์ความรู้ไปใช้อีกได้ในหลายบริบท ผู้วิจัยมุ่งหวังที่จะสร้างองค์ความรู้ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับตำนานเมืองลพบุรีให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งประเด็นสำคัญคือมุ่งหวังเพื่อให้ประชากรในท้องถิ่นซึ่งได้แก่นักศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญและมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง และสามารถนำไปสู่การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ หวงแหน ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่น และการนำไปสู่การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในท้องถิ่นให้เป็นที่ยู้งักแพร่หลายทั้งคนไทยและต่างประเทศ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษตำนานเมืองลพบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจภาษาอังกฤษก่อนและหลังการใช้สื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษตำนานเมืองลพบุรี
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้สื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษตำนานเมืองลพบุรี

กรอบแนวความคิด

ภาพ 1 กรอบแนวความคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงโดยเลือกนักศึกษาเอกภาษาอังกฤษมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาท้องถิ่นศึกษาภาคภาษาอังกฤษ จำนวน 34 คน ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2566

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลงานวิจัย เป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย

2.1 สื่อกาพการตูนภาษาอังกฤษตำนานเมืองลพบุรี โดยมีขั้นตอนการพัฒนาดังนี้

2.1.1 ศึกษาค้นคว้า เอกสารตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตำนานท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี จากการศึกษาพบว่า ตำนานท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรีมีการจัดทำไว้หลายตำนาน ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกตำนานท้องถิ่น ประกอบด้วย ตำนานเมืองลพบุรี 4 เรื่อง ได้แก่ 1. เขาทับควาย 2. หนุมานครองเมือง 3. เขาสมอคอน และ 4. เขาตะเภาล่ม โดยศึกษาเนื้อหาจาก จุติรัช อนุกุล (2565, หน้า 40) และ ผาสุก อินทรารุช (ม.ป.ป., หน้า 1 - 28)

2.1.2 ศึกษาค้นคว้า เอกสารตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างการ์ตูนภาษาอังกฤษ เพื่อนำมาออกแบบและสร้างสื่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการ์ตูนภาษาอังกฤษ

2.1.3 กำหนดเค้าโครงของเรื่องและภาพ

2.1.4 ออกแบบภาพการ์ตูนให้มีความยาวเหมาะสมกับเนื้อหาสาระของตำนานแต่ละเรื่อง

2.1.5 จัดทำภาพสื่อการ์ตูนโดยใช้โปรแกรม Illustrator ให้สวยงาม

2.1.6 ดำเนินการให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพด้านเนื้อหาและสื่อกาพการตูนภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษและเจ้าของภาษา ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อและนวัตกรรม รวมทั้งหมดจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งได้ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 ระดับความเหมาะสมมากที่สุด

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องตำนานท้องถิ่นลพบุรี จำนวน 4 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 4 ชั่วโมง โดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของการจัดแผนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษ ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อและนวัตกรรม รวมทั้งหมดจำนวน 5 ท่าน โดยได้ค่าความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80 - 1.00 และนำแผนการเรียนรู้ที่ได้ปรับแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษาเอกภาษาอังกฤษที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน เพื่อหาข้อบกพร่องและนำมาปรับปรุงก่อนใช้จริง โดยได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.83

2.3 แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจภาษาอังกฤษก่อนและหลังการใช้สื่อกาพการตูนภาษาอังกฤษ ตำนานเมืองลพบุรี

ผู้วิจัยได้ออกแบบแบบทดสอบเพื่อวัดความรู้ ความจำ และความเข้าใจ ให้ผู้ใช้สื่อสามารถเข้าใจเรื่องราวของตำนานเมืองลพบุรีผ่านสื่อกาพการตูนภาษาอังกฤษได้ สามารถลำดับเหตุการณ์และเชื่อมโยงตำนานเมืองลพบุรีกับสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดลพบุรีได้ ซึ่งแบบทดสอบความเข้าใจประกอบด้วย 3 ส่วน รวมทั้งหมดจำนวน 40 ข้อ 40 คะแนน ประกอบด้วย

2.3.1 แบบทดสอบวัดความรู้ความจำเนื้อเรื่องตำนานเมืองลพบุรี ประกอบด้วยคำถามภาษาอังกฤษถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องตำนานเมืองลพบุรีเป็นคำถามมีตัวเลือก 3 ตัวเลือก ตำนานละ 5 ข้อ รวมทั้งหมด 4 ตำนาน จำนวน 20 ข้อ 20 คะแนน

2.3.2 แบบทดสอบความเข้าใจเนื้อเรื่องตำนานเมืองลพบุรี ประกอบด้วยคำถามภาษาอังกฤษให้ผู้ใช้สื่อพิจารณาประโยคภาษาอังกฤษที่ปรากฏเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับตำนานเมืองลพบุรีเรื่องใด รวมทั้งหมด จำนวน 10 ข้อ 10 คะแนน

2.3.3 แบบทดสอบการเชื่อมโยงตำนานเมืองลพบุรีกับสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดลพบุรี ประกอบด้วยคำถามภาษาอังกฤษให้ผู้ใช้สื่อพิจารณาชื่อสถานที่ในจังหวัดลพบุรีที่มีความเชื่อมโยงโดยตรงหรือเกี่ยวข้องกับตำนานเมืองลพบุรีเรื่องใดรวมทั้งหมดจำนวน 10 ข้อ 10 คะแนน

ทั้งนี้ผู้วิจัยนำแบบทดสอบที่ทำขึ้นมาให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษและเจ้าของภาษาเป็นผู้ประเมินคุณภาพของแบบทดสอบความสอดคล้องกับจุดประสงค์ (IOC) ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.80 – 1.00 ทุกข้อ หลังจากนั้นนำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักศึกษาเอกภาษาอังกฤษที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.87 ค่าความยากง่าย 0.50 - 0.75 และค่าอำนาจจำแนก 0.50 - 1.00 จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

2.4 แบบวัดความพึงพอใจต่อสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษตำนานเมืองลพบุรี ประกอบด้วยคำถามจำนวนทั้งหมด 10 ข้อ เป็นการประเมินแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของแบบวัดความพึงพอใจ ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษ ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อและนวัตกรรม รวมทั้งหมด จำนวน 5 ท่าน โดยได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.83

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) นักศึกษาเอกภาษาอังกฤษที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เรื่องตำนานท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี 3 ส่วน รวมจำนวนทั้งหมด 40 ข้อ ใช้เวลา 60 นาที

3.2 ดำเนินการวิจัยโดยใช้เวลาเรียนครั้งละ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จำนวน 4 ครั้ง

3.3 หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) นักศึกษาเอกภาษาอังกฤษที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เรื่องตำนานท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี จำนวนทั้งหมด 40 ข้อ ใช้เวลา 60 นาที

3.4 เมื่อทำแบบทดสอบหลังเรียนเสร็จแล้ว ให้นักศึกษาเอกภาษาอังกฤษทำแบบวัดความพึงพอใจต่อสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษตำนานเมืองลพบุรี จำนวน 10 ข้อ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

4.1 นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเรื่องตำนานท้องถิ่นลพบุรีก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบค่า T-test แบบ Dependent

4.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจโดยใช้ค่าเฉลี่ย 5 ระดับตามลิเคิร์ต (Likert Scale) การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยมีเกณฑ์แปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2557, หน้า 4)

คะแนนค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด

คะแนนค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

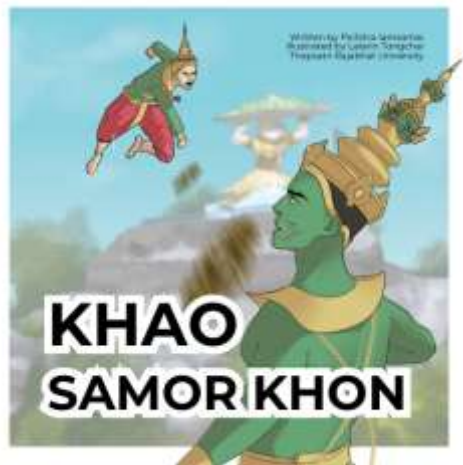
การวิจัยการเรื่องการใช้สื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจภาษาอังกฤษและการตระหนักถึงความสำคัญของท้องถิ่น: กรณีศึกษาด้านท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

1. ผลการสร้างสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษด้านเมืองลพบุรี ปรากฏผลดังนี้

สื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษด้านท้องถิ่นลพบุรี จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ 1. หนุมานครองเมือง 2. เขาสมอคอน 3. เขาทับควาย และ 4. เขาตะเภาล่ม โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษและเจ้าของภาษา ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อและนวัตกรรม ประเมินคุณภาพด้านเนื้อหาและสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษ เพื่อตรวจสอบคุณภาพโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งได้ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 ระดับความเหมาะสมมากที่สุด

ภาพ 2 การ์ตูนเรื่องหนุมานครองเมือง

ภาพ 3 การ์ตูนเรื่องเขาสมอคอน

ภาพ 4 การ์ตูนเรื่องเขาทับควาย

ภาพ 5 การ์ตูนเรื่องเขาตะเกาล่อม

ภาพ 6 QR Code การ์ตูนตำนานท้องถิ่นลพบุรี รวม 4 เรื่อง

2. ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจภาษาอังกฤษก่อนและหลังการใช้สื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษตำนานเมืองลพบุรีทั้ง 4 เรื่อง แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจภาษาอังกฤษผ่านสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษตำนานท้องถิ่นลพบุรีเรื่องหนุมานครองเมือง

การทดสอบ	กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{x}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	34	3.11	0.71	-6.48
หลังเรียน	34	4.38	0.67	

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้สื่อมีความรู้ความเข้าใจเรื่องหนุมานครองเมืองจากสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษ โดยจากการทดสอบความรู้ความเข้าใจ เรื่อง หนุมานครองเมือง คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.38, S.D. = 0.67) ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียนที่มีค่า ($\bar{x}$ = 3.11, S.D. = 0.71) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจภาษาอังกฤษผ่านสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษตำนานท้องถิ่นลพบุรี เรื่องเขาทับควาย

การทดสอบ	กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{x}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	34	2.35	0.23	-9.17
หลังเรียน	34	4.02	0.99	

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้สื่อมีความรู้ความเข้าใจเรื่องเขาทับควายจากสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษ โดยจากการทดสอบความรู้ความเข้าใจ เรื่อง เขาทับควาย คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.02, S.D. = 0.99) ซึ่งสูงกว่า ก่อนเรียนที่มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 2.35, S.D. = 0.23) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจภาษาอังกฤษผ่านสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษตำนานท้องถิ่นลพบุรี เรื่องเขาสมอคอน

การทดสอบ	กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{x}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	34	2.63	0.23	-6.29
หลังเรียน	34	3.75	0.75	

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้สื่อมีความรู้ความเข้าใจเรื่องเขาสมอคอนจากสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษ โดยจากการทดสอบความรู้ความเข้าใจ เรื่อง เขาสมอคอน คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 3.75, S.D. = 0.75) ซึ่งสูงกว่า ก่อนเรียนที่มีค่า ($\bar{x}$ = 2.63, S.D. = 0.23) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจภาษาอังกฤษผ่านสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษตำนานท้องถิ่นลพบุรี เรื่องเขาตะเกาหล่ม

การทดสอบ	กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{x}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	34	2.35	0.29	-6.85
หลังเรียน	34	3.70	0.81	

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้สื่อมีความรู้ความเข้าใจเรื่องเขาสมอคอนจากสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษ โดยจากการทดสอบความรู้ความเข้าใจ เรื่อง เขาตะเกาหล่ม คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 3.70, S.D. = 0.81) ซึ่งสูงกว่า ก่อนเรียนที่มีค่า ($\bar{x}$ = 2.35, S.D. = 0.29) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 5 สรุปผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจภาษาอังกฤษผ่านสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษตำนานท้องถิ่น
ลพบุรี ทั้ง 4 เรื่อง

เรื่อง	คะแนน	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	$\bar{x}$	S.D.
หนุมานครองเมือง	5	3.11	4.38	0.71	0.67
เขาท้อควาย	5	2.35	4.02	0.23	0.99
เขาสมอคอน	5	2.63	3.75	0.23	0.75
เขาตะเกาล่ม	5	2.35	3.70	0.29	0.81
รวมเฉลี่ย	5	2.61	3.96	0.36	0.80

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้สื่อมีความรู้ความเข้าใจสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษ โดยมีการทดสอบ
ความรู้ความเข้าใจในภาพรวมทั้ง 4 เรื่อง หลังเรียนเป็นค่าเฉลี่ย 3.96 ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียนที่มีค่า 2.61 คิดเป็น
ค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 0.36$, S.D. = 0.80) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจจากการพิจารณาประโยคภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับตำนาน
เมืองลพบุรี

การทดสอบ	คะแนน	$\bar{x}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	10	3.50	0.25	-11.48
หลังเรียน	10	7.64	4.35	

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้สื่อมีความเข้าใจเนื้อเรื่องตำนานเมืองลพบุรีจากสื่อภาพการ์ตูน
ภาษาอังกฤษ โดยสามารถพิจารณาประโยคภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับตำนานเมืองลพบุรีได้คิดเป็น
ค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 7.64$, S.D. = 4.35) ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียนที่มีค่า ($\bar{x} = 3.50$, S.D. = 0.25) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจจากการเชื่อมโยงตำนานเมืองลพบุรีกับสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัด
ลพบุรี

การทดสอบ	คะแนน	$\bar{x}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	10	4.05	0.72	-11.48
หลังเรียน	10	7.20	2.53	

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้สื่อมีความเข้าใจเนื้อเรื่องตำนานเมืองลพบุรีจากสื่อภาพการ์ตูนภาษา
อังกฤษ โดยสามารถระบุสถานที่ในจังหวัดลพบุรีที่ตรงกับตำนานเมืองได้คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 7.20$, S.D. = 2.53)
ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียนที่มีค่า ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.72) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

3. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ใช้สื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษ ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ใช้สื่อที่มีต่อสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษตำนานท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี

ด้าน	หัวข้อ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	ความรู้ความเข้าใจเรื่องตำนานท้องถิ่นลพบุรีผ่านสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษ	4.56	0.79	มากที่สุด
2	ความรู้ความเข้าใจคำศัพท์และเนื้อหาภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับตำนานท้องถิ่นลพบุรีผ่านสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษ	4.68	0.59	มากที่สุด
3	ความสามารถใช้ทักษะภาษาอังกฤษเล่าเรื่องตำนานท้องถิ่นลพบุรีผ่านสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษได้	4.41	0.63	มาก
4	หลังจากศึกษาสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษมีแนวคิดที่จะอนุรักษ์สืบสานตำนานท้องถิ่นลพบุรี	4.38	0.72	มาก
5	การตระหนักถึงคุณค่าและมีความภูมิใจในตำนานท้องถิ่นลพบุรีผ่านสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษ	4.71	0.46	มากที่สุด
6	ความสนใจอยากรู้ตำนานท้องถิ่นลพบุรีเรื่องอื่น ๆ ผ่านสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษเพิ่มเติมภาษาที่ใช้ถูกต้อง	4.71	0.52	มากที่สุด
7	สื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษมีประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะการสื่อสารการอ่าน การเขียน และการพูดภาษาอังกฤษ	4.47	0.50	มาก
8	สื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษกระตุ้นความสนใจให้เกิดการเรียนรู้	4.76	0.50	มากที่สุด
9	สื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษมีความทันสมัย แปลกใหม่ และง่ายต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.68	0.50	มากที่สุด
10	สื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษมีประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น	4.41	0.66	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		4.56	0.59	มากที่สุด

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้สื่อมีความพึงพอใจตำนานเมืองลพบุรีจากสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษจำนวน 4 เรื่อง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ใช้สื่อมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับดังนี้ สื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษกระตุ้นความสนใจให้เกิดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.76$, S.D. = 0.50) และรองลงมามีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ ($\bar{x} = 4.71$, S.D. = 0.52) ได้แก่ มีความสนใจอยากรู้ตำนานท้องถิ่นลพบุรีเรื่องอื่น ๆ ผ่านสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษเพิ่มเติม และตระหนักถึงคุณค่าและ

มีความภูมิใจในตำนานท้องถิ่นลพบุรีผ่านสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษ และค่าเฉลี่ยรองลงมา ($\bar{x} = 4.68$, S.D. = 0.59) เท่ากันสองประเด็น ได้แก่ มีความรู้ความเข้าใจคำศัพท์และเนื้อหาภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับตำนานท้องถิ่นลพบุรีผ่านสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษ และสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษมีความทันสมัย แปลกใหม่และง่ายต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ลำดับรองลงมาคือ ประเด็นของมีความรู้ความเข้าใจเรื่องตำนานท้องถิ่นลพบุรีผ่านสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษ อยู่ที่ค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.79) นอกจากนั้นผู้ใช้สื่อมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยตามลำดับดังต่อไปนี้ ประเด็นของสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษมีประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะการสื่อสารการอ่าน การเขียน และการพูดภาษาอังกฤษ อยู่ที่ค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.47$, S.D. = 0.50) และรองลงมาคือ มีความสามารถใช้ทักษะภาษาอังกฤษเล่าเรื่องตำนานท้องถิ่นลพบุรีผ่านสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษได้ และสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษมีประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ ($\bar{x} = 4.41$, S.D. = 0.63) และประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเป็นลำดับสุดท้ายคือ หลังจากศึกษาสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษมีแนวคิดที่จะอนุรักษ์สืบสานตำนานท้องถิ่นลพบุรี อยู่ที่ค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.72)

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยเรื่อง การใช้สื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจภาษาอังกฤษและการตระหนักถึงความสำคัญของท้องถิ่น: กรณีศึกษาด้านานท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การสร้างสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษตำนานเมืองลพบุรี เมื่อนำไปประเมินคุณภาพหาค่าเฉลี่ยแล้ว พบว่าได้ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 ระดับความเหมาะสมมากที่สุด ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าอาจเป็นเพราะในมุมมองเดิมของนักศึกษาเนื้อหาตำนานเมืองก็เหมือนเป็นเรื่องเก่าแก่ ไกลตัว และไม่น่าสนใจ แต่เมื่อนำมาให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นผ่านภาพการ์ตูนที่มีสีสันสวยงามและองค์ประกอบภาพที่เหมาะสมทำให้กระตุ้นความสนใจของผู้ใช้สื่อได้อย่างดี อีกทั้งการที่มีเนื้อหาเป็นภาษาอังกฤษยังเป็นประโยชน์ในการสามารถนำไปพัฒนาความรู้ของตนเอง เช่น ได้รู้จักคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เพิ่มขึ้นจากการได้อ่านสื่อภาพการ์ตูน อีกทั้งยังสามารถนำเนื้อหาของการ์ตูนที่เป็นภาษาอังกฤษไปต่อยอดได้ในชีวิตประจำวันและสามารถบูรณาการกับรายวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้สื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษตำนานเมืองลพบุรีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านขั้นตอนการพัฒนาอย่างมีระบบและเหมาะสม กล่าวคือ ผู้วิจัยได้ศึกษาศึกษาค้นคว้าเอกสารตำรา งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับตำนานท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างการ์ตูนภาษาอังกฤษเพื่อนำมาออกแบบกำหนดเนื้อหาเค้าโครงของเรื่องและภาพ และมีกระบวนการสร้างสื่อและนำไปทดลองใช้ จากนั้นนำมาพัฒนาและปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริงอย่างเป็นระบบทำให้สื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษเกิดประสิทธิภาพเหมาะสมกับผู้ใช้ สอดคล้องกับงานของ นงนุช สลัษศรี (2562) ที่ได้มีการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบการ์ตูนเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลวิจัยพบว่า สื่อการ์ตูนมีค่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดและผู้เรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรณู หาญนิรันดร์ (2546) ที่ได้มีการพัฒนาหนังสือการ์ตูนภาษาอังกฤษ เรื่อง สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดระยอง โดยมีระดับคุณภาพของหนังสือการ์ตูนภาษาอังกฤษที่สร้างขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุดและนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการ์ตูนภาษาอังกฤษมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการเปรียบเทียบการใช้สื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษตำนานเมืองลพบุรีให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องตำนานเมืองลพบุรีกับผู้ใช้สื่อได้ดีขึ้น กล่าวคือ ผู้ใช้สื่อมีความรู้ความเข้าใจเรื่องตำนานเมืองลพบุรีทั้ง 4 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง หนุมานครองเมือง เรื่อง เขาทับควาย เรื่อง เขาสมอคอน และเรื่อง เขาตะเภาล่ม สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานของ สุวรรณ ไคร์กระโทก, และธีรชัย เนตรถนอมศักดิ์ (2554) เรื่อง การใช้การ์ตูนเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมเรียนรู้โดยใช้การ์ตูนเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองจากการฝึกทักษะภาษาอังกฤษในด้านต่าง ๆ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ หนังสือการ์ตูนช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้เกิดความกระตือรือร้นและเข้าใจบทเรียนมากขึ้น และงานวิจัยของ ศิวาวุฒิ มงคลวิสุทธิ์, และนิธิดา อติภัทรนันท์ (2560) เรื่อง การใช้การ์ตูนแอนิเมชันเพื่อพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษและเจตคติของนักเรียนชาติพันธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังการเรียนรู้ โดยใช้การ์ตูนอยู่ในเกณฑ์ดี และนักเรียนมีเจตคติที่สูงขึ้นหลังการเรียนรู้โดยใช้การ์ตูน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานที่เกี่ยวข้องกับสื่อการ์ตูนและแหล่งข้อมูลในท้องถิ่นโดยตรง

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ เรณู หาญนิรันดร์ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหนังสือการ์ตูนภาษาอังกฤษ สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดระยอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลระยองที่มีผลการวิจัยคือ นักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการ์ตูนภาษาอังกฤษมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รวมทั้งสอดคล้องกับงานของ ปรียาภา วังมณี, และวรพล ชูมงคล (2563) เรื่อง การใช้นวัตกรรมสื่ออินโฟกราฟิกตำนานท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างทักษะความเข้าใจภาษาอังกฤษและการตระหนักถึงความสำคัญของตำนานท้องถิ่นของเยาวชนในจังหวัดเชียงรายที่มีผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าการที่สื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษตำนานเมืองลพบุรีสามารถให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องตำนานเมืองลพบุรีกับผู้ใช้สื่อได้ดีขึ้น จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในอนาคตสำหรับนักเรียน นักศึกษา คนในท้องถิ่น ที่จะสามารถใช้ภาษาอังกฤษบอกเล่าเรื่องราวเพื่อพัฒนาท้องถิ่นต่อไป นอกจากนั้นเมื่อพิจารณารายละเอียดของคะแนนการทดสอบความรู้ความเข้าใจแต่ละเรื่อง พบว่า คะแนนเรื่องเขาทับควาย และหนุมานครองเมือง มีคะแนนการทดสอบหลังเรียนสูงขึ้นเป็นสองอันดับแรกมากกว่าอีกสองเรื่องคือ เขาสมอคอน และเขาตะเภาล่ม ทั้งนี้จะเกิดจากผู้ที่ใช้สื่อมีความคุ้นเคยกับตำนานเมืองลพบุรี เรื่อง เขาทับควาย และหนุมานครองเมือง เนื่องจากคนลพบุรีเล่าสืบทอดกันมาและรู้จักกันเป็นอย่างดี อีกทั้งตัวละครในตำนานยังเป็นที่รู้จักกันในวงกว้างระดับประเทศ ทั้งนี้ตัวละครเอกจากทั้งสองเรื่องได้นำมาสร้างเป็นหนังสือการ์ตูนวรรณกรรมสำหรับเด็กและเป็นเรื่องเล่าขานกันมาเกี่ยวกับควาย ชื่อทรพี ทรพา และหนุมานจากเรื่องรามเกียรติ์ ตามลำดับ เหตุผลดังกล่าวก็น่าจะมีส่วนทำให้ผู้ใช้สื่อมีความเข้าใจเรื่องตำนานเมืองลพบุรีในภาคภาษาอังกฤษทั้งสองเรื่องได้ดียิ่งขึ้น

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจ ผู้ใช้สื่อมีความพึงพอใจต่อการที่ใช้สื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษตำนานเมืองลพบุรีในระดับมากที่สุด และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษกระตุ้นความสนใจให้เกิดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ นฤชล สถิธิวัฒน์กุล (2560) กล่าวว่า การ์ตูนเป็นสิ่งที่สามารถดึงดูดให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนและเข้าใจบทเรียนได้มากขึ้น สามารถโน้มน้าวผู้เรียนให้เปลี่ยนเจตคติ สามารถฝึกทักษะในด้านต่าง ๆ

จากความคิดที่แฝงอยู่ในรูปภาพ และช่วยผ่อนคลายอารมณ์ทำให้เกิดความสนุกสนาน กล่าวได้ว่า การ์ตูนมักจะเป็นหนังสือเล่มแรก ๆ ที่กระตุ้นความสนใจในการอ่าน นอกจากจะสร้างความบันเทิงให้ผู้อ่าน ยังให้ความรู้ความเข้าใจและสะท้อนความคิดความเชื่อหลายประการ นับได้ว่าการตูนเป็นรากฐานสำคัญที่จะพัฒนาการอ่านของเยาวชนอย่างยิ่ง จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้ใช้สื่อตระหนักถึงคุณค่าและมีความภูมิใจในตำนานท้องถิ่นลพบุรีผ่านสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษอยู่ระดับมากที่สุด ซึ่งส่วนหนึ่งสะท้อนได้จากการแสดงความเห็นของผู้ใช้สื่อที่ปรากฏในแบบประเมินความพึงพอใจของสื่อภาพการ์ตูนท้องถิ่น เช่น “ดีมากเลยคะ มีคำศัพท์ใหม่ ๆ ที่ไม่เคยรู้และได้รู้ประวัติลพบุรีมากขึ้น”, “ดีมากคะ เกิดมาเพิ่งจะได้รู้เรื่องราวของจังหวัดคะ นี่ถ้าไม่ทำมาคงไม่รู้อะไรเลย”, “เข้าใจง่ายมีภาพประกอบ สอดคล้องกับสถานที่ในท้องถิ่นช่วยให้รู้จักที่มากขึ้น”, “อยากให้มีอีกเยอะ ๆ เนื้อหาเข้าใจง่ายมาก” และ “อยากศึกษาที่สถานที่จริงคะ” ซึ่งความคิดเห็นเหล่านี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าจะจะเป็นจุดสำคัญที่สามารถสร้างความสนใจ ตระหนักถึงคุณค่าและมีความภูมิใจในตำนานท้องถิ่นลพบุรี และประการสำคัญคือ สามารถนำไปสู่การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ห่วงแหน ตลอดจนการรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับตำนานท้องถิ่นจังหวัดลพบุรีได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่น และการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายทั้งคนไทยและต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. การจัดทำสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียบเรียงเนื้อหาและจัดทำสื่ออย่างเป็นระบบมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษครบทุกด้านอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นทาง
2. เนื่องจากสื่อภาพการ์ตูนเป็นการย่อเนื้อหาให้อยู่ในความกระชับไม่ยาวจนเกินไป ดังนั้นการนำสื่อภาพการ์ตูนไปใช้ ผู้สอนควรศึกษาเนื้อเรื่องฉบับเต็มให้เข้าใจก่อน ทั้งนี้เพื่อจะสามารถนำไปขยายความและอธิบายเพิ่มเติมได้อย่างถูกต้องขณะจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การทำสื่อภาพการ์ตูนภาษาอังกฤษตำนานท้องถิ่นลพบุรี ควรปรับให้มีรายละเอียดเสริมความรู้ทางภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น เช่น มีคำศัพท์พร้อมความหมายและการออกเสียงประกอบ หรืออาจจะมีการอัดเสียงประกอบเพื่อให้ผู้ใช้สื่อนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์และกระตุ้นให้เกิดความสนใจมากยิ่งขึ้น
2. การทำวิจัยในครั้งถัดไปสามารถนำสื่อไปปรับให้มีระดับภาษาที่ง่ายขึ้นเหมาะกับเด็กเล็กระดับประถมศึกษา ทั้งนี้เพื่อนำไปกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของท้องถิ่นตั้งแต่วัยเยาว์และอาจนำไปทดลองใช้ในการจัดกิจกรรมในรูปแบบอื่น เช่น ค่ายภาษาอังกฤษ การอบรมมัคคุเทศก์น้อย หรือกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- จุติรัช อนุกุล. (2565). **ตำนานเมืองลพบุรีมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม**. ลพบุรี: สำนักศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2551). **การพัฒนาคุณภาพผลงานทางวิชาการด้วยนวัตกรรม 3 มิติ**. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี.
- นงนุช สลับศรี. (2562). **การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบการ์ตูนเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดดอนตำรงธรรม จังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นฤศล สติระวัฒน์กุล. (2560). **การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาจีนโดยใช้แผ่นภาพการ์ตูนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบึงบัวกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2557). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาภา วังมณี, และวรพล รูปมงคล. (2563, มกราคม - มิถุนายน). **การใช้นวัตกรรมสื่ออินโฟกราฟิก ภาษาอังกฤษตำนานท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะความเข้าใจภาษาอังกฤษและการตระหนักถึง ความสำคัญของตำนานท้องถิ่นของเยาวชนในจังหวัดเชียงราย**. วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 4(1), 25 - 44.
- ผาสุข อินทราวุธ. (ม.ป.ป). **ตำนานเมืองลพบุรี (ละโว้)**. สืบค้น ตุลาคม 11, 2566, จาก http://www.damrong-journal.su.ac.th/upload/pdf/79_1.pdf.
- เรณู หาญนิรันดร์. (2546). **การพัฒนาหนังสือการ์ตูนภาษาอังกฤษ เรื่องสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดระยอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลระยอง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ศิวาจุติ มงคลวิสุทธิ, และนิธิตา อติภักธนันท์. (2560, กันยายน - ธันวาคม). **การใช้การ์ตูนแอนิเมชันเพื่อพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษและเจตคติของนักเรียนชาติพันธุ์**. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 11(3), 255 - 262.
- สุวรรณา ไกรกระโทก, และธีรชัย เนตรนอมศักดิ์. (2554, มกราคม - มีนาคม). **การใช้การ์ตูนเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 5(1), 142 - 147.

มาตรการสร้างการรับรู้ถึงสิทธิรับเงินอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการ
จากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ
Measures on Perception Creation for the right of educational fund
supporting for Persons with Disabilities from the Educational
Supporting and Developing Fund for Persons with Disabilities

มโหสถ เกิดเดช,* เจนพล ทองยีน,** เบญจวรรณ ธรรมรัตน์,*** และวรรณชัย พรหมรักษ์****
Mahosot Kerddet, Jenpon Thongyuen, Benjawan Thammarat, and Wannachai Promrak

Received: February 5, 2024 Revised: June 1, 2024 Accepted: June 12, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มุ่งนำเสนอเกี่ยวกับสิทธิของคนพิการตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ที่กำหนดให้คนพิการมีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต โดยให้กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการมีอำนาจหน้าที่พิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ตั้งแต่การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับปริญญาตรี โดยเจตนารมณ์ของกฎหมายเพื่อต้องการคุ้มครองสิทธิด้านการศึกษาไม่给人พิการถูกกีดกันออกจากระบบการศึกษาเพียงเพราะเหตุแห่งความพิการ รวมถึงรัฐมีความต้องการที่จะใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนพิการจากภาวะสู่การเป็นพลังสร้างโอกาสเข้าถึงอาชีพให้สามารถพึ่งพาตนเอง แต่ในสภาพความเป็นจริงพบว่าคนพิการและผู้ดูแลคนพิการยังขาดการรับรู้ถึงสิทธิดังกล่าว โดยเข้าใจว่า รัฐสนับสนุนค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาแก่คนพิการเฉพาะการศึกษาภาคบังคับหรือสถานศึกษาของรัฐเท่านั้น จึงส่งผลให้คนพิการส่วนใหญ่ยังขาดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในระดับกลางและระดับสูง ดังนั้นมาตรการสร้างการรับรู้ถึงสิทธิรับเงินอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการเพื่อให้ได้รับการศึกษาทุกระดับที่สอดคล้องกับความต้องการพิเศษของคนพิการจึงมีความสำคัญ

คำสำคัญ: กองทุน, คนพิการ, เงินอุดหนุนการศึกษา, สร้างการรับรู้

*ดร.กองกฎหมาย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

***ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

****ดร. กองคดีคุ้มครองผู้บริโภค กรมสอบสวนคดีพิเศษ

Abstract

This academic article focuses on present the rights of the person with disabilities under the Act of Education Providing for the Person with Disabilities B.E. 2551 which states that the persons with disability has rights for free education from birth or upon discovery of a disability for the rest of their lives. The Educational Supporting and Developing Fund for Persons with Disabilities has authority to consider the payment to support educational for persons with disabilities from the primary level to degree level. The intention of law is to protect the rights of persons with disabilities in education from deprivation by caused of disability. State desires to use the education for developing persons with disabilities to be a power for career opportunities which will be a self-reliant, but in the actual situation can be found that the persons with disabilities and their caregiver lack of access to such rights. Their perceptions are the educational expenses will be supported by the government only for the compulsory level or public educational institution. As a result, most of persons with disabilities lack of opportunities for education assessment for the intermediate and high level. Therefore, it is important for the measures on perception creation for rights of educational fund supporting for the persons with disabilities for all educational level which consistent with their specific requirements.

Keywords: Fund, Persons with Disabilities, Educational Fund, Perception Creation

บทนำ

สิทธิด้านการศึกษาสำหรับคนพิการในประเทศไทย นอกจากจะได้รับการคุ้มครองเหมือนบุคคลทั่วไป ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช, 2560, หน้า 14 - 15) มาตรา 54 คือ รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายแล้ว พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 (พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2550, หน้า 8 - 24) ยังได้กำหนดถึงสิทธิทางการศึกษาของคนพิการตามมาตรา 20(2) คือ ให้คนพิการมีสิทธิเข้ารับการศึกษิตตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติหรือแผนการศึกษาแห่งชาติตามความเหมาะสมในสถานศึกษาเฉพาะ หรือในสถานศึกษาทั่วไป หรือการศึกษาทางเลือก หรือการศึกษานอกระบบ โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 1 - 23) มาตรา 10 วรรคสาม กำหนดถึงหลักการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยให้จัดการศึกษาตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลพิการดังกล่าว มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลือ อื่นใดทางการศึกษา และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 (พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ, 2545, หน้า 11 - 14) มาตรา 12 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาจัดการศึกษาเป็นพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม (พรเทพ เตยเจริณวรรณ์, 2563, หน้า 6)

คนพิการนอกจากจะได้รับการคุ้มครองสิทธิด้านการศึกษิตตามกฎหมายที่ได้กล่าวข้างต้นแล้ว แต่ด้วยการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลทั่วไป จึงจำเป็นต้องจัดให้คนพิการมีสิทธิและโอกาสได้รับบริการและช่วยเหลือทางการศึกษาเป็นพิเศษ ด้วยเหตุนี้ รัฐจึงได้ตราพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 (พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ, 2551) เพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาที่ได้มาตรฐาน มีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล ตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต นอกจากนี้ยังได้กำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาคนพิการ เพื่ออุดหนุนเงินค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง ค่าธรรมเนียมอื่นให้กับสถานศึกษาตามจำนวนเงินที่ต้องเรียกเก็บจากนักเรียน นักศึกษาพิการ จนถึงการศึกษาในระดับไม่สูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งก็หมายความว่า คนพิการมีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนถึงการศึกษาระดับปริญญาตรีตามระเบียบที่คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการกำหนด

แต่ในสภาพความเป็นจริงพบว่าคนพิการและผู้ดูแลคนพิการยังขาดการรับรู้ถึงสิทธิที่จะได้รับการอุดหนุนค่าใช้จ่ายทางการศึกษาสำหรับคนพิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการจนถึงการศึกษาระดับปริญญาตรี จากข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทยของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ย้อนหลัง 3 ปี ของช่วงเวลาเดียวกัน ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2566 พบว่า แนวโน้มจำนวนคนพิการที่ได้รับการออกบัตรประจำตัวคนพิการทั่วประเทศมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ คือ ปี 2564 จำนวน 2,096,931 คน ปี 2565 จำนวน 2,116,751 คน และปี 2566 จำนวน 2,204,207 คน ซึ่งจากข้อมูลจะเห็นได้ว่าจากปี 2565 ถึงปี 2566 ระยะเวลาเพียง 1 ปี พบว่า มีจำนวนคนพิการเพิ่มสูงขึ้นถึง 87,456 คน (ตาราง 1)

ตาราง 1 รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย

ที่มา: กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2566

จากข้อมูลจำนวนคนพิการทั่วประเทศ ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2566 จำนวนทั้งสิ้น 2,204,207 คน ซึ่งหากพิจารณาโดยจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า คนพิการมีระดับการศึกษาดังนี้ ระดับประถมศึกษา จำนวน 1,409,167 คน ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 213,269 คน ระดับอนุปริญญา จำนวน 154 คน และระดับปริญญาตรี จำนวน 796 คน จากฐานข้อมูลดังกล่าวหากพิจารณาถึงจำนวนของคนพิการที่มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาระดับกลางและระดับสูง (อนุปริญญา - ปริญญาตรี) ซึ่งเป็นระดับการศึกษาที่มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ จะพบว่า สัดส่วนคนพิการที่มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาระดับอนุปริญญาเพียงร้อยละ 0.01 และระดับปริญญาตรีเพียงร้อยละ 0.04 ของจำนวนคนพิการทั่วประเทศ จึงเห็นว่าจะจะเป็นจำนวนที่ไม่สอดคล้องกับการที่รัฐมีนโยบายส่งเสริมให้คนพิการมีสิทธิเข้าถึงการศึกษาระดับปริญญาตรี

คนพิการ และประเภทของคนพิการทางการศึกษา

คนพิการ หมายถึง บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใดประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาที่ต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด (พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 3) กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออกประกาศกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552 (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา, 2552, หน้า 45 - 47) ไว้ 9 ประเภท ดังนี้

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น
2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
4. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ
5. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
6. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา
7. บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์
8. บุคคลออทิสติก
9. บุคคลพิการซ้อน

ความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

คนพิการนับเป็นทรัพยากรบุคคลของสังคมเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป ซึ่งหากได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้อง ย่อมส่งผลให้คนพิการมีความรู้ ความสามารถ มีศักยภาพที่จะประกอบอาชีพ พึ่งพาตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคล ซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ จึงต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นทางการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10, หน้า 1 - 23)

การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการจึงต้องมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถของคนพิการให้เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล โดยการให้การศึกษาอบรม การบำบัดรักษา การฟื้นฟูสมรรถภาพ การพัฒนาทักษะทางสังคม และการพัฒนาสมรรถนะด้านอาชีพ เพื่อให้สามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นเพื่อให้การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการมีความสอดคล้องกับหลักการดังกล่าว และเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในหลักสูตรที่ไม่สูงกว่าปริญญาตรี คณะกรรมการส่งเสริมการจัด

การศึกษาสำหรับคนพิการจึงได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาที่รับคนพิการเข้าศึกษา มีสิทธิได้รับค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่นจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาตามจำนวนเงินที่ต้องเรียกเก็บจากนิสิตนักศึกษาพิการ และหากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาไม่สามารถดำเนินการได้ให้ส่งเรื่องขอรับการสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการต่อไป ทั้งนี้ ไม่เกินอัตราและรายการที่คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการกำหนด (ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2552 ข้อ 6, หน้า 15 - 16)

แนวคิดการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการจะต้องยึดหลักปรัชญาการศึกษาพิเศษเป็นรากฐาน (दनया इनजापा และคนอื่น ๆ, 2561, หน้า 3) ซึ่งได้วางหลักการจัดการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ทุกคนมีความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงการศึกษา เมื่อรัฐจัดการศึกษาให้กับบุคคลทั่วไปอย่างไรก็ต้องจัดการศึกษาให้แก่คนพิการด้วยเช่นกัน และต้องจัดให้สอดคล้องกับความจำเป็นพิเศษของคนพิการ
2. การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการต้องใช้แนวทางลักษณะเดียวกันกับการจัดการศึกษาของบุคคลทั่วไป แต่ต้องยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับความพิการของผู้เรียน
3. การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการต้องจัดควบคู่ไปกับการฟื้นฟูสมรรถภาพ เพื่อให้เกิดความสมดุล ด้านองค์ความรู้ สมรรถนะทางร่างกายและจิตใจ
4. การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการจะต้องมีแผนการจัดการศึกษารายบุคคล เพื่อให้คนพิการแต่ละคนได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพตามสภาพความพิการ
5. การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการที่จัดควบคู่กับการฟื้นฟูสมรรถภาพอาจจัดเป็นรายบุคคล หรือจัดเป็นรายกลุ่มก็ได้ แต่ต้องทำการเห็นว่าผู้เรียนต้องมีความสามารถในระดับที่ใกล้เคียงกัน
6. การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการควรจัดให้ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข โดยการพัฒนาความสามารถให้เข้าเรียนในชั้นเรียนร่วม หรือการทำกิจกรรมร่วมกับสังคมตามโอกาส
7. การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการจะต้องจัดอย่างต่อเนื่องตามขีดความสามารถของผู้เรียน และต้องมีการวางแผนอาชีพที่เหมาะสมให้สอดคล้องกับขีดความสามารถ

จึงเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการเป็นการจัดการศึกษาพิเศษเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านสติปัญญา ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ และการปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์และรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการที่แตกต่างไปจากบุคคลทั่วไป รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจนบริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ (พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 8 วรรคสาม, หน้า 1 - 13)

รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 (พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ, 2551, หน้า 1 - 13) ได้กำหนดให้มีระบบและรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการไว้หลายลักษณะ ทั้งนี้เพื่อให้มีความสอดคล้องกับความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการไว้ดังนี้

1. การเรียนร่วม

การเรียนร่วมเป็นการจัดการศึกษาเพื่อรองรับการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนปกติทั่วไปแต่เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่เป็นคนพิการสามารถเรียนร่วมกับบุคคลปกติทั่วไปได้ในทุกระดับการศึกษา ซึ่งการเรียนในลักษณะนี้จะมีความเหมาะสมกับผู้เรียนที่พิการไม่มาก ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมให้คนพิการมีโอกาสเรียนรู้และดำรงชีวิตในสังคมอย่างปกติ

2. สถานศึกษาเฉพาะความพิการ

สถานศึกษาเฉพาะความพิการเป็นการจัดการศึกษาเพื่อรองรับคนพิการแต่ละประเภท โดยมีการกำหนดหลักสูตรเฉพาะตามประเภทความพิการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม มีการจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล มีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ เทคโนโลยีและบริการต่าง ๆ ซึ่งสถานศึกษาประเภทนี้อาจเป็นสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชน ทั้งในลักษณะอยู่ประจำ ไปกลับ และรับบริการที่บ้าน

3. ศูนย์การศึกษาพิเศษ

ศูนย์การศึกษาพิเศษเป็นสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับคนพิการ ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิต และจัดการศึกษาอบรมแก่ผู้ดูแลคนพิการ ครู บุคลากรและชุมชน รวมทั้งการจัดสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นใด ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในประกาศกระทรวง

4. ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ

ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัยแก่คนพิการโดยเฉพาะ โดยหน่วยงานการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์หรือสถาบันทางสังคมอื่นเป็นผู้จัด ตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา อุดมศึกษาและหลักสูตรระยะสั้น

กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 (พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ, 2551, หน้า 8 - 24) มาตรา 21 ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ช่วยในการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง โดยกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการมีโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

คณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ ประกอบด้วย เลขาธิการ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นประธานกรรมการ รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมอบหมายเป็นรองประธานกรรมการคนหนึ่ง ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็น ผู้แทนองค์กรคนพิการหนึ่งคนเป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ แต่งตั้งจำนวน 11 คน ในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้แทนองค์กรคนพิการแต่ละประเภทอย่างน้อย 7 คน เป็นกรรมการ และให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเป็นกรรมการและเลขานุการ (พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 22, หน้า 1 - 13)

2. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

คณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

2.1 บริหารกองทุน รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการลงทุน การหาประโยชน์และการจัดการกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการกำหนดโดยความเห็นชอบของ กระทรวงการคลัง

2.2 พิจารณออนุมัติการจ่ายเงิน เพื่อการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการตามระเบียบ ที่คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการกำหนด

2.3 รายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนต่อคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการตามระเบียบที่คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการกำหนด

2.4 แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการบริหารกองทุน มอบหมาย

หลักเกณฑ์การให้การอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการ

1. การศึกษาระดับอาชีวศึกษา

ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ อัตรา และ รายการที่ให้การอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอาชีวศึกษา (ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ อัตรา และรายการที่ให้การอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอาชีวศึกษา, 2566, หน้า 4 - 7) ได้กำหนดอัตราที่ให้การอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอาชีวศึกษา ไว้ดังนี้ (ตาราง 2)

ตาราง 2 อัตราที่ให้การอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอาชีวศึกษา

ระดับการศึกษา	ไป-กลับ	ประจำ
	อัตราค่าใช้จ่าย บาท/ราย/ปี	อัตราค่าใช้จ่าย บาท/ราย/ปี
ประกาศนียบัตรวิชาชีพเฉพาะ	21,000	-
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	21,000	57,000
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและปริญญาตรี		
สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ		
1. สังคมศาสตร์ ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ฯลฯ	60,000	96,000
1.1 สาขาที่ขาดแคลนและหรือเป็นความต้องการของตลาดแรงงาน ได้แก่		
เศรษฐศาสตร์ บัญชี สารสนเทศ นิติศาสตร์		
ภาษาต่างประเทศ วิทยาศาสตร์		
คณิตศาสตร์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรม		
โลจิสติกส์ ธุรกิจอุตสาหกรรม อุตสาหกรรม		
บริการ และธุรกิจการบิน	50,000	86,000
1.2 สาขาอื่น ๆ นอกจาก 1.1		
2. ศิลปกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์	70,000	106,000
3. วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	70,000	106,000
4. เกษตรศาสตร์	70,000	106,000

ที่มา: ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ประกาศ ณ วันที่ 7 กันยายน 2566

รายการที่คนพิการได้รับเงินอุดหนุนทางการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเฉพาะ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ ประกอบด้วย ค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายอื่น ในทำนองเดียวกันกับค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง ค่าธรรมเนียม ตามรายการและอัตราที่กำหนดในระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันอาชีวศึกษา หรือสถานศึกษาในทุกหลักสูตรของปีการศึกษา ตามจ่ายจริงเท่ากับนักศึกษาทั่วไป แต่ไม่เกินอัตราตามตาราง 2

2. การศึกษาระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี)

ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ อัตรา และรายการที่ให้การอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา (ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ อัตรา และรายการที่ให้การอุดหนุนทางการศึกษา

สำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา, 2561, หน้า 29- 11) ได้กำหนดอัตราที่ให้การอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา ไว้ดังนี้ (ตาราง 3)

ตาราง 3 อัตราที่ให้การอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี)

กลุ่มสาขา	อัตราค่าใช้จ่าย บาท/ราย/ปี
1. สังคมศาสตร์ ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศึกษาศาสตร์	60,000
1.1 สาขาที่ขาดแคลนและหรือเป็นความต้องการของตลาดแรงงาน ได้แก่ เศรษฐศาสตร์ สารสนเทศบัญชี นิติศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ประเทศ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมอุตสาหการ โลจิสติกส์ ธุรกิจอุตสาหการ อุตสาหกรรมบริการ และธุรกิจการบิน	
1.2 สาขาอื่น ๆ นอกจาก 1.1	50,000
2. ศิลปกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์	70,000
3. วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	70,000
4. เกษตรศาสตร์	70,000
5. สาธารณสุขศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ เภสัชศาสตร์	90,000
6. แพทยศาสตร์ สัตวแพทยศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์	200,000

ที่มา: ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ประกาศ ณ วันที่ 5 มกราคม 2561

รายการที่คนพิการได้รับเงินอุดหนุนทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี) ประกอบด้วย ค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายอื่นในทำนองเดียวกันกับค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง ค่าธรรมเนียม ตามรายการและอัตราที่ปรากฏในระเบียบ ข้อบังคับ หรือสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งในทุกหลักสูตรของปีการศึกษา ตามจ่ายจริงเท่ากับนักศึกษาทั่วไป แต่ไม่เกินอัตราตามตาราง 3

สถานศึกษาที่มีสิทธิรับเงินอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการ

1. สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา

เป็นสถานศึกษาของรัฐและเอกชนที่จัดการอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษา หรือสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรของรัฐที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาให้ความเห็นชอบภายใต้หลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

- 1.1 สถานศึกษาเปิดการเรียนการสอนมาแล้ว อย่างน้อยหนึ่งปีการศึกษา
- 1.2 หลักสูตร สาขาวิชา รายวิชา ที่เปิดการเรียนการสอนต้องมีมาตรฐานตามที่กระทรวงศึกษาธิการ หรือสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด
- 1.3 มีบุคลากรและระบบสนับสนุนให้นักศึกษาพิการอย่างเพียงพอ

2. สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี)

เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาให้ความเห็นชอบภายใต้หลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- 2.1 สถาบันอุดมศึกษาที่มีการเปิดการเรียนการสอนมาแล้ว อย่างน้อยหนึ่งปีการศึกษา
- 2.2 หลักสูตร สาขาวิชาที่เปิดการเรียนการสอนต้องมีมาตรฐานตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และต้องผ่านการรับทราบหลักสูตรจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- 2.3 มีบุคลากรและระบบสนับสนุนให้นักศึกษาพิการอย่างมีประสิทธิภาพ

คุณสมบัตินักศึกษาพิการที่มีสิทธิรับเงินอุดหนุนทางการศึกษา

นักศึกษาพิการที่มีสิทธิรับเงินอุดหนุนทางการศึกษาต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

1. เป็นนักศึกษาพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
2. ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาของรัฐและเอกชนในหลักสูตรที่ไม่สูงกว่าระดับปริญญาตรี
3. ไม่เคยได้รับการอุดหนุนทางการศึกษาตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ และยังไม่เคยสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีมาก่อน
4. กรณีที่นักศึกษาพิการเข้ารับการศึกษาระดับเดียวกันพร้อมกันตั้งแต่สองสถานศึกษาขึ้นไปให้สถานศึกษาที่ขอรับเงินอุดหนุนก่อน มีสิทธิได้รับการอุดหนุนเพียงแห่งเดียว

การขอรับเงินอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับนักศึกษาพิการของสถานศึกษา

การยื่นคำขอรับเงินอุดหนุนของสถานศึกษา ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. สถานศึกษาทำการรวบรวมแบบแสดงความจำนขอรับเงินอุดหนุนทางการศึกษา โดยให้นักศึกษาพิการกรอกแบบฟอร์มตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กำหนด และให้สถานศึกษาดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัตินักศึกษาพิการ และจำนวนเงินที่ได้รับอุดหนุนทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
2. สถานศึกษาต้องตรวจสอบและปรับปรุงข้อมูลรายบุคคลของนักศึกษาพิการในสถานศึกษาทั้งในส่วน of ข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษาพิการและข้อมูลหลักสูตรที่นักศึกษาพิการเข้าศึกษา
3. สถานศึกษารายงานจำนวนเงินที่จะต้องเรียกเก็บและรายชื่อนักศึกษาพิการที่รับเข้าศึกษาในแต่ละภาคการศึกษาตามแบบที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กำหนด พร้อมด้วยระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศของสถานศึกษาที่ใช้บังคับในภาคการศึกษานั้น โดยรายงานต่อสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อประกอบการเบิกจ่ายงบประมาณ ทั้งนี้ ภายในเดือนตุลาคมและมกราคมของทุกปี

หลักการให้เงินอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการ

การสนับสนุนเงินอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการจะสนับสนุนให้สถานศึกษาที่รับคนพิการเข้าศึกษา โดยยึดตามกรอบวงเงินอัตราค่าใช้จ่ายที่นักศึกษาพิการแต่ละคนได้รับการอุดหนุนตามกลุ่มสาขาต่อปีการศึกษา เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา โดยให้นักศึกษาพิการสามารถเลือกหลักสูตรและลงทะเบียนเรียนได้โดยอิสระ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินขอบเขตอัตราค่าใช้จ่ายที่กำหนดไว้ตามกลุ่มสาขาต่อปีการศึกษา หากมีค่าใช้จ่ายเกินขอบเขตของอัตราที่ได้รับ การอุดหนุนนักศึกษาพิการจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกินขอบเขตที่กำหนดเอง ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาตามแต่กรณี จะดำเนินการเบิกจ่ายและโอนเงินอุดหนุน ทางการศึกษาสำหรับนักศึกษาพิการไปยังสถาบันอาชีวศึกษา สถานศึกษา หรือสถาบันอุดมศึกษา ตามแต่กรณี โดยตรง

ระยะเวลาที่ได้รับเงินอุดหนุนการศึกษาสำหรับคนพิการ

สถานศึกษาที่มีคุณสมบัติตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการที่รับคนพิการเข้าศึกษา จะได้รับการสนับสนุนเงินอุดหนุนทางการศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทุกภาคการศึกษา จนกว่านักศึกษาพิการจะจบการศึกษาภายในระยะเวลา ปกติตามที่หลักสูตรกำหนด

ข้อเสนอแนะมาตรการสร้างการรับรู้ถึงสิทธิรับเงินอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการ

จากการศึกษาพบว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 ได้บัญญัติรับรอง ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย แต่สำหรับคนพิการซึ่งเป็นบุคคลที่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าปามีส่วนร่วมในสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษ ทางการศึกษาที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าปามีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป รัฐจึงจำเป็นต้องมีมาตรการพิเศษในการพัฒนาคนพิการโดยมุ่งหวังที่จะใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนพิการจากภาวะสู่การเป็นพลัง สร้างโอกาสเข้าถึงอาชีพให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ จึงได้ตราพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 เพื่อรองรับคนพิการให้มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาในระบบและรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ โดยรัฐให้การอุดหนุนค่าใช้จ่ายทางการศึกษาจนถึงการศึกษาระดับปริญญาตรีตามระเบียบที่คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการกำหนด

สิทธิดังกล่าวของคนพิการถือว่าเป็นสิทธิที่กฎหมายมุ่งคุ้มครองคนพิการเป็นกรณีพิเศษที่สูงกว่าบุคคลทั่วไป แต่ในบริบทของความเป็นจริง พบว่า การบังคับใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิของคนพิการยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะว่าคนพิการและผู้ดูแลคนพิการยังขาดการรับรู้ถึงสิทธิดังกล่าว โดยเข้าใจว่า รัฐสนับสนุนค่าใช้จ่าย

ด้านการศึกษาแก่คนพิการเฉพาะการศึกษาภาคบังคับเหมือนบุคคลทั่วไป จึงส่งผลให้คนพิการไม่ค่อยได้ใช้สิทธิดังกล่าว กล่าวคือผู้ดูแลคนพิการส่วนใหญ่จะส่งบุตรหลานที่เป็นคนพิการเข้าศึกษาเพียงระดับการศึกษาภาคบังคับเท่านั้น ส่วนครอบครัวที่พอจะมีศักยภาพก็จะส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาอยู่บ้าง แต่ก็ไม่ได้ใช้สิทธิรับการอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ ประกอบกับสถานศึกษา หรือสถาบันอุดมศึกษา ก็ยังขาดการประชาสัมพันธ์ให้คนพิการที่อยู่ในช่วงระหว่างศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้มีโอกาสรับรู้ถึงสิทธิดังกล่าว

ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายในการส่งเสริมและพัฒนาคนพิการจากภาระสู่การเป็นพลัง สร้างโอกาสเข้าถึงอาชีพให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างแท้จริง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ จึงควรมีมาตรการสร้างการรับรู้ถึงสิทธิรับการอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการ เพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาทุกระดับที่สอดคล้องกับความต้องการพิเศษของคนพิการทั้งในสถานศึกษาของรัฐและเอกชนจนถึงการศึกษาขั้นสูงระดับปริญญาตรีได้อย่างทั่วถึง ดังนี้

1. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ดูแลคนพิการในเขตจังหวัดและมีฐานข้อมูลคนพิการ ควรให้คำแนะนำแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการเกี่ยวกับสิทธิด้านการศึกษาสำหรับคนพิการที่ยังอยู่ในช่วงวัยเรียน โดยอาจใช้วิธีการลงพื้นที่ หรือกรณีที่คนพิการมาติดต่อเพื่อต่ออายุบัตรคนพิการทุก ๆ 8 ปี

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนควรมีมาตรการเชิงรุก ในการแก้ไขปัญหาคนพิการ โดยการสื่อสารการรับรู้แก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการเกี่ยวกับสิทธิด้านการศึกษาสำหรับคนพิการที่ยังอยู่ในช่วงวัยเรียน โดยวิธีการลงพื้นที่ หรือใช้สื่อประชาสัมพันธ์อื่น ๆ ที่ประชาชนในท้องถิ่นสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย

3. กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ ควรจัดสรรงบประมาณและหรือขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ เพื่อจัดทำสื่อเผยแพร่ผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อสร้างการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิด้านการศึกษาของคนพิการ

4. สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา และปริญญาตรี ซึ่งประกอบด้วยสถานศึกษาของรัฐและเอกชนที่จัดการอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษาเอกชนของรัฐ และสถาบันอุดมศึกษา ควรมีมาตรการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐในการแก้ไขปัญหาทางสังคม

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2566). การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. สืบค้น
มกราคม 20, 2567, จาก <http://web1.dep.go.th/sites/default/files/files/document/>.
- กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2566). สถานการณ์ด้านคนพิการ ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2566
(รายไตรมาส). สืบค้น มกราคม 25, 2567, จาก <https://dep.go.th/th/law-academic/knowledge-base/disabled-person-situation/>.
- दनया इनजापा, และคนอื่น ๆ. (2561). การศึกษาพิเศษ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552.
(2552, 8 มิถุนายน) **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 126, ตอนพิเศษ 80 ง. หน้า 45-47.
- ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ อัตรา และรายการ
ที่ให้การอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา. (2561, 5 มกราคม).
ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135, ตอนพิเศษ 3 ง. หน้า 9 - 11.
- ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ อัตรา และรายการ
ที่ให้การอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอาชีวศึกษา. (2566, 7 กันยายน).
ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 140, ตอนพิเศษ 219 ง. หน้า 24 - 28.
- พรเทพ เตียเจษฎวรรณ์. (2563). กฎหมายต้นแบบการคุ้มครองสิทธิคนพิการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 116, ตอนที่ 74 ก.
หน้า 1 - 23.
- พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551. (2551, 5 กุมภาพันธ์). **ราชกิจจานุเบกษา**.
เล่ม 125, ตอนที่ 28 ก. หน้า 1 - 13.
- พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. (2545, 31 ธันวาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 119,
ตอนที่ 128 ก. หน้า 11 - 14.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตพิการ พ.ศ. 2550. (2550, 27 กันยายน). **ราชกิจจานุเบกษา**.
เล่ม 124, ตอนที่ 61 ก. หน้า 8 - 24.
- ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการระดับอุดมศึกษาสำหรับ
คนพิการ พ.ศ. 2552. (2552, 9 พฤศจิกายน). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 126, ตอนที่ 163 ง.
หน้า 15 - 16.
- ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการอาชีวศึกษา และฝึกอบรม
วิชาชีพสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2566. (2566, 7 กันยายน). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 140,
ตอนที่ 219 ง. หน้า 4 - 7.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560, 6 เมษายน). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 134, ตอนที่ 40 ก. หน้า 1 - 90.

ภาคผนวก

แนะนำผู้เขียน

ปาริย์ ผลประเสริฐ

หน่วยงานสังกัด

รองศาสตราจารย์ ดร.ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ความสนใจทางวิชาการ

พัฒนาชุมชน, บริหารธุรกิจ

E-mail:

warangstou@gmail.com

วิศรุษ แก้วสวึง

หน่วยงานสังกัด

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ความสนใจทางวิชาการ

บริหารการศึกษา

E-mail:

k.witsarut@pccm.ac.th

รุจิกาญจน์ สานนท์

หน่วยงานสังกัด

ดร. อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
บริหารธุรกิจ

ความสนใจทางวิชาการ

E-mail:

rung_ja@hotmail.com

สุวลี จิตนวล

หน่วยงานสังกัด

นักศึกษาศาขการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ความสนใจทางวิชาการ

บริหารการศึกษา

E-mail:

koysuwalee@gmail.com

ธนพร แถวไธสง

หน่วยงานสังกัด

อาจารย์สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ความสนใจทางวิชาการ

ประถมศึกษา, ปฐมวัย, หลักสูตรและการสอน

E-mail:

tantawan2619@hotmail.co.th

สุนทร อ่อนฤทธิ์

หน่วยงานสังกัด สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
 ความสนใจทางวิชาการ หลักสูตรและการสอน, สังคมศึกษา
 E-mail: jayejsuntorn@gmail.com

พระมหาสุรศักดิ์ เกียมรัมย์

หน่วยงานสังกัด สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
 ความสนใจทางวิชาการ หลักสูตรและการสอน, การสอนภาษาอังกฤษ
 E-mail: surasakkuemram@gmail.com

Yuping Liang

หน่วยงานสังกัด คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
 ความสนใจทางวิชาการ หลักสูตรและการสอน, ภาษาจีน, เทคโนโลยีการศึกษา
 E-mail: 332583981@qq.com

อภิสิทธิ์ ภาชนะวรรณ

หน่วยงานสังกัด คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเมธาร์ธย์
 ความสนใจทางวิชาการ บริหารการศึกษา
 E-mail: ap_pra2009@hotmail.com

กนกพร ศรีทองแดง

หน่วยงานสังกัด คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
 ความสนใจทางวิชาการ หลักสูตรและการสอน
 E-mail: skanokpohn@aru.ac.th

ประพนธ์ เด่นดวง

หน่วยงานสังกัด คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ความสนใจทางวิชาการ หลักสูตรและการสอน, เทคโนโลยีการศึกษา
E-mail: pimraweecu2@gmail.com

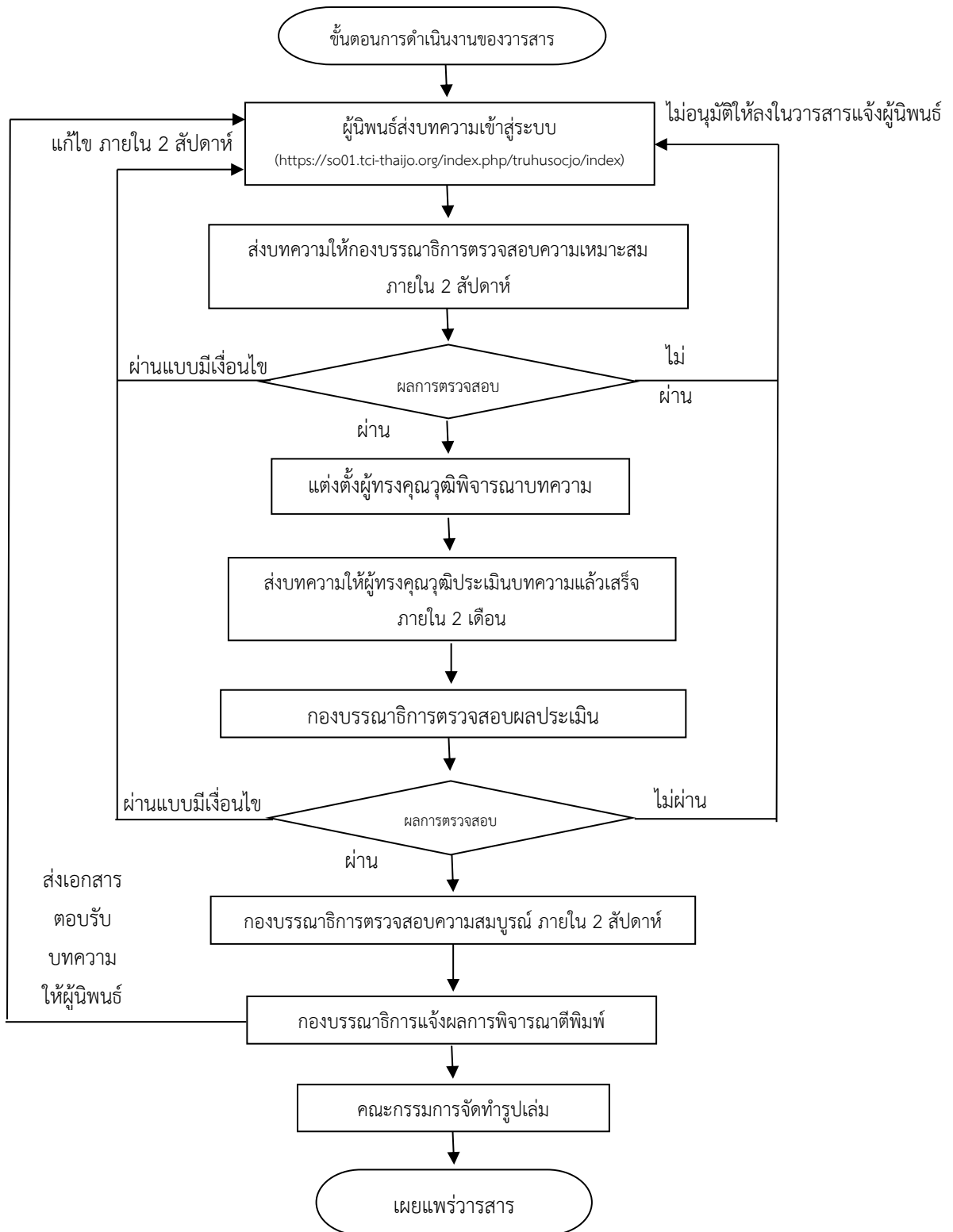
พิจิตรา เอี่ยมสมัย

หน่วยงาน/สังกัด   อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ความสนใจทางวิชาการ   การสอนภาษาอังกฤษ, หลักสูตรและการสอน
E-mail: porpanichakul@gmail.com

มโหสถ เกิดเดช

หน่วยงาน/สังกัด   ดร.ก้องกัญญาмай สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
ความสนใจทางวิชาการ   กฎหมาย
E-mail: mahosot@tistr.or.th

ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์บทความ

สถานที่ติดต่อเกี่ยวกับบทความ

สำนักงานวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
321 ถนนารายณ์มหาราช ต.ทะเลชุบศร อ.เมือง จ.ลพบุรี 15000
โทรศัพท์ 064-313-8785 Email: husocjo@gmail.com

1. ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ตีพิมพ์บทความประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1.1 บทความวิจัย (Research Article) ได้แก่ รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ มาก่อน

1.2 บทความวิชาการ (Academic Article) ที่เสนอเนื้อหาความรู้วิชาการ มีกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนิสิตนักศึกษา หรือประชาชนทั่วไป

1.3 บทความปริทัศน์ (Review Article) เป็นบทความที่รวบรวมความรู้จากตำรา หนังสือ และวารสารใหม่ หรือจากผลงานและประสบการณ์ของผู้พิมพ์

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพบทความ (Peer Review) ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 ท่าน และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ โดยการพิจารณาบทความผู้พิจารณาบทความจะไม่ทราบชื่อหรือข้อมูลของผู้พิมพ์บทความ และผู้พิมพ์จะไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ (Double-Blind Peer Review) ทั้งนี้บทความที่จะได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารจะต้องมีผลการประเมิน "ผ่าน" จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 ใน 3 ท่าน

หมายเหตุ หากเกิดปัญหาหรือข้อขัดแย้งใด ๆ ในบทความการตัดสินใจของกองบรรณาธิการวารสารถือเป็นที่สุด

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จะต้องผ่านการตรวจสอบบทความและพิสูจน์อักษร

ผู้พิมพ์ควรตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของบทความที่วารสารกำหนด ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องแน่นอน พร้อมทั้งพิสูจน์อักษรก่อนที่จะส่งบทความนี้ให้กับกองบรรณาธิการเตรียมบทความให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสารจะทำให้การพิจารณาตีพิมพ์มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และทางกองบรรณาธิการของสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร

การเตรียมบทความ

บทความต้องเป็นตัวพิมพ์ดีด โดยใช้ชุดแบบอักษร (Font) ชนิดไทยสารบรรณ (TH Sarabun PSK) ขนาดอักษร 14 จัดกั้นหลังตรง และมีระยะห่างระหว่างบรรทัดหนึ่งช่อง (Double Spacing) ตลอดเอกสาร พิมพ์หน้าเดียวลงบนกระดาษพิมพ์สันขนาดบีห้า (B5) พิมพ์ให้ห่างจากขอบกระดาษด้านบน 1 นิ้ว ด้านซ้ายและด้านขวากับด้านล่าง 0.75 นิ้ว พร้อมใส่หมายเลขกำกับทางมุมขวาบนทุกหน้าบทความไม่ควรยาวเกิน 15 หน้ากระดาษพิมพ์สัน โดยนับรวมภาพประกอบและตาราง

2. ส่วนบทคัดย่อ (Abstract)

บทคัดย่อควรมีความยาว 250 – 300 คำ โดยแยกต่างหากจากเนื้อเรื่อง บทความวิจัยและบทความปริทรรศน์ต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งบทคัดย่อควรเขียนให้ได้ใจความทั้งหมดของเรื่อง ไม่ต้องอ้างอิงเอกสาร รูปภาพ หรือตาราง และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) สรุป (Conclusion) และคำสำคัญ (Key Words) ซึ่งควรเรียบเรียงตามลำดับและแยกหัวข้อให้ชัดเจน ดังนี้

- วัตถุประสงค์ ควรกล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษา
- วิธีการศึกษา ควรกล่าวถึงวิธีการค้นคว้าข้อมูล ระเบียบวิธีวิจัยที่นำมาศึกษา สถิติที่นำมาใช้
- ผลการศึกษา ควรประกอบด้วยผลที่ได้รับจากการค้นคว้า ศึกษา และผลของค่าสถิติ (ในกรณีมีการวิเคราะห์)
- สรุป ควรกล่าวถึงผลสรุปของการค้นคว้าและศึกษา
- คำสำคัญ ควรมีคำสำคัญ 3 - 6 คำ ที่ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา และจะปรากฏอยู่ในส่วนท้ายของบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (.)

3. ส่วนเนื้อเรื่อง ควรประกอบด้วย

3.1 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนกล่าวนำโดยอาศัยการปริทรรศน์ (Review) ข้อมูลจากรายงานวิจัย ความรู้ และหลักฐานต่างๆ จากหนังสือหรือวารสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา และกล่าวถึงเหตุผลหรือความสำคัญของปัญหาในการศึกษาครั้งนี้ สมมติฐานของการศึกษา ตลอดจนวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้ชัดเจน

3.2 วิธีการศึกษา (Methods) กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และวิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

3.3 ผลการศึกษา (Results) เป็นการแสดงผลที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ในข้อ 3.2 ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่องและแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิ ตามความเหมาะสม

3.4 การอภิปรายผล (Discussion) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาจากการวิเคราะห์ของผู้นิพนธ์นำมาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยของผู้อื่น เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี

ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

3.5 ข้อเสนอแนะ (Suggestion) การแนะนำการนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

3.6 กิตติกรรมประกาศ (acknowledgements) เป็นส่วนที่กล่าวขอบคุณต่อองค์กร หน่วยงานหรือบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือร่วมมือในการวิจัย รวมทั้งแหล่งที่มาของเงินทุนวิจัย และหมายเลขของทุนวิจัย

3.7 เอกสารอ้างอิง (References) ใช้รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (Citations in text) เป็นการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อความไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ ( ) แทรกในเนื้อหา ซึ่งมีรูปแบบการเขียนอ้างอิงแตกต่างกันตามประเภทของเอกสารหรือแหล่งที่ใช้อ้างอิง ดังนี้

การจัดรูปแบบหน้ากระดาษวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ระยะขอบ บน 1”

***ตั้งค่าน้้ากระดาษ ขนาด B5
(7.17”×10.12”)***

ภายนอก 0.75”

ภายใน 0.75”

ล่าง 0.75”

ชื่อบทความภาษาไทย
ชื่อบทความภาษาอังกฤษ
(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 18)

ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทย*
ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาอังกฤษ
(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 14)

บทคัดย่อ
(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 14)

เนื้อหาของบทความ ใช้ รูปแบบอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14 ความยาวของบทคัดย่อ ภาษาไทย 250 - 300 คำ โดยให้เขียนเป็นร้อยแก้ว เน้นเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ วิธีการ ผลและวิจารณ์ หรือข้อเสนอแนะอย่างย่อ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14)

คำสำคัญ: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 14) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3 - 5 คำ เป็นภาษาไทย ซึ่งตรงกับคำสำคัญในภาษาอังกฤษ เช่น รูปแบบบทความ, ขนาดตัวอักษร, รูปแบบตัวอักษร (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14)

---

* ยศ/ตำแหน่งทางวิชาการ, สาขาวิชา หน่วยงานต้นสังกัด (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวธรรมดา ขนาดอักษร 12)

ABSTRACT

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 14)

ความยาวของบทคัดย่อภาษาอังกฤษ 250 – 300 คำ และต้องตรงกับบทคัดย่อภาษาไทย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14)

Keywords: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 14) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความประมาณ 3 - 5 คำ เป็นภาษาอังกฤษ ต้องตรงกับคำสำคัญในภาษาไทย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14)

บทนำ

อธิบายถึงความเป็นมาของเรื่องที่วิจัย ความสำคัญของปัญหาที่ทำการศึกษาวิจัย ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย กระชับ และชัดเจน การใช้คำย่อ ต้องมีคำสมบูรณ์ไว้ในครั้งแรกก่อน เนื้อหาของตัวเรื่องควรมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ ความยาวไม่เกิน 1 หน้ากระดาษ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (ควรระบุเป็นข้อ ๆ)

วิธีดำเนินการวิจัย

อธิบายขั้นตอนการวิจัยด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย โดยกล่าวถึงแหล่งข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

อธิบายถึงสิ่งที่ได้จากการศึกษาหรือวิจัย ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล และการแสดงผลการทดสอบสมมติฐาน และการวิจารณ์ผลการวิจัย ซึ่งการรายงานผลการวิจัยและการวิจารณ์นั้น ควรยึดวัตถุประสงค์ และสมมติฐานของการวิจัยเป็นหลัก เพื่อชี้ให้เห็นว่าผลการวิจัยได้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างไรบ้างและสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้หรือไม่อย่างไร โดยเสนอหลักฐานข้อมูลอย่างเป็นระเบียบและเข้าใจง่าย

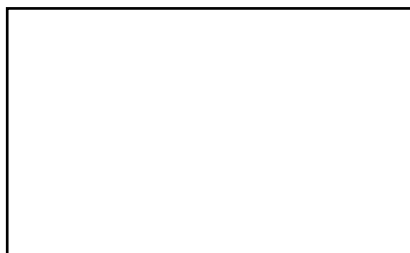
(กรณีมีตาราง)

ตาราง 1 เนื้อหาที่เป็นตารางและคำอธิบายสามารถใช้เป็นรูปแบบ 1 คอลัมน์ ได้ตามความเหมาะสม

(n=30)

หัวข้อ	ขีดเส้น 2 เส้น
	ขีดเส้น 1 เส้น
รวม	ขีดเส้น 1 เส้น
	ขีดเส้น 2 เส้น

(กรณีมีภาพ)

ภาพ 1 ชื่อภาพ

(ที่มา: ✓ .....)

อภิปรายผล

ควรอธิบายถึงผลที่ได้รับจากการศึกษาหรือวิจัย ว่าเป็นไปตามสมมติฐานหรือไม่ ควรอ้างถึงทฤษฎี หรือ ผลการศึกษาของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องประกอบ

ข้อเสนอแนะ

อธิบายถึงการนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ หรือข้อเสนอแนะปัญหาที่พบในการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

(ดูรูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง)

***หากต้องการรายละเอียดเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
321 ถ.นารายณ์มหาราช ต.ทะเลชุบศร อ.เมืองลพบุรี จ.ลพบุรี 15000
โทรศัพท์ 0-3642-7485 – 93 ต่อ 40012 โทรสาร 0-3641-1150
Email: husocjo@gmail.com

การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง

วิธีการเขียนอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (Citations in text)

1. ใช้รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาแบบ APA Style (The Publication Manual of the American Psychological Association) การลงรายการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา เป็นการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อความไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ ( ) แทรกในเนื้อหา ในรูปแบบดังนี้

หมายเหตุ: เครื่องหมาย √ แสดงถึงการเคาะ 1 ครั้ง เวลาลงรายการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและรายการเอกสารอ้างอิงไม่ต้องใส่ลงไป

2. การลงรายการผู้แต่งทั่วไป

- ผู้แต่งที่เป็นคนไทย ใส่ ชื่อ-ชื่อสกุล โดยไม่ต้องใส่คำนำหน้านาม ยศ หรือ ตำแหน่งทางวิชาการ
- ผู้แต่งชาวต่างประเทศ ใส่เฉพาะนามสกุลและตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,)

ผู้แต่งคนไทย

(ชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง,ปีที่พิมพ์,√หน้าที่ใช้อ้างอิง)

ผู้แต่งชาวต่างชาติ

(นามสกุล,ปีที่พิมพ์,√หน้าที่ใช้อ้างอิง)

3. ถ้ามีการกล่าวถึงชื่อผู้แต่งไว้เป็นการเริ่มต้นประโยค ให้ใส่วงเล็บปีพิมพ์และเลขหน้าต่อจากชื่อผู้แต่ง โดยในวงเล็บไม่ต้องระบุชื่อผู้แต่งซ้ำอีก สำหรับชื่อชาวต่างประเทศให้ใส่นามสกุลของผู้แต่ง

ลมูล√รัตนกร√(2540,√หน้า√105)

Watson√(1992,√p.89)

4. การระบุเลขหน้าของเอกสารภาษาต่างประเทศที่นำมาอ้างอิง เอกสารหน้าเดียว ใช้อักษรย่อ p. เอกสารมากกว่า 1 หน้า ใช้อักษรย่อ pp.

(Jensen,√1991,√p.8)

(Jensen,√1991,√pp.8-15)

5. ถ้ามีผู้แต่ง 2 คน และไม่เกิน 5 คน ให้ลงชื่อผู้แต่งทั้งหมดตามลำดับรายการที่ปรากฏ คั่นคนที่ 1-5 ด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และคนรองสุดท้ายกับคนสุดท้าย คั่นด้วยคำว่า “และ” สำหรับภาษาไทย ส่วนภาษาอังกฤษใช้เครื่องหมาย “&”

(นวลจันทร์/รัตนกร, /ชุตินา/สัจจันท์, /และมารศรี/ศิริรักษ์, /2539, /หน้า/75)
(William, /Kates, /&/Devies, /1995, /p.61)

6. ถ้ามีผู้แต่ง เกิน 5 คนหรือตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป ให้ใส่เฉพาะผู้แต่งคนแรก และตามด้วยคำว่า “และคนอื่น ๆ” สำหรับภาษาไทย ส่วนภาษาอังกฤษใช้คำว่า “et al.”

(อุบล/บุญชู, /และคนอื่น ๆ, /2539, /หน้า 37)
(Heggs, /et/val., /1999, /pp. 4-7)

7. ผู้แต่งที่เป็นผู้มีฐานันดรศักดิ์ บรรดาศักดิ์ สมณศักดิ์

(ม.ร.ว.คึกฤทธิ์/ปราโมช, /2528, /หน้า/17)
(คุณหญิงแม้นมาส/ชลิต, /2521, /หน้า/53)
(พระธรรมปิฎก/ (ป.อ. ปยุตโต), /2540, /หน้า/70)

8. สิ่งพิมพ์ที่ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง ใช้ชื่อเรื่องแทนชื่อผู้แต่ง

(การพัฒนาสุขนิสัย, /2548, /หน้า/77)
(Organization Management, /2011, /pp.53-54)

9. ข้อความที่นำมาอ้างอิง พบแหล่งที่ใช้อ้างอิงมากกว่า 1 แหล่ง สามารถเขียนไว้ในวงเล็บเดียวกันได้ โดยใช้เครื่องหมาย อัฒภาค (;) คั่นแต่ละงานและเรียงตามลำดับของชื่อผู้แต่ง

(นวลจันทร์/รัตนกร, /2539, /หน้า/37; /มารศรี/ศิริรักษ์, /2552, /หน้า/75; /เยาวภา/โตทรัพย์, /2554, /หน้า/2)
(Heggs, /1999, /p.7; /Kates, /&/Devies, /2004, /pp.23-26)

10. การอ้างอิงเอกสารจากอินเทอร์เน็ต ใช้คำว่า ย่อหน้า สำหรับข้อมูลภาษาไทย และคำว่า para. สำหรับข้อมูลภาษาอังกฤษ

(ชื่อผู้แต่ง,√ปีพิมพ์,√ย่อหน้า)

(สุดแดน√วิสุทธิลักษณ์,√2548,√ย่อหน้า√3)

(Gorman,√2000,√para.3)

11. การอ้างอิงแหล่งสารสนเทศภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ให้เขียนชื่อสกุลผู้แต่ง เป็นภาษาอังกฤษ

(Yamada, 2020, p.3)

(Xiao, 2021, pp.85-105)

วิธีการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (บรรณานุกรม)

1. พิมพ์ชิดขอบซ้าย โดยไม่ต้องจัดหน้าแบบกระจายตัวอักษร (เครื่องหมาย " / " แสดงถึงการเว้นระยะ 1 เคาะ ให้ผู้เขียนเคาะเป็น Space bar 1 เคาะ)

2. หากรายการใดไม่มี ไม่ต้องลงรายละเอียดในบรรณานุกรม ให้ลงรายการถัดมาได้เลย

3. การลงรายการผู้แต่ง ผู้แต่งอาจเป็นได้ทั้งบุคคลหรือสถาบัน

- **บุคคลสามัญชน** >> ตัดคำนำหน้านาม นาย, นาง, นางสาว ดร. นายแพทย์ พล.อ. ผศ. รศ.

- **ชาวต่างประเทศ** >> เขียนชื่อสกุลขึ้นก่อน คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค ตามด้วยชื่อต้น

(First name) และ ชื่อกลาง (ถ้ามี)

Potter, James W.

Pane, John.

- **ผู้มีบรรดาศักดิ์ ฐานันดรศักดิ์หรือสมณศักดิ์** >> กลับเอาบรรดาศักดิ์ไว้หลังชื่อกับ นามสกุล คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (.)

ศีกฤทธิ์/ปราโมช, หม่อมราชวงศ์.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตโต).

- **สถาบัน** >> ให้บันทึกชื่อสถาบันนั้น ๆ โดยเรียงลำดับจากหน่วยงานใหญ่ไปหาหน่วยงานย่อย คั่นด้วยชื่อหน่วยงานด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.)

4. ผู้แต่งที่มีฐานะเป็น**บรรณาธิการ** ให้ลงชื่อผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.) และวงเล็บอักษรย่อ (บก.) สำหรับหนังสือภาษาไทย หรือ (Ed.) หรือ (Eds.) สำหรับหนังสือภาษาต่างประเทศ

ประวิทย์/สุวณิชัย.ว(บก.).

เอี่ยมพร/สกุลแก้ว, วและวสุนธรา/ทับทิมแท้.ว(บก.).

Ford, George.ว(Ed.).

Jordan, Roberts.วJ, ว&วPeter, Taylor, A.ว(Eds.).

5. การลงรายการ**หนังสือ**

- หนังสือให้พิมพ์ด้วยตัวหนาและไม่ขีดเส้นใต้

- หนังสือที่เป็นภาษาต่างประเทศ ให้ขึ้นต้นอักษรตัวแรกของทุกคำด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ และกรณีมีชื่อเรื่องรอง ให้พิมพ์ตามหลังเครื่องหมายมหัพภาค (:) โดยพิมพ์ชิดอักษรตัวท้าย เช่น

New Jersey: A Guide to Its Past and Present.

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิปัญญาไทยกับการพัฒนาชนบท: กรณีศึกษาจังหวัดพิษณุโลก

6. การลงรายการครั้งที่พิมพ์ ให้ลงรายการตั้งแต่การพิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป แล้วใส่ไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ ( ) แล้วตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.)

(พิมพ์ครั้งที่ 2). (พิมพ์ครั้งที่ 3). (พิมพ์ครั้งที่ 4). (2nd ed). (3rd ed). (4th ed).

ตัวอย่างการใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) หลังชื่อหนังสือ

ชื่อหนังสือ (พิมพ์ครั้งที่). กรณีมีพิมพ์ครั้งที่ในวงเล็บต่อท้าย ไม่ต้องใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) ต่อท้ายชื่อหนังสือ

บันทึกถึงดวงดาว (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

ชื่อหนังสือ. ต้องใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) กรณีไม่มี (พิมพ์ครั้งที่). ต่อท้าย

บันทึกถึงดวงดาว. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

7. หนังสือไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ และปีที่พิมพ์ ใช้อักษรย่อในกรณีต่อไปนี้

	ภาษาไทย	ภาษาต่างประเทศ
ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์	(ม.ป.ป.)	(n.d.)
ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์	(ม.ป.ท.)	(n.p.)

นำอักษรย่อมาใส่ในตามตำแหน่ง

ชื่อผู้แต่ง.√(ปีที่พิมพ์).√**ชื่อหนังสือ**√(ครั้งที่พิมพ์).√(ม.ป.ท.).:√สำนักพิมพ์.
 ชื่อผู้แต่ง.√(ปีที่พิมพ์).√**ชื่อหนังสือ**√(ครั้งที่พิมพ์).√สถานที่พิมพ์:√(ม.ป.ท.).
 ชื่อผู้แต่ง.√(ม.ป.ป.).√**ชื่อหนังสือ**√(ครั้งที่พิมพ์).√สถานที่พิมพ์:√สำนักพิมพ์.
 ชื่อผู้แต่ง.√(ม.ป.ป.).√**ชื่อหนังสือ**√(ครั้งที่พิมพ์).√(ม.ป.ท.).

8. หากไม่สามารถพิมพ์จบได้ภายใน 1 บรรทัด ให้ขึ้นบรรทัดใหม่โดยย่อหน้าเข้ามา 7 ตัวอักษร (7 เคาะ)

หัตยา กองจันทิก. (ม.ป.ป.). **ฉลากโภชนาการคืออะไร**. สืบค้น มกราคม 27, 2543, จาก
 √√√√√√ <http://www.tda.moph.go.th/tda/html/product>

9. การจัดเรียง ให้เรียงตามลำดับอักษรของชื่อผู้แต่ง โดยเรียงตามอักษร ก-ฮ A-Z และแยกภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศออกจากกัน

10. กรณีที่ผู้แต่งมีชื่อ-สกุลซ้ำกัน ให้เรียงตามปีพิมพ์จากน้อยไปมาก และในบรรทัดต่อไปให้พิมพ์ชิดล่าง 7 ครั้ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.) และใส่รายละเอียดชื่อเรื่องและอื่น ๆ ตามปกติ

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักวิชาการมาตรฐาน

การศึกษา. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.

กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

_____. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตาม
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. **กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.**

11. การอ้างอิงแหล่งสารสนเทศภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ให้เขียนชื่อผู้แต่งเป็นภาษาอังกฤษ และแปลข้อมูลส่วนอื่นๆ เป็นภาษาอังกฤษ

12. กรณีที่ผู้แต่งเป็นสถาบัน องค์กร หน่วยงาน และจัดพิมพ์เผยแพร่เอกสารในคราวเดียวกัน ให้ใช้คำว่า ผู้แต่ง. ใส่ในตำแหน่งของสำนักพิมพ์ (ตามตัวอย่างข้อ 10)

รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงแทรกในเนื้อหา และการอ้างอิงท้ายบทความ

1. หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง.(ปีที่พิมพ์).✓ชื่อหนังสือ✓(ครั้งที่พิมพ์).✓สถานที่พิมพ์:✓สำนักพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(สำเนาวิ ขจรศิลป์, บุญเรียง ขจรศิลป์, สมประสงค์ น่วมบุญลือ, สุริยา เสถียรกิจอำไพ, และบุญสม
จิรวณิชกุล, 2541, หน้า 34-36)

(Jones, 2002, p. 24)

อ้างอิงท้ายบทความ

สำเนาวิ ขจรศิลป์, บุญเรียง ขจรศิลป์, สมประสงค์ น่วมบุญลือ, สุริยา เสถียรกิจอำไพ, และบุญสม
จิรวณิชกุล. (2541). การพัฒนารูปแบบค่ายอาสาพัฒนาของนักศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.

Jones, M. (2002). *Social Psychology of Prejudice*. New Jersey: Prentice Hall.

2. บทความจากวารสาร

ผู้เขียนบทความ.(ปีที่พิมพ์,✓เดือน).✓ชื่อบทความ.✓ชื่อวารสาร,✓ปีที่(ฉบับที่), หน้าที่สุดพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(วิกุล แพทย์พาณิชย์, 2545, หน้า 175-188)

(Bowen, 2005, pp. 175-188)

อ้างอิงท้ายบทความ

วิกุล แพทย์พาณิชย์. (2545, มีนาคม-เมษายน). ธุรกิจแฟรนไชส์. เนชั่นสุดสัปดาห์, 4(8), 8-11.

Bowen, J. (2005, April). FRBR coming soon to your library?. *Library Resources &
Technical Services*, 49(3), 175-188.

3. บทความจากหนังสือพิมพ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์, เดือน/วันที่). ชื่อบทความ. ชื่อหนังสือพิมพ์, ปีที่ (ฉบับที่), หน้าที่ตีพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2544, หน้า 6)

(Schwatz, 1993, p. 9)

อ้างอิงท้ายบทความ

นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2544, มีนาคม 23). พม่ากับยาเสพติด. มติชน, 20(121), หน้า 6.

ปัญหาขยะในเมืองเชียงใหม่. (2546, 15 สิงหาคม). ไทยนิวส์, 12(23), หน้า 8.

Schwatz, J. (1993, September 30). Obesity affects economic, social status.

The Washington Post, 30(134), p. 9.

4. วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. ระดับวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยหรือสถาบัน.

การเขียนระดับวิทยานิพนธ์ ในรูปแบบภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

ปริญญาโท ใช้คำว่า วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต หรือ Master's thesis

ปริญญาเอก ใช้คำว่า วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต หรือ Doctoral Dissertation

สำหรับวิทยานิพนธ์ภาษาต่างประเทศ หลังระดับวิทยานิพนธ์ให้ใส่เครื่องหมายจุลภาค (,) แล้วจึงตามด้วยชื่อมหาวิทยาลัย

อ้างอิงในเนื้อหา

(กิ่งแก้ว จันโสมศึก, 2547, หน้า 6-10)

(McKenna, 1999, pp. 9-10)

อ้างอิงท้ายบทความ

กิ่งแก้ว จันโสมศึก. (2547). ผลการเรียนรู้เชิงพุทธิพิสัยของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยใช้สื่อ

ประสมประกอบการดำเนินเรื่องผ่านคอมพิวเตอร์ช่วยสอน. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

McKenna, J. C. (1999). Sustainable Ethnic Tourism in Northern Thailand. Master's thesis, University of Alberta.

5. รายงานการวิจัย

ชื่อผู้แต่ง.√ (ปีที่พิมพ์). √ชื่อรายงานการวิจัย√ (ครั้งที่พิมพ์). √สถานที่พิมพ์: √สำนักพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(สุขุม พรหมเมืองคุณ, 2546, หน้า 6-10)

(สุขุม พรหมเมืองคุณ, และคนอื่น ๆ, 2546, หน้า 6-10)

อ้างอิงท้ายบทความ

สุขุม พรหมเมืองคุณ. (2546). รายงานการวิจัย เรื่อง ความต้องการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
ของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

สุขุม พรหมเมืองคุณ, และคนอื่น ๆ. (2546). รายงานการวิจัย เรื่อง ความต้องการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยี
สารสนเทศของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

6. การสัมภาษณ์

6.1 บทสัมภาษณ์โดยตรง

ผู้ให้สัมภาษณ์.√ (ปี,√เดือน√วันที่ที่สัมภาษณ์).√ตำแหน่งหรือที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้.√สัมภาษณ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(มา มั่งมุล, 2557)

อ้างอิงท้ายบทความ

มา มั่งมุล. (2557, กรกฎาคม 11). ผู้ใหญ่บ้าน. สัมภาษณ์.

6.2 บทสัมภาษณ์ที่นำมาตีพิมพ์

ผู้ให้สัมภาษณ์.√ (ปี,√เดือน√วันที่ที่สัมภาษณ์).√ตำแหน่ง√(ถ้ามี).√สัมภาษณ์.√ชื่อวารสาร,√
√√√√√ปีที่(ฉบับที่),√หน้า.

อ้างอิงในเนื้อหา

(ทฤษฎี ขาวสวนเจริญ, 2557)

อ้างอิงท้ายบทความ

ทฤษฎี ขาวสวนเจริญ. (2557, กรกฎาคม 7). อธิบัติกรมปศุสัตว์. สัมภาษณ์. ไทยรัฐ, 50(1254), หน้า 5.

7. สารสนเทศจากเว็บไซต์

7.1 สารสนเทศจากเว็บไซต์

ชื่อผู้แต่งหรือชื่อหน่วยงาน.√(ปีที่พิมพ์).√ชื่อเรื่อง.√สืบค้น√เดือน√วัน,ปี,√จาก URL

อ้างอิงในเนื้อหา

(หัตยา กองจันทิก, 2552, ย่อหน้า 2-3)

(Chiang Mai University, n.d, para. 5)

อ้างอิงท้ายบทความ

หัตยา กองจันทิก. (2552). **ฉลากโภชนาการคืออะไร**. สืบค้น มกราคม 27, 2553, จาก

<http://www.tda.moph.go.th/tda/html/product/food/label.html>

Chiang Mai University. (n.d.). **Academic Support and Services Units**. Retrieved

September 1, 1999, from <http://www.erin.gor.au>

7.2 บทความวารสารอิเล็กทรอนิกส์จากเว็บไซต์

ผู้เขียนบทความ.√(ปีที่พิมพ์).√ชื่อบทความ.√ชื่อวารสาร,√ปีที่(ฉบับที่), หน้า.√สืบค้น√เดือน√วันที่,√ปี,
√√√√√จาก URL

อ้างอิงในเนื้อหา

(กณิกร ทวนทอง, และนพคุณ คุณาชีวะ, 2561, หน้า 125-136)

อ้างอิงท้ายบทความ

กณิกร ทวนทอง, และนพคุณ คุณาชีวะ. (2561). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับ

ใจความ สำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย 2 โดยใช้วิธีการสอนแบบ

SQ4R กับวิธีการสอนแบบปกติ. **วารสารออนไลน์บัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย**

รามคำแหง, 4(1), 125-136. สืบค้น พฤษภาคม 16, 2564, จาก <http://www.edujournal.ru.ac.th/index.php/abstractData/viewIndex/2357.ru>

8. เอกสารการประชุมสัมมนา

8.1 เอกสารการประชุมที่ตีพิมพ์เป็นรูปเล่ม

ชื่อผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์). / ชื่อบทความ. / ใน / ชื่องานประชุม วันที่ เดือน ปี / (หน้า). / สถานที่พิมพ์. /
✓✓✓✓✓✓✓✓ สำนักพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(อุมาพร สุทธิวงศ์, 2545, หน้า 38-48)

อ้างอิงท้ายบทความ

อุมาพร สุทธิวงศ์. (2545). มาตรฐานแรงงานกับการค้า. ใน การประชุมระดับชาติมาตรฐานแรงงานเพื่อการ
ส่งออก วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2545 (หน้า 38-48). กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนามาตรฐานแรงงาน กรม
สวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน.

8.2 เอกสารการประชุมที่ไม่ได้ตีพิมพ์เป็นรูปเล่ม

ชื่อผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์). / ชื่อเรื่อง. / เอกสารเสนอต่อที่ประชุม / ครั้งที่ / วันที่ / สถานที่พิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์, 2540, หน้า 12)

(O'Neill, & Chan, 2003, p. 5)

อ้างอิงท้ายบทความ

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. (2540). การบริหารเพื่อความเป็นเลิศ. เอกสารเสนอต่อที่ประชุมสัมมนาความร่วมมือ
ระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ครั้งที่ 15 วันที่ 26-28 พฤศจิกายน 2540, ขอนแก่น.

O'Neill, Edward T., & Chan, Lois Mai. (2003). FAST (Faceted application of subject
terminology): A simplified LCSH-based vocabulary. Paper presented at World Library
and Information Congress, 69th IFLA General Conference and Council, 1-9 August 2003,
Berlin.

9. เอกสารรอง (อ้างอิงใน)

กรณีที่นำแนวคิดหรือทฤษฎีของผู้อื่นที่เคยอ้างอิงไว้ในสารสนเทศมาใช้ ให้เขียนรูปแบบการอ้างอิงในบทความและอ้างอิงท้ายบทความดังนี้

หมายเหตุ เอกสารภาษาไทยใช้คำว่า อ้างถึงใน เอกสารภาษาต่างประเทศใช้คำว่า cited by

อ้างอิงในเนื้อหา

(จารุวรรณ สันตุโสภณ, 2560, หน้า 16-25 อ้างถึงใน จินดารัตน์ เบอร์ดันธุ์, 2561, หน้า 23)

(Bates, 2010, p. 16 cited by Taylor, 2012, pp. 401-411)

อ้างอิงท้ายบทความ

จินดารัตน์ เบอร์ดันธุ์. (2561). การประมวลผลสารสนเทศสำเร็จรูป. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Taylor, A. (2012). Rethinking Subject Cataloging in Online Environment. *Library Resources & Technical Service*, 33(4), 401-411.

10. ราชกิจจานุเบกษา

ชื่อประกาศ.(ปีพ.ศ., วันที่/เดือน)./ราชกิจจานุเบกษา./เล่ม/ตอนที่/หน้า.

อ้างอิงในเนื้อหา

(พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพาพุทธศักราช 2533. 2533, 29 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 107 ตอนที่ 131. หน้า 1-20

อ้างอิงท้ายบทความ

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพาพุทธศักราช 2533. (2533, 29 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 107 ตอนที่ 131. หน้า 1-20.

จริยธรรมการวิจัย

จริยธรรมในการตีพิมพ์ผลงาน

1. ลักษณะของบทความที่จะนำลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้แก่ บทความวิจัย (Research Article) บทความวิชาการ (Academic Article) บทความปริทรรศน์ หรือบทวิจารณ์วรรณกรรม (Review Article) ที่มีลักษณะวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัยจน แสดงถึงการศึกษาค้นคว้าอย่างรอบด้าน หรือเสนอแง่มุมความรู้ แนวคิด และประเด็นปัญหาต่าง ๆ ทั้งนี้ ควรมีการอ้างอิงทฤษฎีหรือข้อมูลจากแหล่งเอกสารที่เชื่อถือได้

2. ผลงานที่ส่งมาเพื่อตีพิมพ์ต้องไม่เคยได้รับการตีพิมพ์หรือกำลังเสนอเพื่อตีพิมพ์ในวารสารหรือแหล่งอื่นใดมาก่อน บทความใด ๆ ที่ตีพิมพ์ในวารสาร ถือเป็นลิขสิทธิ์ของวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี หากต้องการตีพิมพ์ซ้ำต้องได้รับอนุญาตก่อน ขอความรู้ใด ๆ ตลอดจนข้อคิดเห็นใด ๆ เป็นของผู้เขียนแต่ละท่านโดยเฉพาะ กองบรรณาธิการวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

จริยธรรมของบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ต้องกำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวารสาร การรับรองคุณภาพของผลงานวิจัย ผลงานวิชาการ ความถูกต้องตามหลักจริยธรรมสากล และสามารถชี้แจงหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการตรวจสอบ ประเมินบทความ (Peer Review) และพร้อมให้การชี้แจงความเบี่ยงเบนต่างๆ จากกระบวนการตรวจสอบที่ได้รับบัพไว้

2. บรรณาธิการต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ โดยเด็ดขาด เพื่อรักษาไว้ซึ่งจริยธรรม จรรยาบรรณการทำงานอย่างเคร่งครัด

3. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้นิพนธ์และผู้ประเมินบทความ แก่บุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงเวลาของการประเมินบทความ ซึ่งวารสารกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพบทความสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิแบบปกปิดรายชื่อ (Double blinded)

4. บรรณาธิการต้องไม่ตีพิมพ์บทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นมาแล้ว โดยมีการตรวจสอบการคัดลอกผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง โดยดูผลประเมินจากโปรแกรม Copy Catch ของระบบตอบรับบทความออนไลน์ ThaiJo 2.0 เพื่อให้แน่ใจว่า บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารไม่มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น และหากตรวจพบการคัดลอกผลงานของผู้อื่นเกินตามที่กำหนดไว้ จะต้องหยุดกระบวนการประเมิน และติดต่อผู้นิพนธ์หลักทันที ขอคำชี้แจงเพื่อประกอบการ “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การลงตีพิมพ์บทความนั้น ๆ

5. หากปรากฏการประพฤติทุจริตภายหลังการดำเนินการตรวจสอบแล้ว บรรณาธิการต้องดำเนินการเพิกถอนบทความนั้นด้วยความชัดเจนที่จะสามารถพิสูจน์ได้ ทั้งนี้การเพิกถอนนี้ต้องให้ผู้อ่านและระบบฐานข้อมูลอื่น ๆ ทราบด้วย

จริยธรรมของผู้นิพนธ์

1. ผู้นิพนธ์ต้องรับรองว่า บทความที่ส่งเข้ามายังวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ยังไม่เคยได้รับการตีพิมพ์ หรืออยู่ในกระบวนการกลั่นกรองบทความในวารสารอื่น
2. ผู้นิพนธ์ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของวารสารอย่างเคร่งครัด ทั้งรูปแบบการจัดเอกสาร และหลักเกณฑ์การอ้างอิง โดยสามารถศึกษาได้ที่ “คำแนะนำสำหรับผู้แต่ง”
3. ผู้นิพนธ์จะต้องไม่รายงานข้อมูลที่คลาดเคลื่อน ไม่สร้างข้อมูลเท็จ บิดเบือน ตกแต่ง หรือตัดเนื้อความเพื่อประสงค์ให้สอดคล้องกับผลสรุป
4. ผู้นิพนธ์ต้องมีชื่อของตนเอง และผู้นิพนธ์ร่วม (หากมี) ปรากฏอยู่ในไฟล์บทความที่ส่งเข้ามายังระบบตอบรับบทความออนไลน์ ThaiJo 2.0 ของวารสาร
5. ผู้นิพนธ์ต้องมีการอ้างอิงเนื้อหาต่าง ๆ ในบทความของตนเอง ทั้งข้อความ ภาพ ตาราง เพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น โดยให้ระบุแหล่งที่มาของข้อมูลในบรรณานุกรมตามหลักเกณฑ์การอ้างอิงของวารสาร ทั้งนี้ผู้นิพนธ์ต้องไม่ละเมิดหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน ซึ่งทางวารสารจะตรวจสอบด้วยโปรแกรม Copy Catch ในระบบส่งบทความออนไลน์ ThaiJo 2.0 หากพบการละเมิดลิขสิทธิ์ ทางวารสารจะดำเนินการถอนบทความออกจากการเผยแพร่ทันที และหากมีการฟ้องร้อง ทางวารสารฯ จะไม่รับผิดชอบ และให้เป็นความรับผิดชอบของผู้นิพนธ์แต่เพียงผู้เดียว
6. เมื่อผู้นิพนธ์ได้รับผลการประเมินบทความจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ต้องทำการปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ และส่งกลับมายังกองบรรณาธิการในกรอบเวลาที่กำหนด

จริยธรรมของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

1. ผู้ประเมินควรคำนึงถึงคุณภาพบทความตามหลักวิชาการและจริยธรรมสากลเป็นหลัก โดยพิจารณาความสำคัญ คุณค่าของเนื้อหาในบทความ ใช้ความเชี่ยวชาญเพื่อวิเคราะห์คุณภาพและความเข้มข้นของผลงาน โดยปราศจากอคติหรือความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลทางวิชาการรองรับ เป็นเกณฑ์ในการตัดสิน และไม่มีส่วนใดส่วนเสียกับผู้นิพนธ์ โดยไม่แสวงหาประโยชน์จากผลงานทางวิชาการที่ตนเองได้ทำการประเมิน
2. ผู้ประเมินต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลทุกส่วนของบทความที่ทำการประเมินให้แก่บุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ
3. ผู้ประเมินต้องใส่ความคิดเห็นทางวิชาการของตนลงในแบบฟอร์มการประเมิน ที่อยู่ในระบบตอบรับบทความออนไลน์ของวารสาร ด้วยความชัดเจน ปราศจากความอคติ รวมทั้งต้องส่งผลการประเมินบทความตรงตามกรอบเวลาที่กองบรรณาธิการวารสารกำหนด
4. ผู้ประเมินบทความต้องไม่นำข้อมูลทุกส่วนของบทความที่ตนประเมินไปเป็นผลงานของตนเอง ยกเว้นการอ้างอิงบทความหลังจากบทความที่ตนประเมินได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่เรียบร้อยแล้ว
5. กรณีผู้ประเมินพบว่า บทความที่ประเมินเป็นบทความที่มีความเหมือนหรือซ้ำซ้อนผลงานอื่น ผู้ประเมินต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบทันที ด้วยการเลือกข้อเสนอแนะ ในขั้นตอนการวิจารณ์ว่า “ปฏิเสธการตีพิมพ์บทความ” และระบุเหตุผลมาในช่อง “คำแนะนำอื่น ๆ”

วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
พิสูจน์อักษรภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพชรรัตน์ บริสุทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. อาจารย์ ดร.สุธินี วงศ์วัฒนกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชนิดดา โชติช่วง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
4. อาจารย์ชิน เพ็ญพิงสุข	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ระวี เรืองวุฒิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
6. อาจารย์ชญาณต์ม บัญพระเกษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิธิญา ไชยเย็น	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

เหรียญกอบบรรณาธิการวารสาร: อาจารย์ ดร.ภัทรพร โชคไพบูลย์

เลขานุการวารสาร: นางสาวสุนทรี รื่นชู

ภาพปก: อาจารย์ปรียาญจน์ ใจสอาด และอาจารย์ณฤทธิ ประจงแต่ง สวณลิขสิทธิ์ภาพปก

บทความทุกบทความได้รับการตรวจสอบความถูกต้องทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งข้อความและบทความ
เป็นความคิดเห็นของผู้เขียน มิใช่ความคิดเห็นของกองบรรณาธิการวารสารและมิใช่ความรับผิดชอบของ
วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารนี้จะต้อง
เป็นบทความที่ไม่เคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาตีพิมพ์วารสารอื่นๆ
กองบรรณาธิการไม่สงวนสิทธิ์การคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา